

BEFEKTETÉSÖSZTÖNZÉSI STRATÉGIA ÉS AKCIÓTERV 2027-2034

Készítette:

Pest Vármegye Önkormányzata

megbízásából

a

Pest Vármegyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

Dorka Áron

Kuszák Miklós

Kánai Gergely

Pál Gergely András

Szadai-Neuzer Vivien

2025-2026

Tartalom	
1	Bevezetés..... 11
	A stratégiaalkotás indokoltsága 11
2	Vezetői összefoglaló..... 14
2.1	A helyezettértékelés főbb megállapításai..... 14
3	Stratégiaalkotás céljai, módszerei 20
3.1	A stratégia alkotás céljai 20
3.2	A stratégia alkotás módszerei..... 21
3.3	Lehatárolások 22
	ÖSSZEGZÉS 24
4	Helyzetelemző munkarész 25
4.1	A befektetések magyarországi jogszabályi környezete 25
4.1.1	Bevezetés..... 25
4.1.2	A jogi környezet kialakulása és alapelvei..... 25
4.1.3	A befektetésekre vonatkozó főbb jogszabályok 26
4.1.3.1	Társasági jogi háttér..... 26
4.1.3.2	A tőkepiac és a befektetési szolgáltatások szabályozása..... 26
4.1.3.3	Külföldi befektetések védelme 26
4.1.3.4	Adózási és támogatási környezet..... 27
4.1.4	Az intézményi és felügyeleti rendszer 27
4.1.5	Aktuális kihívások és fejlesztési irányok 28
	ÖSSZEGZÉS 28
4.2	A befektetés ösztönzés nemzetközi környezete, befektetői kapcsolatok..... 29
4.2.1	Bevezetés..... 29
4.2.2	Befektetésösztönzés: fogalom, célrendszer és elméleti keret..... 29
4.2.3	Elméleti keretek és klasszikus modell..... 29
4.2.4	Nemzetközi környezet: trendek és meghatározó tényezők..... 30
4.2.4.1	Globális FDI-trendek és kihívások..... 30
4.2.4.2	Nemzetközi intézmények és politikai keretek 33
4.2.5	A befektetési környezet összetevői 34
4.2.6	Befektetésösztönzés eszköztára és megvalósítása 34

4.2.6.1	Közvetlen ösztönző és támogatási eszközök.....	34
4.2.6.2	Közvetett eszközök és strukturális intézkedések	34
4.2.7	Befektetői kapcsolatok rendszere	35
4.2.7.1	Fogalom és stratégiai jelentőség	35
	ÖSSZEGZÉS	35
4.3	A magyarországi befektetés-ösztönzés főbb vonásai, eredményei és kihívásai, a befektetésösztönzés alakulása Magyarországon (2005–2025)	37
4.3.1	Bevezetés.....	37
4.3.2	2005–2010: Magyarország EU-csatlakozása utáni integráció és ipari konszolidáció	38
4.3.2.1	Gazdasági háttér	38
4.3.2.2	A Fontosabb ösztönzési eszközök az időszakban.....	38
4.3.3	2010–2014: Intézményi centralizáció és gazdaságpolitikai fordulat	38
4.3.3.1	Kulcslépések	38
4.3.3.2	A HIPA szerepe és feladatai	39
4.3.3.3	Adópolitikai ösztönzők	40
4.3.3.4	FDI és szektorális koncentráció.....	40
4.3.4	2015–2019: A HIPA-korszak megszilárdulása és a keleti nyitás.....	40
4.3.4.1	Intézményi fejlesztések	40
4.3.4.2	Eredmények.....	40
4.3.5	2020–2025: Pandémia, ellátási láncok és az új ipari szerkezet, rekordévek és fenntarthatósági kihívások	41
4.3.5.1	Gazdasági hatások	41
4.3.5.2	FDI-trendek.....	41
4.3.5.3	Fontosabb beruházások	41
4.3.5.4	Strukturális változások.....	41
4.3.5.5	Gazdaságpolitikai fókusz.....	41
4.3.5.6	Kihívások.....	42
4.3.6	Pest Vármegye szerepe és feladata a befektetésösztönzés területén.....	42
	ÖSSZEGZÉS	43
4.4	A globális gazdasági környezet kihívásai.....	45

4.4.1	A globalizáció megtorpanása, a globális gazdasági környezet főbb jellemzői..	45
4.4.2	Geopolitikai és kereskedelmi feszültségek	45
4.4.3	Makrogazdasági kihívások: infláció és monetáris szigorítás	46
4.4.4	Technológiai és fenntarthatósági tényezők	46
4.4.5	Klíímaváltozás	46
4.4.6	Demográfiai változások	46
	ÖSSZEGZÉS	47
4.5	A hazai gazdasági környezet és annak kihívásai	49
4.5.1	Áttekintés.....	49
4.5.2	Főbb kihívások	50
4.5.3	Lehetséges intézkedések	51
4.5.4	Rövid öszkép és regionális összehasonlítás	51
4.5.4.1	Ágazati áttekintés	51
4.5.4.2	Fontosabb kockázati tényezők.....	52
4.5.4.3	Konkrét, megvalósítható javaslatok (rövid és hosszú táv).....	52
	ÖSSZEGZÉS	53
4.6	Közép-Magyarország és azon belül Pest vármegye gazdasági, társadalmi jellemzői	54
4.6.1	Pest Vármegye pozicionálása a nemzetközi térben, a gazdaság helye és szerepe a nemzetközi versenyben	54
	ÖSSZEGZÉS	59
4.6.2	Gazdasági szerkezet, a főbb ágazatok bemutatása	60
4.6.2.1	Bruttó hazai termék (GDP)	60
4.6.2.2	Bruttó hozzáadott érték (GVA) és ágazati eloszlása	62
4.6.2.3	Ipari termelés és beruházások	65
4.6.2.4	A mezőgazdaság helyzete Pest vármegyében	67
4.6.2.5	Külföldi tőkebefektetések (FDI) és ágazati eloszlása	72
4.6.2.6	Vállalkozások teljesítménye (exportértékesítés, termelékenység, ágazati különbségek)	76
4.6.2.7	Vállalkozásszerkezet és vállalkozássűrűség.....	79
	ÖSSZEGZÉS	83
4.6.3	Társadalmi szerkezet és jellemzők	84

4.6.3.1	Népesség és népesedési folyamatok.....	84
4.6.3.2	A népesség korösszetétele	89
4.6.3.3	Nemzetiségek	91
ÖSSZEGZÉS		94
4.6.4	Munkaerőpiac.....	95
4.6.4.1	Aktivitás, foglalkoztatás és munkanélküliség	95
4.6.4.2	Munkaerőigény és álláskereső a járási kormányhivatalok adatai alapján	101
4.6.4.3	Atipikus foglalkoztatási formák aránya	105
4.6.4.4	Jövedelmi helyzet és keresetek	107
4.6.4.5	Munkaerőpiacot befolyásoló ingázási jellemzők.....	109
ÖSSZEGZÉS		111
4.6.5	Közlekedés, elérhetőség.....	112
4.6.5.1	A vármegye helye a nemzetközi közlekedési hálózatban	112
4.6.5.2	Közúti közlekedés	113
4.6.5.3	Vasúti közlekedés.....	119
4.6.5.4	Légi és belvízi közlekedés	122
ÖSSZEGZÉS		125
4.6.6	Humán infrastruktúra	126
4.6.6.1	Oktatás.....	126
4.6.6.2	Egészségügy.....	131
ÖSSZEGZÉS		134
4.6.7	Kommunális infrastruktúra.....	136
4.6.7.1	Energiafelhasználás	136
4.6.7.2	Hulladékgazdálkodás	138
4.6.7.3	Víz	140
4.6.7.4	Szennyvíz	142
4.6.7.5	Internetszolgáltatók.....	144
ÖSSZEGZÉS		144
4.6.8	Településhálózat, térszerkezet, természeti adottságok, területhasználat.....	146
4.6.8.1	Településhálózat és térszerkezet	146
4.6.8.2	Természeti adottságok.....	148

4.6.8.3	Területhasználat	150
ÖSSZEGZÉS		154
4.6.9	Pest Megye legfontosabb ipari-gazdasági zónái.....	156
ÖSSZEGZÉS		165
4.6.10	A térséget érintő fontosabb területfejlesztési tervek áttekintése.....	166
4.6.10.1	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	166
4.6.10.2	Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció.....	170
4.6.10.3	Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027.	176
4.6.10.4	Integrált Területi Program 2021-2027, kapcsolódás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz forrásaihoz	179
4.6.10.5	Budapesti Agglomeráció Területfejlesztési Koncepciója és Programja ..	182
ÖSSZEGZÉS		184
4.7	Versenytársak elemzése	185
4.7.1	A 2024. év legfontosabb európai trendjei.....	185
4.7.2	Befektetésösztönzési stratégiák az EU tagállamok fővárosaiban és főváros körüli régiókban.....	185
4.7.3	A fővárosok befektetési rangsorolásának módszertana és legutóbbi trendjei 186	
4.7.4	A közép és kelet-európai versenytársak bemutatása	187
4.7.4.1	Bécs	189
4.7.4.2	Pozsony.....	191
4.7.4.3	Prága.....	192
4.7.4.4	Varsó.....	193
4.7.5	A versenytársak összehasonlítása Budapesttel és Pest vármegyével.....	194
4.7.6	Célzott befektetői szegmensek meghatározása	198
ÖSSZEGZÉS		200
5	SWOT analízis	201
5.1	Erősségek (Strenghts)	202
5.2	Gyengeségek (Weaknesses)	203
5.3	Lehetőségek (Opportunities).....	205
5.4	Veszélyek (Threats).....	206

5.5	Versenyelőnyök és specifikus vármegyei értékajánlat meghatározása.....	207
	ÖSSZEGZÉS	210
6	Stratégia és beavatkozások.....	212
6.1	A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia és Akcióterv célrendszerének meghatározása	212
6.1.1	Problémafa	212
6.1.1.1	Foglalkoztatás-képzettség-munkaerőpiaci nehézségek.....	213
6.1.1.2	Társzervezéshez kapcsolódó észrevételek.....	214
6.1.1.3	Gazdaságszerkezeti megállapítások.....	216
6.1.2	Célrendszer kialakításának logikája	217
6.2	Jövőkép.....	221
6.3	Célrendszer meghatározása	224
6.3.1	Átfogó cél.....	224
6.3.2	Stratégiai és specifikus célok a vármegye környezeti-gazdasági egyensúlyát megőrző befektetést ösztönző környezetének megteremtéséért.....	224
6.3.3	Stratégiai és specifikus célok a fenntartható gazdasági fejlődés megtartásáért	228
6.3.4	Stratégiai és specifikus célok a munkaerő fejlődésének elősegítésére.....	231
6.3.5	Horizontális célok	234
6.3.6	A Pest Vármegyei Foglalkoztatási-Gazdaságfejlesztési Stratégia és Akciótervhez és a Pest Megyei Stratégiai Programhoz való illeszkedés bemutatása	236
6.3.7	A Fenntartható Fejlődési Célokhoz (SDG) való illeszkedés bemutatása.....	239
	ÖSSZEGZÉS	239
6.4	Eszközrendszer és beavatkozási területek kialakítása	240
6.4.1	A célok eléréséhez kapcsolódó beavatkozások	240
6.4.2	Fenntartható, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdasági térszerkezet létrejöttének segítése új befektetési térségek kijelölésével, illetve a meglévő övezetek fejlesztése. [ÁC. intézkedéscsomag].....	240
6.4.2.1	Befektetésre ajánlott övezetek kijelölése [ÁC.1 intézkedés]	240
6.4.2.2	Meglévő gazdasági zónák továbbfejlesztése, tudományos-technológiai parkok létrehozásának segítése [ÁC.2 intézkedés].....	248
6.4.2.3	Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése	250

6.4.3	A vármegye vonzó befektetés ösztönzési környezetének megteremtése [S1. intézkedéscsomag]	251
6.4.3.1	Beruházások fizikai előkészítése [S1.a].....	251
6.4.3.2	Befektetésre alkalmas területek infrastrukturális fejlesztése [S1.b]	252
6.4.3.3	Helyi önkormányzatok befektetésösztönzési munkájának segítése [S1.c].	252
6.4.3.4	Befektetői szolgáltatások nyújtása, a vármegye befektetés ösztönzési kapacitásainak erősítése [S1.d]	254
6.4.3.5	Marketing- és kommunikációs eszközök a befektetésösztönzés szolgálatában [S1.e]	254
6.4.3.6	Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése	255
6.4.4	A gazdaság modernizálása [S2. intézkedéscsomag]	257
6.4.4.1	Célzott befektetési szegmensek (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar, megújuló energia ipar) fejlesztése [S2.a]	257
6.4.4.2	Építőipar technológiai fejlesztése [S2.b]	257
6.4.4.3	Agrárgazdaság fejlesztése [S2.c].....	257
6.4.4.4	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [S2.d]	257
6.4.4.5	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése [S2.e].....	258
6.4.4.6	Kereskedelmi, logisztikai szektor fejlesztése [S2.f]	258
6.4.4.7	Egyetemek és vállalkozások közötti kapcsolatok létrejöttének támogatása [S2.g]	258
6.4.4.8	Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése	259
6.4.5	Munkaerőpiaci helyzet javítása [S3.] intézkedéscsomag]	261
6.4.5.1	Vállalkozási készségek kialakítása a munkavállalói oldalon [S3.a].....	261
6.4.5.2	Egész életen át való tanulás támogatása [S3.b]	261
6.4.5.3	Gyakorlati képzőhelyek fejlesztése [S3.c]	261
6.4.5.4	Pályaválasztási orientáció fejlesztése [S3.d].....	262
6.4.5.5	Az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének elősegítése [S3.e]	262
6.4.5.6	A munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók segítése a munka világába való visszavezetésükkel [S3.f].....	263
6.4.5.7	A munkaerőpiaci integráció segítése a vidéki szegregátumokban [S3.g]...	263
6.4.5.8	Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése	264
6.5	Vármegyei Befektetés ösztönzés monitoring rendszerének kialakítása.....	266

ÖSSZEGZÉS	267
6.6 Kockázatelemzés.....	268
7 Ábrajegyzék	270
8 Idegen szavak magyarázata	275
9 Irodalomjegyzék	278

1 Bevezetés

A stratégiaalkotás indokoltsága

Pest vármegye helyzete Magyarországon belül egyedülálló, hiszen a Fővárossal együtt az ország gazdaságának, vállalkozásainak, lakosságának itt a legnagyobb a területi koncentrációja, logisztikai szempontból is központi az elhelyezkedése, a többszintű gyorsforgalmi úthálózatnak köszönhetően jók a közlekedési adottságok, itt található Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, a tudáshoz való hozzáférés adottságai is ebben a térben a legjobbak, valamint a nemzetközi ismertség is itt a legjobb az országon belül. Kedvező a lakosság demográfiai összetétele, jók a turisztikai adottságok, az innovációs potenciál is átlagon felüli.

Mindezen adottságoknak köszönhetően Pest **Vármegye az ország egyik legerősebb és dinamikusán fejlődő gazdasági térsége**, ugyanakkor ezeket a **potenciális előnyöket** a vármegye egésze, az itt élő közösségek és egyének szempontjából **mostanáig nem tudta a legoptimálisabban felhasználni**.

Annak ellenére, hogy a hazai területfejlesztési tervezés immár három évtizedes múltta tekinthet vissza, a gazdasági és társadalmi folyamatok egy jelentős része még mindig spontán és kevésbé tervezett módon ment/megy végbe, és ez fokozottan igaz mind a lakófunkciók, mind a gazdasági funkciók térbeli eloszlása, **a területhasználat vonatkozásában**.

A befektetések révén az azokat fogadó területek sok tekintetben gazdagodnak, hiszen termelő/szolgáltató infrastruktúrák épülnek, munkahelyek létesülnek, gazdasági és szellemi érték teremődik, sokféle szempontból fejlődés, a jövő építése történik.

A másik oldalról viszont **ennek sok esetben vannak/lehetnek árnyoldalai, hátulütői is**, hiszen **átalakul a természeti és az épített környezet**, olyan épített-, társadalmi- és gazdasági struktúrák, kapcsolatrendszerek jönnek létre, amelyek hosszútávra hatnak, és nem minden esetben biztos, hogy az adott térben élő társadalom egésze szempontjából pozitív az összesített hozadék.

Fentiek miatt szükséges, hogy egy adott település vagy nagyobb térség, esetünkben a vármegye, **tudatos és a közösség egésze hosszú távú érdekeit figyelembe vevő** település-, térségfejlesztési politikát folytasson, és ennek fontos részterülete **a tudatos, tervezett befektetés ösztönzés** is.

Egy vármegyei szintű tudatos, tervezett befektetés ösztönzési politika, amely épít a vármegyei adottságokra és figyelembe veszi a megyében meglévő térbeli gazdasági- és társadalmi különbségeket is, nagyban tudja segíteni a vármegye kiegyenlített, fenntartható fejlődését és ezen keresztül a munkaerőpiaci szempontból is hátrányos helyzetben lévő térségek és célcsoportok jövőbeli pozícióját.

Fontos, hogy a **vármegye gazdaságában meghatározó súllyal jelenlévő, illetve a jövőben dinamikusban fejlődni képes kulcságazatok vonatkozásában a befektetők, illetve a már jelen lévő vállalatok számára is határozott üzenetet és gyakorlati segítséget tudjon a vármegye küldeni**, ezért ezen, a részletes foglalkoztatási- gazdaságfejlesztési stratégiában is nevesített ágazatokkal kiemelten foglalkozunk.

A befektetés ösztönzés koordinálását, szakmai irányítását nemzetgazdasági szinten a HIPA végzi. A HIPA szakemberei rendkívül felkészültek, továbbá jelentős ország ismerettel rendelkeznek a nagyobb volumenű beruházások koordinálásához.

Úgy gondoljuk, hogy ezt a **tevékenységet jól ki tudja egészíteni a vármegyei önkormányzat** által végzett befektetés ösztönzési tevékenység, ami **elsősorban a hazai vállalkozások, helyi önkormányzatok munkáját tudná segíteni, ezáltal javítva a befektetői környezetet.**

Másodsorban pedig a vármegye a meglévő külkapcsolatain keresztül képes elősegíteni a befektetni szándékozó külföldi vállalatok eligazodását és letelepedését is.

A vármegye külkapcsolat rendszere élénk és sokrétű, ugyanakkor ezek a kapcsolatok jelenleg inkább protokoll, kulturális és testvérkapcsolati jellegűek, és **kevésbé gyakorlatiasak, kevésbé a kölcsönös gazdasági előnyök kiaknázására irányulnak.** A megyéhez érkező befektetni szándékozó vállalatok általában olyan volumenű beruházási szándékkal érkeznek, amelyek a megyében rendelkezésre álló gazdasági területek, munkaerő és egyéb erőforrások korlátait jelentősen meghaladják.

Bár **a Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban és Programban a vármegye egyes térségeinek adottságai, azok fő profilja felvázolásra kerültek, befektetési szempontból a vármegye egészének, illetve annak egyes célterületeinek a megfelelő pozicionálása még nem történt meg,** nem fogalmazódott még meg világos stratégia arra vonatkozóan, hogy **milyen befektetők számára lehet ideális ez a tér,** mint ahogyan arra sem, hogy ezeket a vállalatokat milyen módon lehet megszólítani, elérni. Bár a vármegye Kínában rendelkezik gazdasági külképviselettel, gazdasági szempontból nehezen tudjuk egyelőre megfelelően kihasználni ezt a lehetőséget. Ráadásul **a vármegye jelenleg a befektetni szándékozók számára nem kellően transzparens,** annak ellenére, hogy Magyarország legjobban márkázható, a fővárossal együtt a legjobb lehetőségeket felvonultató nagyrégiója.

Az ide érkező befektetők általában a közlekedési, szállítási kapcsolatokra, a globális értékláncok fontosabb szereplőihöz való közelséget szem előtt tartva (OEM, TIER1, TIER2 beszállítók), **egyedi vállalati érdekek mentén hozzák meg telephelyi döntéseiket,** azok meghozatalában **nem játszik számottevő befolyásoló szerepet a vármegyei, illetve a helyi érdek, illetve a tudatos térbeli tervezés.** Ezek a jelenkori, pillanatnyi piaci érdekeket szem előtt tartó gazdasági döntések azonban **sok esetben pazarló területhasználathoz vezetnek,** amelyek éppen a vármegye jövőjét őrlik fel, a későbbi hasznót váltják mai aprópénzre. Bár jelen van annak az igénye, hogy olyan lokális vállalkozói ökoszisztémák alakuljanak ki, amelyek

egyrésről már önmagukban is képesek befektetői érdeklődést generálni, másrésről a szinergiák és az innováció révén a magasabb hozzáadott értékű, fenntartható gazdaság irányába való elmozdulást segíteni, az elmúlt évtizedek azonban azt bizonyítják, hogy ilyen szinergiák pusztán piaci alapon nem alakulnak ki könnyen a vármegyében. Egy sűrűbb városszövetben, vagy egy kiemelt nemzetközi közlekedési csomópontban a piac könnyebben alakít ki ilyen egymásra épülő, vagy a méretgazdaságosságból származó előnyök kihasználására alkalmas ökoszisztémákat. A fent leírtak miatt **a vármegye részéről a gazdaság fejlesztése, a befektetések vonzása terén is egy tudatos térbeli tervezés szükséges**, amely segíti a hosszú távon is **fenntartható térhasználatot**, kísérletet tesz a befektetői szándékok térbeli orientálására. Ez azonban nem képzelhető el az önkormányzati, állami és civil együttműködések kialakítása nélkül.

A befektetések megfelelő térbeli allokációja hosszú távon tervezhetővé teszi a képző intézmények, illetve a szakigazgatás szervei számára a munkaerőpiaci kereslet volumenét és összetételét, amely reményeink szerint már középtávon is magával hozza a munkaerő piaci anomáliák csökkentését is.

2 Vezetői összefoglaló

2.1 A helyezettértékelés főbb megállapításai

A vármegye az országon belül kifejezetten jó befektetési környezetet kínál. Megvan a szükséges népességgkoncentráció, magas a népesség iskolai végzettsége, foglalkoztatási szempontból kiemelkedően jónak mondható a korstruktúra. Az elmúlt években ugyanakkor a munkaerő piacon tapasztalt növekvő keresleti nyomás miatt **a vármegyében növekvő, mára állandósuló gondot jelent a munkaerőhiány.** Bár továbbra is vannak még munkaerő tartalékok, azonban a foglalkoztatás bővítését, **a további munkaerőtartalékok bevonását sok esetben az iskolázottság hiánya nehezíti,** vagy lehetetleníti el. Az alapszolgáltatások színvonala magas, elérhetősége általában jónak mondható, ugyanakkor **a magas szakértelmet kívánó, nagyobb hozzáadott értékű szolgáltatások jobbára a fővárosban érhetők el.** A hazai KKV-k oldaláról sem kedvező a helyzet, hiszen a vármegye vállalkozásainak jelentős hányada jelenleg nincs azon a színvonalon, hogy az ide települő nagyvállalkozások számára megfelelő beszállító, vagy egyéb szolgáltatást nyújtson. Sok az alultőkésített mikro- és kisvállalkozás, amelyek sem a digitalizáció, innováció sem a zöld átállás területén nem járnak élen. **A vármegye gazdaságszerkezetében kisebb súlyt képviselnek a nagy hozzáadott értéket képviselő ágazatok.**

A megyén belül **jelentősek a regionális különbségek,** míg az agglomerációs övezetben dinamikusnak mondható a gazdaságfejlődés, addig **a vármegye fejlődésben lemaradó peremvidékein egyes járásokba alig érkezett befektetés az elmúlt évtizedekben.** A befektetés ösztönzési tevékenység, ha csak kis mértékben is, de képes alakítani a vállalkozói környezetet, ezáltal képes végső soron befolyásolni a vármegye gazdasági szerkezetét és a fejlesztések térbeni megvalósulását is.

A foglalkoztatási- gazdaságfejlesztési együttműködések ösztönzésén keresztül egy **hatékony befektetés-ösztönzési program végrehajtása nagymértékben képes hozzájárulni azt egyes ágazati fejlesztési programok, illetve európai uniós támogatásokra épülő operatív programok egyes prioritásainak, illetve azok intézkedéseinek sikerességéhez.** Képes a helyi gazdaságfejlesztését célzó kiírások, illetve a település és városfejlesztési, város rehabilitációs intézkedések hatásainak erősítésére.

Pest Vármegye Magyarország legversenyképesebb térsége az 5.3. fejezetben azonosított értékajánlat alapján. **Több olyan megkülönböztető tényezővel is rendelkezik, melyek megkülönböztetik más hazai térségtől. Nagyon magas a vármegyében élők vásárlóerő értéke (vagyis elkölthető jövedelme),** mely különösen az agglomerációs települések sajátja, de a vármegye összesített indexe Budapest után a második az országban.

A vállalkozássűrűség Pest Vármegyében nőtt a legnagyobb mértékben valamennyi vármegye közül, hasonlóan a termelékenységhez, mely mutatókkal szintén Budapest után helyezkedik el.

A szomszédos országokkal összehasonlítva a feldolgozóipar termelékenysége nem kiemelkedő, de ha a munkabérrel korrigált versenyképességet vizsgáljuk akkor már szinte minden ágazatban a legmagasabb mutatókkal rendelkeznek. A cégek hozama alacsonyabb termelékenység mellett is magas, jó a profitarány. **A nemzetközi térben tehát a központi régió egyik legfontosabb versenyelőnye az alacsonyabb bérköltség.**

A versenyelőnyt segíti az Európai térben is kedvező adózási környezet jelenléte. Az SZJA, a Társasági Adó különösen kedvező, de ha a teljes adóterhelést is vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy GDP arányosan is kedvező a hazai adózási környezet. Magyarországon 2021-ben 34% volt a munkára rakódó adóteher, melynél alacsonyabb érték csak Romániában, Bulgáriában és a Balti államokban volt. **A befektetéseket a visszafogott adók kedvezően befolyásolják, tehát a magyar adózási környezet kedvező Európában, a vállalkozások számára pedig kifejezetten vonzó.**

Pest Vármegye feldolgozóiparára tekintve a jövőben is további fejlődést vetít előre az Ipar 4.0 technológiák nagyarányú alkalmazása.

A vármegye közlekedési adottságai kifejezetten jók. Magas a nagysebességű utak aránya és a kötöttpályás közlekedési módok sűrűsége. Az ország nemzetközi repülőtere itt található, mely a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően évről évre növekvő utasforgalommal rendelkezik.

Nagyszámú külföldi cég telepedett le a vármegyében. Ezek leginkább a logisztika, feldolgozóipar, kereskedelem területén működnek. Az ágazatukban vezető külföldi cégek különösebb támogatás nélkül piaci alapon alakították ki a működésükhöz szükséges ökoszisztémát, magas a hazai KKV beszállítók aránya. **Több olyan gazdasági térség is van - elsősorban az agglomerációban- ahol már klaszterként működnek együtt a gazdasági szereplők, a vállalkozások.**

Nagyon gazdag a térség kulturális öröksége, melyeket a sokszínű nemzetiségi hagyományok is bemutatnak. A hagyományok, épített és néprajzi örökség kapocsként működik a települések lakosaiban és gyakran erre az alapra épülve kezdődtek el gazdasági kapcsolatok, melyek sikeres cégfejlődésekhez és jelentős beruházásokhoz vezettek.

A helyzetfeltárás során elkészült Pest Vármegye SWOT analízise és meghatározásra került jelen stratégia jövőképe is, mely 2034-re a következő:

Pest Vármegye gazdasága fenntartható, diverzifikált és modern. A térszerkezet kiegyensúlyozott. Jó itt élni, jó itt dolgozni, megéri itt befektetni!

A jövőkép elérése érdekében határoztuk meg a Befektetés Ösztönzési Stratégia célrendszerét. Átfogó célként az alábbiakat fogalmaztuk meg:

„Versenyképes, fenntartható, a változásokhoz alkalmazkodni képes, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdaságszerkezet kialakítása tudatos, tervezett befektetés ösztönzéssel”.

A hangsúlyt a térség adottságaihoz legjobban illeszkedő gazdaságszerkezet kialakítására tettük. Ennek megvalósítása nem történhet spontán és csupán a befektetői akaratok és igények alapján. **Az állami és településszintű irányításnak és befolyásolásnak fontos szerepet kell felvállalniuk ebben a folyamatban.** A gazdaságszerkezet nem csupán cégek és gazdasági mutatók összessége, hanem egy olyan ökoszisztéma, melyben a jó életminőség, a kedvező természet környezet, a fenntartható közlekedési módok együttesen szolgálják a lakosság mindennap életét és munkához való kapcsolatát, amely rendszerben a jól működő gazdaság és a lakosság egymást kölcsönösen segíti.

A **stratégiai célok** ezt az átfogó célt bontják le három területre, melyek meghatározásánál a következő kérdéseket tettük fel magunknak:

- **Melyek azok a területek és feladatok, amelyeken keresztül Pest Vármegye Önkormányzata és a vármegye települései hatékonyabb térségmenedzseléssel elő tudják segíteni a térségben a befektetés ösztönzést** annak érdekében, hogy a vármegye gazdaságszerkezete, és egyben a térszerkezete is modern és fenntartható legyen, hogy jó legyen itt élni, jó legyen itt dolgozni, megérje itt befektetni?
- **Mi szükséges ahhoz, hogy a vármegye vonzó legyen magasabb hozzáadott értékű tevékenységek számára is,** hogy a vármegyében működő vállalkozások jobban tudjanak integrálódni az értékláncokba? **Melyek azok a kulcságazatok,** ahol még jelentős fejlődési potenciál lehet a vármegyében?
- **Hogyan kell és milyen eszközökkel lehetséges a munkaerőpiac fejlődését elősegíteni annak érdekében, hogy a gazdaság igényeinek jobban meg tudjon felelni?**

A bemutatott célok elérése érdekében **konkrét intézkedéseket** határoztunk meg, melyeket a 2034-es időhorizonthoz alkalmazkodva alkottunk meg.

Az Átfogó Célhoz kapcsolódóan szükségesnek látjuk, hogy **bővítsük azon térségek körét, amelyek célterületei lehetnek a Pest Vármegyébe érkező befektetéseknek**, hiszen vannak a vármegyének olyan járásai, települései, ahol egyébként mind az infrastruktúrális adottságok, mind fejlesztési célra kijelölt területek a rendelkezésre állnak, illetve megfelelő képzési programok megvalósítása esetén a szükséges munkaerő is biztosítható. Az ezekben a térségekben megvalósuló fejlesztések **nem terhelik tovább az agglomeráció már egyébként is sűrűvé vált térszerkezetét**, illetve jelentős mértékben **segíthetik a fejlődésben lemaradó járások felzárkóztatását**, az ott élők életminőségének emelését.

A **már jelenleg is befektetési célterületként beazonosítható** gazdasági övezetekben pedig elő szeretnénk mozdítani az átalakulást a magasabb hozzáadott értékű termelést előtérbe helyezve, illetve a kapcsolódó szolgáltatói szektor növekedését segítve. Az intézkedéssel segíteni szeretnénk a **gazdaságosabb és fenntarthatóbb területhasználatot**. Azt tapasztaljuk, hogy az **agglomerációhoz tartozó települések egy része fizikailag már nem tud, és sok esetben nem is akar tovább terjeszkedni sem a lakó- sem a gazdasági funkciók vonatkozásában**. Sok településen elsősorban a közlekedési terhelés miatt már a túrérszárny megnövekedett a zaj, és a légszennyezés, a közlekedési hálózatok áteresztőképessége pedig több lokációban elérte a határait. A környezeti terhelés további növekedése nagyban előidézheti a lakosság életminőségét romlását, melyet el kívánunk kerülni.

A **vármegyében meglévő pólustérségek**, amelyek megkülönböztethető ágazati koncentrációval is rendelkeznek, ugyanakkor **értékei a megyének**. Szeretnénk, ha fejlődésük tovább tudna lépni a **menyiség helyett a minőség irányába**, ezért ezekben a térségekben az innováció terjedését, a tudástranszfert, a vállalkozások közötti szinergiák létrejöttét szeretnénk ösztönözni elsősorban.

A Stratégiai Célokat **három intézkedéscsomaggal** kívánjuk elérni.

Az első intézkedés csomag a vonzó befektetési környezet megteremtése, mely beruházások előkészítését, a befektetésre alkalmas területek infrastrukturális fejlesztését, a helyi szereplők befektetésösztönzési munkájának segítését, befektetői szolgáltatások nyújtását és a térségi marketing erősítését jelentik. **Ez az a terület, ahol a vármegyei önkormányzat és a települési önkormányzatok a legtöbbet tudják tenni.**

A **második a vármegyében kiemelt jelentőségű ágazatok fejlesztésével** (feldolgozóipar, építőipar, agrárágazat, egészségipar, turizmus, kereskedelem és logisztika) foglalkozik, ide sorolva a felsőoktatás és vállalkozások között tudásmegosztás fontosságát is.

A **harmadik pedig a munkaerőpiaci helyzet javítására koncentrál, elsősorban a munkavállalói oldal fejlesztésével**. Fontosnak tartjuk a vállalkozói készségek kialakítását, az egész életen át való tanulás támogatását, a gyakorlat képzés megerősítését, a pályaválasztási orientáció

fejlesztését. Úgy gondoljuk a munkába állást segíteni szükséges atipikus foglalkoztatási formák arányának növelésével és a munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók gyors visszavezetésével.

3 Stratégiaalkotás céljai, módszerei

3.1 A stratégia alkotás céljai

A **vármegyei befektetés-ösztönzési stratégia** céljai arra irányulnak, hogy Pest Vármegye **gazdasági fejlődését felgyorsítsák**, versenyképességét növeljék és **vonzóvá tegyék a befektetők számára**, mindezt úgy, hogy a vármegyében élők **életminősége javuljon**, a megyén belül a **területi egyenlőtlenségek csökkenjenek**, új, minőségi **munkahelyek jöjjenek létre**, a természeti- és az épített környezet pedig fenntartható módon, hosszútávon is jó minőségben álljon rendelkezésre.

A stratégia célrendszere összhangban kell, hogy legyen a hatályban lévő **Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó, stratégiai és horizontális céljaival**, hiszen mint egy rész-stratégia, alapvetően az abban megfogalmazott célkitűzések megvalósítását kell szolgálnia.

Fentiek eléréséhez tudatos tervezésre és megvalósításra van szükség, amelyet **az alábbi célokon keresztül gondolunk elérhetőnek**:

1. Gazdasági növekedés elősegítése

- Új, elsősorban **magasabb hozzáadott értéket teremtő beruházások** vonzása a térségbe.
- A **helyi vállalkozások** fejlődésének, bővülésének támogatása, beszállítóvá válásuk elősegítése.
- **Innovációs és technológiai** fejlesztések ösztönzése.

2. Munkahelyteremtés

- Új, stabil és **minőségi munkahelyek** létrehozása, elsősorban a térségben élő munkavállalókra építve.
- A helyi foglalkoztatási szint növelése, kiemelten kezelve **a vármegye fejlődésben lemaradó térségeinek** foglalkoztatási helyzetének javítását.
- A munkaképes **inaktívak visszavezetése** a munka világába.

3. A térség versenyképességének javítása

- Infrastruktúra fejlesztése (közlekedés, energia, digitális hálózatok).
- Kedvező üzleti környezet kialakítása.
- Kiemelt gazdasági ágazatok fejlesztése.

4. A gazdasági szerkezet modernizálása

- Magasabb hozzáadott értéket termelő ágazatok betelepítése.

- K+F és innováció erősítése.
- Tudásalapú gazdaság irányába való elmozdulás.

5. Területi egyenlőtlenségek csökkentése

- A vármegye fejlődésben lemaradó térségeinek felzárkóztatása.
- A vidéki térségek gazdasági megerősítése.

6. Helyi erőforrások hatékony felhasználása

- Természeti-, munkaerő- és kulturális erőforrások hasznosítása.
- A térség gazdasági potenciáljának optimalizálása.

7. Fenntartható fejlődés támogatása

- Zöld és környezettudatos beruházások ösztönzése.
- Fenntartható ipari és mezőgazdasági gyakorlatok támogatása.

8. Nemzetközi kapcsolatok bővítése

- Külföldi működőtőke (FDI) bevonása.
- A térség nemzetközi láthatóságának növelése.
- Exportorientált vállalkozások támogatása.

3.2 A stratégia alkotás módszerei

A **vármegyei szintű stratégia specialitása**, hogy a nemzeti szintű befektetés-ösztönzési keretbe illeszkedik, azzal együttműködik, de **helyben meglévő erősségekre épít**, és annak kialakítása és megvalósítása során a vármegyei önkormányzat, vagy annak befektetés ösztönzést végző szervezete **közvetlen kapcsolatot tart a vállalkozásokkal és önkormányzatokkal**.

A stratégia alkotás megalapozó lépése a **helyzetértékelés** elkészítése, melynek keretében egyrészt **bemutatjuk a befektetések magyarországi jogszabályi környezetét**, a befektetés ösztönzés **nemzetközi és hazai környezetét** és intézményrendszerét, megvizsgáljuk a globális és a hazai befektetési környezet főbb kihívásait, másrészt **elemezzük a vármegye gazdaság szerkezetét**, azon belül az iparági súlypontokat, a vármegye **társadalmi szerkezetét, munkaerőpiaci sajátosságait, az infrastrukturális adottságokat**, kiemelten a közlekedési infrastruktúrát, a közműkapacitásokat, **az ipari-logisztikai parkokat**, a településhálózatot, **tér szerkezetet, területhasználatot**.

Versenytárs elemzés keretében megvizsgáljuk a Közép-Kelet európai térség konkurens várostérségeit és elemezzük azok befektetés-ösztönzési stratégiáit, illetve erősségeit-gyengeségeit.

A helyzetértékelés elkészítése elsősorban **statisztikai adatgyűjtés és -feldolgozás, interjúk, kérdőíves felmérések**, országos-, vármegyei- és települési szintű **tervek, dokumentumok és szakirodalom feldolgozása alapján történik.**

A helyzetértékelés megállapításait **SWOT elemzés** keretében értékeljük, majd ennek alapján meghatározzuk azokat a **speciális vármegyei adottságokat, értékeket**, amelyek befektetési szempontból **vonzóvá tehetik Pest Vármegyét**, amelyekben a vármegyének **verseny előnyei** vannak-lehetnek.

A Stratégiakészítés keretében meghatározzuk azokat a **célágazatokat és célterületeket**, amelyekre vonatkozóan **stratégiai célokat** fogalmazunk meg, és beazonosítjuk azokat a szükséges **intézkedéseket és beavatkozásokat**, amelyek révén a kitűzött célokat elérhetőnek véljük.

3.3 Lehatárolások

Területi/közigazgatási lehatárolás

A Pest Vármegyei Befektetésösztönzési Stratégia és Akcióterv területi lehatárolását illetően egyértelműen **Pest Vármegyére és annak településeire vonatkozóan kerül meghatározásra**, hiszen a vármegyének nincs kompetenciája a középpontjában elhelyezkedő Budapest főváros közigazgatási hatáskörébe tartozó területre vonatkozóan stratégiai célokat és azokon alapuló intézkedéseket, beavatkozásokat megfogalmazni.

Látni kell ugyanakkor, hogy **befektetésösztönzési, gazdaságfejlesztési, munkaerőpiaci szempontból a főváros és környezete nem különíthető el élesen egymástól**, hiszen a nagyvárosi régió középpontjában lévő főváros és annak környezete ezer szálon kapcsolódnak egymáshoz, egymással szimbiózisban élnek, egymás erőforrásait használják, és a potenciális befektetők döntéseinek megalapozásánál is a térség egészének jellemzői számítanak.

Jelen program helyzetértékelő munkarészében ezért **számos területen a nagyvárosi térség egészének adottságait, mutatóit vizsgáljuk**, hiszen a befektetésekért folyó versenyben, különösen az FDI vonzás tekintetében **a Főváros és Pest Vármegye közösen van harcban a potenciális versenytársakkal**, ahogyan azt az anyag későbbi fejezetében részletesebben is elemezzük.

Korábbi stratégiáktól való lehatárolás

Pest Vármegye a 2014-2020-as tervezési időszakban Budapesttel egy tervezési statisztikai régiót alkotott, így ennek az időszaknak a Területi Operatív Programjában nem volt kedvezményezett, az annak keretében a többi megyében megvalósult programokban nem vett részt, így **sem Megyei Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési Stratégia, sem Befektetésösztönzési Stratégia nem készült ebben az időszakban.**

A **Pest megyei Területfejlesztési Stratégiában** azonban a gazdaságfejlesztési célú intézkedések között már ebben a tervezési időszakban **megfogalmazódott annak a szükségessége**, hogy vármegyei szinten is foglalkozni a befektetés ösztönzéssel, és erre programot kellene indítani.

Bár források hiányában **átfogó befektetés ösztönzési programot nem sikerült ebben az időszakban indítani**, a megyei kompenzációs források felhasználása kapcsán 2017-2020 között sor került egyszerűbb formában egy adatgyűjtésre a megyében rendelkezésre álló, befektetésre alkalmas területek vonatkozásában. Mivel a program 2021-ben lezárult, ez a tevékenység is befejeződött, az akkor összeállított adatbázis pedig mára elévült.

Jelen programnak a Pest Vármegye vonatkozásában **érvényben lévő fejlesztési programokhoz való illeszkedését részletesebben bemutatjuk** a helyezettértékelő munkarészben.

Finanszírozási lehatárolás

A jelen program készítéséhez kapcsolódóan a korábbiakban sem Pest Vármegye Önkormányzata, sem a programot készítő Pest Vármegyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. semmiféle költségvetési vagy magán forrásból **finanszírozást nem kért és nem kapott**.

Ugyanez érvényes a program keretében tervezett vagy azokhoz kapcsolódó **intézkedések és beavatkozások** vonatkozásában.

Célcsoportbeli lehatárolás

Mivel a korábbiakban nem került sor hasonló program megfogalmazására, ezért a más programoktól való célcsoportbeli lehatárolás **nem releváns**.

Szükséges azonban meghatározni a befektetésösztönzési program végrehajtása során elérni kívánt célcsoportokat, ezt a program stratégiai munkarészában jelenítjük meg.

Végrehajtási lehatárolás, korlátok

Jelen vármegyei befektetésösztönzési program nem az országos, a HIPA és a Külgazdasági Minisztérium által megvalósított befektetésösztönzési tevékenységgel kíván konkurálni. Éppen ellenkezőleg, az általuk végzett munkának kíván területi szinten egy jól előkészített „terepet”, befektetőbarát környezetet, a térség fenntartható fejlődésének legjobban megfelelő beruházások megvalósítására alkalmas ingatlan portfóliót, felkészült önkormányzatokat, a munkájukat segítő vármegye és térségmarketinget, támogató vármegyei vállalkozói környezetet kialakítani.

Fentieket figyelembe véve, olyan célokat tűzünk ki, és olyan eszközöket kívánunk alkalmazni, amelyek kiegészítik, gyorsabbá, hatékonyabbá teszik a nemzeti szintű befektetés ösztönzést, mindezt úgy, hogy a térségi érdekek is kiemelten érvényre juthassanak.

Természetesen ez egyben korlátokat is jelent a végrehajtás terén, hiszen az egyes szintek tevékenységei közötti átfedés kerülendő.

Végrehajtási időhorizont meghatározása

A stratégia végrehajtásának időhorizontját a **2027-2034** közötti időszakra ütemeztük. Ez az időszak megfelelő hosszúságú ahhoz, hogy az egyes tervezett beavatkozásokat végre tudjuk hajtani, illetve azok egy részének már mérhető eredménye is legyen, másrésről **egybeesik a következő európai uniós költségvetési periódussal**, így az jól összehangolható lesz tematikusan és forrásallokáció szempontjából is.

ÖSSZEGZÉS

A VÁRMEGYEI BEFEKTETÉS-ÖSZTÖNZÉSI STRATÉGIA A VÁRMEGYE TÉRSZERKEZETÉT, GAZDASÁGI ADOTTSÁGAIT, MUNKAERŐIPACI HELYZETÉT, A VÁRMEGYE LEMARADÓ TÉRSÉGEINEK SPECIÁLIS SAJÁTOSSÁGAIT FIGYELEMBE VEVŐ TERVEZÉS ÁLTAL KERÜLT KIALAKÍTÁSRA. CÉLJA, HOGY A VÁRMEGYE GAZDASÁGI FEJLŐDÉSE FELGYORSULJON, VERSENYPÉSSÉGE NÖVEKEDJEN ÉS VONZÓVÁ VÁLJON A BEFEKTETŐK SZÁMÁRA. UGYANILYEN FONTOS CÉL, HOGY A VÁRMEGYÉBEN ÉLŐK ÉLETMINŐSÉGE JAVULJON, A MEGYÉN BELÜL A TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENJENEK, ÚJ, MINŐSÉGI MUNKAHELYEK JÖJJESEN LÉTRE, A TERMÉSZETI- ÉS AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET PEDIG FENNTARTHATÓ MÓDON, HOSSZÚTÁVON IS JÓ MINŐSÉGBEN ÁLLJON RENDELKEZÉSRE.

A STRATÉGIA A NEMZETI SZINTŰ A HIPA ÉS A KÜLGAZDASÁGI MINISZTERIUM ÁLTAL MEGVALÓSÍTOTT BEFEKTETÉSÖSZTÖNZÉSI TEVÉKENYSÉGET KÍVÁNJA KIEGÉSZÍTENI AZZAL, HOGY EGY JÓL ELŐKÉSZÍTETT „TEREPET”, BEFEKTETŐBARÁT KÖRNYEZETET, A TÉRSÉG FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK LEGJOBBAN MEGFELELŐ BERUHÁZÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁRA ALKALMAS INGATLAN PORTFÓLIÓT, FELKÉSZÜLT ÖNKORMÁNYZATOKAT, A MUNKÁJUKAT SEGÍTŐ VÁRMEGYE ÉS TÉRSÉGMARKETINGET, TÁMOGATÓ VÁRMEGYEI VÁLLALKOZÓI KÖRNYEZETET ALAKÍT KI.

4 Helyzetelemző munkarész

4.1 A befektetések magyarországi jogszabályi környezete

4.1.1 Bevezetés

A befektetések jogi környezetének stabilitása kulcsfontosságú tényező minden gazdaságban, hiszen a megbízható jogi környezet jelenti az alapját mindazon tényezőnek, amelyek a gazdaság növekedéséhez, a befektetések biztonságához szükségesek, így a tőkeáramlásnak, az innovációnak, a foglalkoztatás fenntartásának és növelésének is előfeltétele a kiszámítható jogi környezet.

Magyarország esetében a befektetések szabályozása különösen jelentős, **mivel a rendszerváltást után, a szocialista nagyipar összeomlását követően a külföldi tőkebefektetések (FDI) váltak az ország gazdasági fejlődésének egyik legfontosabb motorjává.** A befektetések biztonságát, átláthatóságát és fenntarthatóságát a hazai jogrendszer, valamint az Európai Unió joganyagával harmonizált szabályozás biztosítja.

A magyar befektetési jogi környezet alapelvei között **kiemelt helyen szerepel a tulajdonhoz való jog védelme, a vállalkozás szabadsága, a piacgazdasági működés feltételeinek biztosítása, valamint a diszkriminációmentes elbánás elve.** A jogi szabályozás szerteágazó, hiszen kiterjed a társasági jogra, a pénzügyi és tőkepiaci jogra, a külföldi befektetésekre, az adózásra, valamint a versenyjogra és az állami támogatások rendszerére is.

4.1.2 A jogi környezet kialakulása és alapelvei

A magyar befektetési jogi környezet alapvetően három pillérre épül:

1. **az Alaptörvényre¹ és a nemzetközi jogforrásokra,**
2. **a gazdasági társaságokra és befektetésekre vonatkozó sarkalatos törvényekre,**
3. **az intézményi és felügyeleti rendszerre,** amely biztosítja a szabályok érvényesülését.

Az Alaptörvény XIII. cikke rögzíti a tulajdonhoz való jogot, valamint kimondja, hogy **Magyarország gazdasága a versenyképesség és a piacgazdaság elveire épül.** Az alkotmányos garanciák a befektetőket – legyenek hazaiak vagy külföldiek – azonos védelemben részesítik, amelyet a nemzetközi beruházásvédelmi egyezmények is megerősítenek.

A jogrendszer a befektetések biztonságát **több irányból védi:**

- a tulajdonjog elvonásának szigorú feltételekhez kötése (csak közérdekből, teljes kártalanítás mellett),
- a vállalkozás szabadsága és a tőke szabad mozgása az EU-n belül,

¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

- a jogbiztonság és kiszámítható gazdasági környezet megteremtése.

4.1.3 A befektetésekre vonatkozó főbb jogszabályok

4.1.3.1 Társasági jogi háttér

A befektetések egyik alapvető jogi keretét a Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény) biztosítja, amely meghatározza a gazdasági társaságok típusait, a tulajdonosi jogokat és a szervezeti működést. A befektetők számára a leggyakoribb társasági formák a korlátolt felelősségű társaság (Kft.) és a részvénytársaság (Rt.). A Ptk. külön hangsúlyt helyez a tagok és részvényesek felelősségének korlátozására, ami elősegíti a befektetések kockázatkezelését ².

A társasági jog mellett a cégnyilvántartásról és cégeljárásról szóló 2006. évi V. törvény biztosítja az átláthatóságot és a vállalkozások nyilvánosságát. A befektetők számára fontos, hogy **a magyar jog gyors és elektronikus cégbejegyzést, valamint egyszerű cégmódosítást tesz lehetővé**, ami elősegíti az üzleti környezet rugalmasságát.

4.1.3.2 A tőkepiac és a befektetési szolgáltatások szabályozása

A pénzügyi piacok és befektetési szolgáltatások szabályait a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) tartalmazza, amely az értékpapírok kibocsátását, forgalmazását, valamint a befektetési alapok és alapkezelők működését szabályozza. A törvény harmonizál az Európai Unió MiFID II irányelvével, biztosítva az egységes európai befektetési piac működését ³.

A magyar tőkepiacon **meghatározó szerepet tölt be a Budapesti Értéktőzsde (BÉT), amely a tőzsdei befektetések átláthatóságát és likviditását biztosítja**, valamint a **KELER Zrt., mint központi elszámolóház és értéktár**. A tőkepiaci szabályozás célja, hogy a befektetők védelme és az információk nyilvánossága révén erősítse a piac iránti bizalmat.

4.1.3.3 Külföldi befektetések védelme

A külföldi tőkebefektetések Magyarországon már az **1988. évi XXIV., a külföldiek magyarországi befektetéseiről** szóló törvény óta külön jogi védelmet élveznek.⁴ A törvény **garantálja a külföldi befektetők számára a diszkriminációmentes elbánást, a profit szabad hazautalását, valamint az államosítás elleni védelmet**. Ezen túlmenően Magyarország **több mint 60 kétoldalú beruházásvédelmi egyezményt (BIT)** kötött más államokkal, amelyek az egyenlő elbánás, a jogbiztonság és a viták nemzetközi rendezésének (ICSID) elveit rögzítik.

A külföldi tulajdonszerzést bizonyos stratégiai ágazatokban – például energia, közmű, honvédelem, média – korlátozza a 2018. évi LVII. törvény, amely előzetes kormányzati

² 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

³ 2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról

⁴ 1988. évi XXIV. törvény a külföldiek magyarországi befektetéseiről

engedélyhez köti a részesedésszerzést. Ez a szabályozás a nemzetbiztonsági és közérdekű szempontok védelmét szolgálja.⁵

4.1.3.4 Adózási és támogatási környezet

A befektetések ösztönzésében az adózási⁶ szabályozásnak kiemelt szerepe van. Magyarországon az EU legalacsonyabb társasági adókulcsát (9%) alkalmazzák, ami vonzó befektetési célponttá teszi az országot. A befektetők számára további előnyt jelent a **kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi egyezmények széles köre**, valamint az osztalékjövedelmek kedvezményes adóztatása.

A Nemzeti Befektetési Ügynökség (HIPA) koordinálja a befektetési támogatásokat és ösztönző programokat, amelyek között szerepelnek:

- **egyedi kormányzati támogatások** nagyberuházásokra,
- **adókedvezmények** (pl. beruházási adókedvezmény),
- **infrastrukturális fejlesztésekhez nyújtott támogatások**,
- **EU-s források**, például a GINOP Plusz program keretében.

4.1.4 Az intézményi és felügyeleti rendszer

A magyar befektetési jogi környezet működésének kulcsa **az átlátható és hatékony intézményi rendszer, amelynek** legfontosabb szereplői a következők:

- **Magyar Nemzeti Bank (MNB):** a pénzügyi és befektetési piacok felügyeleti hatósága. Engedélyezi és ellenőrzi a befektetési szolgáltatókat, alapkezelőket, biztosítókat, valamint figyelemmel kíséri a pénzügyi stabilitást.
- **Gazdasági Versenyhivatal (GVH):** a versenykorlátozó magatartások és vállalati összefonódások ellenőrzéséért felelős.
- **Pénzügyminisztérium és Gazdaságfejlesztési Minisztérium:** jogalkotási és gazdaságstratégiai feladatokat látnak el.
- **HIPA (Hungarian Investment Promotion Agency):** befektetésösztönző ügynökség, amely a külföldi és belföldi beruházások koordinálásában tölt be aktív szerepet.

E szervezetek együttműködése biztosítja, hogy **a magyar befektetési környezet egyszerre legyen versenyképes, kiszámítható és biztonságos.**

⁵ 2018. évi LVII. törvény a külföldiek egyes stratégiai társaságokban történő részesedésszerzésének ellenőrzéséről

⁶ 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról

4.1.5 Aktuális kihívások és fejlesztési irányok

A befektetések jogi környezete folyamatosan változik, igazodva a globális gazdasági trendekhez és az uniós szabályozáshoz. Az elmúlt években **több új kihívás jelent meg**:

- fenntarthatósági és ESG-szabályozások beépítése a befektetési döntésekbe,
- digitalizáció és fintech szolgáltatások megjelenése a befektetési piacon,
- a stratégiai ágazatok fokozott állami ellenőrzése, különösen geopolitikai kockázatok (ukrajnai háború) miatt,
- az adóelkerülés és pénzmosás elleni küzdelem (AML-szabályozás) erősítése.

A jövő egyik iránya a zöld beruházások jogi és pénzügyi ösztönzése, valamint a digitális tőkepiaci infrastruktúra fejlesztése, ami az MNB 2030-as stratégiájában is hangsúlyosan megjelenik ⁷.

ÖSSZEGZÉS

MAGYARORSZÁG BEFEKTETÉSI JOGI KÖRNYEZETE AZ ELMÚLT HÁROM ÉVTIZEDBEN JELENTŐSEN FEJLŐDÖTT, ÉS MA MÁR AZ EURÓPAI UNIÓ EGYIK LEGÁTLÁTHATÓBB ÉS LEGKEDVEZŐBB BEFEKTETÉSI RENDSZERE KÖZÉ TARTOZIK. A STABIL ALKOTMÁNYOS ÉS TÖRVÉNYI HÁTTÉR, AZ EU-VAL HARMONIZÁLT SZABÁLYOZÁS, VALAMINT AZ ALACSONY ADÓKULCSOK ÉS ÁLLAMI ÖSZTÖNZŐK MIND HOZZÁJÁRULNAK AHHOZ, HOGY MAGYARORSZÁG VONZÓ CÉLPONT MARADJON A HAZAI ÉS KÜLFÖLDI BEFEKTETŐK SZÁMÁRA.

UGYANAKKOR A SZABÁLYOZÁSNAK A JÖVŐBEN TOVÁBBRA IS LÉPÉST KELL TARTANIA A GAZDASÁGI ÉS TECHNOLÓGIAI VÁLTOZÁSOKKAL, KÜLÖNÖSEN A FENNTARTHATÓSÁG, A DIGITALIZÁCIÓ ÉS A GEOPOLITIKAI BIZTONSÁG TERÜLETÉN. A BEFEKTETÉSI KÖRNYEZET HOSSZÚ TÁVÚ STABILITÁSA ÉS KISZÁMÍTHATÓSÁGA TOVÁBBRA IS A MAGYAR GAZDASÁG EGYIK LEGFONTOSABB VERSENYELŐNYE MARADHAT.

⁷ Magyar Nemzeti Bank (2023): *MNB Fenntarthatósági és Zöld Pénzügyi Jelentés*

4.2 A befektetés ösztönzés nemzetközi környezete, befektetői kapcsolatok

4.2.1 Bevezetés

A globalizáció és a nemzetközi gazdasági integráció folyamata során a tőkeáramlás — különösen a külföldi működőtőke-befektetések (Foreign Direct Investment – FDI) — vált **a modern gazdasági növekedés egyik alappillérévé**. A befektetésösztönzés célja, hogy a kormányok és az ezzel foglalkozó intézményeik megfelelő eszközökkel és stratégiákkal **elősegítsék a külföldi beruházások beáramlását**, javítsák a befektetési környezet hitelességét, és erősítsék az országok versenyképességét.

Jelen fejezetben bemutatjuk a **befektetésösztönzés fogalmát és célrendszerét**, a **nemzetközi környezet meghatározó tényezőit**, a hatékony **ösztönzési eszközöket**, valamint a **befektetői kapcsolatok** szerepét és intézményrendszerét.

4.2.2 Befektetésösztönzés: fogalom, célrendszer és elméleti keret

A befektetésösztönzés egy olyan **átfogó gazdaságpolitikai tevékenység**, amelynek célja, hogy **javítsa az ország vagy térség vonzerejét a beruházók szemében**. Nem egyszerűen marketingkommunikáció, hanem **stratégiai eszköz**, amely összehangolt intézkedéseket alkalmaz az intézményi környezet, infrastrukturális háttér, jogi-adózási szabályozás és együttműködési mechanizmusok terén.

A befektetésösztönzés céljai – összefoglalva – a következők:

- **FDI-beáramlás növelése**, amely hozzájárul a **GDP-növekedéshez** és **foglalkoztatás** bővítéséhez,
- **Technológia- és tudástranszfer** ösztönzése,
- **Exportorientált** iparágak támogatása,
- Regionális fejlesztés és **területi kiegyenlítés**,
- Az **országimázs** erősítése a nemzetközi befektetők szemében.

4.2.3 Elméleti keretek és klasszikus modell

A befektetésösztönzési elméletek gyakran abból a döntési modellből indulnak ki, amely szerint a befektető összehasonlítja az elérhető országok potenciálját (kockázat, hozam, működési feltételek). Fontos az adott ország, régió politikai stabilitása és a hosszú távú kiszámíthatóság. Ezen belül **az intézményi tényezők, a költség- és működési tényezők (munkaerő, energia, logisztika) és a piaci tényezők (elérhetőség, kereslet, csatlakozások)** kulcsszerepet játszanak. A befektetéseket nagyban befolyásolja az adott régióban elérhető infrastruktúra milyensége, a munkaerő rendelkezésre állása és minősége, a bérszínvonal, az innovációs ökoszisztéma, a klaszterek jelenléte, a beszállítói háttér, a meglévő termelési tapasztalatok.

Természetesen fontosak azok a fiskális Kormányzati eszközök is, amelyek célja a több működő tőke bevonása, így az **adókedvezmények** és beruházási **támogatások**,

A befektetésösztönzés **akkor hatékony, ha a kormány nem csak ösztönzőket kínál, hanem a strukturális környezetet is fejleszti** — például egyszerűbb engedélyezési folyamatok, átlátható szabályozás, jogbiztonság, marketing és országimázs.

4.2.4 Nemzetközi környezet: trendek és meghatározó tényezők

4.2.4.1 Globális FDI-trendek és kihívások

A **World Investment Report⁸ 2024** szerint 2023-ban a globális FDI-áramlás 2%-kal csökkent, elérve kb. 1,3 billió USD-t (ha nem vesszük figyelembe az ún. „conduit” országok ingadozásait) (UNCTAD, 2024). A jelentés kiemeli, hogy különösen aggályos a fenntarthatósági és infrastruktúra-szektorokban tapasztalható csökkenés, amely veszélyezteti az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljainak elérését. (UNCTAD, 2024)

A jelentés továbbá hangsúlyozza, hogy az **üzleti facilitáció (business facilitation)** és a **digitális kormányzati megoldások** (digital government) kulcsszerepet játszhatnak abban, hogy a befektetési környezet átláthatóbbá és gördülékenyebbé váljon. (UNCTAD, 2024)⁹

Az **fDi Report 2025¹⁰** „Globális Áttekintés”¹¹ fejezete szerint 2024-ben világszerte több mint **17 000 zöldmezős külföldi működőtőke-beruházási (FDI) projektet** jelentettek be, amelyek összesen mintegy **1,29 billió amerikai dollár** értéket képviseltek és **több mint 2,4 milliő munkahelyet** hoztak létre.

A projektek száma enyhén, körülbelül **1%-kal nőtt** az előző évhez képest, ami azt mutatja, hogy az FDI-aktivitás fokozatosan helyreállt a Covid–19 járvány okozta visszaesés után. 2024-ben a projektszám már megközelítette a **járvány előtti, 2019-es szintet**, ami a globális beruházási környezet stabilizálódására utal. A tőkekiadások (capex) továbbra is historikusan magas szinten maradtak, még akkor is, ha **2023-hoz képest 6,1%-os csökkenés** történt. Ennek ellenére 2024 a **harmadik legerősebb év volt 2003 óta** a bejelentett FDI-tőkeberuházások tekintetében.

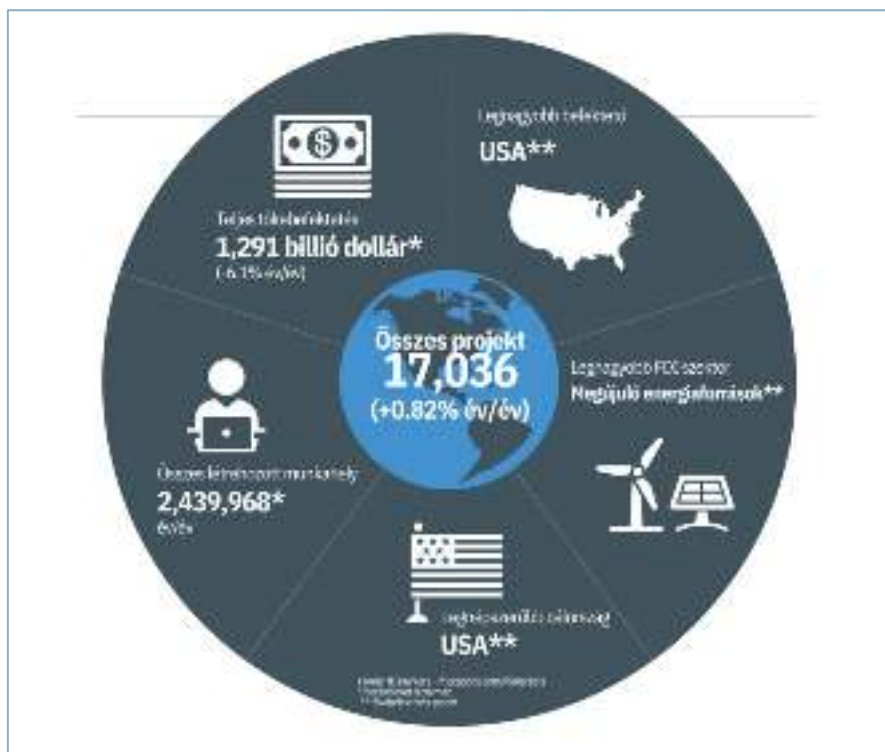
⁸ UNCTAD. (2024). *World Investment Report 2024: Investment facilitation and digital government*. United Nations

⁹ UNCTAD. (2024). *Investment Policy Framework for Sustainable Development*. (IPFSD).

¹⁰ Az fDi Report 2025 a fDi Intelligence (a Financial Times szakmai elemző részlege) éves jelentése, amely a globális zöldmezős külföldi működőtőke-beruházások (FDI) legfontosabb trendjeit és adatait mutatja be. A riport elemzi a beruházások földrajzi megoszlását, ágazati szerkezetét, tőkeértékét és munkahelyteremtő hatását világszinten és regionálisan.

¹¹ fDi Intelligence. (2025). *The fDi Report 2025: Greenfield investment trends in a changing world*.

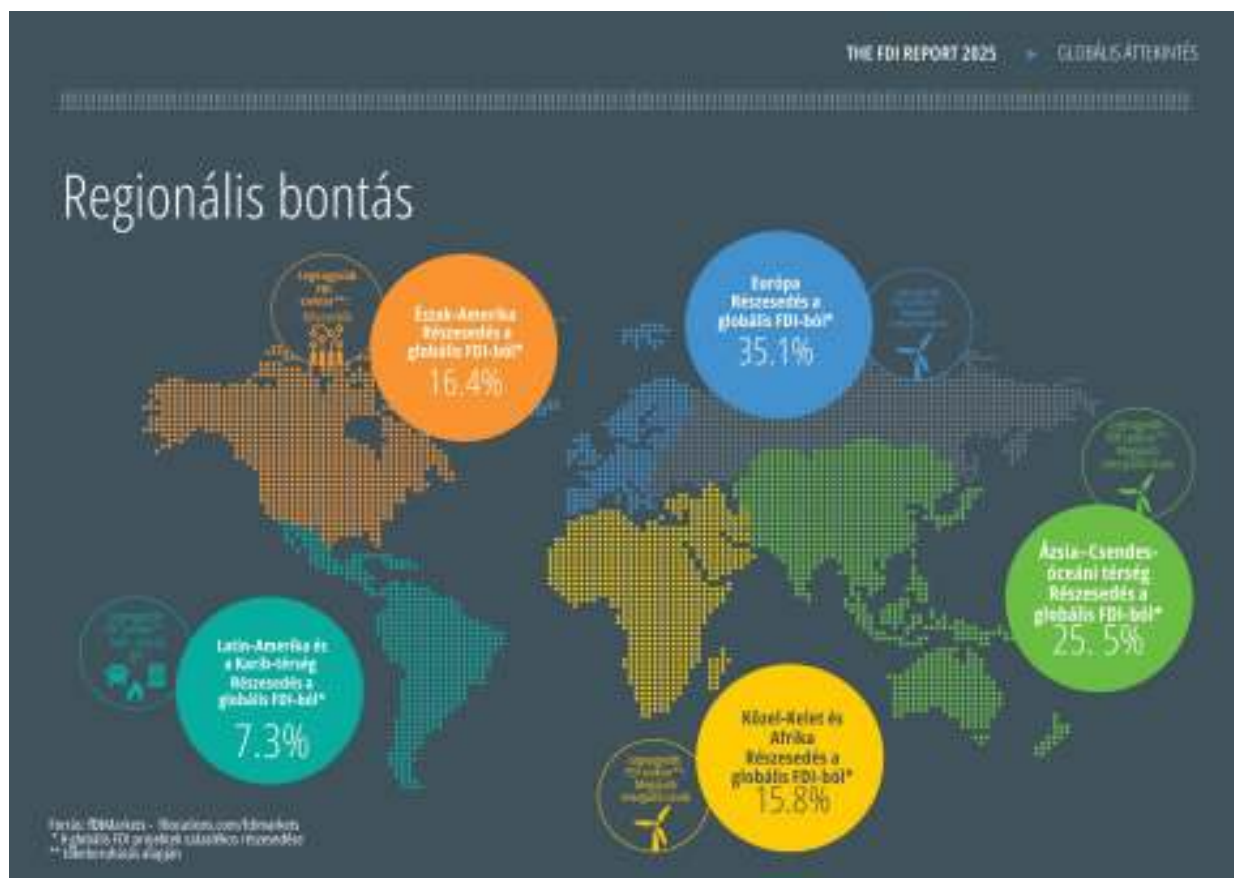
1. ábra: FDI tőkeberuházások főbb mutatói 2024.

Forrás: *fDiMarkets - ftlocations.com/fdimarkets*

Regionális bontásban az **Európa** volt a legnagyobb tőkebefogadó, a globális FDI-érték több, mint egyharmadát vonzva. Ez a régió nemcsak tőkét, hanem jelentős foglalkoztatást is teremtett, több mint **1,1 millió új munkahellyel**. **Észak-Amerika** ezzel párhuzamosan kiemelkedő növekedést mutatott, ahol a projektszám és a tőkebefektetés is jelentősen emelkedett egy év alatt. A jelentés hangsúlyozza a **megaberuházások** szerepét: az 1 milliárd dollár feletti projektek a teljes FDI-tőke több mint **40%-át** adták. Ezeknek a beruházásoknak a többsége a **feldolgozóiparhoz** kapcsolódott.

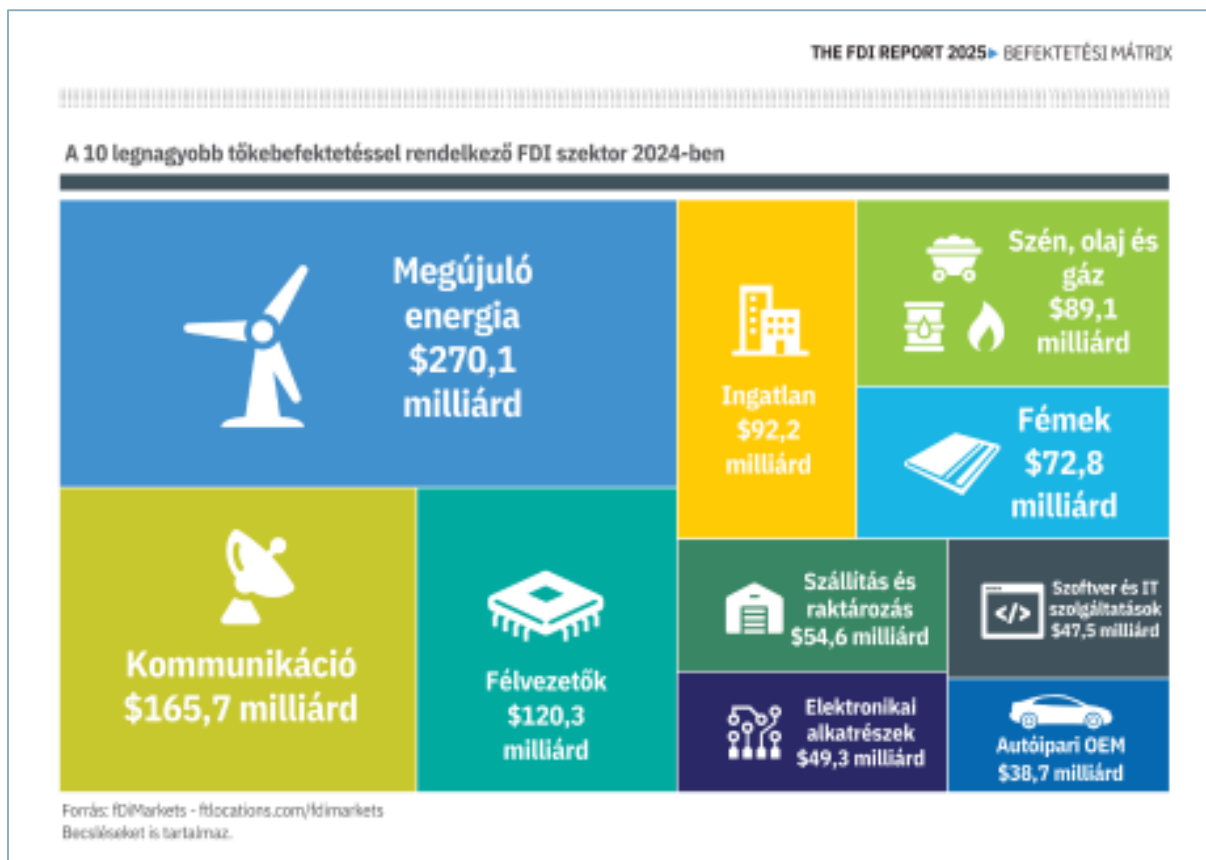
2. ábra: Az egyes kontinensek FDI részesedése 2024.

Forrás: fDiMarkets - ftlocations.com/fdimarkets

Kiemelten fontos ágazatként jelennek meg a **félvezetők**, amelyek önmagukban több mint **100 milliárd dollárnyi** beruházást vonzottak. A **megújuló energia** globálisan továbbra is a legnagyobb FDI-szektor maradt tőkebefektetés alapján. Országos szinten az **Egyesült Államok** volt a legnagyobb befektetés-fogadó és egyben a legfontosabb forrásország is. **India** a második helyen végzett, és gyorsan növekvő gazdaságként egyre meghatározóbb célponttá válik.

3. ábra: A 10 legnagyobb tőkebefektetéssel rendelkező FDI szektor 2024.

Forrás: *fDiMarkets - ftlocations.com/fdimarkets*

Összességében a Globális áttekintés azt mutatja, hogy a geopolitikai és gazdasági bizonytalanságok ellenére az FDI továbbra is kulcsszerepet játszik a globális növekedésben és a gazdaságfejlesztésben.

4.2.4.2 Nemzetközi intézmények és politikai keretek

- Az **UNCTAD** rendszeres beruházási jelentéseivel és iránymutatásaival szolgál, amelyek rámutatnak az FDI iránti globális kihívásokra és ajánlásokat fogalmaznak meg.
- Az **OECD Multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei**¹² a felelős üzleti magatartás kérdéseiben (munkajog, környezetvédelem, adózás, korrupció) adnak ajánlásokat a kormányok és vállalatok számára.
- Az **Investment Policy Framework for Sustainable Development (IPFSD, UNCTAD)** segít a kormányoknak olyan nemzetközi befektetési szabályozási keretek kialakításában, amelyek összeegyeztethetők a fenntartható fejlődési célokkal (UNCTAD)

¹² OECD. (2023). *OECD Multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei: Az OECD multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei a felelős üzleti magatartásról*. OECD Publishing

4.2.5 A befektetési környezet összetevői

A befektetők döntéseit elsősorban az alábbi dimenziók befolyásolják:

1. **Politikai stabilitás**, jogállamiság és korrupciós kockázat
2. **Makrogazdasági stabilitás**: infláció, költségvetési egyensúly, árfolyam-politika
3. **Infrastrukturális háttér**: közlekedés, közművek, energetika, digitális hálózat
4. **Munkaerő-piaci adottságok**: képzettség, bérköltségek, rugalmasság
5. **Adórendszer és beruházási kedvezmények**
6. **Adminisztratív eljárások**, engedélyezés, engedélyezési idő
7. **Életminőség, vállalkezési környezet, imázs és nemzetközi percepció**

Az országok versenye között egyre élesebb a verseny azon a téren, hogy kinek sikerül ezen tényezőket minél inkább befektetőbarátra alakítani.

4.2.6 Befektetésösztönzés eszköztára és megvalósítása

Az alábbiakban felsoroljuk azokat a fontosabb közvetlen- és közvetett eszközöket és intézkedéseket, amelyek a befektetésösztönzés eszköztárában meghatározó szerepet töltenek be:

4.2.6.1 Közvetlen ösztönző és támogatási eszközök

- **Adókedvezmények**: kedvezményes társasági adó, iparűzési adó csökkentése bizonyos feltételek mellett
- **Vissza nem térítendő támogatások**: közvetlen pénzügyi ösztönzők beruházási projektekhez
- **Képzési programok támogatása**: a munkavállalók képzésének támogatása
- **Hitel- és garanciaprogramok**: kedvezményes hitel, állami garanciák

4.2.6.2 Közvetett eszközök és strukturális intézkedések

- **Infrastrukturális beruházások**: ipari parkok, logisztikai zónák, kutatóközpontok
- **Szabályozási reformok**: bürokrácia csökkentése, online engedélyezési rendszerek
- **Marketing és PR**: befektetési kampányok, roadshow-k, részvétel nemzetközi konferenciákon
- **Nemzeti befektetésösztönzési ügynökségek**: egyablakos szolgáltatás, tanácsadás és koordináció

A hatékony befektetésösztönzés gyakran **kombinálja ezeket az eszközöket**, és figyelembe veszi az adott ország vagy régió **versenyhelyzetét és specializációit**.

4.2.7 Befektetői kapcsolatok rendszere

4.2.7.1 Fogalom és stratégiai jelentőség

A **befektetői kapcsolatok (Investor Relations)** olyan stratégiai funkció, amely biztosítja a kommunikációt, információáramlást és bizalomépítést **a befektetők, a vállalatok és az állami szereplők között**. A cél, hogy a beruházók (potenciálisak és meglévők egyaránt) pontos képet kapjanak, és a befektetési döntések támogatására szolgáló környezetet érezzék.

Fő tevékenységi elemek

1. **Kommunikáció, marketing és PR:** befektetési lehetőségek bemutatása, nemzetközi roadshow-k, kiadványok.
2. **Tanácsadás, információszolgáltatás:** jogi, adózási, engedélyezési kérdésekben.
3. **Aftercare – utógondozás:** támogatás meglévő befektetőknek újabb beruházásokhoz.
4. **Visszajelzés és folyamatos monitorozás:** befektetői igények, panaszügyek kezelése, fejlesztési javaslatok készítése.

Intézményi keretek és jó gyakorlatok

- Az **országos befektetési ügynökségek** (pl. HIPA Magyarországon) kulcsszerepet játszanak az IR-funkciókban.
- A **kereskedelmi- vagy iparkamarák**, valamint a **külképviseltek** erősítik az országimázst és segítik a nemzetközi kapcsolatépítést.
- A **nemzetközi szervezetek** (pl. UNCTAD, OECD) támogatják az IR- és befektetésösztönzési képességek fejlesztését a guideline-okkal és képzésekkel.

ÖSSZEGZÉS

A VILÁGMÉRETŰ GAZDASÁGI ÉS GEOPOLITIKAI KIHÍVÁSOK KÖZEPETTE A BEFEKTETÉSÖSZTÖNZÉS ÉS BEFEKTETŐI KAPCSOLATOK KULCSFONTOSAGÚ GAZDASÁGPOLITIKAI ESZKÖZÖKKÉ VÁLTAK. A SIKER ZÁLOGA NEM PUSZTÁN A KÖZVETLEN TÁMOGATÁSOK MÉRTÉKE, HANEM AZ INTÉZMÉNYI KÖRNYEZET, A JOGBIZTONSÁG, ADMINISZTRATÍV GÖRDÜLÉKENYSÉG ÉS A FENNTARTHATÓ SZABÁLYOZÁS IS.

2024-BEN A GLOBÁLIS FDI BEFEKTETÉSEK KÖZÖTT RENDKÍVÜL MAGAS ARÁNYÚ A FELDOLGOZÓIPARHOZ KAPCSOLÓDÓ BERUHÁZÁSOK SZÁZALÉKOS ARÁNYA, MELY PEST VÁRMEGYE SZEMPONTJÁBÓL BIZAKODÁSRA AD OKOT. AZ ÁGAZATOKAT VIZSGÁLVA JELENTŐS SÚLYÚ MÉG A FÉLVEZETŐKHOZ KAPCSOLÓDÓ, VALAMINT A MEGÚJULÓ ENERGIÁKHOZ KAPCSOLÓDÓ BERUHÁZÁSOK ARÁNYA IS.

A BEFEKTETÉSEK KÖZVETLEN TŐKEBEÁRAMLÁST EREDMÉNYEZNEK BŐVÍTVE A FOGLALKOZTATÁST, FEJLETT TECHNOLÓGIÁKAT HOZNAK MAGYARORSZÁGRA. SEGÍTIK A KÜLFÖLDI PIACOKRA TERMELŐ VÁLLALKOZÁSOK TERMELÉKENYSÉGÉT, EMELIK A HOZZÁADOTT ÉRTÉKET. TÉRSÉGI FEJLESZTŐ SZEREPÜK VAN, MELY PEST VÁRMEGYE LEMARADÓ TÉRSÉGEIRE VALÓ TEKINTETTEL KÜLÖNÖSEN FONTOS LENNE.

4.3 A magyarországi befektetés-ösztönzés főbb vonásai, eredményei és kihívásai, a befektetésösztönzés alakulása Magyarországon (2005–2025)

4.3.1 Bevezetés

Az elmúlt két évtizedben **Magyarország Közép-Európa egyik legaktívabb befektetésösztönző országává vált.** A külföldi működőtőke (FDI) **beáramlása folyamatosan növekedett,** kialakult egy **hatékonyan működő intézményrendszer,** és a gazdaságpolitikai prioritások az összeszerelő típusú ipari termelésről fokozatosan a **magasabb hozzáadott értékű** termékelőállítás és szolgáltatások felé tolódnak.

Magyarország az FDI vonzás szempontjából komoly előnyökkel jár a **versenyképes adórendszer,** a kiszámítható politikai és jogi környezet, az **Európai uniós tagság** és az uniós forráslehetőségekhez való hozzáférés is.

Hazánk jó **stratégiai elhelyezkedést tudhat** magáénak Közép-Európában, és jó logisztikai kapcsolatokkal rendelkezik egy mintegy 200 milliós piac vonatkozásában.

A tőkevonzásban komoly szerepet játszik a **versenyképes, képzett munkaerő,** a rendelkezésre álló **infrastrukturális háttér** és a **támogatáspolitikai ösztönzők rendszere** is.

Kihívásokkal is szembesül ugyanakkor az ország, hiszen megjelent a **munkaerőhiány** egyes szektorokban, valamint egyre nagyobb problémát jelent az energiahordozók ára és az **energiafüggetlenség kérdése.**

További erőfeszítéseket kell tenni az adminisztratív terhek csökkentése és a bürokratikus eljárások egyszerűsítése terén, valamint az **országon belüli regionális különbségek** csökkentése érdekében.

A legnagyobb kihívásokkal talán a beruházások **szerkezetének átalakítása terén szembesülünk, hiszen** a mennyiségi növekedés helyett a minőségi (technológiai, zöld) projektek fókuszba helyezése kell, hogy előtérbe kerüljön.

Jelen fejezetben a 2005–2025 közötti időszak négy fontosabb, egymástól jól elhatárolható időszakát értékeljük, az alábbi főbb dimenziók mentén:

1. az FDI beáramlásának trendjei,
2. az állami ösztönző rendszer és intézményi változások,
3. a gazdaságpolitikai irányváltások és a nemzetközi integrációs folyamatok.

4.3.2 2005–2010: Magyarország EU-csatlakozása utáni integráció és ipari konszolidáció

4.3.2.1 Gazdasági háttér

- Magyarország 2004-es EU-csatlakozása után célként tűzte ki **az uniós belső piacba való minél mélyebb integrációját és egy versenyképes befektetési környezet kialakítását.**
- Ebben az időszakban a **fő cél a multinacionális vállalatok (különösen autóiipari, elektronikai és szolgáltató szektorban működők) letelepítése volt.**
- Az FDI-beáramlás **2007-re elérte a GDP kb. 55–60%-át**, ami regionálisan kiemelkedő arány. A befektetések **főként a német és amerikai autóiipari, elektronikai és gépgyártó vállalatokhoz kötődtek** (Audi, Bosch, Samsung, GE).

4.3.2.2 A Fontosabb ösztönzési eszközök az időszakban

- ipartelepítési támogatások,
- infrastruktúra-fejlesztési pályázatok,
- korlátozott mértékű adókedvezmények.
- Az ösztönző rendszer alappilléreit képezik: versenyképes adórendszer, kedvező földrajzi elhelyezkedés Közép-Európában, kvalifikált munkavállalói bázis, valamint állami támogatások, állami-szükséges infrastruktúra-fejlesztések.

Ebben az időszakban még **nem volt jellemző egy egységes országos befektetésösztönzési stratégia**, inkább **projektalapú támogatások** jellemezték az időszakot.

4.3.3 2010–2014: Intézményi centralizáció és gazdaságpolitikai fordulat

A 2010-es kormányváltás után **Magyarország új gazdaságpolitikai irányt vett.** Az állam szerepe megerősödött a gazdaságban, és az „unortodox” gazdaságpolitika részeként **a befektetésösztönzés is központosított irányítás alá került¹³.** A magas munkanélküliségi ráta indokoltta tette a kormány részéről az **1 millió új munkahely** megteremtésének programját, amelyhez **aktívabb és tudatosabb állami szerepvállalásra** volt szükség a befektetés ösztönzés területén is.

4.3.3.1 Kulcslépések

- **2011–2013: stratégiai megállapodások kötése** nagyvállalatokkal (Audi, Mercedes, GE, Coca-Cola).
- **2013:** megalakult a **HITA (Nemzeti Külgazdasági Hivatal)**, a későbbi **HIPA (Hungarian Investment Promotion Agency)** elődje.

¹³ Inotai, A. (2013). *Hungary's Economic Policy in a European Context*. Köz-Gazdaság, 8(2), 15–28.

- **2014:** létrejött a **HIPA**, a központi befektetésösztönző ügynökség, „one-stop shop” modellben.

4.3.3.2 A HIPA szerepe és feladatai

A **HIPA** (Hungarian Investment Promotion Agency – Magyar Befektetés-ösztönzési Ügynökség) **Magyarország állami befektetés-ösztönzési szervezete**. Feladata, hogy segítse a hazai gazdaságba irányuló külföldi és belföldi beruházásokat, valamint támogassa a már Magyarországon működő vállalatokat.

A HIPA fő szerepei és feladatai

1. Befektetésösztönzés és új beruházások bevonása

- Magyarország népszerűsítése, mint beruházási célpont.
- Külföldi befektetők felkutatása és megkeresése (FDI – Foreign Direct Investment).
- A befektetési lehetőségek bemutatása (ipari parkok, munkaerőpiaci adottságok, adókönyvet).

2. Komplet támogatás a beruházási folyamat során

- Információs szolgáltatás a jogi, pénzügyi, adózási és munkaerőpiaci feltételekről.
- Telephelyajánlatok készítése és helyszínbejárások szervezése.
- Kapcsolattartás a kormányzati és helyi szereplőkkel.

3. Állami támogatások koordinálása

- Beruházási támogatások előkészítése és menedzselése (pl. vissza nem térítendő támogatások, adókedvezmények).
- A támogatási folyamat adminisztrációja és utánkövetése.

4. A már itt működő vállalatok támogatása (aftercare)

- Bővítések és új projektek ösztönzése.
- A vállalatok működését érintő problémák megoldásában való közreműködés (pl. engedélyezés, infrastruktúra, képzési programok).

5. Kapcsolattartás és együttműködés

- Kapcsolatépítés a vállalatok, önkormányzatok, oktatási intézmények és iparági szereplők között.
- Klaszterek és szakmai hálózatok fejlesztése a versenyképesség erősítésére.

6. Kommunikáció és országimázs-építés

- Magyarország bemutatása, mint versenyképes, innovatív befektetési helyszín.
- Nemzetközi konferenciákon, kiállításokon, üzleti fórumokon való részvétel.

4.3.3.3 Adópolitikai ösztönzők

- 2010-ben a társasági adókulcs 19%-ról 10%-ra csökkent a KKV-k számára,
- 2017-től egységesen **9%-os a társasági adó** – az EU-ban a legalacsonyabb¹⁴.

4.3.3.4 FDI és szektorális koncentráció

Az FDI-beáramlás 2013-ban elérte a 3,4 milliárd eurót ¹⁵. A beruházások többsége a **járműiparhoz és elektronikai összeszereléshez** kötődött.

4.3.4 2015–2019: A HIPA-korszak megszilárdulása és a keleti nyitás

Stratégiai irányváltás

A 2010-es évek közepén Magyarország külgazdasági stratégiája a **„keleti nyitás”** elvén alapult, amelynek célja az ázsiai befektetők (Kína, Dél-Korea, Japán, Szingapúr) bevonása volt ¹⁶.

4.3.4.1 Intézményi fejlesztések

- A HIPA **nemcsak befektetéseket közvetített, hanem proaktív helyszínfejlesztési és projekt-menedzsment szolgáltatásokat is bevezetett.**
- A *VIP Investment Support Scheme* (2015) révén **testreszabott állami támogatásokat** biztosított stratégiai projektekhez.
- A külgazdasági attasék hálózata erősödött, **külképviseletek is bekapcsolódtak a befektetésvonzásba.**

4.3.4.2 Eredmények

- 2014–2019 között **több mint 500 projekt**, kb. **18 milliárd euró** értékben¹⁷.
- Fő befektetők: Németország (Audi, Mercedes), Dél-Korea (Samsung SDI, Hankook), Japán (Suzuki, Bridgestone), USA (IBM, GE).
- A *shared service center* (SSC) szektor erősödött, különösen Budapesten.

¹⁴ OECD. (2022). *Tax Policy Review: Hungary*. Paris: OECD Publishing.

¹⁵ UNCTAD. (2014). *World Investment Report 2014: Investing in the SDGs*. Geneva: United Nations.

¹⁶ Sass, M., & Szalavetz, A. (2018). *FDI in Hungary: Shifts and Challenges in the Global Value Chains*. Institute of World Economics, MTA KRTK.

¹⁷ HIPA – Hungarian Investment Promotion Agency. (2020). *Annual Investment Report 2019*. Budapest.

4.3.5 2020–2025: Pandémia, ellátási láncok és az új ipari szerkezet, rekordévek és fenntarthatósági kihívások

4.3.5.1 Gazdasági hatások

A COVID–19 járvány idején a HIPA külön programot indított a termelés fenntartására (*Versenyképesség Növelő Támogatás*), amely több mint 1500 vállalatot érintett.

4.3.5.2 FDI-trendek

- 2020: FDI-beáramlás ~4,1 milliárd euró,
- 2021: ~5,5 milliárd euró (HIPA, 2022).
- 2023: **13 milliárd euró FDI-beáramlás**,
- 2024: további **10 milliárd euró**¹⁸). A beruházásokban **nőtt az ázsiai tőke aránya**, különösen az **elektromobilitási és akkumulátoripari** projektek révén. Magyarország az EU-n belül **a legnagyobb kínai FDI-fogadó országgá vált**, különösen az elektromos jármű- és akkumulátoriparban¹⁹.

4.3.5.3 Fontosabb beruházások

- **CATL Debrecen** (Kína) – 7 milliárd eurós akkumulátorgyár,
- **BYD Szeged** – elektromos autógyár,
- **Samsung SDI, SK On, EVE Power, Huayou Cobalt** – új energetikai és technológiai beruházások.

4.3.5.4 Strukturális változások

- Elektromos járműipar és akkumulátorgyártás (SK Innovation, Samsung SDI, CATL).
- **Az ország ipari szerkezete fokozatosan az *e-mobilitás és energiaátmenet* irányába mozdult.**

4.3.5.5 Gazdaságpolitikai fókusz

- **„Zöld ipari átállás”** és energiaszuverenitás,
- az EU-s **fenntarthatósági** normákhoz való igazodás,
- **regionális fejlesztési programok** a keleti és déli országrészek felzárkóztatására.

¹⁸ HIPA – Hungarian Investment Promotion Agency. (2024). *FDI Results 2023–2024*.

¹⁹ Intellinews. (2024). *Hungary top European destination for Chinese FDI for second year in a row*.

4.3.5.6 Kihívások

- **Környezetvédelmi aggályok** (vízfelhasználás, területhasználat),
- **regionális egyenlőtlenségek,**
- a hazai **KKV-k gyenge integrációja** a globális értékláncokba²⁰).

4.3.6 Pest Vármegye szerepe és feladata a befektetésösztönzés területén

Pest Vármegye Önkormányzata feladatellátását egyrészt a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, másrészt a területfejlesztésről szóló **2023. évi CII. törvény alapján látja el**. A vármegyei szintű területfejlesztési tevékenység szerepe azért jelentős, mert a fejlesztési szempontú dokumentumokban foglalt célok, intézkedések és területi fókusz befolyásolja a források eloszlását és az ágazati terveket is.

A **tervezési feladatok** keretében a vármegyei önkormányzat – összhangban az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval (OFTK) – kidolgozza és elfogadja a vármegyei területfejlesztési koncepciót és programot. Emellett részt vesz az országos fejlesztési koncepciók, operatív programok és ágazati stratégiák kialakításában, és véleményezi a vármegye területét érintő térségi, ágazati és országos fejlesztési dokumentumokat. Fontos feladata továbbá a partnerség elvének biztosítása, vagyis a helyi szereplők – önkormányzatok, civilek, gazdasági szereplők – bevonása a tervezésbe. A vármegye elkészíti az Integrált Területi Programot (ITP) is, amely megalapozza a vármegyei forrásfelhasználást a területi operatív programokon belül. A tervezés során a vármegye képviseli magát a határon átnyúló fejlesztési programok kidolgozásában is.

A **végrehajtási feladatok** közé tartozik a fejlesztési koncepciók és programok megvalósításának nyomon követése és értékelése, együttműködésben a Területfejlesztési Szolgálattal. A vármegye dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról, közreműködik az operatív programok irányításában és a projektek megvalósításában, valamint részt vesz a határon átnyúló fejlesztések lebonyolításában. Gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet is folytat, szükség esetén erre külön szervezetet is létrehozhat.

Koordinációs feladatai közé tartozik a nemzetközi és határon átnyúló együttműködések összehangolása, a helyi önkormányzati társulások támogatása, valamint a társadalmi, gazdasági és környezeti helyzet folyamatos vizsgálata.

Esetenként speciális feladatokat is ellát, mit a **136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről alapján)** elvégzett feladat, mely négy év működés után 2025. január 1-vel megszűnt.

²⁰ Szalavetz, A. (2023). *Green Transition and Industrial Policy Challenges in Hungary*. Közgazdasági Szemle, 70(9), 872–897.

A **2023. évi CII. törvény** alapján a vármegyei önkormányzat területi szereplő és mint ilyen az egyes térségek területfejlesztési feladatainak ellátásában, a tervezési, programozási, vagy végrehajtási folyamatokban döntési, javaslattevő vagy konzultációs jogkörrel vesz részt. További feladatai között a törvény meghatározza, **hogy gazdaságfejlesztési, befektetés-ösztönző tevékenységet lát el a vármegye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében**, e célból külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt

ÖSSZEGZÉS

AZ ELMÚLT KÉT ÉVTIZEDBEN (KÜLÖNÖSEN AZ ELMÚLT 10 ÉVBEN) MAGYARORSZÁG SIKERESEN KIÉPÍTETT EGY HATÉKONYAN MŰKÖDŐ BEFEKTETÉS-ÖSZTÖNZŐ RENDSZERT, AMELYNEK EREDMÉNYEKÉNT JELENTŐS NAGYSÁGRENDŰ TŐKE ÉRKEZETT AZ ORSZÁGBA, ÉS NAGY SZÁMBAN JÖTTEK LÉTRE ÚJ MUNKAHELYEK AZ ORSZÁGBAN. AZ ÖSZTÖNZÉSI POLITIKA EGYRE INKÁBB A MAGASABB HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ SEKTORRA (ELEKTRONIKA, AUTÓIPAR, AKKUMULÁTOR GYÁRTÁS) FÓKUSZÁL, ÉS SIKERÜLT UGYAN EZEN A TÉREN IS MEGTENNİ AZ ELSŐ LÉPÉSEKET A GLOBÁLIS TŐKEBEFEKTETÉSEK ELŐTT, A GAZDASÁGBAN AZONBAN MÉG MINDIG TÚLSÚLYBAN VANNAK AZ ALACSONYABB HOZZÁADOTT ÉRTÉKKEL TERMELŐ VÁLLALKOZÁSOK.

UGYANAKKOR EGYRE INKÁBB ELŐTÉRBE KERÜLNEK A FENNTARTHATÓSÁGI KÉRDÉSEK IS: MEDDIG LEHET AZ ERŐFORRÁSOKAT KÜLSŐ BERUHÁZÁSOKKAL PÓTOLNI, MILYEN MÉRTÉKBEN LESZ SIKERES AZ INNOVÁCIÓ, A HAZAI ÉRTÉKLÁNC FEJLESZTÉSE, ILLETVE HOGYAN LEHET CSÖKKENTENI A REGIONÁLIS KÜLÖNBBSÉGEKET.

Főbb jellemzők/időszakok	2005–2010	2010–2014	2015–2019	2020–2025
Intézményrendszer	ITDH	HITA, majd HIPA megalakulása	HIPA megerősödik, külgazdasági integráció	HIPA központi szerep, keleti partnerek
Gazdaságpolitika	EU-integráció, iparosítás	Centralizált, munkaalapú modell	Keleti nyitás, alacsony adók	Zöldipar, ázsiai partnerség
FDI jellemzők	Nyugat-európai dominancia	Német–USA–Japán fókusz	Diverzifikáció, Ázsia megjelenik	Ázsiai dominancia, rekordbeáramlás
Fő szektorok	Autóipar, elektronika	Autóipar, szolgáltatás	Autóipar, SSC, high-tech	Akkumulátor, e-mobilitás, energia
Kihívások	Innovációhiány	Strukturális függőség	Regionális koncentráció	Környezeti és fenntarthatósági kérdések

FDI-SZERKEZET 2025-RE:

- **50% IPAR (AUTÓIPAR, AKKUMULÁTOR, ELEKTRONIKA),**
- **25% SZOLGÁLTATÁSOK, IT, SSC,**
- **25% LOGISZTIKA, ENERGIA ÉS INNOVÁCIÓS SEKTOR.**

KRITIKAI MEGJEGYZÉSEK ÉS SZAKPOLITIKAI DILEMMÁK

A MAGYAR BEFEKTÉSIÖSZTÖNZÉS RENDKÍVÜL SIKERES MENNYISÉGI ÉRTELEMBEN, DE A MINŐSÉGI DIMENZIÓ (HAZAI INNOVÁCIÓ, TECHNOLÓGIA-TRANSZFER, KKV-INTEGRÁCIÓ) MÉG MINDIG KIHÍVÁST JELENT.

A JÖVŐ EGYIK KULCSA A „SMART FDI POLICY”, AMELY NEMCSAK TŐKÉT, HANEM TUDÁST ÉS INNOVÁCIÓS ÖKOSZISZTÉMÁT IS ÉPÍT.

A FENNTARTHATÓSÁGI SZEMPONTOK (ENERGIA, VÍZ, KÖRNYEZETTERHELÉS) VÁRHATÓAN MÉG FOKOZOTTAN ELŐTÉRBE KERÜLNEK 2025 UTÁN.

A KORMÁNYZATI SZINTŰ BEFEKTÉSIÖSZTÖNZÉS VOLUMENE ÉS SIKERE VITATHATATLAN, DE A HOSSZÚ TÁVÚ FENNTARTHATÓSÁG – KÜLÖNÖSEN A HAZAI INNOVÁCIÓS KÉPESSÉG ÉS A KÖRNYEZETI KORLÁTOK – A KÖVETKEZŐ ÉVTIZED KULCSKÉRDÉSE MARAD.

PEST VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATA AKTÍV SZEREPLŐ A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMOK MEGALKOTÁSÁBAN ÉS VÉGREHAJTÁSÁBAN.

ENNEK AZ EREDMÉNYEI KÉZZELFOGHATÓAK, HISZEN ÚGY A HAZAI-, MINT AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁBAN MEGHATÁROZÓ SZEREPET VÁLLALT, ÉS ENNEK EREDMÉNYEKÉPPEN TÖBB EZER, A VÁRMEGYE ÉLETÉBEN FONTOS BERUHÁZÁS VALÓSULHATOTT MEG AZ ELMÚLT KÉT ÉVTIZEDBEN.

ÚGY GONDOLJUK UGYANAKKOR, HOGY A GAZDASÁGFEJLESZTÉS, A BEFEKTÉSI-ÖSZTÖNZÉS TERÉN A KÖVETKEZŐ ÉVEKBEN AZ EDDIGIEKNÉL NAGYOBB ERŐFESZÍTÉSEKET KELL A VÁRMEGYÉBEN IS TENNI, EGYÜTTMŰKÖDVE A KORMÁNYZATI SZERVEKKEL, TELEPÜLÉSEKKEL, SZALMAI SZERVEZETEKKEK.

4.4 A globális gazdasági környezet kihívásai

4.4.1 A globalizáció megtorpanása, a globális gazdasági környezet főbb jellemzői

A 21. század elején a **világgazdaság dinamikus, ugyanakkor rendkívül bizonytalan időszakot él át**. A globalizáció korábbi lendülete megtorpant, és egyre több kihívás nehezíti a gazdasági növekedést, a stabilitást és a fenntarthatóságot. Ezek a **kihívások egymással is összefonódnak**, így **komplex válaszokat igényelnek mind a kormányok, mind a vállalatok részéről**.

A globális gazdasági környezetet ma több, egymással összefüggő tendencia formálja. Az elmúlt évtizedben a **világgazdasági növekedés fokozatosan lassult**, amit az IMF (2024) szerint a **geopolitikai feszültségek**, az **infláció és a monetáris szigorítás** együttes hatása magyaráz. A világgazdaság szerkezeti átalakulása során a **szolgáltatási szektor és a digitális gazdaság szerepe nő**, míg a **hagyományos iparágak termelékenysége stagnál**. A **nemzetközi kereskedelem arányának csökkenése** és a protekcionista intézkedések elterjedése a globalizáció új szakaszát vetíti előre²¹.

4.4.2 Geopolitikai és kereskedelmi feszültségek

Az egyik legfontosabb tényező a **geopolitikai feszültségek erősödése**, a geopolitikai kockázatok az utóbbi években a gazdasági döntések meghatározó tényezőivé váltak. Az orosz–ukrán háború, a közel-keleti konfliktusok, valamint az Amerikai Egyesült Államok és Kína közötti stratégiai versengés **új kereskedelmi és befektetési mintázatokat** alakított ki. Az Amerikai Egyesült Államok és Izrael által indított iráni háború a **történelem legnagyobb olajpiaci zavarát idézte elő**. Az energiaimportáló országok ennek az energiapiaci sokknak rendkívüli mértékben kietettek. Az OECD²² szerint a vállalatok egyre gyakrabban választják a ‘friendshoring’ és ‘nearshoring’ megoldásokat, amelyek célja a **függőség csökkentése bizonytalan régióktól**. Ugyanakkor ez a folyamat **növeli a termelési költségeket és csökkenti a globális hatékonyságot**. A világgazdaság széttagolódása hosszú távon a termelékenység és az innováció lassulásához vezethet²³. Ezek a folyamatok az **energiaárak emelkedését**, az **ellátási láncok megszakadását** és a **nemzetközi kereskedelem lassulását** eredményezik.

A globalizáció korát felváltani látszik egy új korszak, ahol a **gazdasági kapcsolatok inkább regionális alapon szerveződnek**.

²¹ World Trade Organization (2023). *World Trade Report 2023.* WTO Secretariat.

²² Organisation for Economic Co-operation and Development (2024). *Economic Outlook 2024.* OECD Publishing.

²³ United Nations Conference on Trade and Development (2023). *Trade and Development Report 2023.* UNCTAD.

4.4.3 Makrogazdasági kihívások: infláció és monetáris szigorítás

A makrogazdasági kihívások közé tartozik **az infláció, az adósságállomány növekedése és a pénzügyi piacok volatilitása**. A koronavírus-járvány utóhatásai, az energiapiaci válság és a nyersanyagárak emelkedése tartós inflációhoz vezettek.

Az IMF 2024-es jelentése²⁴ szerint a fejlett országokban az infláció 2022–2023 során évtizedes csúcsokat ért el, amit az energiaválság és az ellátási láncok zavarai okoztak. A jegybankok szigorú monetáris politikája mérsékelte ugyan az árnyomást, de lassította a gazdasági növekedést és növelte a finanszírozási költségeket. A fejlődő gazdaságokban a kamatemelések különösen erősen hatottak az adósságszolgálati terhekre, miközben a tőkekiáramlás fokozódott²⁵.

4.4.4 Technológiai és fenntarthatósági tényezők

A technológiai fejlődés és a fenntarthatósági átmenet egyaránt kulcsfontosságú szerepet játszik a globális gazdaság jövőjében. **A mesterséges intelligencia, az automatizáció és a digitalizáció gyors terjedése növeli a termelékenységet, de egyúttal komoly munkaerőpiaci kihívásokat is generál.** A klímaváltozás elleni küzdelem a gazdasági szerkezetváltás új dimenzióját jelenti: a megújuló energiaforrásokba és zöld technológiákba irányuló beruházások már most is a globális beruházási tevékenység több mint 20%-át teszik ki²⁶. A zöld átmenet ugyanakkor csak akkor lehet fenntartható, ha a fejlődő országok is hozzáférnek a szükséges technológiákhoz és finanszírozáshoz.

4.4.5 Klímaváltozás

A klímaváltozás szintén a globális gazdaság **egyik legnagyobb kihívása**. Az extrém időjárási jelenségek, az aszályok és árvizek súlyos károkat okoznak az élelmiszer-termelésben és az infrastruktúrában. Az egyre gyakoribbá váló természeti katasztrófák rávilágítanak a **globális ellátási láncok sérülékenységeire**, nehezítik az időben történő szállítást, növelve ezzel a költségeket. A zöld átállás, vagyis a fenntartható energiaforrásokra való áttérés elkerülhetetlen, ám **hatalmas beruházásokat és technológiai innovációt követel**. A lakhatatlanná váló térségekből az elvándorlás nő, a **migrációs nyomás** új gazdasági terheket és feszültségeket hordoz.

4.4.6 Demográfiai változások

A demográfiai változások is hosszú távú hatással vannak a világgazdaságra. A **fejlett országok népessége öregszik**, csökken a munkaképes korúak száma, ami növeli a munkaerőhiányt, és

²⁴ International Monetary Fund (2024). *World Economic Outlook: Steady but Slow Recovery.* IMF Publications.

²⁵ World Bank (2024). *Global Economic Prospects.* World Bank Group.

²⁶ International Energy Agency (2024). *World Energy Investment Report 2024.* IEA Publications.

visszafogja a gazdasági növekedést. Ezzel egyidejűleg **növekednek az állami kiadások**, miközben kevesebb a befizető, több forrást igényelnek a nyugdíjkifizetések és az egészségügy. Eközben **átalakul a fogyasztási szerkezet**, a szolgáltatások, egészségügy, gondozás iránti kereslet nő, a fiatalokhoz kötődő fogyasztás csökken.

Ezzel szemben a **fejlődő régiók fiatal, gyorsan növekvő lakossága** munkahelyeket és oktatási lehetőségeket igényel, de egyúttal a sok fiatal munkaerő **növelheti a termelékenységet és a fogyasztást is** („demográfiai ablak”). Ez gazdasági növekedési potenciált jelent, de ugyanakkor munkahelyteremtési kényszerrel is jár.

Fontos folyamat az **urbanizáció felgyorsulása**, a gazdaság és a népesség egyre nagyobb hányada a **városokban koncentrálódik**, ez azonban jelentős beruházási igényt generál a lakhatás, a közlekedés, az energetikai infrastruktúra terén.

A **nagyarányú migráció**, bár eseteként enyhíti a munkaerőhiányt a fejlett országokban, egyúttal jelentős társadalmi, politikai feszültségeket is okoz, és felbomlasztja a megszokott társadalmi kereteket.

A demográfiai változások **hatással van a fogyasztási és termelési mintákra is**, hiszen a különböző korosztályok más termékeket és szolgáltatásokat igényelnek.

ÖSSZEGZÉS

A GLOBÁLIS GAZDASÁGI KÖRNYEZET MA ÖSSZETETT ÉS GYORSAN VÁLTOZÓ KIHÍVÁSOKKAL SZEMBESÜL. A MAKROGAZDASÁGI STABILITÁS MEGŐRZÉSE, A GEOPOLITIKAI KOCKÁZATOK KEZELÉSE, A TECHNOLÓGIAI ÁTÁLLÁS ÉS A FENNTARTHATÓSÁGI CÉLOK ÖSSZEHANGOLÁSA EGYARÁNT KULCSFONTOSÁGÚ FELADAT. A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS MEGERŐSÍTÉSE NÉLKÜL A VILÁGGAZDASÁG FRAGMENTÁLÓDÁSA TOVÁBB MÉLYÜLHET. A JÖVŐ GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK LÉNYEGE AZ ALKALMAZKODÓKÉPESSÉG, AZ INNOVÁCIÓ TÁMOGATÁSA ÉS A FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉS ELŐMOZDÍTÁSA LESZ.

PEST VÁRMEGYÉRE VONATKOZÓAN A KIHÍVÁSOK LEGINKÁBB MAKROGAZDASÁGI JELLEGŰEK, SAJÁT HATÁSKÖRBE NEM TUDJA BEFOLYÁSOLNI A FOLYAMATOKAT.

A NYITOTT GAZDASÁG MIATT A VÁRMEGYÉBEN MŰKÖDŐ BEFEKTETÉSEKRE, ILLETVE TERVEZETT BEFEKTETÉSEKRE IS VESZÉLYT JELENT A GLOBÁLIS GAZDASÁGI KÖRNYEZET ÁTALAKULÁSA, A VILÁGGAZDASÁG, DE LEGINKÁBB A NYUGAT EURÓPAI TÉRSÉG STAGNÁLÁSA. A GLOBÁLIS KERESKEDELEMRE JELLEMZŐ NAGYFOKÚ FÜGGŐSÉG CSÖKKENTÉSÉT TŰZTE KI TÖBB ORSZÁG IS, A REGIONÁLIS GAZDASÁGI KAPCSOLATOKAT HELYEZVE ELŐTÉRBE.

AZ INFLÁCIÓ ORSZÁGOS PROBLÉMA HASONLÓAN A KLÍMAVÁLTOZÁS OKOZTA KIHÍVÁSOKHOZ. PEST VÁRMEGYE DÉLI TERÜLETEIT KÜLÖNÖSEN AZ UTÓBBI ÉRINTI. A FŐVÁROS KÖRÜLI ZÖLD ÖV KISZÁRADÁSA NAGYBAN RONTJA A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉST.

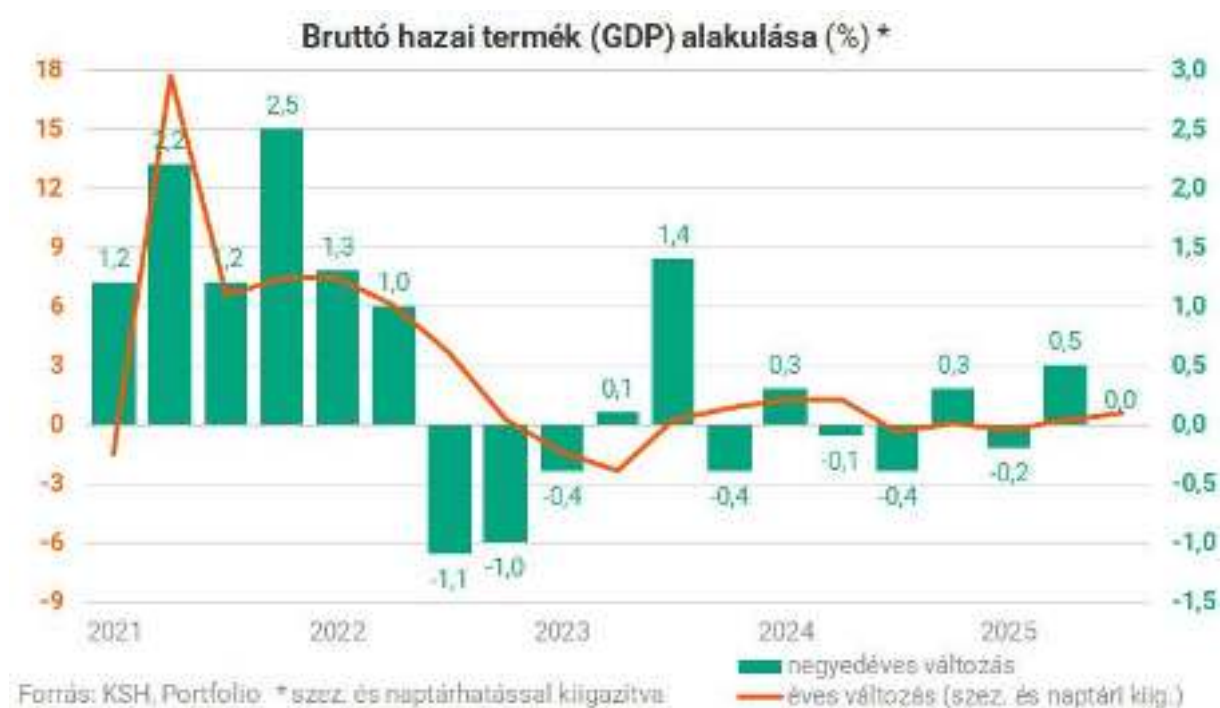
A TECHNOLÓGIAI ÉS DEMOGRÁFIAI KIHÍVÁSOK KAPCSÁN A VÁRMEGYE JÓ POZÍCIÓBAN VAN, HISZEN A LAKÓNÉPESSÉG KÉPZETTSÉGE MAGAS, A NÉPESSÉGSZÁM KIEGYENSÚLYOZOTT, A GAZDASÁGI KÖRNYEZET MIATT PEDIG ELÉRHETŐEK A MAGAS HOZZÁADOTT ÉRTÉKET ELŐÁLLÍTÓ SZEKTOROK.

4.5 A hazai gazdasági környezet és annak kihívásai

4.5.1 Áttekintés

A magyar gazdasági környezetet jelenleg egy komplex kép jellemzi: az elmúlt években **több külső és belső sokk** — a COVID járvány, az Oroszország–Ukrajna-háború, globális ellátási lánc-zavarok — érte az országot. Ugyanakkor a kihívások mögött **strukturális gondok is húzódnak**, amelyek gátolják a dinamikusabb növekedést.

4. ábra: Bruttó hazai termék alakulása, százalék, 2021-2025

Az alábbiakban vázlatosan bemutatjuk a hazai gazdaság legfontosabb jellemzőit és a kihívásokat.

A jelenlegi gazdasági helyzet

Növekedés, infláció, munkaerőpiac

- Magyarország GDP-növekedése 0,4 % körül alakult 2025-ben, 2026-ban viszont 2,5 %-ra emelkedhet.
- Az infláció továbbra is magas: 2025-ben 4,4 %, de bizonyos termékek és szolgáltatások esetében ennél jóval magasabb.
- A munkanélküliségi ráta viszonylag alacsony (4,4% 2025-ben), de munkaerő-hiány érzékelhető számos ágazatban.

Gazdasági szerkezet és külső kitettség

- A magyar gazdaság **erősen nyitott az export felé**, különösen az autóipar és az elektromos jármű-/akkumulátoripar révén. Ez ugyan előnyt jelentett, de ugyanakkor nagy kitettséget is, hiszen **a külső kereslet gyengülése érzékenyen érinti a gazdaságot**.
- A **költségvetési deficit még mindig magas**, az **államadósság pedig 73,5 % 2025-ben** GDP-arányosan.

4.5.2 Főbb kihívások

1. Infláció és életszínvonal-veszteség

Magyarországon az **infláció üteme az uniós átlag felett van**, ami csökkenti a háztartások vásárlóerejét. Az egyik legfőbb probléma a **megélhetési költségek emelkedése**, amit csak részben tud ellensúlyozni a bérek és egyéb pénzbeni ellátások emelkedése.

2. Növekedés gyengesége

A **növekedés lassú**, több indikátor (ipari termelés, beruházások) visszaesést mutat. Ez **részben a külső tényezőknek** köszönhető az **exportorientált** gazdaságszerkezet miatt (pl. német gazdaság gyengülése, mert Németország a magyar export kiemelt célterülete).

3. Strukturális problémák – termelékenység, innováció, munkaerő

- A **termelékenységnövekedés elmarad**; az R&D-ráfordítás alacsony
- **Munkaerőhiány** egyes ágazatokban, szakmákban
- A gazdaság szerkezete **jelentős mértékben függ a külföldi tőkétől**, a multinacionális vállalatoktól, sérülékennyé teszi, ha ezek visszafognak.

4. Befektetői bizalom, szabályozási környezet

A 2020-2025 közötti időszakban fokozottan jelen lévő közvetlen állami beavatkozások az üzleti környezetet alakítása terén **kedvezőtlen folyamatokat** indíthat el a befektetői bizalom terén. Az adóterhek kiszámíthatatlan változtatásai, az árképzésbe történő beavatkozások, a jogszabályi változtatások, az intézményi keretek gyengülése rontja a gazdaság működésének feltételeit, még akkor is, ha ezek a beavatkozások csak időlegesek is.

Az **Európai Unió források kifizetése** az Unió részéről jelentős késedelembe van, ami számottevő mértékben visszafogja a beruházási lehetőségeket, így a gazdasági növekedést is.

5. Fiskális és külső sérülékenység

A magas államadósság és magas kamatkörnyezet együtt sérülékennyé teszi az országot a globális kockázatokkal szemben. A forint árfolyam- és külső finanszírozási kitettség is kockázatot jelent.

4.5.3 Lehetséges intézkedések

- **Strukturális reformok megvalósítása:** növelni az R&D-ráfordítást, a digitalizációt, javítani a termelékenységet. Növelni a hazai KKV szektor támogatását.
- **Munkaerő-piaci intézkedések:** a képzési rendszer javítása, a munkaerő mobilitásának segítése, a vidéki munkaerő támogatása, az inaktívak bevonása a munkaerőpiacra. Alternatív foglalkoztatási lehetőségek megteremtése, szélesítése.
- Következetes, **kiszámíthatóbb szabályozási és adópolitika** a befektetői bizalom javítása érdekében.
- **A külső függőség csökkentése:** a termelési láncok diverzifikálása, több hazai hozzáadott érték.
- **A fiskális fegyelem javítása:** hosszú távú adósság- és deficithelyzet kezelése, hogy legyen megfelelő fiskális mozgástér a jövőben is.

4.5.4 Rövid összkép és regionális összehasonlítás

Magyarország 2024–2025 körül **alacsonyabb növekedést és nagyobb bizonytalanságot** mutatott, mint egyes visegrádi országok, a növekedést 2025-re több hivatalos előrejelzés is enyhén lefelé módosította, és a magánfogyasztás marad a fő hajtóerő, miközben a beruházások és az export gyengélkednek.

Az infláció terén még nem sikerült elérni a jegybank célkitűzését, a 3%-ot, a KSH adatok alapján a várható infláció 2025-ben 3,7 % körüli lesz. Ez gyengíti a háztartások reáljövedelmét, ami rövid távon korlátozza a belső kereslet tartósságát.

Összefoglalva: regionális összehasonlításban nem jelentős nagyságrendű Magyarország gazdasági mutatóinak romlása, de **a jelentős mértékben exportorientált gazdasági szerkezet miatt a külső keresletnek való nagy kitettség, illetve egyes belpolitikai/fiskális döntések** miatt Magyarország **érzékenyebb a sokkokra**, mint például Lengyelország vagy Csehország, ahol a nagyobb belső piac illetve az arányaiban jelentősebb belföldi beruházások jobban képesek kiegyensúlyozni a világ gazdaságban végbemenő negatív trendeket.

4.5.4.1 Ágazati áttekintés

Autóipar és gépjármű-ellátási lánc

- Erőforrás: Magyarország jelentős autóipari bázissal bír (Audi, Mercedes, Suzuki, BMW, BYD, -ellátók, beszállítók). 2024-ben javult az ágazat kibocsátása, de 2025 során ipari termelési visszaesést regisztráltak, részben a járműgyártás gyengélkedése miatt — tehát az ágazat **volatilis**: ha az európai autópiacon lassul (különösen Németország), az azonnal hat.

- Kihívás: átállás az elektromos hajtásra, beszállítói beruházások finanszírozása, hozzáadott-érték növelése, helyi R&D.

Agrárgazdaság és élelmiszeripar

- Erősség: hagyományos exportpozíciók, niche termékek (élelmiszerfeldolgozás).
- Kihívás: klímaváltozás miatti termésvolatilitás, öntözéses gazdálkodás, inputárak (energia, műtrágya, növényvédőszer) drasztikus emelkedése, hozzáadott érték növelésének hiánya, kiaknázni az élelmiszer termelésben és feldolgozásban rejlő lehetőségeket.

Szolgáltatások és turizmus

- A turizmus 2024–25 között bizonyos fellendülést mutatott, de a fogyasztói bizalom és rendelkezésre álló jövedelem korlátozhatja a bővülést. A szolgáltatói szektor munkaerőhiánnyal küzd, ami lassítja a kapacitásbővítést.

ICT / Fintech / KKV-szektor

- Lehetőség: IT-szolgáltatások, szoftverexport, a regionális fejlesztési központok továbbra is vonzóak.
- Kihívás: a szakképzett munkaerő hiánya, alacsonyabb R&D-ráfordítás (strukturális probléma).

4.5.4.2 Fontosabb kockázati tényezők

- **Fiskális csúszások / választási költekezés** növelik a deficitkockázatot. Ez növeli a finanszírozási költségeket és rombolhatja a befektetői bizalmat.
- **Külső sokkok:** német ipari visszaesés, magas energiaárak, ellátási láncok zavarai — gyorsan átgyűrűzhetnek a magyar export-orientált iparra.
- **Infláció és reáljövedelem-erózió:** ha a maginfláció tartós, a jegybank további monetáris szigorral reagálhat, ami fékezheti a beruházásokat.

4.5.4.3 Konkrét, megvalósítható javaslatok (rövid és hosszú táv)

Rövid táv (6–18 hónap)

1. **Célzott fiskális fegyelem:** elkerülni a nagy, strukturálisan növelt kiadásokat választási éveken túl — ad hoc költekezés növeli a kockázatot. (helyi döntéshozóknak)
2. **Munkaerő-piaci intézkedések:** támogató képzési programok (gyors átképzés az autóipari beszállítók/IT-szektor számára), ösztönzők vidéki foglalkoztatásra.
3. **MNB-koordináció:** monetáris és fiskális politika összehangolása; figyelni a maginflációt és a forint volatilitását.

Közép–hosszú táv (2–7 év)

1. **R&D és innováció ösztönzése:** célzott adókedvezmények, kutató-fejlesztési infrastruktúra bővítése, egyetemi-ipar kapcsolatok erősítése (növeli a termelékenységet és csökkenti a külső függőséget).
2. **Beszállítói lánc diverzifikáció:** kevésbé koncentrált exportportfólió, helyi hozzáadott érték növelése az autóiparban (pl. akkumulátor-lánc, software fejlesztés).
3. **Környezettudatos beruházások:** energiahatékonyság, megújuló energiák és klíma-reziliencia támogatása az agrár és ipari szektorokban.

ÖSSZEGZÉS

A MAGYAR GAZDASÁGI KÖRNYEZETET AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TÖBB KÜLSŐ ÉS BELSŐ SOKK — A COVID JÁRVÁNY, AZ OROSZORSZÁG–UKRAJNA-HÁBORÚ, GLOBÁLIS ELLÁTÁSI LÁNC-ZAVAROK — ÉRTE. UGYANAKKOR A KIHÍVÁSOK MÖGÖTT STRUKTURÁLIS GONDOK IS HÚZÓDNAK, AMELYEK GÁTOLJÁK A DINAMIKUSABB NÖVEKEDÉST. A PROBLÉMÁK KEZELÉSÉRE TÖBB LEHETSÉGES INTÉZKEDÉS IS FELMERÜLHET A GAZDASÁGFEJLESZTÉSEN (R&D-RÁFORDÍTÁS, DIGITALIZÁCIÓ ÉS TERMELÉKENYSÉG NÖVELÉSE), A MUNKAERŐ-PIACI INTÉZKEDÉSEKEN ÉS A KISZÁMÍTHATÓBB SZABÁLYOZÁSI ÉS ADÓPOLITIKA KIALAKÍTÁSÁN KERESZTÜL A KÜLSŐ FÜGGŐSÉG CSÖKKENTÉSÉIG ÉS A FISKÁLIS FEGYELEM JAVÍTÁSÁIG. UGYAN REGIONÁLIS ÖSSZEHASONLÍTÁSBAN NEM JELENTŐS NAGYSÁGRENDŰ MAGYARORSZÁG GAZDASÁGI MUTATÓINAK ROMLÁSA, DE A JELENTŐS MÉRTÉKBEN EXPORTORIENTÁLT GAZDASÁGI SZERKEZET MIATT A KÜLSŐ KERESLETNEK VALÓ NAGY KITETTSÉG, ILLETVE EGYES BELPOLITIKAI/FISKÁLIS DÖNTÉSEK MIATT AZ ORSZÁG ÉRZÉKENYEBB A KÜLSŐ BEHATÁSOKRA, MINT PÉLDÁUL LENGYELORSZÁG VAGY CSEHORSZÁG, AHOL A NAGYOBB BELSŐ PIAC, ILLETVE AZ ARÁNYAIBAN JELENTŐSEBB BELFÖLDI BERUHÁZÁSOK JOBBAN KÉPESEK KIEGYENSÚLYOZNI A VILÁGGAZDASÁGBAN VÉGBEMENŐ NEGATÍV TRENDEKET.

4.6 Közép-Magyarország és azon belül Pest vármegye gazdasági, társadalmi jellemzői

4.6.1 Pest Vármegye pozicionálása a nemzetközi térben, a gazdaság helye és szerepe a nemzetközi versenyben

Pest vármegye az ország középső részén, 6393 km²-en fekszik, amely **az ország területének mintegy 7%-át** teszi ki. Budapest közelségéből adódóan **nincs önálló vármegyeközpontja**, a vármegyeközponti intézmények az ország fővárosában vannak, ami viszont nem képezi a közigazgatási területének a részét. **A vármegye területének közel 40%-a budapesti agglomerációhoz tartozik.**

A térség országos térszerkezetben betöltött abszolút centrális helyzete több tényező együttes hatásaként alakult ki. A térség különböző adottságú, és eltérő gazdasági tevékenységet folytató földrajzi tájak találkozásánál, az ország két nagy fontosságú térszerkezeti vonalának – a DNY-ÉK csapásirányú középhegységek déli oldalán kialakult vásárvonal, valamint a Duna – metszéspontjában fekszik. Ezek az adottságok határozták meg az út- és vasútvonalak kiépítésének fő irányait, amellyel – különösen a reformkor időszakát követően – rögzült a térség centrális szerepe, és ez természetes módon eredményezte a gazdaság koncentrációját, a térség textúrájának besűrűsödését, az ország központi területének kialakulását.

A rendszerváltást követően ez a koncentráció tovább erősödött a gyorsforgalmi közlekedési hálózat sugárirányú elemeinek egymást követő kiépülése, illetve elsősorban Budapesten és agglomerációjában megindult új típusú gazdasági folyamatok – illetve ezek térszerkezet-alakító hatása – következtében.

A megye országos térszerkezetben elfoglalt speciális szerepét az országos jelentőségű fő közlekedési tengelyek nyújtotta kapcsolatokon túl a szomszédos megyék, illetve tájak irányába ható több tradicionális kapcsolódási pont és zóna megléte biztosítja (Cegléd-Nagykőrös-Kecskemét, Abony-Szolnok, Gödöllő-Aszód-Hatvan, Pilis-völgy települései – Dorog-Esztergom, Vác – Börzsöny-Cserhát falvai).

Pest vármegye földrajzi elhelyezkedésének következménye, hogy az **európai fő áramlási irányok, a transzeurópai közlekedési útvonalak jelentős része** (elsősorban a Nyugat- és Észak-Európát a Balkánnal és a Közel-Kelettel összekötő irányok) **érintik a térséget.**

A térbeli kapcsolódás legfontosabb tengelyét jelenleg a Nyugat-Európát (Dél-Németország és Észak-Olaszország) Kelet- és Délkelet-Európával és az Unión kívüli európai (Ukrajna, Oroszország) és ázsiai (Törökország) országokkal összekapcsoló közlekedési folyosó jelenti (M1-M5). Ugyanakkor a fővárost és az M1-M5 tengelyt övező koncentráció oldása tekintetében nagy jelentőséggel bíró változásnak tekinthető az európai 5. számú korridor (M8), amely majd a Barcelona-Kijev tengely mentén biztosíthat eddig kihasználatlan hozzáférést Európa fejlett térségeihez. (Az M8 Veszprém-Szolnok közötti szakasz ütemezett magvalósítása a vármegye tranzitforgalomtól való részleges mentesítése mellett, az ország középső vonalában e nagy

jelentőségű TEN-T útvonalakat összekapcsoló hálózati elemmel a központi gazdasági zóna déli irányba való kiterjesztését is támogatná). További fontos lehetőségnek tekinthető a transzkontinentális kapcsolati szerepre is alkalmas M11 gyorsforgalmi út ütemezett megvalósítása, azon belül az Esztergom – Párkány határon átnyúló potenciális multimodális gazdasági zóna; valamint az M2 autótút Ipolyság és a Felvidék (Losonc) irányába történő fejlesztése.

5. ábra: Magyarország területi integrálódásának főbb dimenziói

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

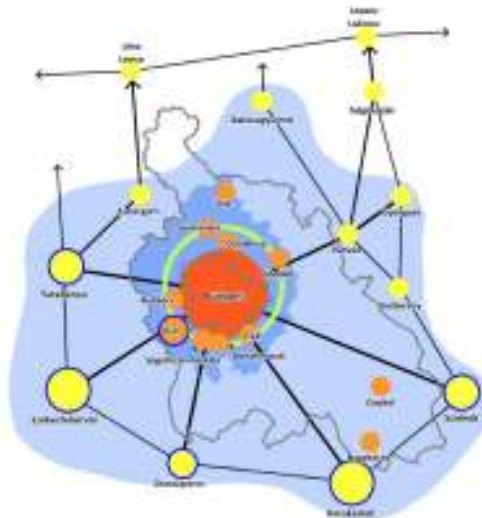
A nagytérégi pozíciót meghatározó – megváltoztató – kapcsolatnak tekinthető a Duna, és így fontos lehetőséget hordozhatnak a folyót, annak hajózhatóságát, kikötőit, illetve hajóparkját érintő összehangolt fejlesztések, a Duna nemzetközi hajózási, kulturális-társadalmi és üzleti kapcsolati szerepének kihasználása. Ugyancsak meghatározó jelentőséggel bír a **Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér** regionális elosztó központi szerepe, cargo- és személyszállítás vagy regionális szempontoknak megfelelően. Amennyiben egyszerűsítéssel kívánunk élni, akkor ezek a „kikötők”, portok és ezekhez hasonló más közvetítő és csereterek meghatározóak lehetnek Pest megye kereskedelmi szerepvállalása szempontjából. **Nem csupán, mint logisztikai, hanem az ezt erősítő kereskedő szerep is ezekben a portokban, mint kereskedelemi centrumokban bontakozhat ki (nagyvásártelep, termék-tőzsde).**

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció kiemelt jelentőségűnek tartja Magyarország jövője szempontjából a **nagyterségi központ csomóponti szerepkör erősítését**; a makro-régiós kapcsolati, logisztikai szerep felvállalásával pedig hangsúlyozza a Budapest, Pest megye és „csapágyvárosok” alkotta metropolisz erősítésének szükségét.

Pest vármegye pozicionálását meghatározza, hogy nemzetközi összehasonlításban milyen kategóriába sorolható a térség; **nemzetközi megközelítésben Pest vármegye és Budapest egy integrálódó, többközpontú metropolisztérséget alkot**. Ez az alapvető besorolás független attól, hogy a térség határai tisztázottak, illetve magukban foglalják a hazai területfejlesztésben csapágyvárosoknak nevezett városokat, várostérségeket.

A metropolisztérség kérdése azért fontos, mert a nemzetközi gazdaságban egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az integrálódó várostérségeknek. A demográfiai és gazdasági előrejelzések szerint az elkövetkező időkben folytatódni fog a nagyvárosi népesség számának és részarányának növekedése, valamint a gazdasági növekedés koncentrációja. Egy korábbi prognózis szerint Budapest és Pest vármegye metropolisztérsége a világ 600 olyan metropolisztérsége közé tartozik, amely a 2010 és 2025 közötti időszakban, a világ GDP (bruttó hazai termék) növekedésének 65%-át állította elő. A várakozások szerint a globális növekedésnek nem a legnagyobb városok, a tízmilliói lélekszámú megalopoliszok, hanem az **olyan „középsúlyú” metropoliszok lesznek a motorjai, mint amilyen Budapest és Pest vármegye** (a csapágyvárosokkal) együtt.

6. ábra: A budapesti metropolisztérség szerkezete, csapágyvárosok, térségi központok

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

Mindez természetesen nem azt jelenti, hogy a hazai területfejlesztés nem fogalmazhat meg sajátos célokat a területi kohézió és a növekedés szétterítése tekintetében, Magyarország sajátos helyzetének és adottságainak megfelelően. Sőt, a funkcionális várostérségekre irányuló fókusszal az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció alapvetően korszerűnek

tekinthető. Kérdésként merül fel azonban, hogy a gazdasági teljesítmény területi koncentrációja – amely Európát, Észak-Amerikát éppúgy jellemzi, mint Ázsiát vagy Afrikát – milyen mértékig tekinthető szükségszerű adottságnak, amelyhez célszerű alkalmazkodni, amennyiben az elsődleges célok a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés. Ez egyelőre kérdés, de bizonyosan kijelenthető, hogy a **nemzetközi vállalati stratégiákban a nemzetgazdaságok versenyképességének vizsgálata mellett (helyett) egyre inkább előtérbe kerülnek a nagyvárosi metropolisztérségek**. Magyarország, valamint Budapest és Pest vármegye versenyképességének megítélése mind szorosabban összefügg és a metropolisztérség stratégiai pozicionálásának feladata a hazai gazdaság tekintetében egyre inkább megkerülhetetlen.

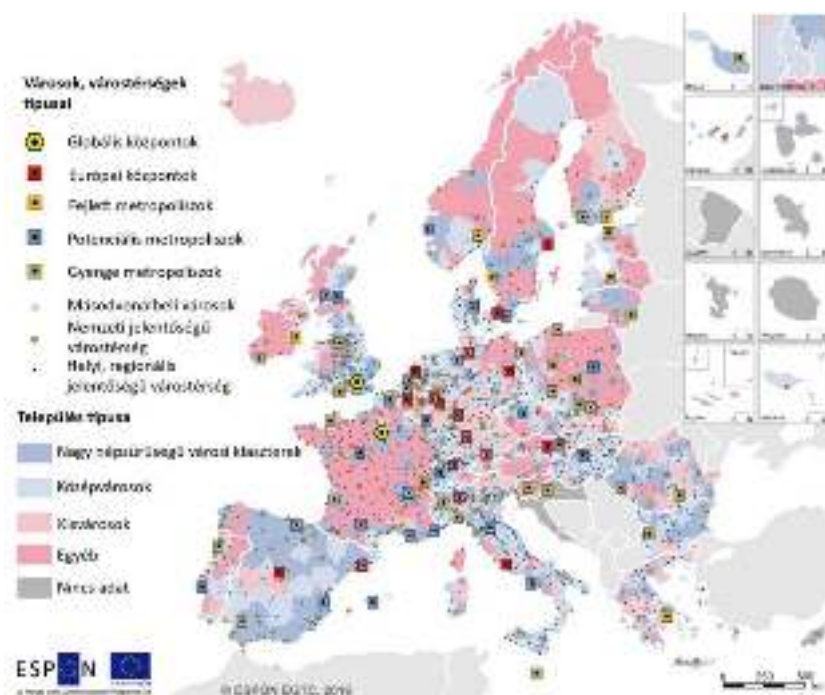
A gazdasági növekedés nem önmagában jön létre. Az Európai Unió keleti országai, így Magyarország, illetve azon belül a metropolisztérség fejlődését elsősorban az határozza meg, hogy **milyen mértékben képes integrálódni az értékteremtés globálisan szerveződő folyamataiba, továbbá mennyiben képes összefogni Közép-Európa keleti, valamint a Délkelet-Európa feltörekvő országait egyes ágazatokban, illetve kulturális és társadalmi makro-régiós szinten**. E cél elérésében előnyt jelent számára földrajzi elhelyezkedése, gazdasági nyitottsága, valamint külgazdasági kapcsolatrendszerének sajátossága, meglévő adottságai és az elmúlt évtizedekben megszerzett viszonylag jó pozíciói.

A térség országai, metropolisztérségei, versenyeznek egymással a jobb pozíciók érdekében. Ez a verseny ugyanakkor nem változtat azon, hogy Kelet-Közép-Európa közös érdeke a **mind szorosabb integráció**, a jobb értékláncbeli pozíciók, valamint az endogén innováció erősítése. A metropolisztérségek felértékelődése ugyanis nem akadályozza meg, sőt, éppen ellenkezőleg, tovább erősíti azt a folyamatot, amelynek eredményeként egyre inkább kelet felé helyeződik át a globális gazdasági növekedés centruma. A legfontosabb kelet-közép-európai „együttműködő versenytársak” – Budapest és Pest vármegye mellett – Bécs, Varsó, Felső-Szilézia, valamint a kisebb lélekszámú Prága, Krakkó, Wrocław, Bukarest, Szófia.

A metropolisztérségek sajátos funkcionális szerepet töltenek be nemzetgazdasági és nagyrégiós szinten. A háztartások vásárlóereje, egyes gyorsan növekvő fogyasztói szegmensek mellett egyedi előnyt jelent a vállalkozások kiemelkedően nagy száma, koncentrációja és sokfélesége – **a nemzetközi versenyképességet meghatározó klaszterek jelenléte**. Ezek a klaszterek nemzetközi méretekben is jelentősnek mondható szerepet tölthetnek be egy nagyobb régió gazdaságában. Például a nemzetközi kereskedelemben; ez a „fordítókorong” vagy KAPU szerep, amely kiterjed a javak és szolgáltatások, valamint a tudás közvetítésére, szervezésére, és így jelentősen bővíti a helyi termelő és szolgáltató tevékenységek iránti keresletet. Míg a klaszterek másik csoportja alkotja a nagyobb régió innovációs és növekedési potenciálját szervező, reprezentáló, kutatásfejlesztési és tudás-intenzív üzleti szolgáltatásokkal ellátó csomópontjait – a **HUB-okat**.

Ezek a központok – és a mögöttük álló vállalati, egyetemi és intézményi szereplők által alkotott klaszterek – alapvető befolyással bírnak a tágabb körzetek, térségek, régiók életére, versenyképességére. A milliós népességgel bíró metropolisztérségek egyedi adottságai, illetve önmagában a mérete, meghatározó tényezőnek tekinthető, de nem elégséges feltétele a sikernek. Különösen nem Európa keleti részén, ahol a gazdasági integráció előrehaladása folyamatos, a határok átjárhatósága, a határok eltűnése, az egyes gazdasági tevékenységek koncentrációja, folyamatosan új lehetőségeket teremt. **Térségi központi szerepre azok a nagyvárosi térségek pályázhatnak sikerrel, ahol a vállalkozások száma, koncentrációja, összetétele kiemelkedő, s mindenekelőtt rendelkezésre áll az a humán háttér, fizikai és üzleti infrastruktúra, amely alkalmassá teszi a metropoliszt arra, hogy a globális versenyben megfelelően erős márkaértékkel és belső integritással rendelkezzen a kemény versenyhez.** Ezt a versenyt a befektetésekért, illetve a magas hozzáadott értékű termelés, szolgáltatások, technológia, szakember és menedzsment letelepedéséért vívják a jelenlegi és a feltörekvő új erőközpontok. Lásd az ESPON (a Területfejlesztés és Kohézió Európai Megfigyelő Hálózata) lehetséges nagyvárosi növekedési térségek besorolását.

7. ábra: Magyar városok szerepe és súlya az európai városhálózatban

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

Budapest és Pest vármegye, mint városrégió, európai metropolisztérség, valamint a metropoliszhoz gravitáló („csapággy”) városok együttes gazdasági ereje, fejlettsége, társadalmi és kulturális sokszínűsége, és mindenekelőtt a hazai K+F és innováció rendkívüli koncentrációja következtében **a térség képes arra, hogy részt vegyen az európai központok (HUB) versenyében.** Elsősorban fekvési energiáinak köszönhetően – a Duna mentén a fejlett európai magterületekhez közel helyezkedik el, s több európai szintű közlekedési folyosó keresztezi –, a

Kárpát-medence kitüntetett helyén foglal el huzamosabb idő óta központi pozíciót. Versenypozícióit tovább erősíti az a specifikus előny, amit számára európai integrációjának mélysége jelent, a sokrétű – nyelvi, kulturális és történelmi – kapcsolódás; a térségben kedvezőnek mondható demográfiai folyamat (növekedés), a viszonylag magas népsűrűség, a képzett munkaerő, az erőteljes vállalkozási dinamika, az átlagon felüli jövedelem és hozzáadott érték, az oktatás és a felsőoktatás; és további számos „puha” versenyképességi faktor. A lehetséges pozíciószerzés azonban nem garantált, a **közép-európai térségben a délnémet-ukrán tengelyen különösen a Bécs-Pozsony várospár által fémjelzett CENTROPA, illetve a feltörekvő balkáni tengelyen Belgrád és Bukarest jelenthetnek versenytársakat, a Kapu és Központ szerepre alternatívát.** Az elmúlt években tapasztalt megtorpanó fejlődés pedig figyelmeztetés a jövőre nézve.

Összességében budapesti nagyvárosi térség fejlődési mutatói, az Európai Unió többi nagyvárosával összevetve, több tekintetben is kiemelkedőek: az egy főre jutó GDP (vásárlóerőparitáson) például 68%-kal haladja meg az európai uniós átlagot (2023). Budapest nemzetközi jelentőségéhez nem fér kétség, lehetőségeit tekintve pedig a **főváros és térsége továbbra is jelentős fejlődési potenciállal bír,** az egyetlen körzet Magyarországon, amely a globalizált világ gazdaság egyik **csomópontja** lehet („potenciális MEGA”).

ÖSSZEGZÉS

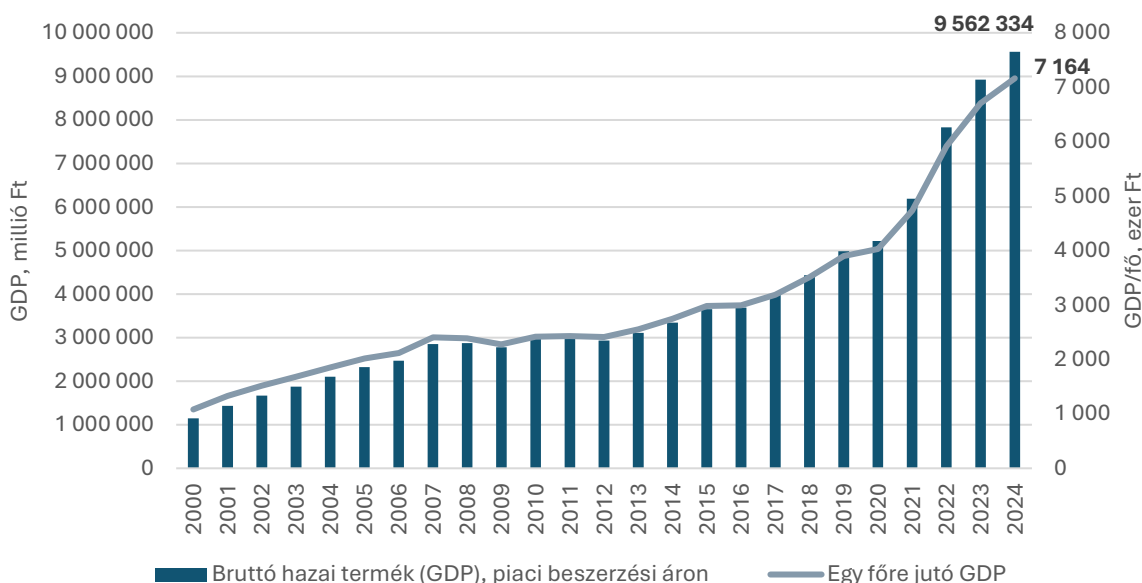
PEST VÁRMEGYE KIEMELT SZEREPET TÖLT BE AZ ORSZÁG ÉS A RÉGIÓ TÉRSZERKEZETÉBEN. FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYE, HOGY AZ EURÓPAI FŐ ÁRAMLÁSI IRÁNYOK, A TRANSZEURÓPAI KÖZLEKEDÉSI ÚTVONALAK JELENTŐS RÉSE ÉRINTIK A TÉRSÉGET, EZÉRT A NEMZETKÖZI GAZDASÁGI TÉRBEN EGY SZOROSAN INTEGRÁLÓDÓ, TÖBBKÖZPONTÚ METROPOLISZTÉRSÉGET ALKOT A VÁRMEGYE BUDAPESTTEL EGYÜTT. A NEMZETKÖZI VÁLLALATI STRATÉGIÁKBAN A NEMZETGAZDASÁGOK VERSENYPÉSSÉGÉNEK VIZSGÁLATA MELLETT (HELYETT) EGYRE INKÁBB ELŐTÉRBE KERÜLNEK A NAGYVÁROSI METROPOLISZTÉRSÉGEK ÉS A VÁRAKOZÁSOK SZERINT A GLOBÁLIS NÖVEKEDÉSNEK AZOK A „KÖZÉPSÚLYÚ” METROPOLISZOK LESZNEK A MOTORJAI, MINT AMILYEN BUDAPEST ÉS PEST VÁRMEGYE (A CSAPÁGVÁROSOKKAL) EGYÜTT. UGYANAKKOR A JÓ ADOTTSÁGOK ELLENÉRE A SIKER KORÁNTSEM GARANTÁLT ÉS TÖBB VETÉLYTÁRS IS JELENTKEZIK (PL. BÉCS-POZSONY, VAGY A FELTÖREKVŐ BELGRÁD, BUKAREST) A RÉGIÓ „KAPUJA” ÉS „KÖZPONTJA” SZEREPE. MINDENT ÖSSZEVETVE A FŐVÁROS ÉS TÉRSÉGE TOVÁBBRA IS JELENTŐS FEJLŐDÉSI POTENCIÁLLAL BÍR, AZ EGYETLEN KÖRZET MAGYARORSZÁGON, AMELY A GLOBALIZÁLT VILÁGGAZDASÁG EGYIK CSOMÓPONTJA LEHET („POTENCIÁLIS MEGA”).

4.6.2 Gazdasági szerkezet, a főbb ágazatok bemutatása

4.6.2.1 Bruttó hazai termék (GDP)²⁷

Pest vármegye gazdasági potenciálját jól mutatja, hogy 2024-ben Magyarország bruttó hazai termékének (GDP) **12 százalékát, azaz 9 562 milliárd forintot** a vármegye állította elő. Mind a teljes GDP, mind az egy főre vetített értéke 2012 óta folyamatosan növekedési pályán van a vármegyében, sőt 2020 óta a korábbi növekedési ütem tovább fokozódott, igaz ez nagyrészt az erre az időszakra jellemző magas inflációs rátának köszönhető.

8. ábra: GDP és egy főre eső GDP változása Pest vármegyében, 2000-2024

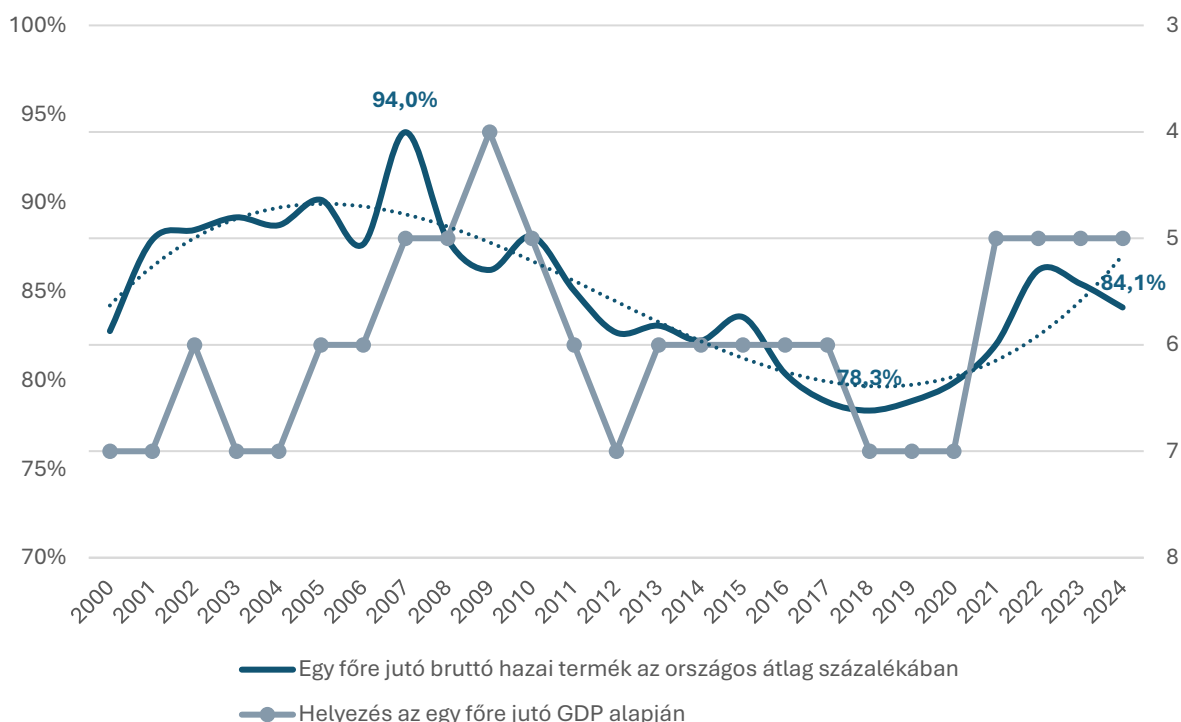

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A GDP-t tekintve a **vármegye relatív helyzete összességében nem javult az ezredforduló óta**. A 2000-es évek elején, egészen a 2008-as globális gazdasági válságig az országos átlaghoz konvergáló trendről lehetett beszélni. Ennek az időszaknak a végén érte el a vármegye a legjobb relatív gazdasági helyzetét: 2007-ben az országos átlag 94 százalékán állt Pest vármegye GDP-je. Ezt követően azonban jelentős beszakadás és negatív irányú trenddel jellemezhető időszak kezdődött, melynek mélypontján, 2018-ban Pest vármegye egy főre jutó hazai terméke az országos átlag mindössze 78,3 százalékát érte el. Ezután ismételt felzárkózás következett, így 2022-ben 86,2, majd újabb kétéves csökkenés után **2024-ben 84,1 százalékán állt** a vármegyei GDP az országos átlag arányában, **ami lényegében a kétezres évek legelejére jellemző relatív helyzetet tükrözi**. A vármegyék GDP/fő rangsorában Pest vármegye helyezése a vizsgált időszakban az **5. és a 7. hely között mozgott** (2024-ben az 5. helyen volt), ebből a tartományból csak 2009-ben lépett ki, amikor Fejér vármegyét megelőzve a 4. helyen végzett.

²⁷ az alfejezetben szereplő 2024-es évre vonatkozó GDP adatok előzetesek

9. ábra: Pest vármegye egy főre jutó GDP-je az országos átlag százalékában és a megyék sorrendjében, 2020-2024

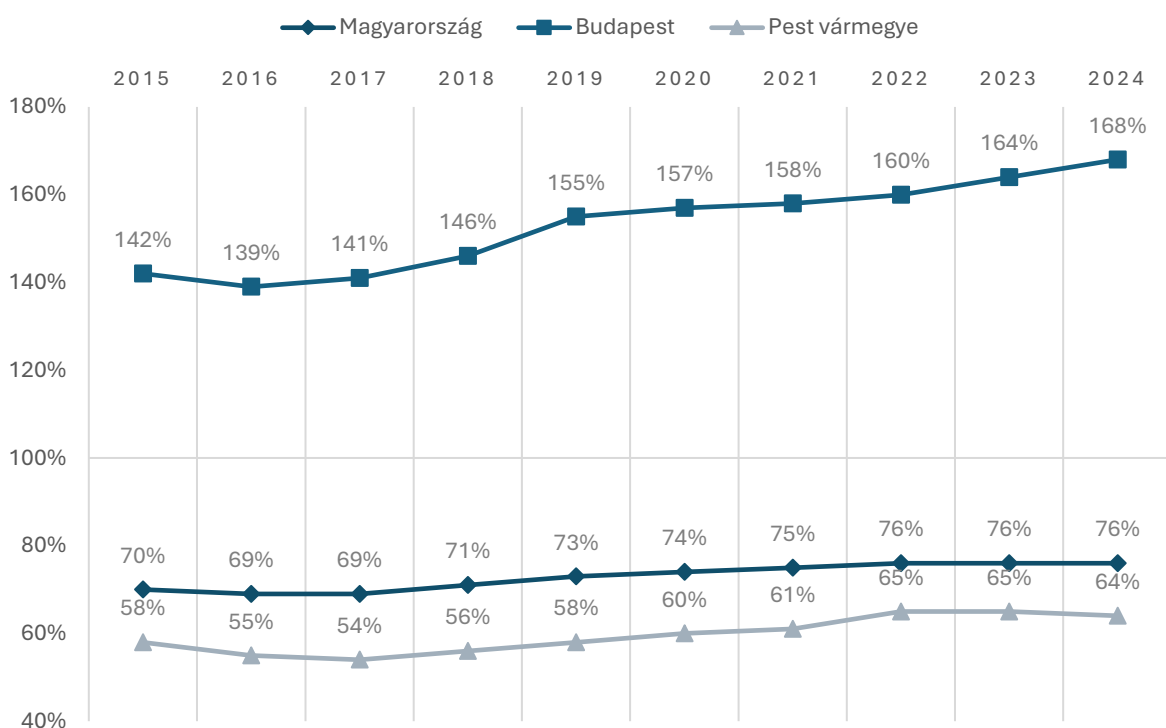
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Pest vármegye országos GDP-átlagtól való elmaradását több okra is vissza lehet vezetni. Egyrészt a Közép-Magyarországi régió idején Budapest felhúzta a régió GDP-jét, így Pest vármegye csak **korlátozott mértékben fért hozzá az uniós kohéziós pénzügyi forrásokhoz**, ami a többi vidéki vármegyével szemben jelentős hátrányt jelentett. Másrészt a GDP számbavétel technikája szempontjából, a Budapest környéki agglomerációból a Budapestre bejáró nagyszámú dolgozók a **budapesti GDP-nél jelentkeznek**. Ezen ráadásul a szuburbanizáció sem segít, mivel az agglomerációba kiköltözők jellemzően megtartják budapesti álláshelyüket, így bár a népességet növelik, a vármegyei GDP-hez nem járulnak hozzá.

GDP-t vizsgálva végezetül érdemes azt tágabb, európai kontextusban is elhelyezni. A kohéziós források szempontjából is mérhető területi fejlettségi indikátor a GDP/fő uniós átlagához viszonyított százalékos arány. Ezt az adatot vizsgálva jól látszik, hogy az országon belüli centrális elhelyezkedése és az EU átlag 168 %-án álló Budapest szomszédsága ellenére **Pest vármegyében a vásárlóerő-paritáson mért GDP/fő az uniós átlag csupán 64 százalékát érte el 2024-ben**, ami azt is jelenti, hogy az EU-s besorolás szerint a **legkevesbé fejlett (less developed)** régiókhoz tartozik. Ez annak fényében különösen hátrányos helyzetet jelent, hogy az alacsony fejlettségi szint ellenére a Budapesttel közösen alkotott Közép-Magyarországi régió megszűnéséig tartó időszakban nem jutott a vármegye konvergencia régiókat illető uniós fejlesztési forrásokhoz, miközben önmaga jogán indokolt lett volna részesülése ezekből a

pénzekből. Időben visszatekintve az is látszik, hogy Pest vármegye 2015 és 2024 között 6 százalékponttal tudott felzárkózni az uniós átlaghoz, ami az egész országra vonatkozó javulás mértékével éppen megegyezik, viszont ugyanebben az időszakban Budapest 26 százalékponttal növelte előnyét az uniós átlaggal szemben, tehát **Budapest és Pest vármegye, valamint az egész ország között tovább nyílt az olló a relatív fejlettségbeli különbségeket tekintve**, legalábbis a GDP/fő értékek alapján.

10. ábra: Egy főre jutó GDP értéke vásárlóerőparitáson az EU27 átlag százalékában, 2015-2024

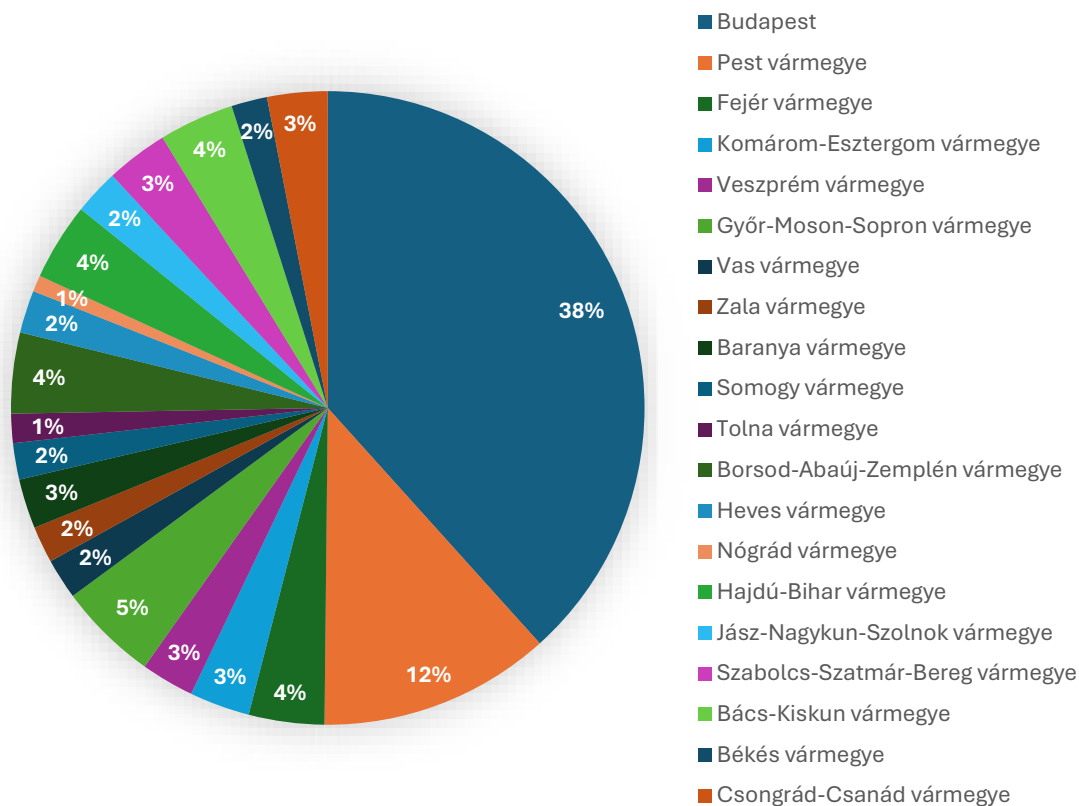
Forrás: EUROSTAT alapján saját szerkesztés

4.6.2.2 Bruttó hozzáadott érték (GVA) és ágazati eloszlása

Pest vármegye gazdasági teljesítménye a bruttó hozzáadott érték (GVA) tekintetében kiemelkedő (12%) a többi megyéhez képest. Az ország egészét tekintve egyértelműen

megállapítható, hogy **Budapest, illetve Pest vármegye jelentik a legmagasabb értékű gazdasági húzóerőt** (együttesen 50%), ami következik abból, hogy itt működik a regisztrált vállalkozások zöme. A főváros és Pest vármegye mellett számottevő még Győr-Moson-Sopron vármegye (5%), Borsod-Abaúj-Zemplén, Fejér, Bács-Kiskun és Hajú-Bihar vármegye (4%).

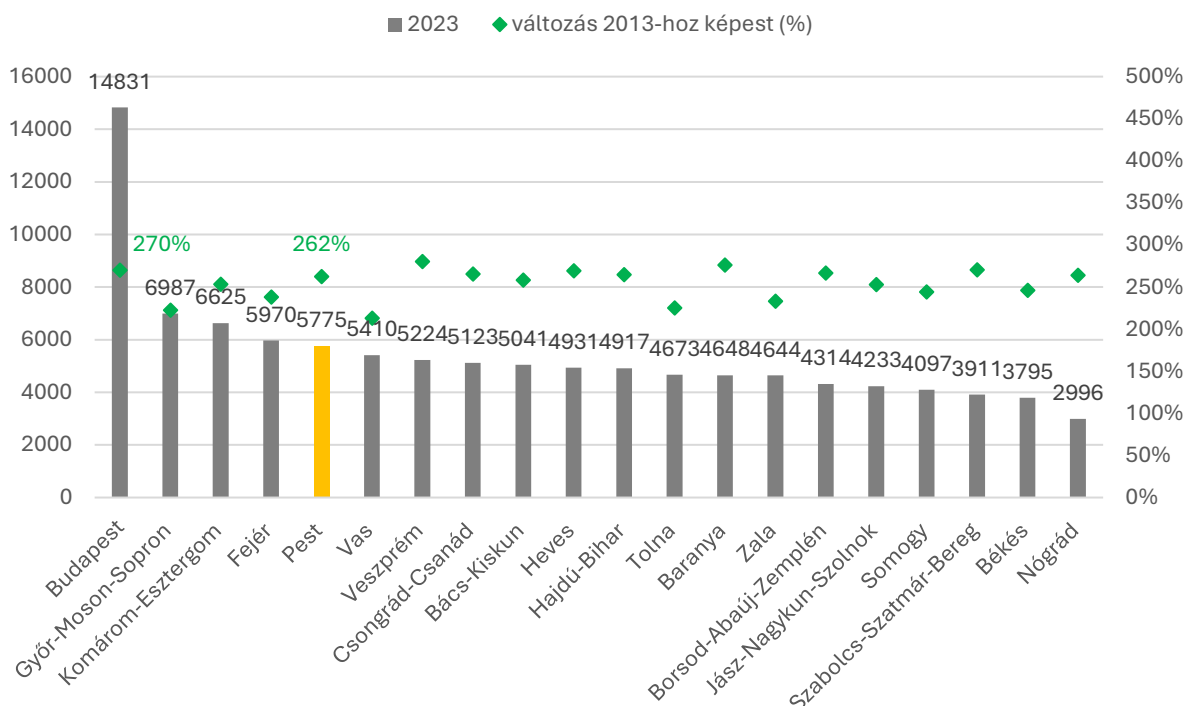
11. ábra: Bruttó hozzáadott érték (folyó áron) megoszlása vármegyénként, 2023

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A többi vidéki vármegyénél lényegesen nagyobb népességből következő gazdasági erőfölényt valamelyest árnyalja, ha a bruttó hozzáadott érték fajlagos, egy főre eső értékeit vizsgáljuk, ami alapján már több vármegye is megelőzi Pestet. A GDP-hez képest a GVA támogatások, adminisztratív elszámolások és székhelyhatások által kevésbé torzított és a valós helyi termelést jobban közelítő mutató ugyan, de végső soron hasonló képet mutat Pest vármegyéről, mint amit a GDP/fő esetében is láthattunk: **Budapest kiemelkedik az országos mezőnyből, míg Pest vármegye az élmezőny végén, a GDP/fő ranglistával azonos módon, csupán az 5. helyen helyezkedett el 2023-ban.** Mind Budapest, mind Pest vármegye esetében a többi vármegyéhez hasonló mértékben emelkedett a GVA/fő érték.

12. ábra: A vármegyék egy főre jutó bruttó hozzáadott értéke, 2023

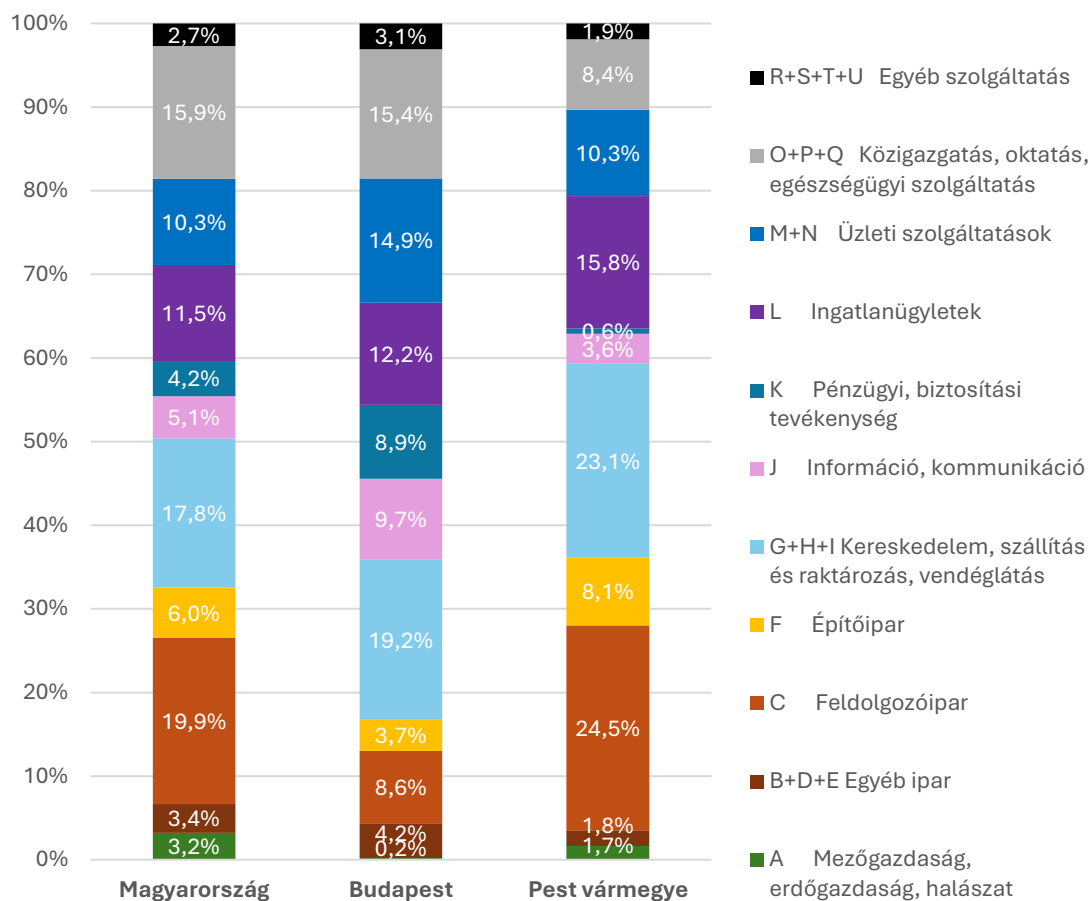

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés

A gazdasági termelés korábban hagyományosan a mezőgazdasághoz és a turizmushoz kapcsolódott (az 1800-as évek végétől kezdve a Duna-menti és a Visegrádi-hegységben, Pilisben és Budaihegységben található települések üdülőövezetté alakultak). Mára ugyanakkor a kiemelkedő szerepet a **gépipar, a gyógyszeripar, az IKT szektor, valamint a kereskedelem, logisztika tölti be.** (Forrás: Pest Megye Területfejlesztési Konceptió 2014-2030) A legfrissebb, 2023-as GVA (bruttó hozzáadott érték) adatok alapján Pest vármegyében kiugró jelentőségű az ipari szektor, azon belül pedig a feldolgozóipar szerepe: országos szinten a hozzáadott érték ötödét, míg **Pest vármegyében a negyedét a feldolgozóipar termelte ki**, de Budapesthez viszonyítva (8,6%) még markánsabbnak látszik az alág dominanciája. A feldolgozóipar jelentőségét még megközelíti 23,1 százalékkal a vármegyében a **kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás** ágazat. Az országoshoz képest relatíve jelentősebb hozzáadott értéket képvisel az ingatlanügyletek (15,8%) és az építőipari (8,1%) ágazat. Viszont a szolgáltató szektor ágazatainak egy része, úgy, mint a **pénzügyi, biztosítási, a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatási és az IKT ágazat jellemzően kisebb súllyal van jelen** a vármegye gazdaságában, mint az országos átlag. Utóbbi ágazat helyzete azért külön érdekes, mivel az elmúlt években jelentős mértékben veszített súlyából, ezt jól példázza, hogy a Területfejlesztési Konceptió anno még külön kiemelte, mint a vármegye egyik húzó ágazatát. Érdekes összevetni a Pest vármegyei adatokat Budapestével, mivel abból jól körvonalazódik egyfajta „munkamegosztás” a két terület között: Pest vármegye a nagyobb területigényű és kisebb fajlagos hozzáadott értékű ipari és kereskedelmi, valamint logisztikai egységek befogadó helye, miközben

Budapesten koncentrálódnak az egész térséget kiszolgáló magasabb szintű szolgáltató, pénzügyi és IKT vállalatok.

13. ábra: Bruttó hozzáadott érték (folyó áron) megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2023

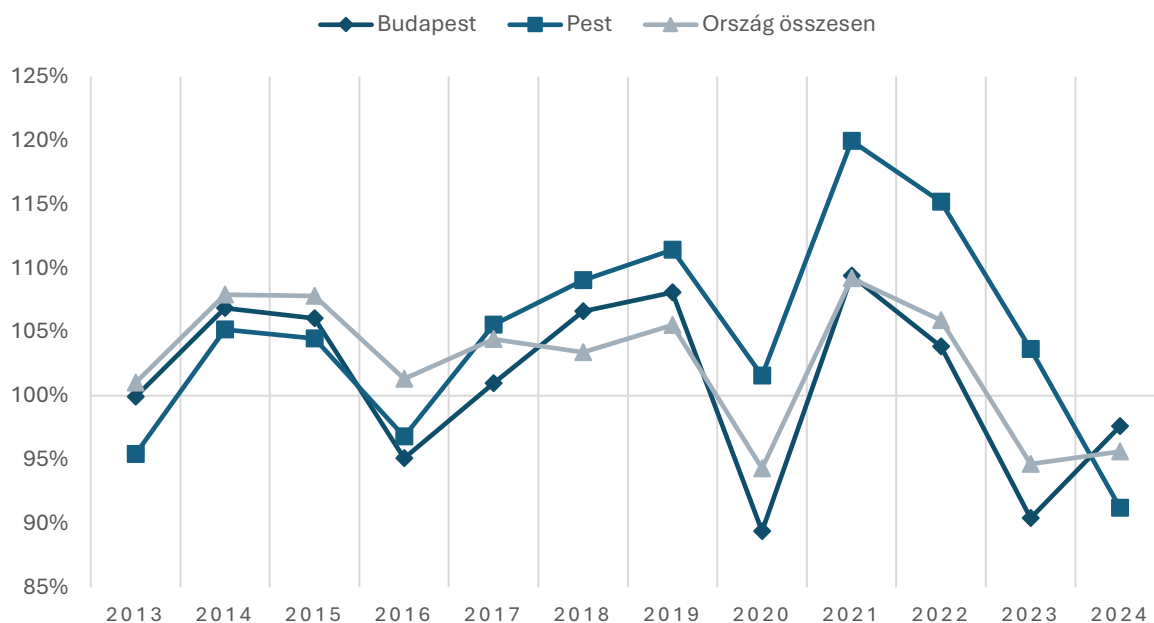

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.2.3 Ipari termelés és beruházások

Tekintettel az ipar vármegyei gazdaságban betöltött meghatározó szerepére érdemes egy pillantást vetni az ipari termelés alakulására is. Jól látszik, hogy az ipari termelés volumenindexe 2016 után, a gödi Samsung gyár termelésének felfutásával párhuzamosan az **országosnál és a budapestinél nagyobb ütemű növekedést mutatott** és velük ellentétben az elmúlt időszak ipari termelést érő nagyobb sokkjai (COVID-19 járvány és a 2022-es energiaár-robbanás) közepette is bővíteni tudott. Egyedül az utolsó lezárt, a globális elektromosautó és akkumulátor ipari kereslet gyengélkedésével, ezért az exportértékesítések csökkenésével jellemezhető 2024-es év hozott ipari termelésviszsaesést Pest vármegyében, ami sajnálatos módon az országosnál is valamelyest jelentősebb csökkenést jelentett éves alapon. Így is a közel 7 000 milliárd forintos értékével a **teljes országra vonatkozó ipari termelés 11 százalékát tette ki a vármegye 2024-ben.**

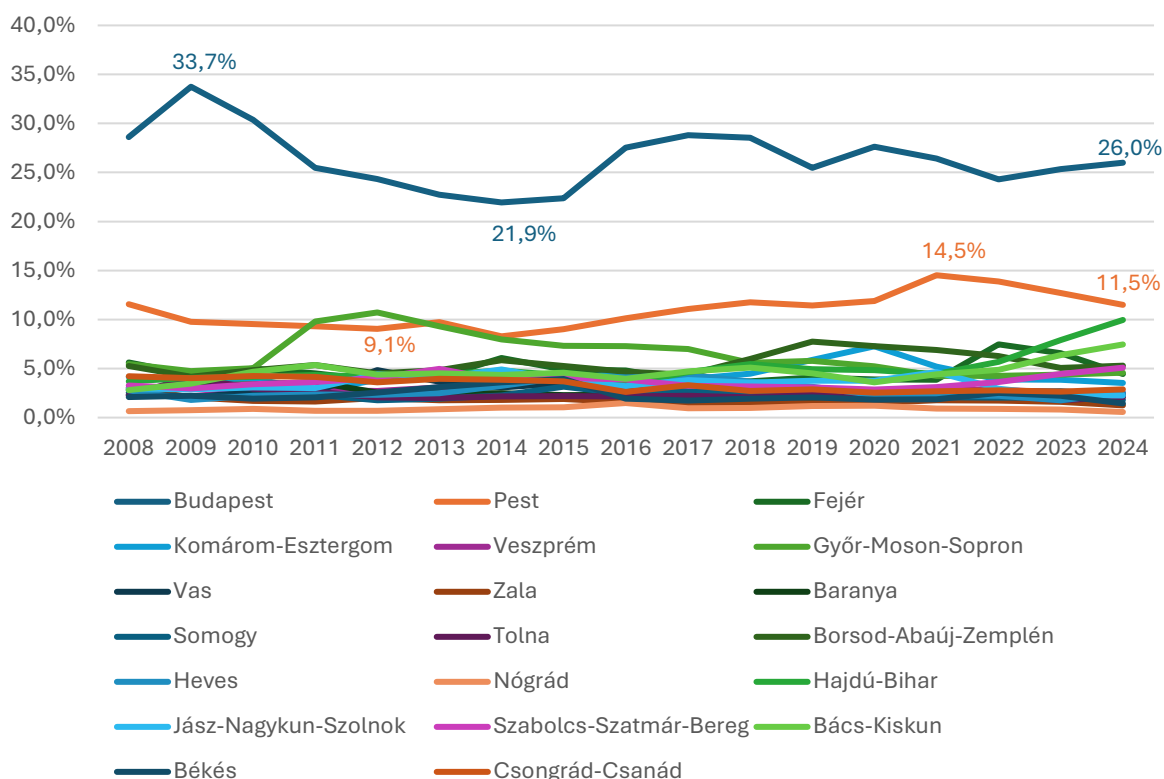
14. ábra: Az ipari termelés értéke és volumenindexe (előző év=100%) telephely szerint, 2013-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A beruházásokat tekintve is Budapest és Pest vármegye gazdasági dominanciája tűnik ki, hiszen előbbi esetében 3 222 milliárd, míg utóbbinál 1 427 milliárd forintot tett ki a beruházások teljesítményértéke 2023-ban, ami teljes **Magyarországra vonatkozó érték 26, illetve 11,5 százaléka, azaz összesen több mint egyharmada**. Időben visszatekintve az is látszik, hogy 2012 és 2021 között lényegében meg másfélszereződött Pest vármegye részaránya, bár igaz azóta visszaesett valamelyest, miközben Budapesté alig növekedett (sőt, a 2009-es 33,7 százalékos arányhoz képest még jelentős mértékben csökkent is). A Győr-Moson-Sopron vármegyével szembeni 2010-es évek eleji rövid, 1-2 éves pozícióvesztést leszámítva Budapest mögött stabilan a **második legtöbb beruházást elkönyvelő vármegye volt Pest vármegye**.

15. ábra: Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértékének eloszlása a megvalósulási hely szerinti vármegyék között, 2008-2024²⁸

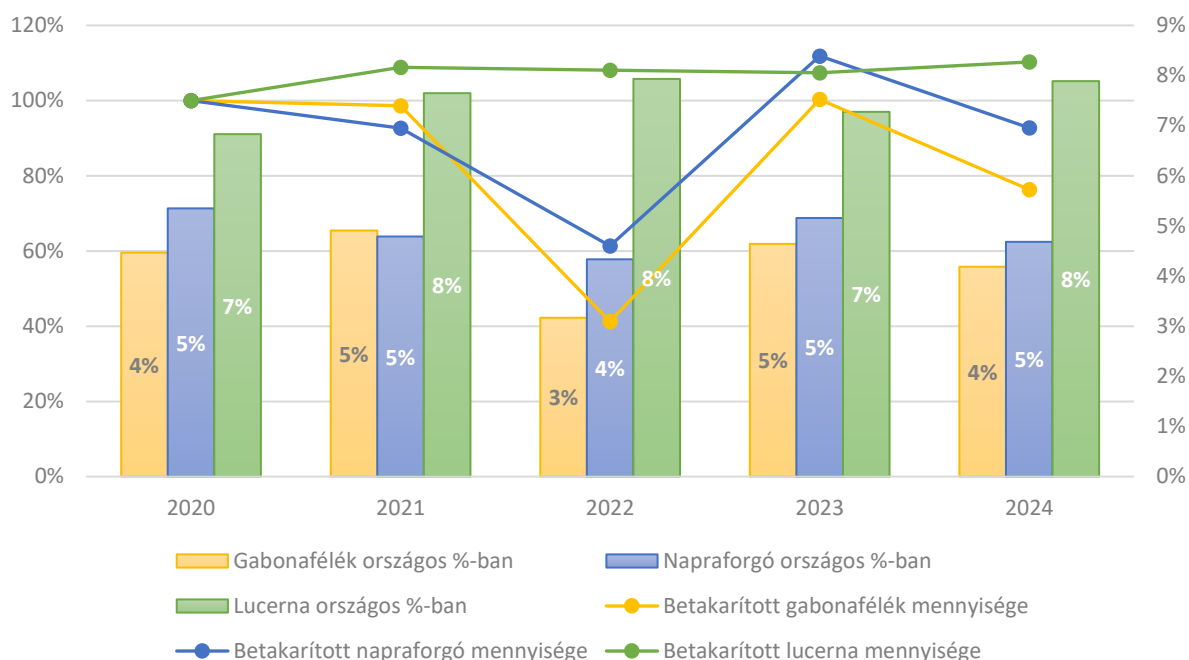
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.2.4 A mezőgazdaság helyzete Pest vármegyében

Pest vármegyében a szántóföldek túlnyomó részét a gabonafélék (különösen a búza, a kukorica és az árpa), a napraforgó és a lucerna foglalja el. Tekintve, hogy Pest vármegye az ország teljes területének a 6,8 százalékát foglalja el, a vármegye országos gabona és napraforgó termeléséből – 2020-2024-es időszakot tekintve – történő **3-5, illetve 4-5 százalékos részesedése csekélynek tűnik**, ami egyébként elsősorban az országos átlagnál alacsonyabb fajlagos hozamokból következik. A lucerna esetében azonban ennél jóval kedvezőbb termelési körülmények látszanak, **hiszen ennél a növénynél a pest vármegyei már az országos termelés 8 százalékát tette ki**. A betakarított mennyiséget tekintve látható, hogy **a napraforgó és még inkább a gabonafélék terméshozama igencsak idényfüggő**, hiszen a rendkívül aszályos 2022-es évben a két évvel korábbi terméshozam 61, illetve 41 százalékát tudták csak betakarítani a gazdálkodók Pest vármegyében. Ezzel szemben a **lucerna betakarított mennyisége jóval stabilabbnak mutatkozott** és 2020-hoz képest 2022-ben 8, 2024-ben pedig 10 százalékkal nagyobb hozam keletkezett.

²⁸ 2024. évre vonatkozóan előzetes adatok

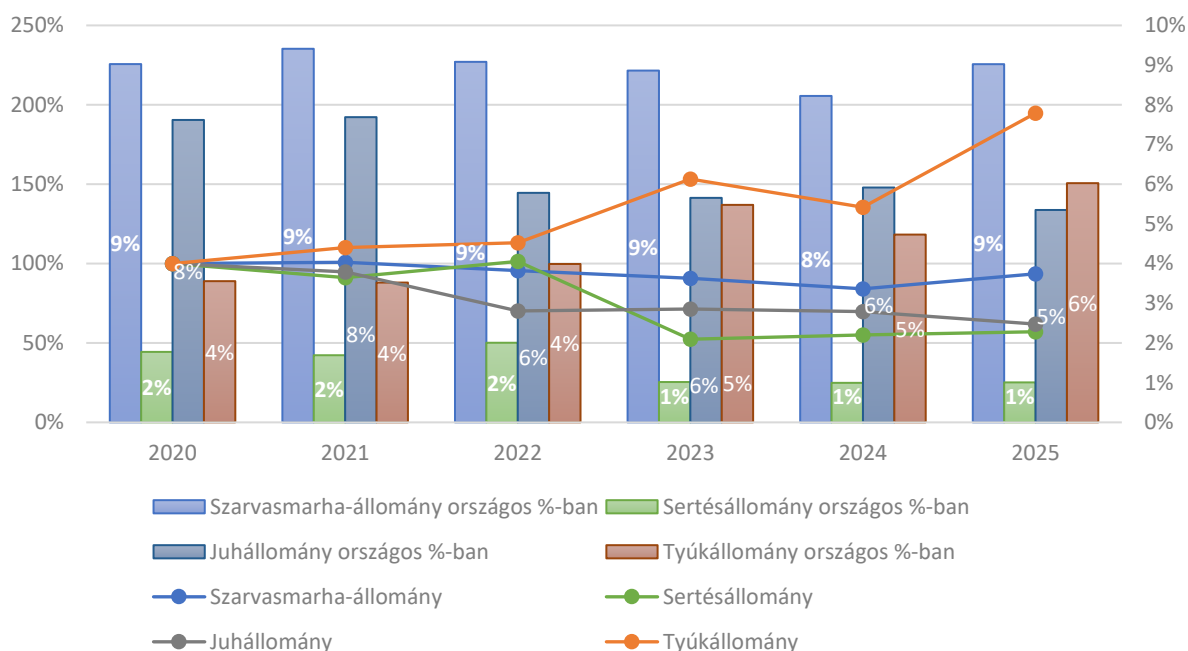
16. ábra Fontosabb betakarított szántóföldi növények mennyiségének változása Pest vármegyében (bal tengely, 2020=100%) és országos mennyiségén belüli aránya (jobb tengely), 2020-2025

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Állatállományt tekintve **országos viszonylatban a szarvasmarha-állomány tekinthető a legjelentősebbnek Pest vármegyében**, mely stabilan a teljes magyar állomány 9 százalékát tette ki az elmúlt 5 évben, annak ellenére, hogy 2021-től évről-évre kis mértékben csökkent az állomány száma. Korábban a vármegyei juhállomány is a szarvasmarháéhoz hasonló, országos jelentőségű súlyt képviselt, **azonban 2020 és 2025 között a juhok száma a kétharmadára esett vissza a vármegyében**. A sertésállomány a juhéhoz hasonló mértékben csökkent ebben az időszakban, azonban jelentősége korábban is csekély volt. **A vizsgált időszakban egyedül a tyúkállomány növekedett Pest vármegyében, az azonban közel a duplájára**, ezzel egy időben az országos állományon belüli súlya 4-ről 6 százalékra emelkedett.

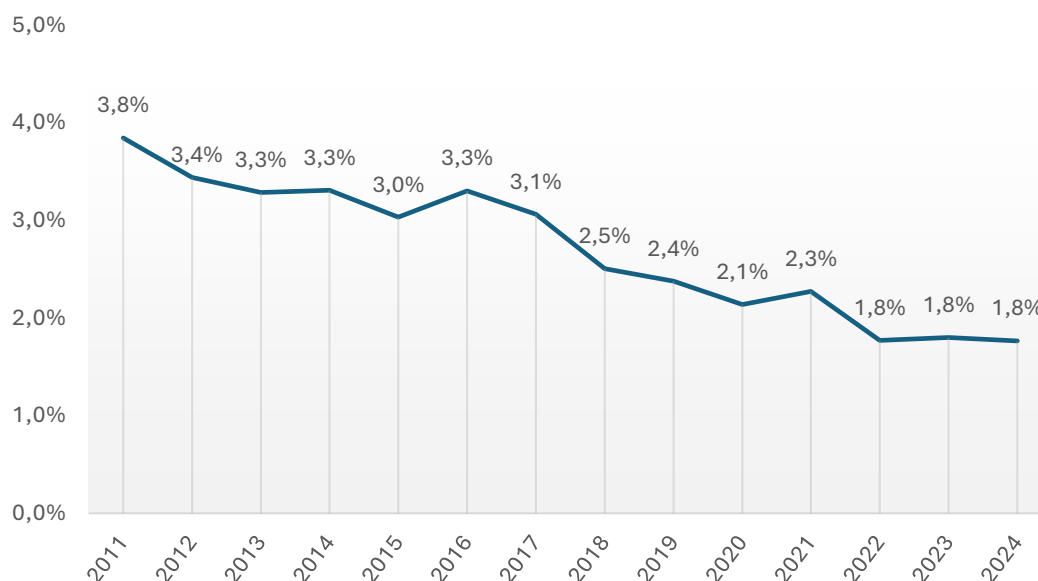
17. ábra Egyes állatfajták pest vármegyei állományának változása (bal tengely, 2020=100%) és országos állományon belüli arányuk (jobb tengely), 2020-2025

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Makrogazdasági számokat tekintve a mezőgazdasági szektor súlya és jelentősége marginális és egyértelműen csökkenő tendenciát mutat. A teljes vármegyei gazdaság hozzáadott értékének mindössze 1,8 százalékát tette ki a mezőgazdaság 2024-ben, ami kevesebb mint fele akkora részarányt jelent, mint 2011-ben. Ahogy a grafikonon is látszik 2011 óta lényegében folyamatosan csökkenő trendet mutat a mezőgazdaság súlya, ami elsősorban a vármegyei gazdaság többi szektorának (ipar és szolgáltatások) hozzáadott értékének a mezőgazdaságénál nagyobb mértékű emelkedéséből fakad.

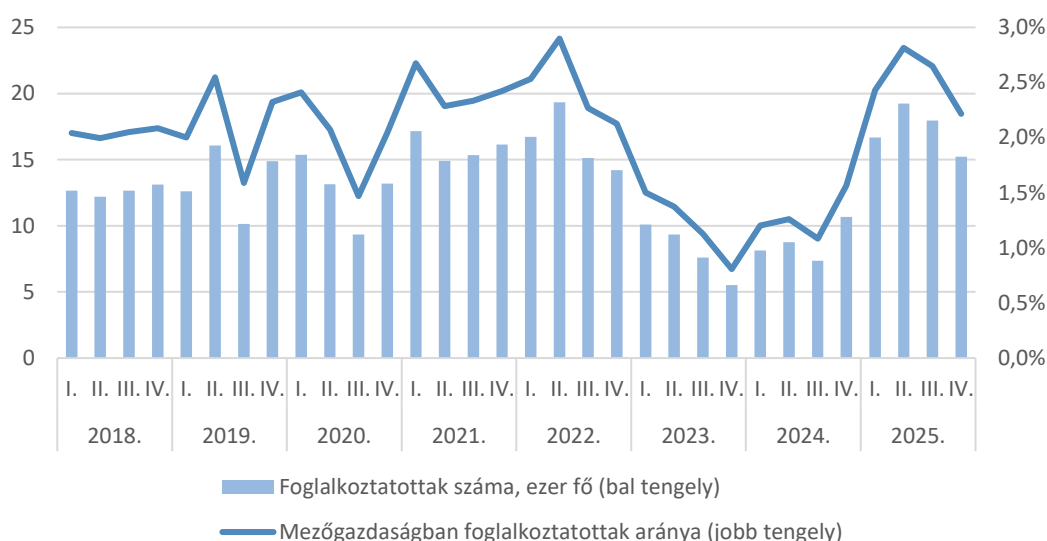
18. ábra A mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat nemzetgazdasági ág aránya a teljes hozzáadott értékben Pest vármegyében, 2011-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A mezőgazdaság foglalkoztatásban betöltött szerepe csekély. Bár a mezőgazdaságban dolgozók száma érthető okok miatt jelentős szezonalitást mutat, ugyanakkor az is látszik, hogy a mezőgazdasági foglalkoztatottak száma a 20 ezer főt, aránya pedig a 3 százalékot csak a legkritkább esetben közelítette meg 2018 óta. Sőt, a vizsgált időhorizont leggyengébb időszakában, 2023. IV. negyedévében mindössze 5,5 ezer pest vármegyei dolgozott a mezőgazdaságban, ami csupán 0,8 százalékos súlyt jelentett a teljes foglalkoztatotti létszámban.

19. ábra A mezőgazdasági szektorban foglalkoztatottak számának és teljes foglalkoztatotti létszámához viszonyított arányának változása Pest vármegyében, 2018. I. negyedév – 2025. IV. negyedév

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Jól látható, hogy a statisztikák tükrében a mezőgazdaság gazdasági szerepe egyre kevésbé jelentős. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a mezőgazdaságnak a számokon túltekintve mégiscsak van jelentősége, ha belegondolunk abba, hogy a legalapvetőbb létszükségletünk kielégítésében, azaz az ételmezésben nélkülözhetetlen és megőrzendő stratégiai bázist jelent a helyben megtermelt, megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszer, ami ráadásul a helyi termékeknek és a vármegyei feldolgozóipar egyik legfontosabb ágazatának, az élelmiszeriparnak is az alapanyagául szolgál. Tovább menve a helyi identitás erősítése és a természetközeli kultúrtáji környezet fenntartása szempontjából is fontos szerep hárul a mezőgazdaság tájmegőrző szerepére.

A mezőgazdaság fontossága továbbá területfejlesztési megközelítésből is jól megfogható, hiszen termelésének súlypontja gyakran éppen azokon a rurális területeken rajzolódik ki, amelyek más gazdasági és társadalmi vonatkozásban súlyosabb problémákkal küzdenek. Ha Pest vármegyére tekintünk ez nagyon jól tetten érhető, mivel **a gazdaságok, a használatban lévő gazdasági területek és állatállomány meghatározó része az agglomeráción kívüli, periférikusabb és hátrányosabb helyzetű járásaiban található.** Különösen a vármegye déli, alföldies része emelhető ki ebből a szempontból, amit jól szemléltet, hogy a 2020-as Agrárcenzus adatai alapján a Ceglédi, a Nagykátai, a Ráckevei és a Dabasi járás tette ki a vármegye mezőgazdasági területeinek és gazdaságainak a felét. továbbá egyedül a Dabasi járásban volt található a vármegyei szavasmarha- és sertésállomány több mint egyharmada, valamint a tyúkállomány közel fele. Mindez arra enged következtetni, hogy a mezőgazdaságnak kulcsszerepe lehet a területi felzárkózásban és azon járások munkaerőpiaci helyzetének

javításában, ahol a munkanélküliség és a hátrányos helyzetű csoportok leginkább koncentrálnak.

20. ábra Mezőgazdasági területek, gazdaságok és egyes állatok állományainak járási eloszlása Pest vármegyében, 2020

Járások	A gazdaságok használatában lévő mezőgazdasági terület	Gazdaságok száma	Szarvasmarha-állomány	Sertésállomány	Juhállomány	Tyúkállomány
Ceglédi	19%	21%	15%	15%	13%	5%
Nagykátai	15%	12%	8%	8%	8%	2%
Ráckevei	10%	5%	7%	3%	18%	21%
Dabasi	9%	12%	38%	35%	13%	47%
Aszódi	7%	3%	5%	3%	2%	1%
Monori	6%	6%	7%	11%	8%	1%
Nagykőrösi	6%	8%	10%	15%	10%	1%
Gödöllői	5%	6%	2%	1%	2%	3%
Váci	4%	5%	2%	2%	2%	1%
Budakeszi	3%	3%	0%	0%	0%	0%
Gyáli	3%	3%	2%	2%	6%	3%
Szobi	3%	3%	1%	1%	3%	0%
Szigetszentmiklósi	3%	3%	2%	1%	2%	0%
Érdi	3%	3%	2%	0%	2%	10%
Szentendrei	1%	2%	0%	1%	2%	2%
Vecsési	1%	1%	0%	1%	8%	0%
Dunakeszi	1%	2%	0%	0%	1%	1%
Pilisvörösvári	1%	1%	0%	0%	0%	2%

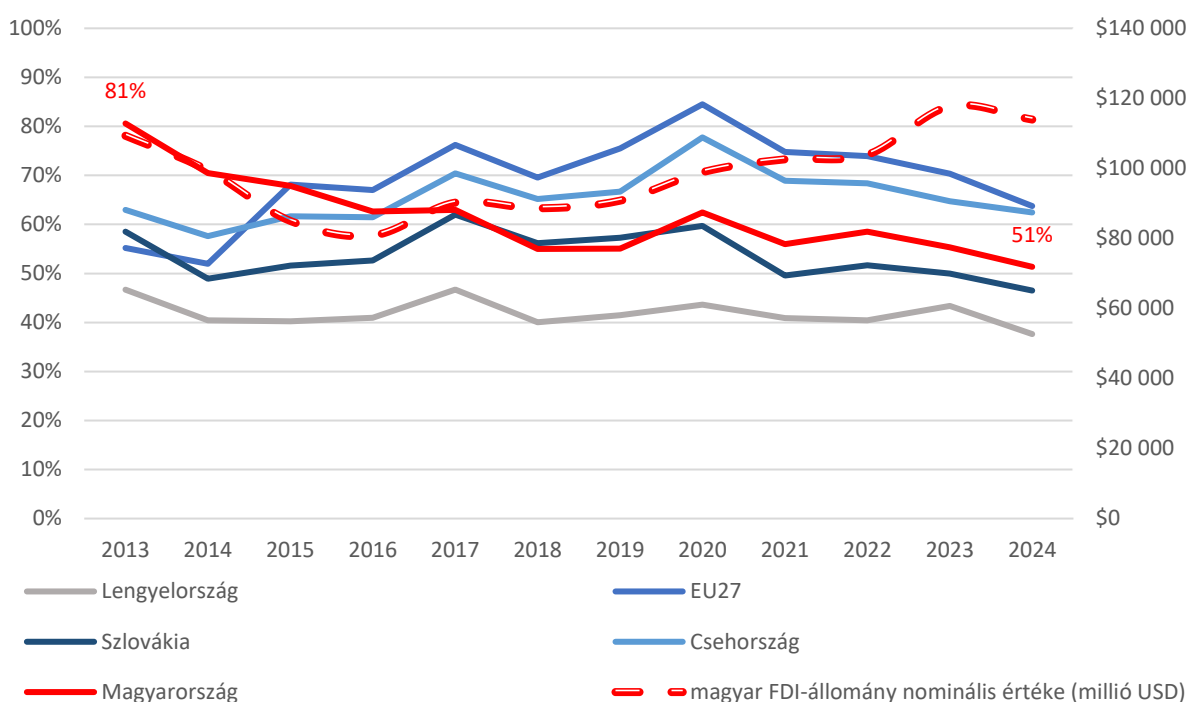
Forrás: Agrárcenzus 2020

4.6.2.5 Külföldi tőkebefektetések (FDI) és ágazati eloszlása

Az elmúlt bő tíz évben a magyar kormány nyitott és a külföldi tőkebefektetéseket támogató gazdaságpolitikája számtalan külföldi beruházást és a nemzetgazdaság nemzetközi gazdasági térbe történő egyre mélyülő integrációját hozta. Ennek ellenére a lenti ábrán azt láthatjuk, hogy 2024-re nominálisan, dollárban kifejezve 2016-hoz képest ugyan nőtt, de a 2013-as szintet alig haladja meg a bejövő FDI állománya, miközben GDP arányosan a 2013-as 81 százalékról 51 százalékra esett vissza. Mindez azt is jelenti, hogy az **uniós átlagnál és a régiós versenytársaknál is jóval magasabb GDP arányos FDI állomány a vizsgált időszak végére az uniós átlag alá került, valamint a visegrádi országok közül Csehország meg is előzte Magyarországot ebben a tekintetben.** Ez a látszólagos ellentmondás a nominális adatot

tekintve visszavezethető az ebben az időszakban jellemző **forintgyengülésre** (hiszen a forint-dollar árfolyam romlása leértékeli az OECD által dollárban nyilvántartott magyar FDI-állományt, még úgy is, ha közben amúgy pozitív a ki- és beáramlás egyenlege), illetve részben profitkivonásokra és technikai korrekciókra (átértékelések, vállalati átalakulások, hitel-visszafizetések stb.). De a relatív, GDP arányos érték csökkenését leginkább a nevező, azaz a **GDP gyors növekedése** eredményezte.

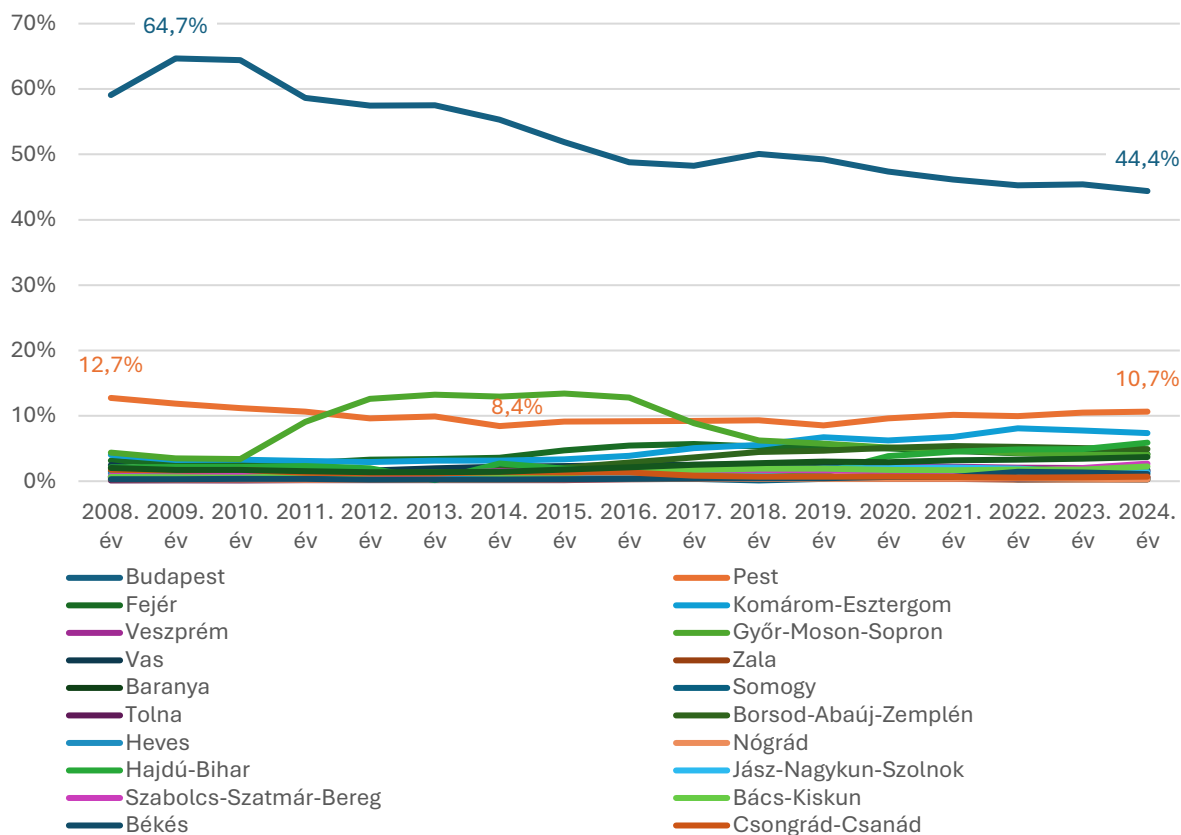
21. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) állományának GDP-arányos változása az EU-ban és a V4 országok esetében, 2013-2024

Forrás: OECD alapján saját szerkesztés

Budapest és Pest vármegye gazdasági dominanciája a külföldi közvetlentőke-befektetéseket tekintve is tetten érhető, ugyanakkor a beruházásokhoz képest Budapest részesedése markánsabb. **2024-ben a teljes nemzetgazdaságra vonatkozó FDI állomány 44,4 százaléka, azaz közel 20 ezer milliárd forint Budapesten, 10,7 százaléka, azaz 4 780 milliárd forint pedig Pest vármegyében koncentrálódott.** Az idősort vizsgálva az is látszik, hogy a főváros részesedése folyamatosan csökkent a 2009. évi 64,7%-hoz képest, miközben Pest vármegyéé lényegében stagnált. A beruházásokhoz hasonlóan a vármegye a vizsgált időtáv nagyobb részében tartotta a 2. helyezését a vármegyék rangsorában és 2012 és 2016 között előzte csak meg egy időre Győr-Moson-Sopron vármegye.

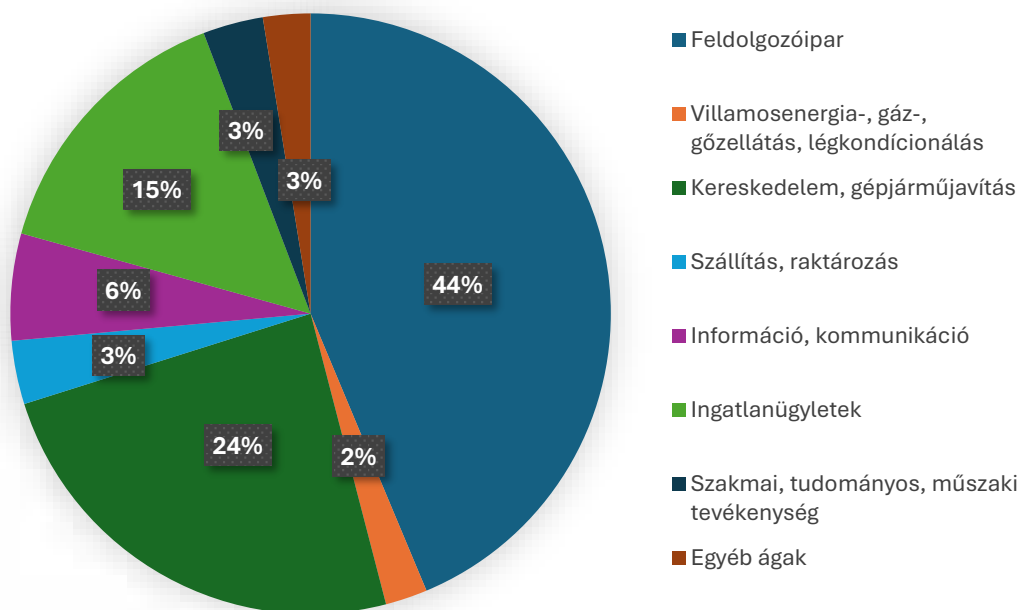
22. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) eloszlása a vármegyék között, 2008-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A Pest vármegyébe érkező FDI nemzetgazdasági ágankénti eloszlása viszonylag koncentrált. **A külföldi tőkebefektetések 44 százaléka a feldolgozóiparba, közel negyede pedig a „kereskedelem, gépjárműjavítás” ágazatba allokálódott**, ennél szerényebb, de így is 15 százalékos részesedést értek el az ingatlanügyletek. Említésre méltó még az IKT szektor a maga 6%-os arányával, illetve a „szállítás, raktározás” és a „szakmai, tudományos, műszaki tevékenység” ágazatok a 3-3, valamint a „Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás” a 2 százalékos részesedésével. Érdekes, hogy a 18 nemzetgazdasági ág közül 11 ágazat (pl. pénzügyi, biztosítási tevékenység, építőipar stb.) a vármegyébe érkező FDI mindösszesen 3 százalékát teszi ki.

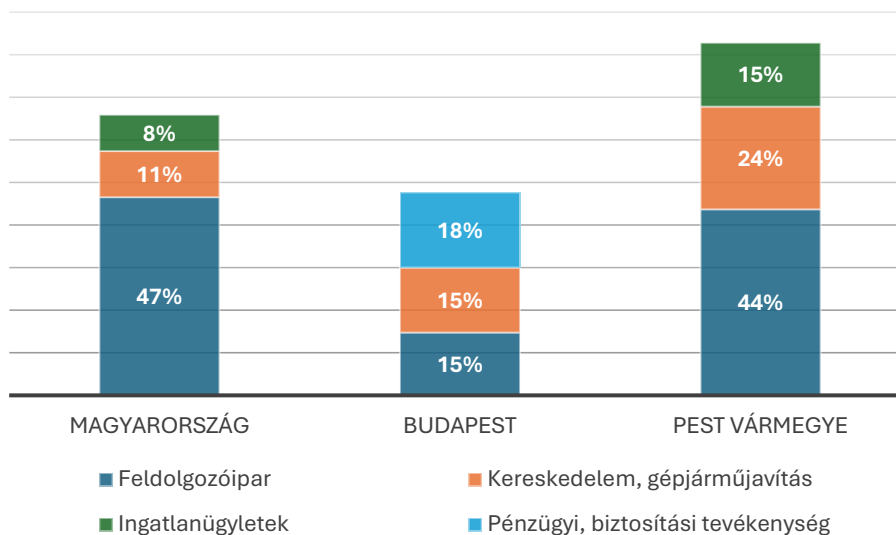
23. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetéssel működő vállalkozások külföldi tőkéjének nemzetgazdasági ágankénti eloszlása Pest vármegyében, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Érdekes az FDI ágazonkénti eloszlását tágabb térbeli kontextusban is megvizsgálni, hogy mennyire tükrözi az országos helyzetet, vagy esetleg vármegye specifikus az FDI fenti eloszlása. Ahogy már feljebb kiderült, a három legnagyobb részesedésű ágazat a feldolgozóipar, a kereskedelem és az ingatlanügyletek teszik ki a teljes vármegyei FDI több mint négyötödét. Ugyanez a három ágazat a legnagyobb súlyú a teljes ország tekintetében is, azonban közel sem ilyen markáns részesedéssel. Bár **országos szinten a feldolgozóipar hasonló, sőt valamivel még nagyobb súlyú is 2024-ben, ugyanakkor a kereskedelem és az ingatlanügyletek fele annyi külföldi tőkét koncentráltak, mint Pest vármegyében.** Budapesten még kisebb koncentráció látszik, ráadásul igencsak eltérő ágazonkénti eloszlással. A TOP3 ág között ugyan ott van a feldolgozóipar és a kereskedelem, viszont csupán 15-15 százalékos részesedéssel, miközben az első helyen 18 százalékkal a pénzügyi, biztosítási tevékenységek voltak 2024-ben. Budapest országon belüli pénzügyi központi szerepét jól mutatja, hogy ez utóbbi ágazatban lévő összes külföldi tőke 93%-a Budapestre összpontosult.

24. ábra: TOP3 FDI ágazat és részesedésük a teljes FDI-ból, 2024

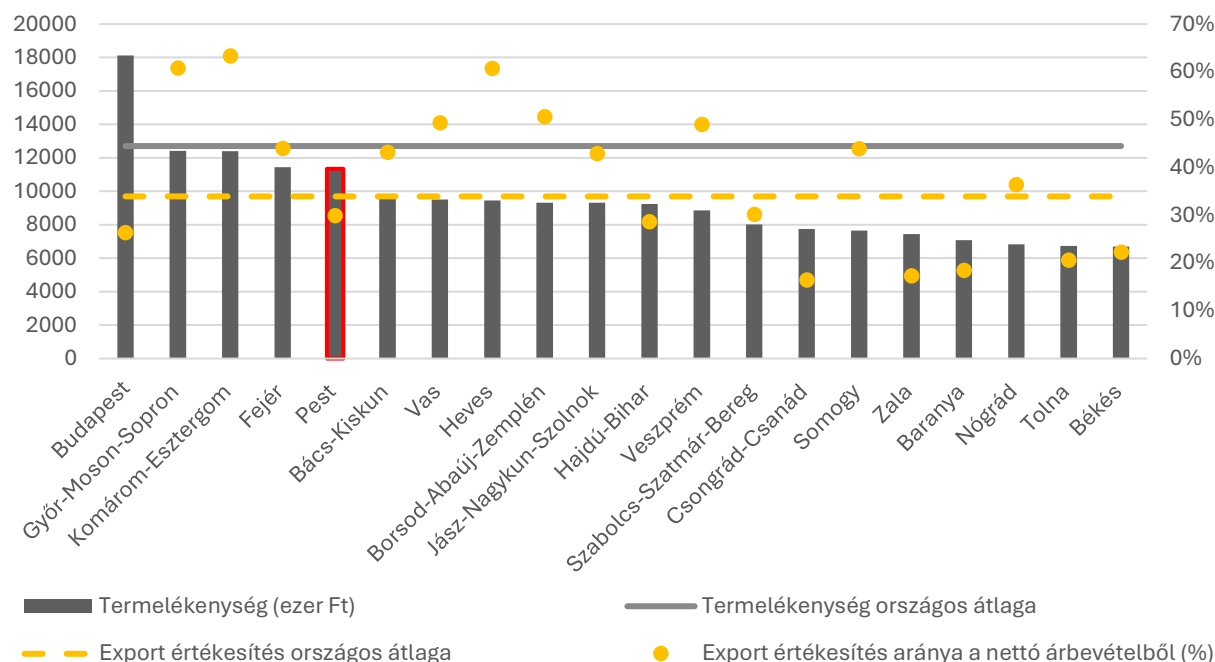

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.2.6 Vállalkozások teljesítménye (exportértékesítés, termelékenység, ágazati különbségek)

A makrogazdasági sarokszámokon túl érdemes megvizsgálni a vármegyében működő vállalatok eredményeit, amik mélyebb bepillantást engednek a helyi gazdaság tényleges működésébe és helyzetébe. A vállalkozások teljesítmény adataiból számított **munkatermelékenységi** számok egyértelmű budapesti előnyt mutatnak. Ez nem meglepő, hiszen 2023-ban a Magyarországon működő vállalkozások hozzáadott értékének a fele a fővárosban termelődött ki. 2023-ban a vidéki vármegyék közül a legmagasabb, 12,4 millió forintos értékkel az észak-nyugati, fejlett iparú Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom vármegyék rendelkeztek, melyeket Fejér (11,4 millió), majd **az élmezőny végén Pest vármegye követte, 11,3 millió forintos egy főre jutó hozzáadott értékkel.**

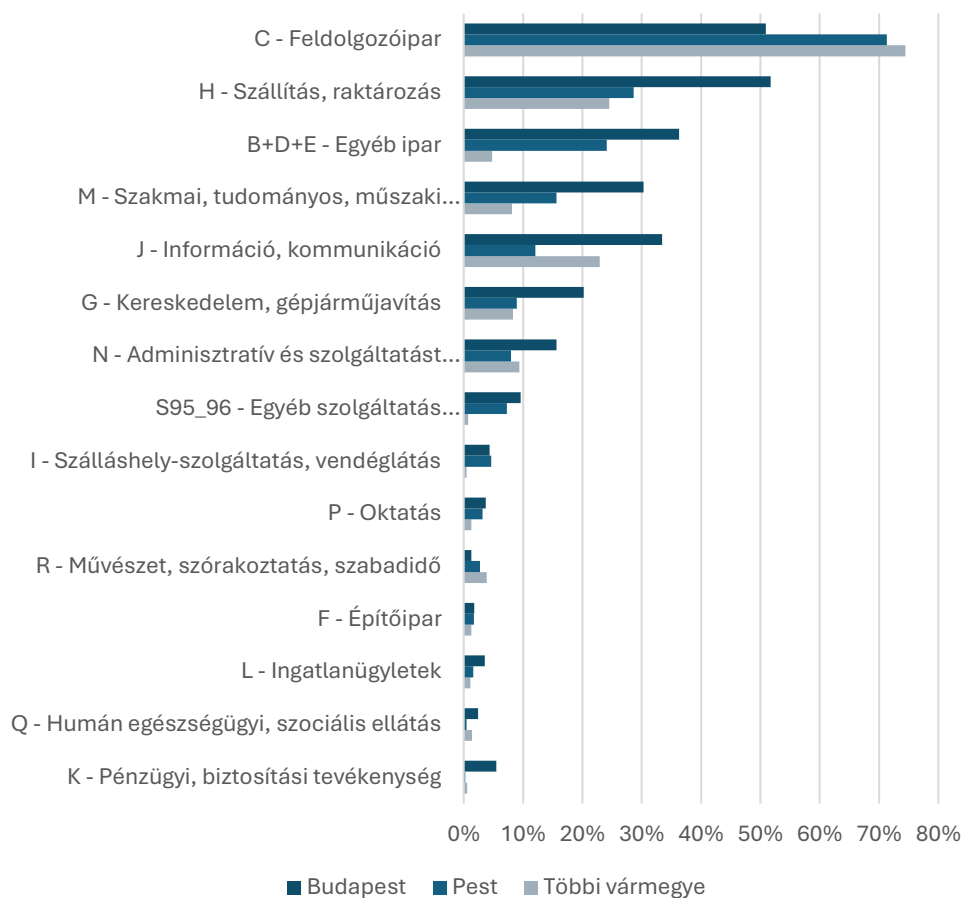
25. ábra: A vármegyékben működő vállalkozások termelékenysége és az exportértékesítés aránya, 2023

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A vállalati adatokból az is látszik, hogy bár a Budapesten működő cégek termelékenysége magas, ugyanakkor ezen cégek árbevételének csak mindössze 26 százaléka származott export értékesítésből, ami az országos 34 százaléknál jóval alacsonyabb arányt jelent. Erre leginkább az lehet a magyarázat, hogy a klasszikusan exportra termelő feldolgozóipari vállalatok aránya kicsi, míg az olyan magas szintű és termelékenységű szolgáltatások aránya magas, melyek jellemzően belföldi keresletre támaszkodnak és hazai igényeket elégítenek ki. A vidéki vármegyék között azonban már erősebb pozitív korreláció látszik a termelékenység és az export árbevételek között. Azaz azon vármegyékben magasabb a termelékenység, amelyek makrogazdasági számok alapján is fejlettebbek és ahol a nemzetközi termelési láncokhoz kapcsolódó, exportorientált feldolgozóipari telephelyek jelentik a gazdaság gerincét, ami az árbevételek exporthányadában is megmutatkozik. A **vármegyék sorából ebből a szempontból azonban Pest vármegye valamelyest kilóg, hiszen a relatíve magas termelékenységhez az átlagnál alacsonyabb exportarány párosul**, ami a feldolgozóipar bár nagy, de az iparosodott vidéki vármegyéknél így is kisebb arányával magyarázható (az éves teljesítménystatisztikai jelentésre kötelezett pest vármegyei vállalatok által előállított hozzáadott érték 31 százalékaért a feldolgozóipar a felelős, míg a vidéki vármegyék esetében ez az arány közel 50%), azaz a vármegye egyéb területeken is megfigyelhető Budapest-vidék átmeneti jellege ebben is tetten érhető.

26. ábra: A vállalkozások nettó árbevételének exportértékesítési aránya ágazatonként, 2023

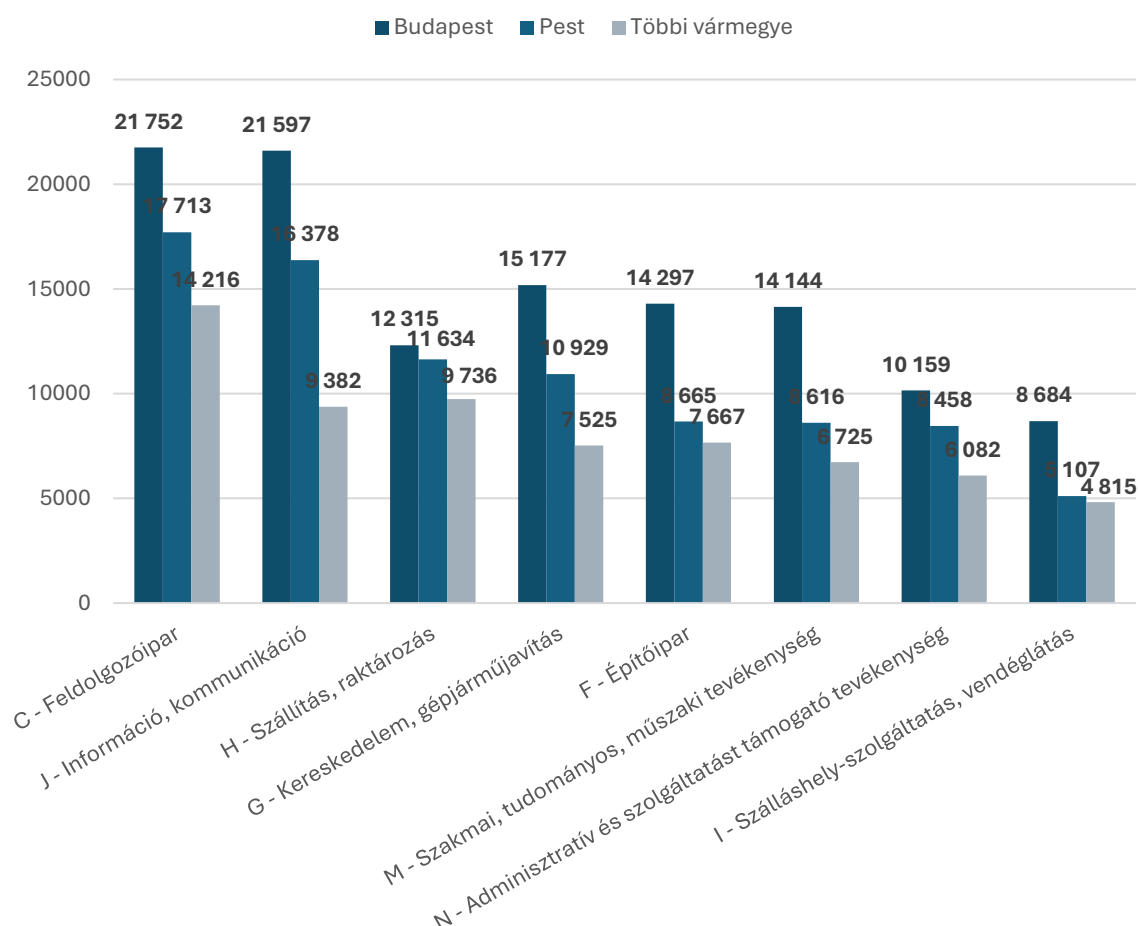
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Az egyes ágazatok termelékenysége eltérő szintet, ugyanakkor hasonló mintázatot mutat területileg. **Mind a fővárosban, mind Pest és a többi vármegyében a feldolgozóipari vállalatok esetében találkozunk a legnagyobb munkatermelékenységgel, amiket az IKT szektor cégei követnek.** Ugyanakkor az is látszik, hogy a feldolgozóipar és az utána következő ágazatok közti különbség jóval kisebb Pest vármegyében és még inkább Budapesten, mint a vidéki vármegyékben. Ez a többi vármegyéhez képest előnyt, ugyanakkor tágabb kontextusban továbbra is lemaradást jelent annak tükrében, hogy a legfejlettebb országok példája és a nemzetközi szakirodalom szerint is a szolgáltatási szektor jelenti a termelékenységnövekedés kulcsát, márpedig magasabb jövedelmek és életszínvonal csak termelékenységnövekedéssel érhető el hosszabb távon. A nemzetközi szervezetek²⁹ vizsgálatai egyaránt rámutatnak, hogy a modern gazdaságok termelékenységnövekedésének meghatározó hányada a tudásintenzív üzleti szolgáltatások (KIBS), az informatikai, pénzügyi és professzionális szolgáltatások

²⁹ European Investment Bank (EIB) – *Innovation and Productivity Growth in the EU Services Sector* (2010)
OECD Compendium of Productivity Indicators 2019

fejlődéséből származik, mivel ezek az ágazatok biztosítják az innováció, a digitalizáció és a technológiai megújulás kritikus inputjait más szektorok – köztük a feldolgozóipar – számára is. Így a feldolgozóipar magas jelenlegi termelékenysége inkább azt jelzi, hogy a szolgáltatási szektor fejlesztésével a vármegye további, ma még kiaknázatlan termelékenységi tartalékokat mozgósíthatna, különösen a piaci szolgáltatások és a tudásintenzív szolgáltatások megerősítésén keresztül.

27. ábra: A vállalkozások termelékenysége (AV/EMP) ágazatonként, ezer forint, 2023

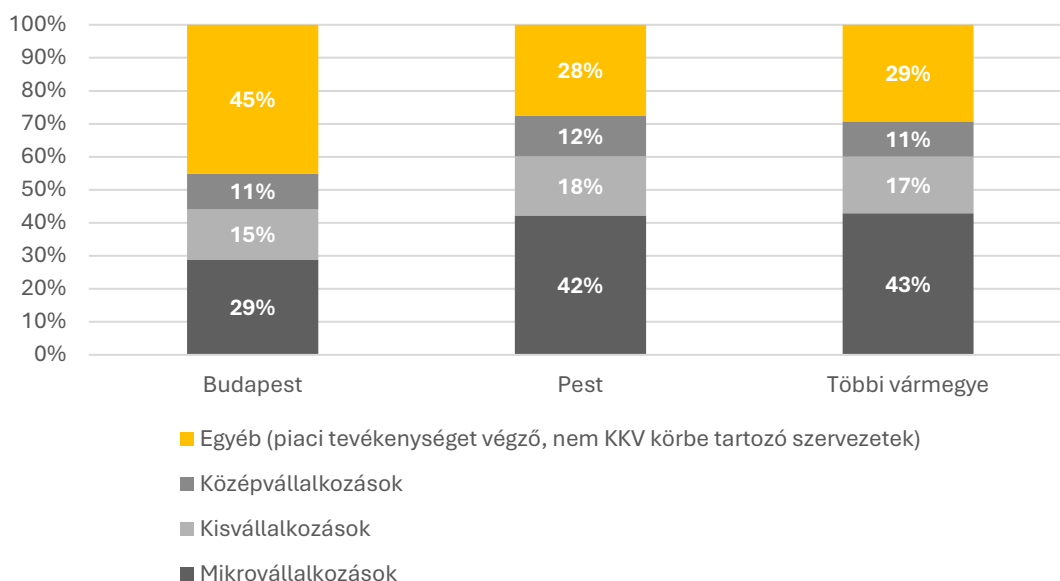
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.2.7 Vállalkozásszerkezet és vállalkozássűrűség

A vállalkozási szerkezet feltárása kapcsán érdemes megvizsgálni a KKV statisztikákat, melyekből látható a vármegyei gazdaság vállalatméret szerinti struktúrája. Ebből látszik, hogy **Pest vármegye a többi vidéki vármegyék vállalkozásszerkezetéhez nagyon hasonló képet mutat** a szervezetek tevékenységében résztvevők számának (foglalkoztatottak) vállalatméret szerinti megoszlása alapján: **Pest vármegye cégei között a KKV-k dominanciája figyelhető meg a munkavállalók száma alapján**, hiszen ők foglalkoztatják a munkavállalók 72 százalékát, míg az egyéb szervezetek (nagyvállalatok, nonprofit gazdasági társaságok, állami és önkormányzati

cégek, stb.) súlya csupán 28 százalékos. Pesttel és a többi vármegyével szemben Budapesten jóval nagyobb, 45 százalékos a nem KKV vállalkozások aránya, ami érthető, hiszen a jelentősebb nagyvállalati központok és az országos hatáskörű állami cégek székhelyei jellemzően a fővárosban vannak.

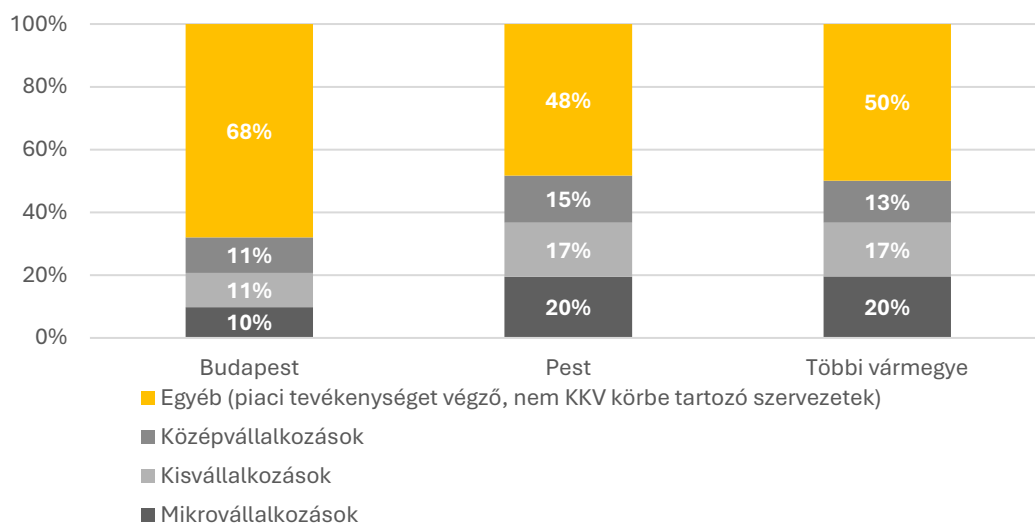
28. ábra: A szervezet tevékenységében résztvevők (EMPL) megoszlása a vállalatméret szerinti kategóriák (KKV nomenklatúra) között, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A foglalkoztatottak számához **hasonló mintázat látszik a hozzáadott érték tekintetében is**: Pest vármegyében és a többi vármegyében egyaránt a KKV-k csupán a helyi vállalatok által előállított hozzáadott érték felét teszik ki, de Budapesten ez az arány még kisebb, mindössze 32 százalékos. Jól látható, hogy a hozzáadott érték tekintetében a nagyvállalatok dominanciája jelentősebb, mint a foglalkoztatottak számában, ami a **vállalatmérettel arányosan növekvő termelékenységéről** árulkodik valamennyi térség esetében.

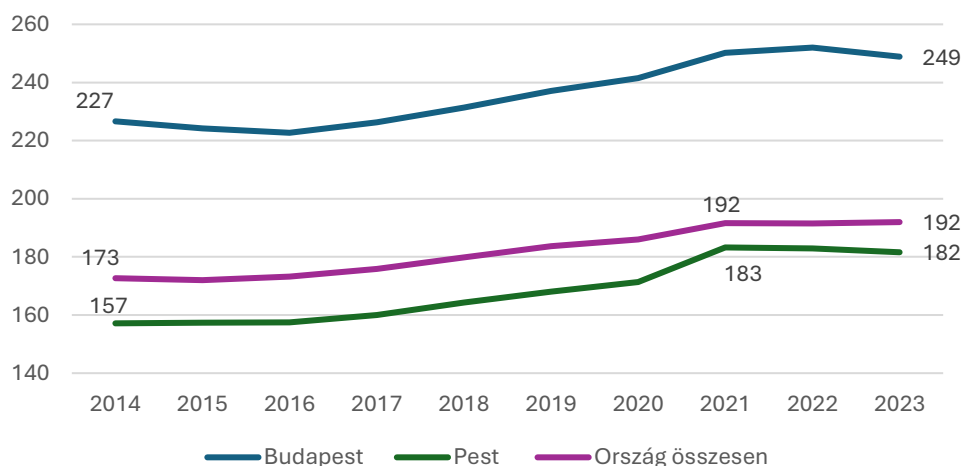
29. ábra: Hozzáadott érték (AV) megoszlása a vállalatméret szerinti kategóriák (KKV nómenklatúra) között, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A gazdasági aktivitás és vállalkozási hajlandóság vizsgálata szempontjából jó indikátor a vállalkozássűrűség, azaz az ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma. **Pest vármegyében 182 db regisztrált vállalkozás jutott 1000 lakosra, ami alapján a vármegyei vállalkozássűrűség az országos – Budapesti 249 db/1000 fő-s kiugró érték által felhúzott – átlagtól (192 db/1000 fő) valamelyest elmaradt 2023-ban.** Ez a relatíve alacsony szám részben talán visszavezethető a Budapestről kiköltöző lakosságra, akik Pest vármegyei lakóhelyük ellenére Budapesten folytatják, vagy kezdik meg vállalkozásukat. Idősorosan elemezve ugyanakkor 2014-től 2021-ig fokozatos felzárkózás volt megfigyelhető a vállalkozások népességarányos számában, ami azóta lényegében megállt és jelenleg stagnálás látható.

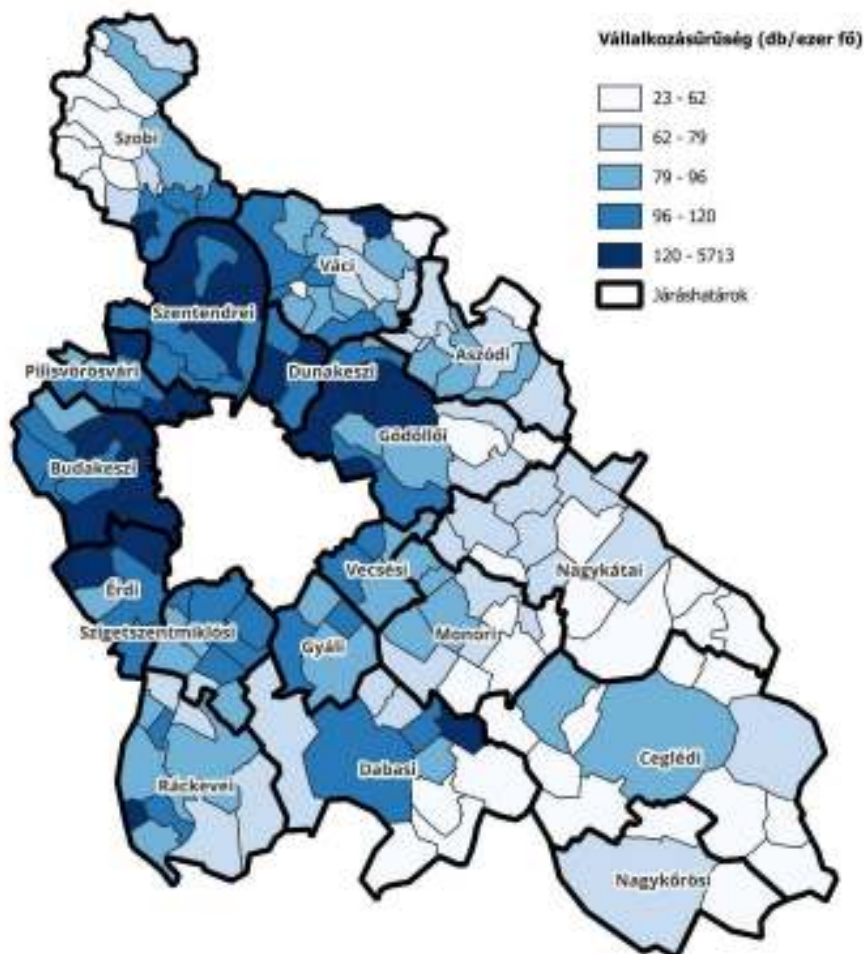
30. ábra: Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma, 2023

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A vállalkozások számáról szerencsére elérhető települési bontású statisztika is, így a vállalkozásűrűség vármegyén belüli területi különbségeinek vizsgálatára is lehetőség nyílik. A térképre vetített adatokból a **működő vállalkozások erős területi koncentrációja látszik**. A **budapesti agglomerációban és különösen annak északi és nyugati részén jóval nagyobb vállalkozásűrűséggel találkozunk**, mint a vármegye északi és délkeleti, rurálisabb térségeiben. Előbbieknél 100-150 db/ezer fős értékekkel találkozunk, míg utóbbiak esetében fele-harmada ennyi működő vállalkozás jut ezer lakosra. Kiugró, a népességszámot sokszorosán meghaladó vállalkozásszám található Csomádon és Újlengyelben, ugyanakkor ezen extrém értékek csupán a településeken működő egy-egy székhelyszolgáltató cégnek köszönhetőek. Az alapvetően vállalkozáshiányos délkeleti térség esetében jól megfigyelhető egyfajta **város-falu differencia is**, hiszen az alacsony vállalkozásűrűségi falvak között kiemelkednek a nagyobb települések (Albertirsa, Abony) és járásközpontok (Cegléd, Nagykőrös). A gazdasági aktivitás ezen aspektusa lényegében visszatükrözi a területi fejlettségbeli különbségek egyéb indikátorai alapján kirajzolódó vármegyei térszerkezetet.

31. ábra: Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Pest vármegye településein, 2023

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

ÖSSZEGZÉS

PEST VÁRMEGYE SZEREPE MEGHATÁROZÓ AZ ORSZÁG GAZDASÁGÁBAN, AMIT JÓL MUTAT, HOGY 2024-BEN MAGYARORSZÁG BRUTTÓ HAZAI TERMÉKÉNEK (GDP) ÉS BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKÉNEK (GVA) 12 SZÁZALÉKÁT ITT ÁLLÍTOTTÁK ELŐ. A TENDENCIÁKAT TEKINTVE AZONBAN AZ LÁTHATÓ, HOGY BÁR MIND A TELJES GDP, MIND AZ EGY FŐRE VETÍTETT ÉRTÉKE 2012 ÓTA FOLYAMATOSAN NÖVEKEDÉSI PÁLYÁN VAN A VÁRMEGYÉBEN, A VÁRMEGYE RELATÍV POZÍCIÓJA HOSSZÚ TÁVON MÉGIS STAGNÁLÁST MUTAT ÉS AZ EGY FŐRE VETÍTETT GDP ORSZÁGOS ÁTLAGHOZ MÉRT ARÁNYA AZ EZREDFORDULÓS SZINTET TÜKRÖZI VISSZA. MINDEMELLETT AZ EU-S ÁTLAGHOZ TÖRTÉNŐ KONVERGENCIA IS JÓVAL LASSABB ÜTEMEL ZAJLIK, MINT PÉLDÁUL BUDAPESTEN.

GAZDASÁGSZERKEZETÉT TEKINTVE PEST VÁRMEGYÉBEN A LEGINKÁBB MEGHATÁROZÓ GAZDASÁGI ÁG A FELDOLGOZÓIPAR, AMI A VÁRMEGYEI GVA NEGYEDÉT TERMELTE KI 2023-BAN (ORSZÁGOS SZINTEN AZ ÁGAZAT SÚLYA „CSUPÁN” 20%). A FELDOLGOZÓIPART A KERESKEDELEM, SZÁLLÍTÁS ÉS RAKTÁROZÁS, VENDÉGLÁTÁS KÖVETI, DE AZ ELŐÁLLÍTOTT GVA-BAN AZ ORSZÁGOSNÁL NAGYOBB ARÁNYT KÉPVISEL AZ INGATLANÜGYLETEK ÉS AZ ÉPÍTŐIPARI ÁGAZAT IS. A VÁRMEGYE GAZDASÁGÁNAK EGYRE ERŐSEBB IPARI JELLEGÉT MUTATJA, HOGY AZ IPARI TERMELÉS AZ ORSZÁGOSNÁL ÉS A BUDAPESTINÉL NAGYOBB ÜTEMŰ NÖVEKEDÉST MUTATOTT ÉS VELÜK ELLENTÉTBEN AZ ELMÚLT IDŐSZAK IPARI TERMELÉST ÉRŐ NAGYOBB SOKKJAI SEM TUDTÁK MEGTÖRNI ANNAK EMELKEDÉSÉT.

AZ ELMÚLT IDŐSZAKBAN PEST VÁRMEGYE AKKUMULÁLTA BUDAPEST UTÁN A MÁSODIK LEGTÖBB KÜLFÖLDI KÖZVETLENTŐKE-BEFEKTETÉST, AMINEK 44 SZÁZALÉKA A FELDOLGOZÓIPARHOZ VOLT KÖTHETŐ 2024-BEN. A PEST VÁRMEGYEI VÁLLALKOZÁSOK TELJESÍTMÉNYE ALAPJÁN AZ LÁTSZIK, HOGY A VIDÉKI VÁRMEGYÉK TÖBBSÉGÉNÉL MAGASABB A TERMELÉKENYSÉGÜK, UGYANAKKOR AZ IPAROSODOTT, FEJLETT ÉSZAKNYUGATI VÁRMEGYÉK ÉS KÜLÖNÖSEN BUDAPEST MEGELŐZI PEST VÁRMEGYÉT EBBEN A TEKINTETBEN. A VÁRMEGYÉK SORÁBÓL EGYÉBKÉNT PEST VÁRMEGYE VALAMELYEST KILÓG, HISZEN A RELATÍVE MAGAS TERMELÉKENYSÉGHEZ AZ ÁTLAGNÁL ALACSONYABB EXPORTARÁNY PÁROSUL, AMI A FELDOLGOZÓIPAR BÁR NAGY, DE AZ IPAROSODOTT VIDÉKI VÁRMEGYÉKNÉL ÍGY IS KISEBB ARÁNYÁVAL MAGYARÁZHATÓ.

A VÁLLALKOZÁSSZERKEZETE ALAPJÁN PEST VÁRMEGYE A VIDÉKI VÁRMEGYÉKHEZ HASONLÓ KÉPET MUTAT: FOGLALKOZTATÁSBAN KKV DOMINANCIA, HOZZÁADOTT ÉRTÉKET TEKINTVE PEDIG FELE-FELE A KKV ÉS NEM KKV-K KÖZÖTTI MEGOSZLÁS. VÁLLALKOZÁSSŰRŰSÉGET TEKINTVE ÖSSZESEN ÁTLAGON ALUL TELJESÍT A VÁRMEGYE (2023-BAN PEST VÁRMEGYÉBEN 182 DB REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁS/ EZER FŐ, SZEMBEN AZ ORSZÁGOS 192 DB/ EZER FŐS ÉRTÉKKEL), UGYANAKKOR TERÜLETEILEG JELENTŐS KÜLÖNBSÉGEK LÁTHATÓAK A VÁRMEGYÉBEN. A BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓBAN ÉS KÜLÖNÖSEN ANNAK ÉSZAKI ÉS NYUGATI RÉSZÉN JÓVAL NAGYOBB VÁLLALKOZÁSSŰRŰSÉGGEL TALÁLKOZUNK, MINT A VÁRMEGYE ÉSZAKI ÉS DÉLKELETI, RURÁLISABB TÉRSÉGEIBEN.

ÖSSZESEN A GAZDASÁGI ADATOKBÓL AZ A KÉP SEJLIK FEL, HOGY PEST VÁRMEGYE TÖBB SZEMPONTBÓL IS ÁTMENETET KÉPEZ. EGYRÉSRŐL AZ IPAROSODOTT ÉS FEJLETT ÉSZAKNYUGATI, ILLETVE KEVÉSBÉ IPAROSODOTT, FEJLETLENEBB VÁRMEGYÉK KÖZÖTT (PL. GDP/FŐ ÉS TERMELÉKENYSÉGI ADATOK ALAPJÁN), VALAMINT A VIDÉKI VÁRMEGYÉK ÉS BUDAPEST KÖZÖTT (PL. AZ IPARI TERMELÉS FELFUTÁSA ELLENÉRE A SZOLGÁLTATÓ SZÉKTOR TOVÁBBRA IS NAGY RELATÍV SÚLYA ALAPJÁN).

4.6.3 Társadalmi szerkezet és jellemzők

4.6.3.1 Népeség és népesedési folyamatok

A vármegye teljes **lakónépessége 2024. év végén 1 millió 336 ezer főt tett ki**, amivel Budapestet követően messze a legnagyobb lakosságú vármegye Magyarországon. A vármegyén belül a lakosság járasonkénti eloszlása nem homogén, miközben a legnagyobb, Gödöllői járás lakónépessége meghaladta a 160 ezer főt 2024. év végén, addig a legkisebb Szobié alig 25 ezer fő volt.

4. táblázat: Pest vármegye járásainak lakónépessége, csökkenő sorrendben, 2024. év vége

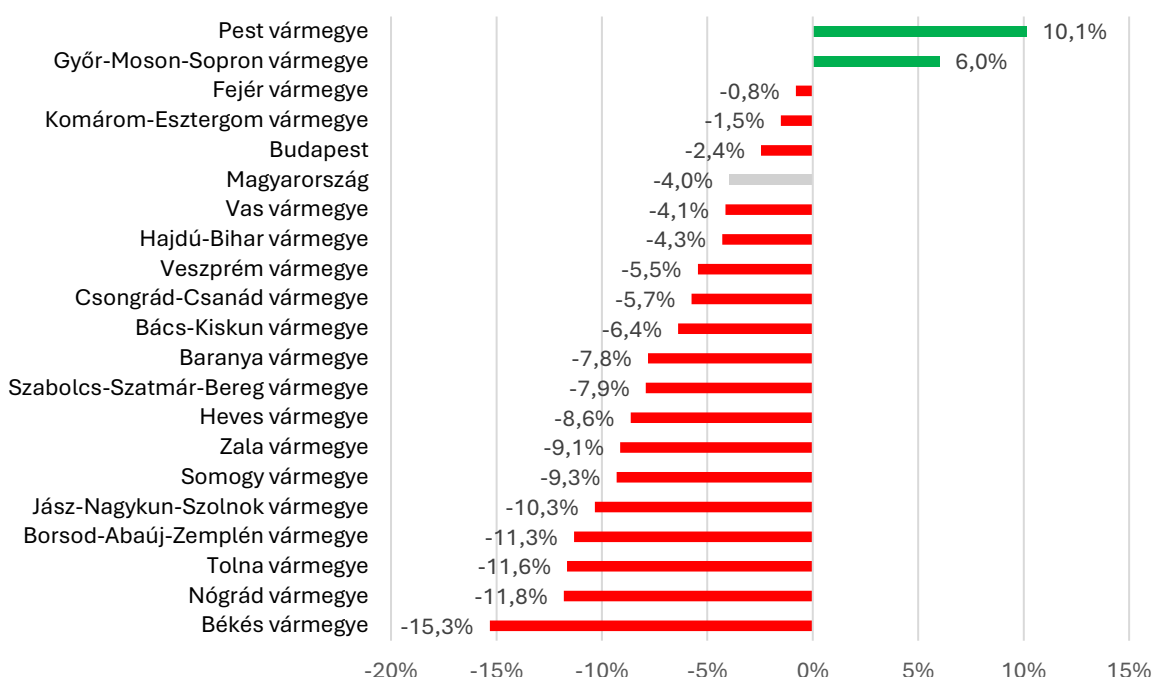
Járások	Lakónépesség száma 2024. év végén (fő)
Gödöllői járás	160 828
Érdi járás	131 790
Szigetszentmiklósi járás	129 132
Budakeszi járás	98 828
Ceglédi járás	89 514
Szentendrei járás	88 033
Dunakeszi járás	87 142
Monori járás	74 266
Nagykátai járás	73 525
Váci járás	70 987
Pilisvörösvári járás	57 887
Dabasi járás	51 285
Vecsési járás	50 484
Gyáli járás	43 557
Ráckevei járás	39 378
Aszódi járás	37 563
Nagykőrösi járás	26 813
Szobi járás	25 122
Összesen	1 336 134

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Magyarország népessége az 1980-as évek óta folyamatosan csökken, melynek oka elsősorban a gyenge természetes népességszaporulat. E mögött alapvetően a már az államszocialista időszak alatt bekövetkezett gyermekvállalási hajlandóság bezuhanása áll, mely jelenség ugyanakkor nem a politikai berendezkedés következménye, hanem általános, a világ valamennyi fejlett országát érintő társadalmi jelenség. Csak 2011 és 2024 között négy százalékkal esett Magyarország lakónépessége, ami azt is jelenti, hogy lényegében egy vármegyényi, közel 400 ezer ember tűnt el 13 év alatt hazánkból. A területenként változó fertilitás, és még inkább eltérő vándorlási folyamatok miatt ugyanakkor vármegyei

összehasonlításban igencsak eltérő népesedési pályákat láthatunk. Miközben az országos arányt 15 vármegye múlta alul (sereghajtó Békés vármegye volt, 15 százalékos népességvesztéssel), addig csupán két esetben, Győr-Moson-Sopron és Pest vármegyénél látunk pozitív mérleget a vizsgált időszakban. Előbbi esetében 6, míg Pest vármegyében **10 százalékkal nőtt a lakónépesség száma 2011. és 2024. év vége között**, tehát népesedési tendenciái az országosnál és a többi vármegyénél lényegesen kedvezőbbek.

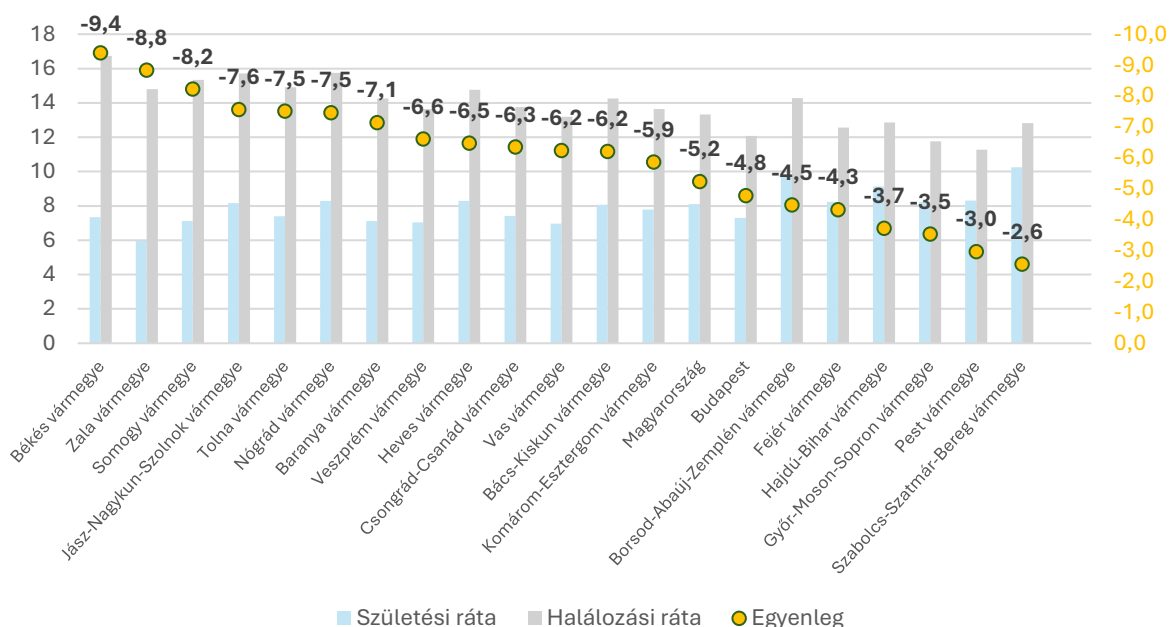
32. ábra: Vármegyék lakónépességének változása, 2011-2024. év vége

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A népességváltozás egyik eredője a természetes népszaporulat. Pest vármegyében 11.828 gyermek született 2011-ben, míg 2024-ben 11.083, miközben előbbi évben 13.648, utóbbi évben pedig 15.036 fő halt meg. Ez azt is jelenti, hogy ezer főre vetítve az élve születések száma (születési ráta) 9,5-ről 8,3-ra esett, míg a halálozásoké (halálozási ráta) 11,0-ről 11,3-ra kúszott fel (a nominális és az arányszám eltérő mértékű változása a bázis, azaz az időközbeni népességnövekedés eredménye). **A természetes fogyás arányszáma így a 2011-es 1,5-ről 3,0 ezrelékre emelkedett 2024-re.** Ez azonban országos összehasonlításban még így is alacsony érték, hiszen teljes Magyarország esetében ez az érték 5,2 ezrelék, és 2,6 ezrelékkal egyedül Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében találunk kisebb természetes népességfogyási ütemet.

33. ábra: Vármegyék születési és halálozási rátái, illetve a természetes fogyás arányszáma, 2024

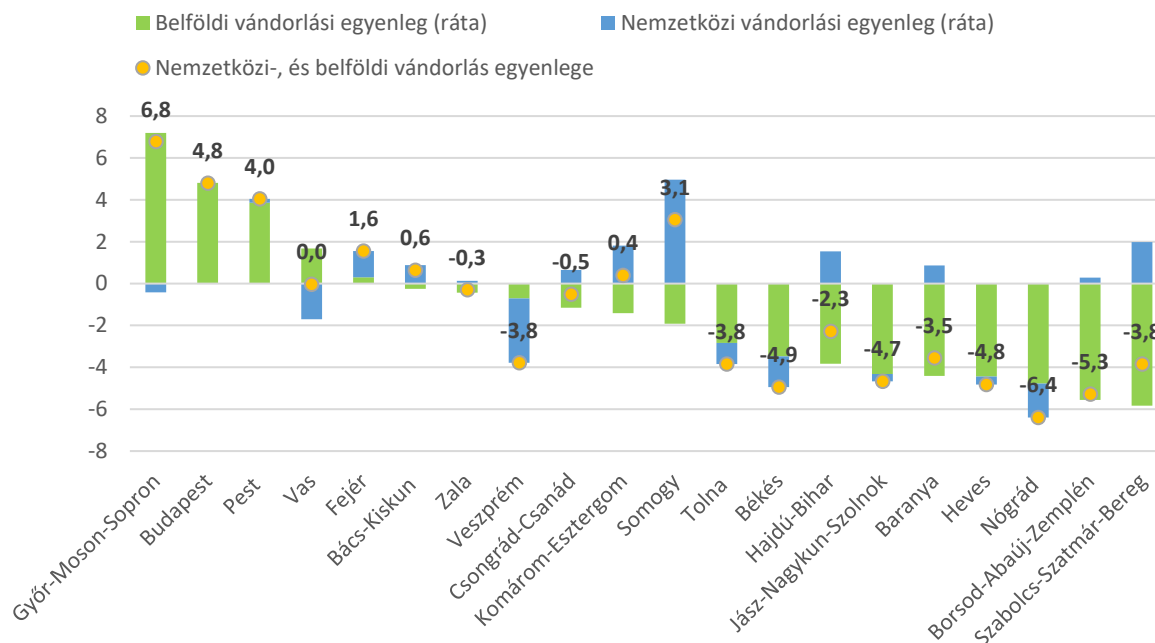
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A népesedés másik meghatározó tényezője a vándorlás, mely történhet nemzetközi és belföldi relációban egyaránt. A nemzetközi vándorlást tekintve Magyarország jellemzően pozitív egyenleggel rendelkezik, ennek megfelelően 2024-ben is 4.834-gyel több ideiglenes, vagy állandó jellegű bevándorlás történt, mint amennyi kifelé irányuló. A legtöbb bevándorló Ázsiából érkezett, azon belül is Vietnám volt, a maga 8.000 főjével a legjelentősebb küldő ország, de Kínából is majdnem 5 ezer fő érkezett. De jelentős küldőország volt még Ukrajna, Törökország, Oroszország, illetve a szűkebb régióknak államai (Németország, Románia, Szlovákia) is. A **nemzetközi migrációt tekintve Pest vármegye minimális nyereséggel zárt 2024-ben** (több oda, mint elvándorlás történt), ez népességarányosan 0,2 ezreléket jelent, ami átlagosnak tekinthető a többi vármegye viszonylatában.

A nemzetközi migrációnál jóval jelentősebb tényező a Vármegye lakosságszámának változása szempontjából a **belföldi migráció, ugyanis ez már a lakónépességhez arányítva 4,0 ezrelékes többletet hozott a vármegyének 2024-ben**. Ennél jobb népességarányos egyenleg csak Budapest (4,8‰), illetve Győr-Moson-Sopron vármegye (6,8‰) esetében volt megfigyelhető. Jól látszik, hogy a rendszerváltozás óta zajló, a kevésbé fejlett területekről a fejlettebb, több munkalehetőséget biztosító nyugati, osztrák határközeli, illetve a fővárosi centrumtér felé irányuló belső migráció még 2024-ben is markánsan kimutatható. Ezzel párhuzamosan szintén több évtizedre visszatekintő folyamat a budapesti népesség a nagyobb életteret biztosító, alacsonyabb fajlagos árú lakáskínálattal és a nagyvárosihoz képest kellemesebb, zöldebb,

biztonságosabb lakókörnyezettel kecsegtető, a fővárost övező szuburbán térség felé történő migrációja, ami elsősorban a pest vármegyei pozitív vándorlási egyenleg elsőszámú forrása.

34. ábra: Vármegyék nemzetközi-, és belföldi vándorlási egyenlegeinek rátái, 2024

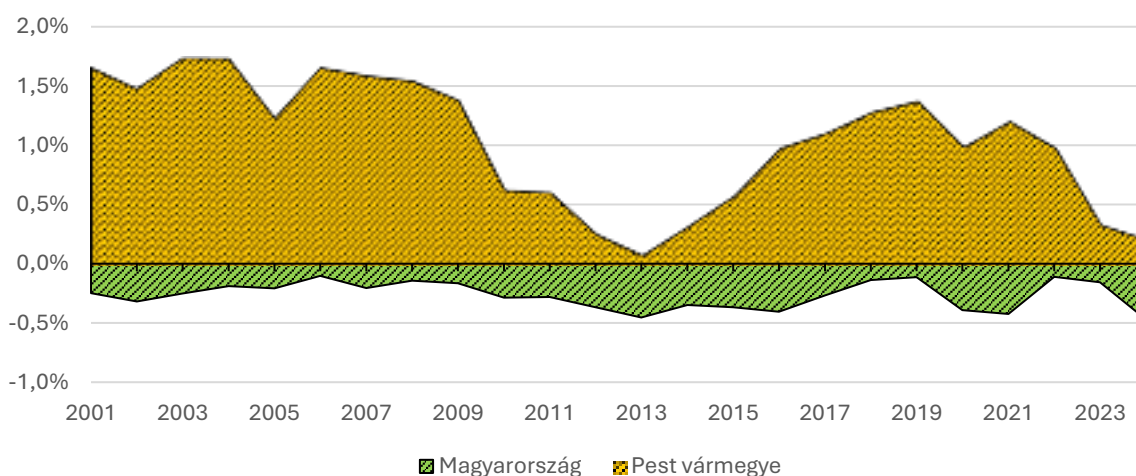

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Ahogy a fentiekből már sejthető, **Pest vármegye esetében a népességnövekedés elsődleges forrása a belső (azaz Magyarország más térségeiből történő) vándorlás volt az elmúlt időszakban**, mivel az ország többi részéhez hasonlóan a természetes szaporodásról nem lehet beszélni (bár a természetes fogyás mértéke relatíve kedvezőbb képet mutat a többi vármegyéhez képest). Szélesebb és részletesebb időhorizonton vizsgálva a népesedés folyamatát a tényleges szaporodás (nemzetközi és belföldi vándorlás + természetes fogyás/szaporodás) kapcsán igencsak volatilis folyamatot látunk. Miközben Magyarország esetében a természetes fogyás előző évi lakónépességhez viszonyított aránya végig a -0,1 és -0,5% közötti sávban mozgott 2001 és 2024 között, addig Pest vármegyében a tényleges szaporulat éves mértéke ugyanebben az időszakban +0,1 és +1,7 százalék közé esik. Beszédes adat, hogy a vizsgált időszakban a teljes ország tényleges fogyása egyetlen egy évben sem lépte át a szaporodás küszöbét és fordítva ugyanígy igaz, hogy Pest vármegyében sem volt egyetlen év se 2001 óta, hogy fogyásba fordult volna tényleges szaporodás. A tendenciákon jól látszik, hogy nem ugyanazok a tényezők, vagy legalábbis nem ugyanakkor fejtették ki a hatásukat a népességszaporulatra a két területi egység esetében. Pest vármegye esetében az első nagyobb bezuhanás 2009-től, nem sokkal a globális pénzügyi válság kibontakozását követően történik, mely az elkölthető jövedelmek megcsappanása és a hitelezési rendszerbe vetett bizalom

összeomlása következtében az ingatlanpiac mélyrepülését hozta magával, ami így a belső migráció megtorpanásához vezetett. Ezzel szemben országos szinten a válság hatása kevésbé látványosan mutatkozott a tényleges fogyásban, bár mindkét területi egység esetében 2013 jelentette a népességszaporulat tekintetében a mélypontot, melyet azóta csak országos szinten sikerült alulmúlni, 2024-ben (-0,47%). A válságból történő 2013-mat követő kilábalás után 2019-ig, a COVID-járvány kitöréséig javuló tendenciáról beszélhettünk Magyarország, de különösen Pest vármegye esetében. A lakáshitelezési rendszer helyreállása és a javuló jövedelmi viszonyok az ingatlanpiac újbóli felfutását és ezzel együtt a Pest vármegyébe történő fokozódó kiköltözési hullámot hozta magával. A következő törést 2020-tól a COVID-járvány hozta magával, mely kiugró mortalitás és elhalasztott gyermekvállalásokat eredményezett, így a természetes fogyás drasztikusan megemelkedett. Azonban Pest vármegye esetében a koronavírusnál nagyobb sokkot okozott a 2022-es, orosz-ukrán háború kapcsán kibontakozó energiaár-robbanás és annak gazdasági, különösen ingatlanpiaci következményei. A megemelkedett energiaárak a nagyobb, energetikailag elavult házak iránti kereslet csökkenéséhez és a szuburbiába történő kiáramlás visszaeséséhez vezetett.

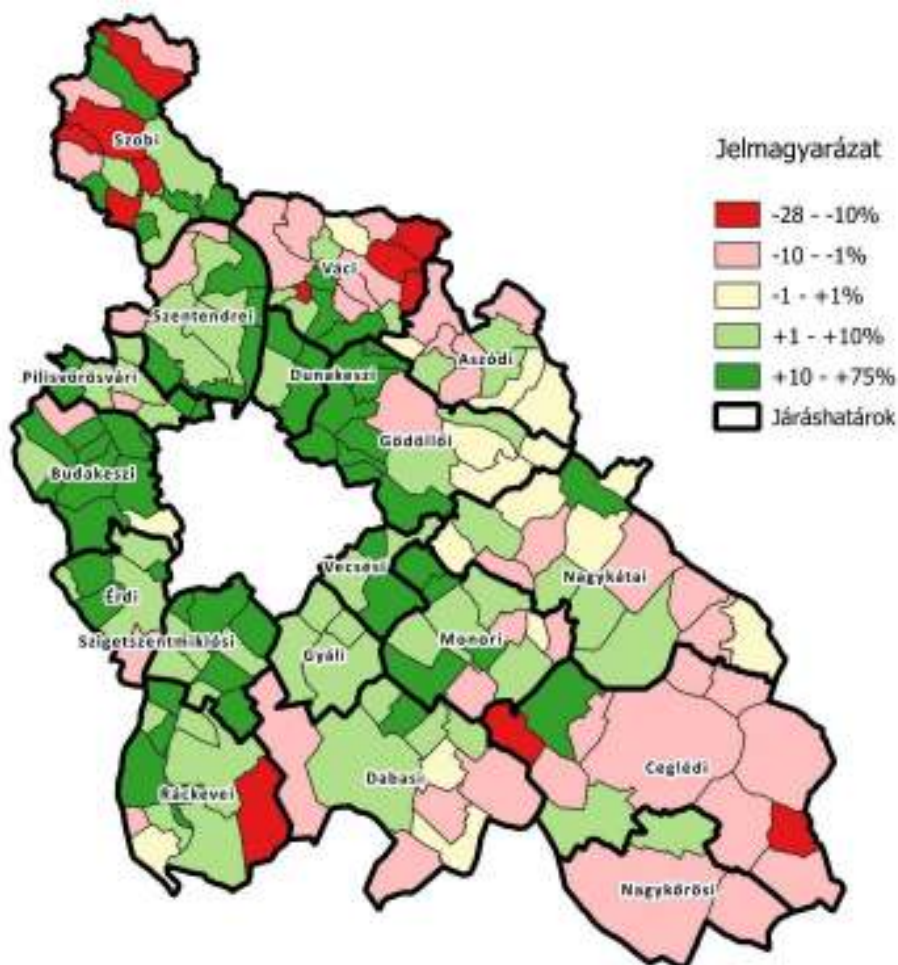
35. ábra: Magyarország és Pest vármegye tényleges szaporodása/fogyása az előző év végi lakónépességének arányában (%), 2001-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A népességnövekedés ugyanakkor területileg igen koncentráltan csapódik le a vármegyén belül. A térképen jól azonosítható, hogy a **Budapesthez közeli települések erőteljes lakónépesség-emelkedést könyveltek el 2011 és 2024 között**. Továbbá ezen települések alkotta, Budapestet gyűrűszerűen körülvevő belső agglomerációs övezetből kinyúló, a fővárossal közvetlen összeköttetést biztosító közúti és főleg vasúti útvonalak jelentette folyosók mentén lévő települések esetében is erőteljes demográfiai felfutás figyelhető meg a vizsgált időszakban.

36. ábra: A lakónépesség-változás aránya Pest vármegye településein, 2011-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A budapesti agglomerációs települések felé koncentrálódó népességnövekedéssel szemben a vármegyének **a perifériális térségeiben azonban már a lakónépesség csökkenése** figyelhető meg. Ilyen fogyó lakosságú térség a Szobi járás északi, Ipoly menti falvai a Váci és Aszódi járás vármegye határa felé eső része, illetve a vármegye délkeleti, periférikusabb, alföldi térségei (Nagykatái, Nagykőrösi és Ceglédi járás).

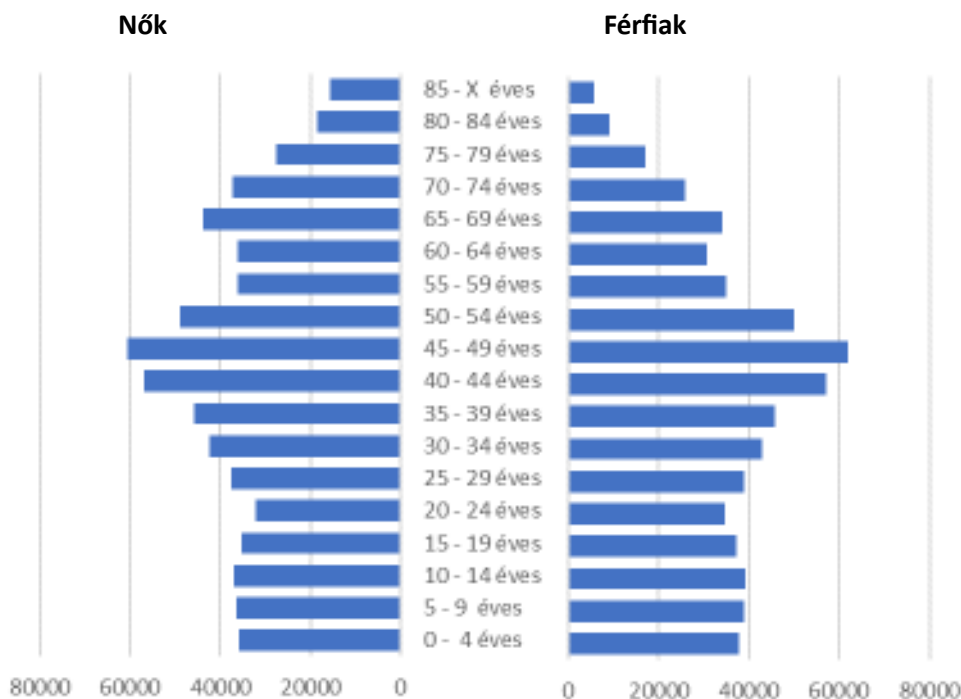
4.6.3.2 A népesség korösszetétele

A lakónépesség korösszetétele fiatalosabb, mint Magyarország egészében. Ez a fiatalos korszerkezet azonban jelentős nyomást helyez a gyermekellátó, szociális, egészségügyi és oktatási intézményrendszerre is.

A vármegye korfája jól mutatja a nemek közötti eltéréseket, egészen **55 éves korig enyhe férfi többlet mutatkozik, addig 55 év felett korcsoportonként növekvő a női többlet.** Ez a férfiak rövidebb várható élettartamának következménye. Ez a természetes jellemző különösen az időskorú ellátásokban fontos szempont. (Szociális szempontból is lényeges ez a probléma,

hiszen az egyedül maradó nők általában alacsonyabb nyugdíjjal rendelkeznek, így számukra a párjuk elvesztése egyben anyagi megpróbáltatást is jelent.)

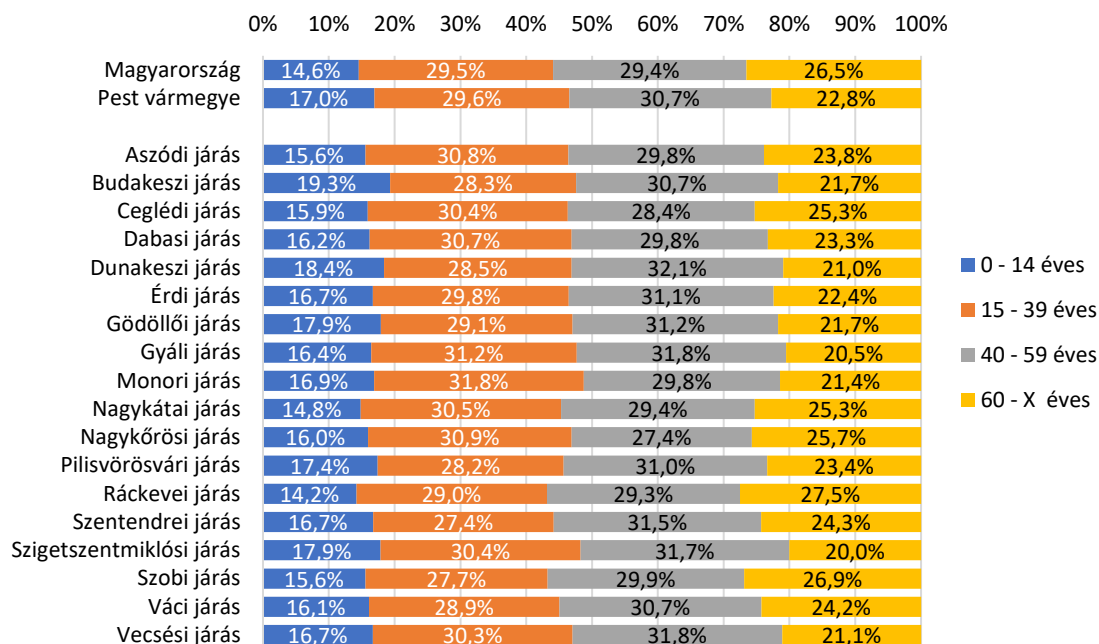
37. ábra: Pest vármegye lakónépességének korfája 5 éves korcsoportok szerint, 2022. január 1.

Forrás: KSH

A leginkább fiatalos járásokat az agglomeráció területén találjuk, köszönhetően a szuburbanizációs okokra visszavezethető migrációnak. A fiatalok, általában produktív korúak, gyermekesek kiköltözése a fővárosból, alapjaiban változtatja meg egy-egy település, illetve járás demográfiai viszonyait. Ezzel nemcsak a települések korösszetétele, de társadalmi jellege is megváltozik. A változás az eltérő kulturális háttér, a jövedelmi különbségek miatt alapjában változtatja meg az agglomerációs települések társadalmát. Emiatt akár településen belül is eltérő igények, szükségletek alakulnak ki. Különösen igaz ez azokon a településeken, ahol a népességben belül magas a minoritások aránya.

38. ábra: Lakónépesség korösszetétele főbb korcsoportok és járások szerint, 2022. január 1.

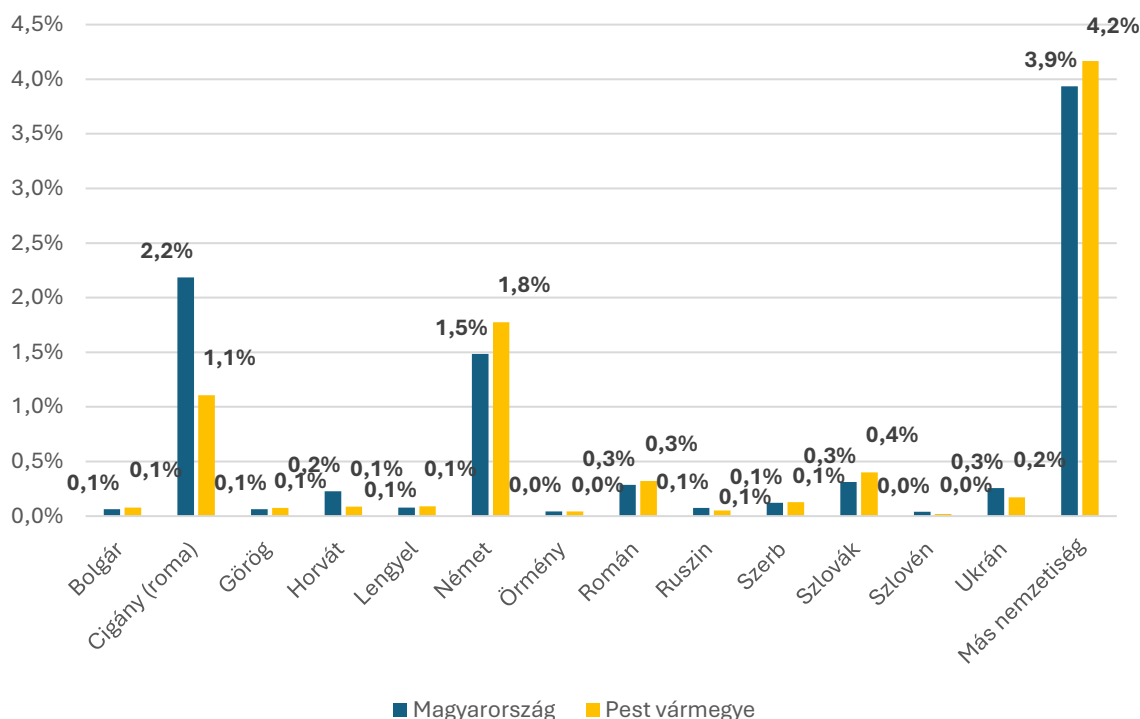

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.3.3 Nemzetiségek

Pest vármegyében a nem (csak) magyar nemzetiségűnek vallók közül legtöbben, 4,2 százalék valamelyik nem hazai nemzetiséghez tartozónak vallották magukat. **A hazai nemzetiségek közül a legtöbben németnek vallották magukat, arányuk 1,8 százalék, ami a másfél százalékos országos aránynál valamivel magasabb. A második leggyakrabban vallott nemzetiség a roma volt, ami az országos arány csupán felének felel meg.** A többi hazai nemzetiség közül egyedül még a magukat szlováknak vallók közösségének mérete éri el az ötezer főt, arányuk így is csak 0,4 százalék. Jól látható, hogy a **Vármegye társadalmának nemzetiségi összetétele hasonló a teljes országhoz, ugyanakkor ahhoz képest a romák aránya jócskán alul, míg a németeké valamelyest felül reprezentált.**

39. ábra: Nemzetiségek (összes kérdés alapján) aránya a népességben belül, 2022

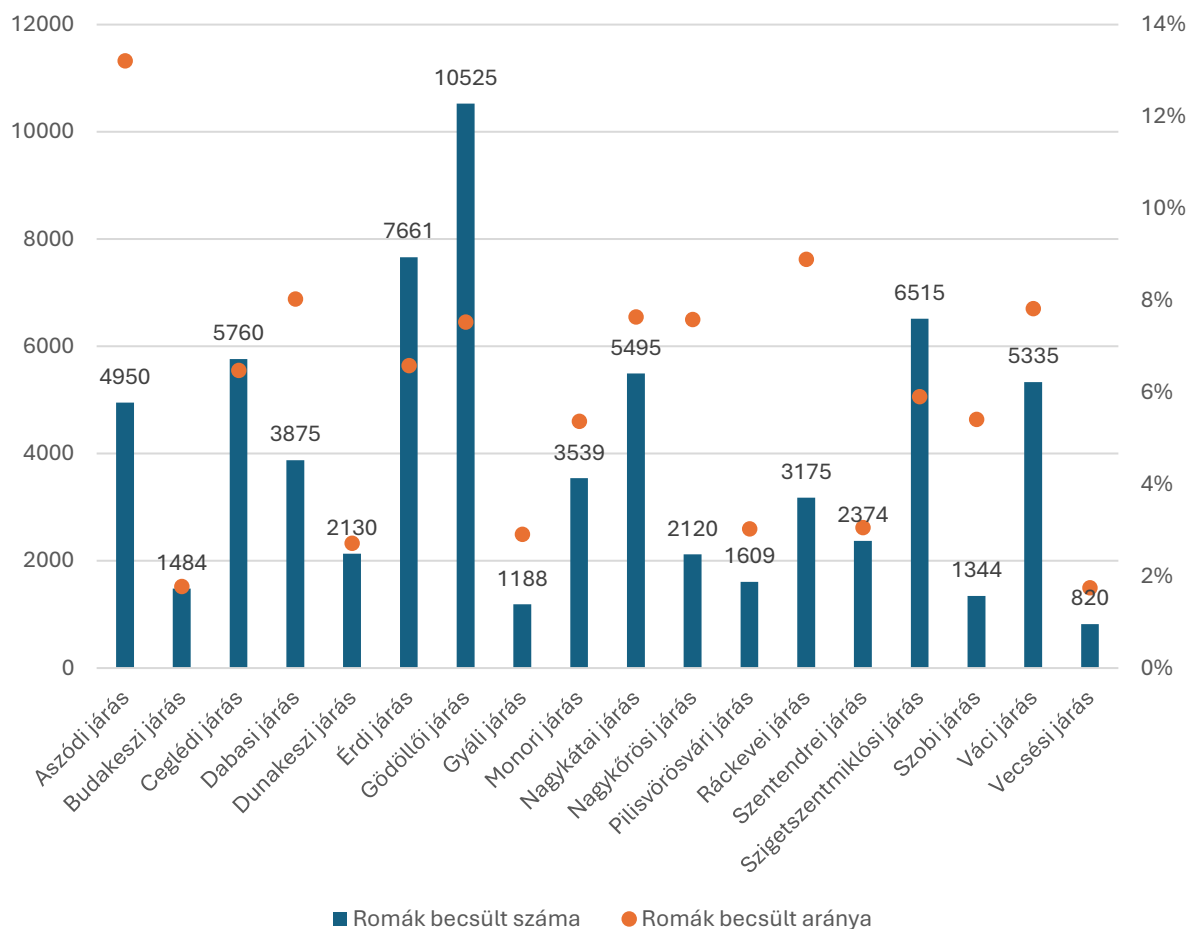
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A nemzetiségek közül számosságuk és speciális társadalmi helyzetük, szegregációval és szegénységgel kapcsolatos kitettségük miatt ki kell emelni a roma kisebbséget. A szegénység elleni küzdelem és a társadalmi felzárkóztatási irányába tett sikeres cselekvések nélkülözhetetlen eleme a romákkal való többségi konfliktusok kezelése és a romaintegráció. A nemzetiségek számának pontos meghatározására sajnos a népszámlálási adatok önbevallásos módszertanuk és a kisebbségi meghatározás szubjektivitása miatt csak korlátozottan alkalmasak. Különösen igaz ez a romákra, akik esetében a válaszadási hajlandóság alacsony. Tudományos konszenzus szerint is a népszámlálási számok ezért rendre alábecsülik a romák tényleges számát.

A Debreceni Egyetem által 2011 és 2013 között készített kutatás pontosabb képet igyekszik nyújtani a romák számát illetően. A kutatás alapján **a vármegyében összesen mintegy 70 ezer roma élhetett 2011-ben, számuk azóta valószínűleg tovább növekedett, köszönhetően az eltérő demográfiai jellemzőiknek.** (A kutatás szerint nagyobb számban élnek még a vármegyében a szlovák, a román és a szerb kisebbséghez tartozók is.)

A roma népességhez tartozók száma a Gödöllői járásban a 10 ezer főt is meghaladta, ezt követték az **Érdi, Szigetszentmiklósi és Ceglédi járások,** de jelentős, 5 ezer fő körül volt a roma lakónépesség száma a Nagykáta, Váci és Aszódi járásokban is. **A népesség arányában a legnagyobb hozzájárulásuk az Aszódi járásban volt,** ahol a romák aránya a 14%-ot közelítette, s a Ráckevei, Dabasi és Váci járásokban is 8-10% között volt.

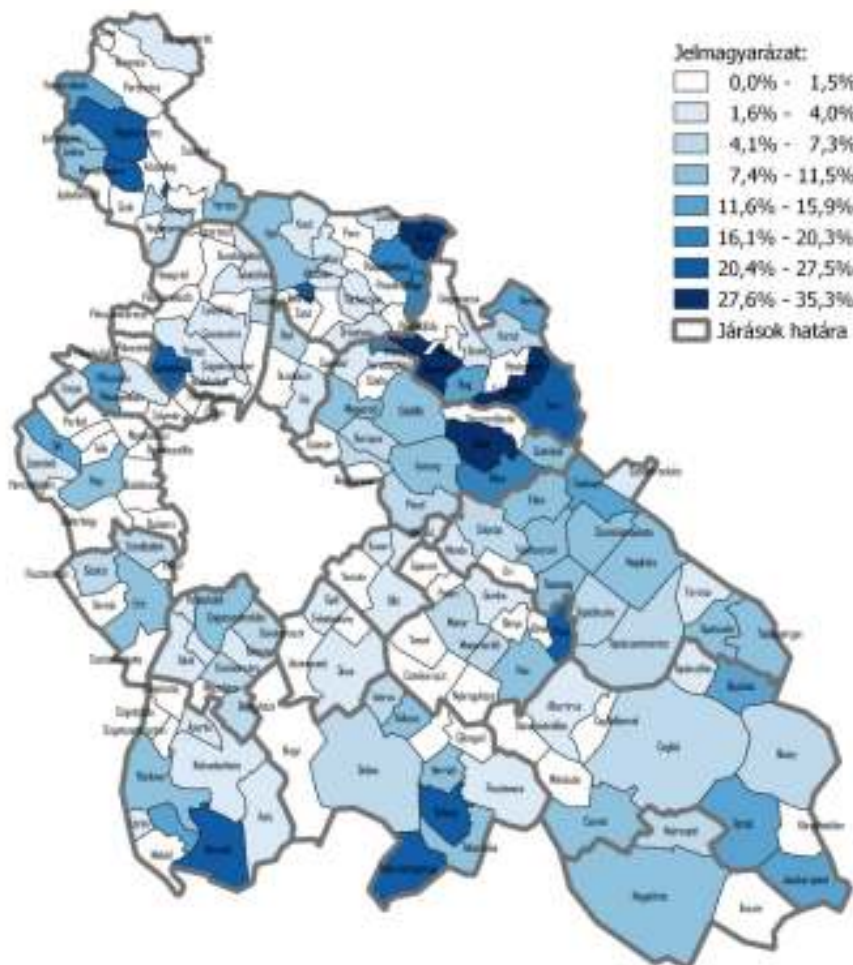
40. ábra: Roma kisebbség száma és népességaránya a vármegye járásaiban, 2010-2013

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A roma népesség aránya egyes településeken a 35%-ot is megközelíti. A roma népesség aránya Domony, Valkó, Galgahévíz településeken volt a legmagasabb, de jelentős számban találunk cigány kisebbséghez tartozókat Nagybörzsöny, Márianosztra, Vámosmikola Csobánka, Csörög, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Vácegres, Verseg, Bag, Tura, Dány, Tóalmás, Pánd, Újszilvás, Törtel, Jászkarajenő, Örkény, Tatárszentgyörgy, Dömsöd, Piliscsaba, Pilisszentiván, Páty, Tök, Ráckeve, Szigetszentmiklós stb. településeken is. A vármegye 187 településéből mindössze 70-ben működik roma nemzetiségi önkormányzat. Ami problémát jelez, hogy **olyan településeken nem működik roma önkormányzat, ahol a romák népességben belüli aránya jelentős, 10-20% közötti,** ilyenek Erdőkertes, Tóalmás, Szigetbecse, Újszilvás, Bag, Tök, Tápiógyörgye, Tápióság, Zsámbok. Mindez automatikusan nem jelenti azt, hogy a romák önrendelkezése csorbulna, mindössze annyit jelent, hogy jó lenne, ha ezeken a településeken a jelentős számú roma érdekeit képviselni képes testület jönne létre, amely képes lehet koordinálni, és segíteni a roma felzárkóztatást célzó programokat, a kulturális sokszínűség megőrzését.

41. ábra: Roma nemzetiséghez tartozók aránya, 2010-2013

Forrás: Tátrai Patrik – Pálóczi Ágnes – Pásztor István Zoltán – Péntes János – Roma népességbecslés

ÖSSZEGZÉS

A VÁRMEGYE TELJES LAKÓNÉPESSÉGE 2024. ÉV VÉGÉN 1 MILLIÓ 336 EZER FŐT TETT KI, AMIVEL BUDAPESTET KÖVETŐEN MESSZE A LEGNAGYOBB LAKOSSÁGÚ VÁRMEGYE MAGYARORSZÁGON ÉS GYŐR-MOSON-SOPRON VÁRMEGYE MELLETT AZ EGYETLEN, Ahol NÖVEKEDNI TUDOTT AZ ELMÚLT ÉVEKBEN (2011 ÉS 2024. ÉV VÉGE KÖZÖTT 10,1 SZÁZALÉKKAL). A NÉPESSÉGNÖVEKEDÉS EREDŐJE AZONBAN NEM A TERMÉSZETES SZAPORULAT, HANEM A POZITÍV VÁNDORLÁSI EGYENLEG, AMI ALAPVETŐEN BELFÖLDI EREDETŰ. A NÉPESSÉGNÖVEKEDÉS UGYANAKKOR TERÜLETILEG IGEN KONCENTRÁLTAN CSAPÓDOTT LE A VÁRMEGYÉN BELÜL ÉS LEGINKÁBB A BUDAPESTHEZ KÖZELI TELEPÜLÉSEKET ÉRINTETTE (SZUBURBANIZÁCIÓ). A LAKÓNÉPESSÉG KORÖSSZETÉTELE FIATALOSABB, MINT MAGYARORSZÁG EGÉSZÉBEN ÉS A LEGINKÁBB FIATALOS JÁRÁSOKAT AZ AGGLOMERÁCIÓ TERÜLETÉN TALÁLJUK. A HAZAI NEMZETISÉGEK KÖZÜL A LEGTÖBBEN NÉMETNEK VALLOTTÁK MAGUKAT, ARÁNYUK 1,8 SZÁZALÉK, AMI A MÁSFÉL SZÁZALÉKOS ORSZÁGOS ARÁNYNÁL VALAMIVEL MAGASABB. A MÁSODIK LEGGYAKRABBAN VALLOTT NEMZETISÉG A ROMA VOLT, AMI AZ ORSZÁGOS ARÁNY CSUPÁN FELÉNEK FELEL MEG. RELEVÁNS KUTATÁSOK ALAPJÁN A VÁRMEGYÉBEN ÖSSZESEN MINTEGY 70 EZER ROMA ÉLHETETT 2011-BEN, LEGTÖBBEN A GÖDÖLLŐI JÁRÁSBAN, MÍG TELEPÜLÉSI SZINTEN A LEGNAGYOBB ARÁNYBAN DOMONY, VALKÓ ÉS GALGAHÉVÍZ TELEPÜLÉSEKEN.

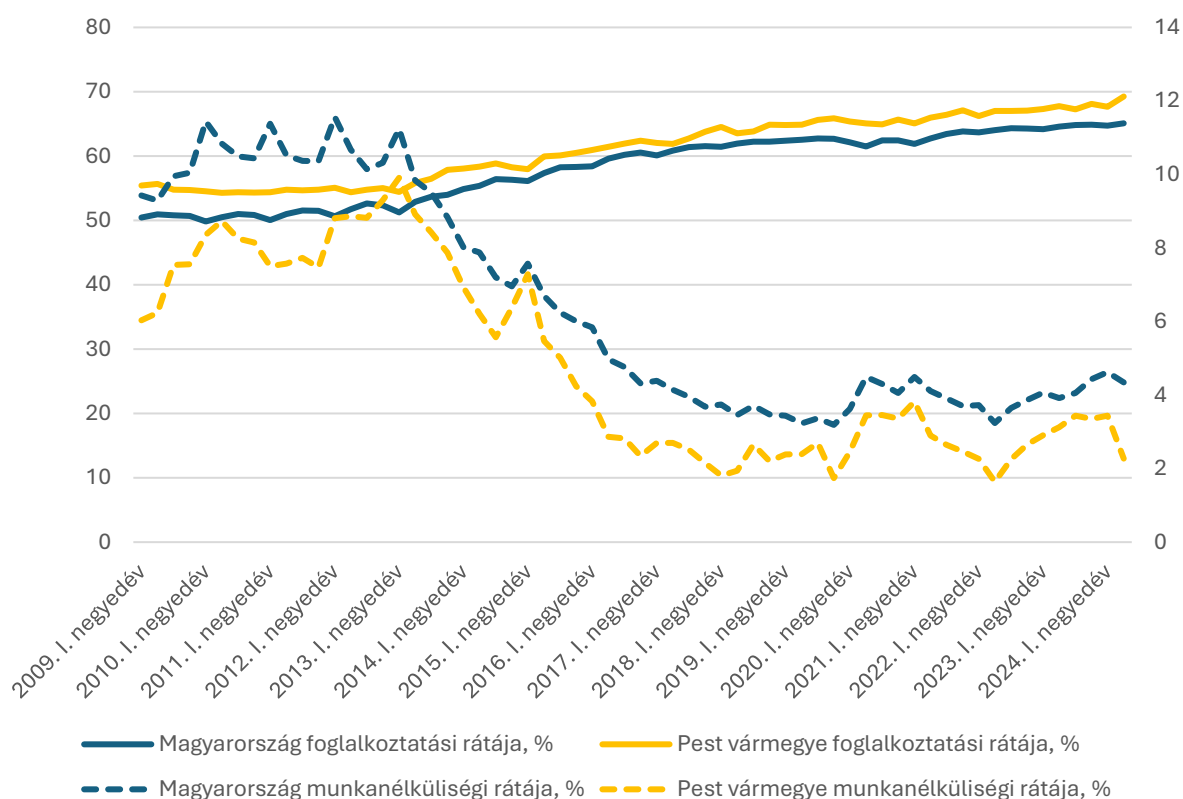
4.6.4 Munkaerőpiac

4.6.4.1 Aktivitás, foglalkoztatás és munkanélküliség

A rendszerváltást követő gazdasági strukturális átalakulások súlyos következménnyel jártak a munkapiacot tekintve. A szocialista ipar és gazdasági termelés összeomlása korábban alig látott foglalkoztatási krízist és kiugró munkanélküliséget hozott a 90-es években. Az ebből történő nehézkes kilábalás aztán a 2000-es évek közepére megtorpant, majd az évtized végétől begyűrűző gazdasági világválság újra mélyre repítette a hazai foglalkoztatást. A válság lecsengése és a 2010-es évek elejétől beinduló kormányzati, a teljes foglalkoztatást megcélzó politika azonban 2012 után gyors és tartós javulást hozott a hazai foglalkoztatásban: **2012. I. félévében a foglalkoztatási ráta 50,6, míg a munkanélküliségi 11,6 százalék volt Magyarországon, addig 2024. II. félévben előbbi már 65,1, utóbbi pedig 4,3 százalék volt.** Jól látható az is, hogy az elmúlt évek krízisei (koronavírus-járvány, valamint orosz-ukrán háború) érdemben nem tudták kikezdeni a hazai foglalkoztatást.

Pest vármegye foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetét tekintve lényegében lekövette a hazai trendeket a vizsgált időszakban, ugyanakkor az országos átlaghoz képest végig hol többé, hol kevésbé kedvezőbb helyzetet mutatott. Legmagasabb munkanélküliségi rátája, 8,9 %-kal 2021. II. negyedévében volt, míg a legalacsonyabb foglalkoztatási arány 2010. IV. negyedévében volt, amikor is ez az érték csupán 54,3%-on állt. Ezzel szemben a legjobb értékek: 69,3 százalékos foglalkoztatási (2024. II. negyedév) és 1,6 százalékos munkanélküliség arány (2022. II. negyedév) voltak. A legutóbbi vizsgált időszakban a munkanélküliségi ráta 2,3 százalék volt.

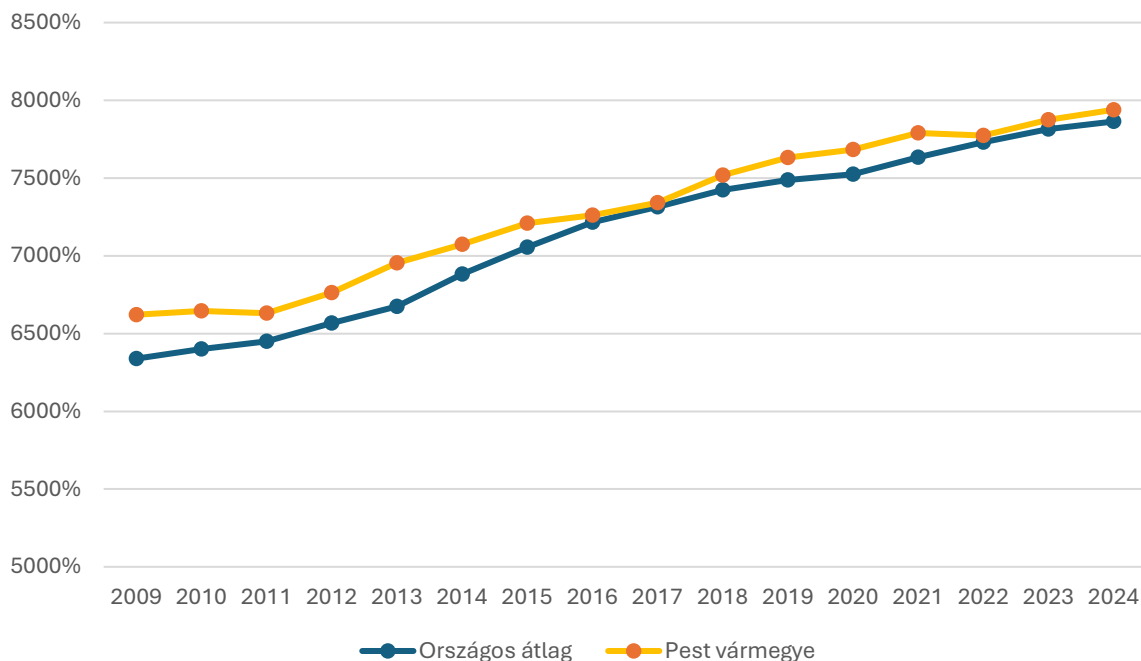
42. ábra: Pest vármegye és Magyarország foglalkoztatási, valamint munkanélküliségi rátája, 2009. Q1 – 2024 Q2

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Az 15-54 éves korú népességben a foglalkoztatottak és munkakeresők, azaz a gazdaságilag aktívak arányának alakulása nagyon hasonló képet mutat a foglalkoztatási ráta alakulásával, tehát az országos trendhez illeszkedően, annál valamivel magasabb szintről indulva és ott is maradva 2009 és 2024 között lényegében folyamatosan emelkedett Pest vármegyében. **Mindez azt is jelenti, hogy foglalkoztatás bővülése a munkanélküliek elhelyezkedésén túl az inaktív népesség aktivizálásából is táplálkozott a vármegyében és országosan egyaránt.**

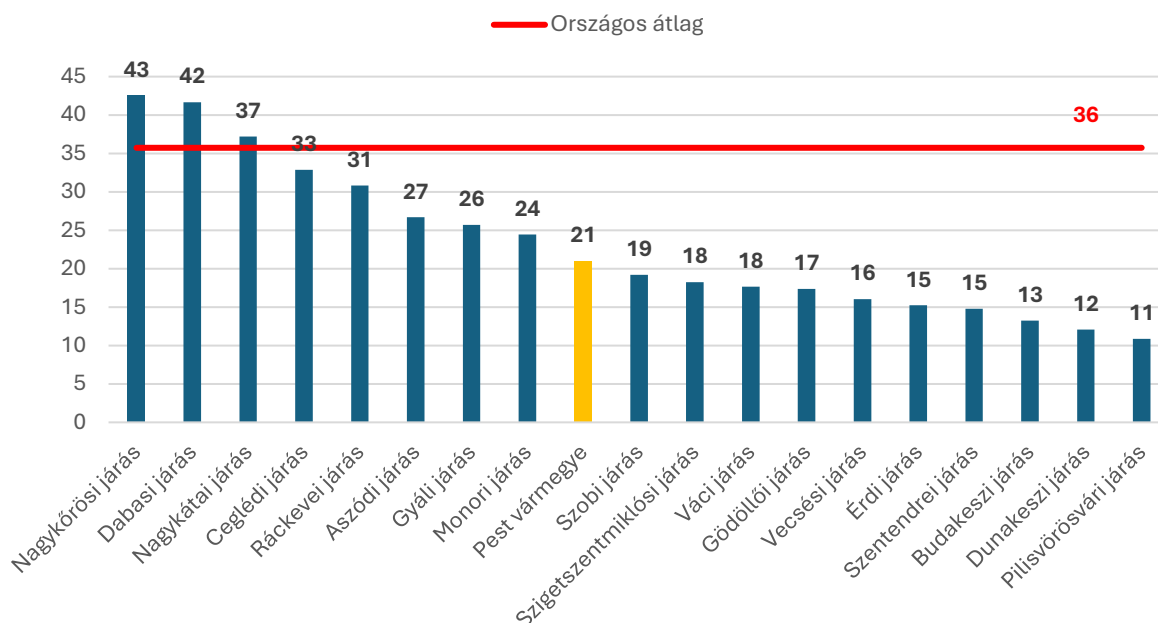
43. ábra: Pest vármegye és Magyarország aktivitási rátája, 2009-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Pest vármegye munkaerőpiaci stabilitását jelzi, hogy míg Magyarország esetében 36 fő álláskereső jut ezer lakosra, addig a Vármegyében csupán 21. A Vármegyében a legkedvezőbb helyzetben az agglomerációs, azon belül is az északi szektor, valamint a budai oldalon lévő járások voltak 2024-ben, ahol az országos átlag harmadát sem érték el az ezer lakosra vetített álláskeresői létszámok. **Az összességében kedvező helyzet ellenére azonban több, jellemzően Pest vármegye déli, periférikusabb helyzetű járásában is az országos átlagot meghaladó álláskeresői aránnyal találkozunk.** Ilyen járás a Nagykőrösi, a Dabasi, valamint a Nagykáti, 43, 42, illetve 37 fős értékkel. Érdekes módon az egyéb statisztikákban rendre sereghajtó Szobi és Aszódi járás ebben az esetben a vármegyei átlag közelében teljesítettek és az általában visszatükröződő centrum-periféria helyett északi-déli területi megosztottság körvonalazódik az álláskeresők számát tekintve.

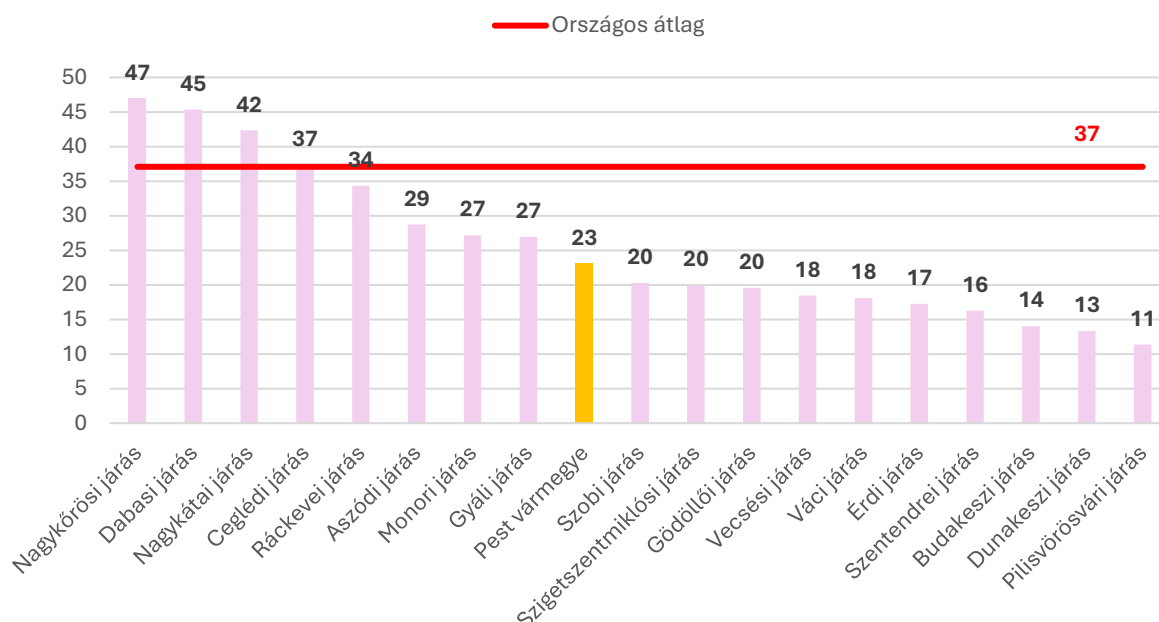
44. ábra: Ezer aktív korú (15-64 éves) lakosra jutó álláskeresők száma Pest vármegye járásaiban, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A mai napig érvényes társadalmi tapasztalat, hogy a nők számára általánosságban nehezebb az álláskereső, ami mögött strukturális munkaerőpiaci sajátosságok (szűkebb állás kínálat a „nőiesnek” tartott ágazatokban, részmunkaidő hiánya), családi szerepekkel kapcsolatos elvárások, valamint társadalmi előítéletek és diszkrimináció állnak. Ezt megerősítik az álláskereső statisztikák is, bár országos szinten ez kevésbé markáns, 1000 aktív korú férfi lakosra 34 férfi, a nőire pedig 37 női álláskereső jut. **Pest megyében ez a különbség azonban valamivel szignifikánsabb (19 fő férfi szemben a 23 fő nővel), bár összességében az országos átlagnál kedvezőbb a nők helyzete az álláskereső terén.** Járási szinten is relatíve (országoshoz és a férfiakhoz mérten is egyaránt) gyengébb a vármegye helyzete: bár a járások egymáshoz képesti helyezése lényegében megegyezik az összes álláskereső esetében látottakkal, ugyanakkor a Nagykőrösi, Dabasi és Nagykáta járások mellett a Ceglédi járás is eléri az országos átlagot az ezer aktív korú nő lakosra jutó női álláskereső számát tekintve.

45. ábra: Ezer aktív korú (15-64 éves) nő lakosra jutó női álláskeresők száma Pest vármegye járásaiban, 2024

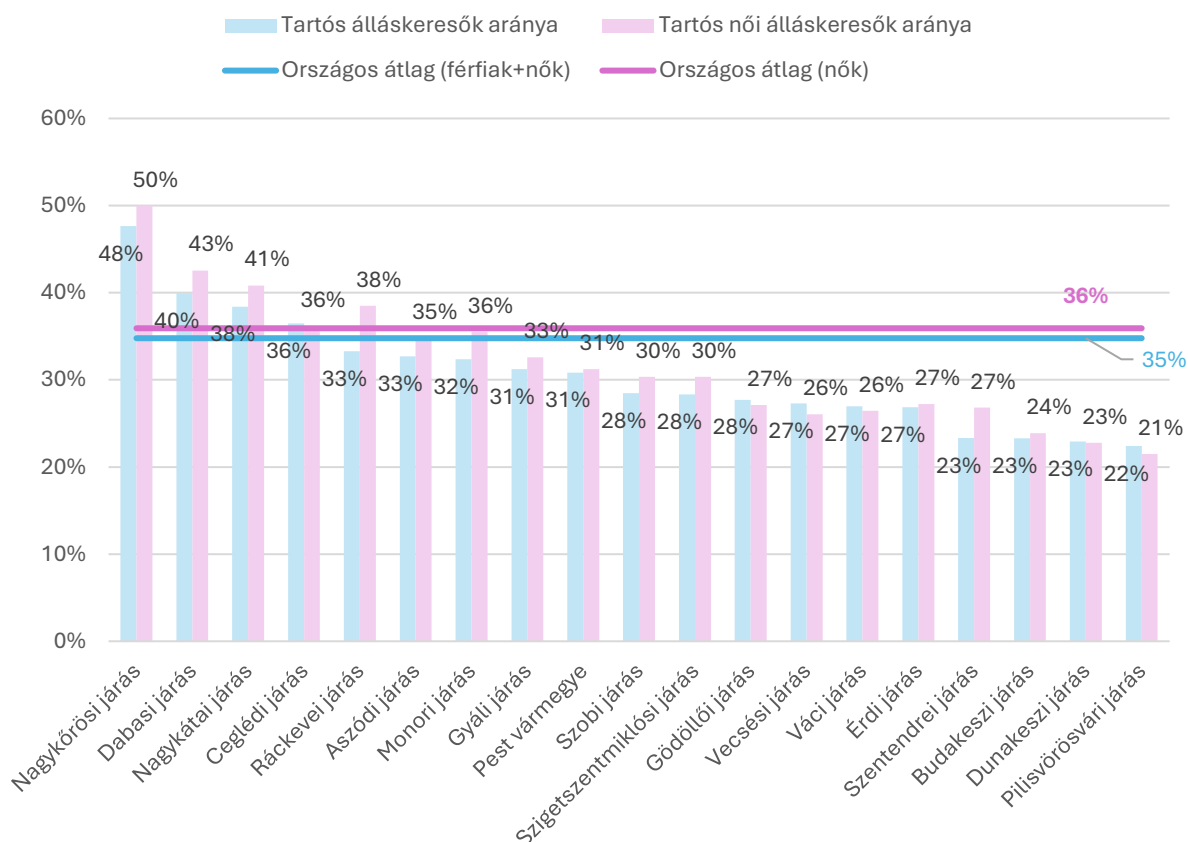

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A tartós (egy évnél hosszabb ideje állást keresők) álláskeresők aránya az összes álláskeresőhöz képest országos összehasonlításban kedvező Pest Vármegye esetében, ugyanakkor így is kezelendő problémát jelent, hogy az álláskeresők majdnem harmada (nők és férfiak egyaránt 31%-a) nem talál állást egy éven belül. Ennél sokkal inkább vészjósló tény viszont, hogy **a tartós álláskeresők aránya éppen azokban az agglomeráción kívüli, jellemzően a Vármegye déli részén lévő járásokban a legmagasabb, ahol amúgy is magas az álláskeresők aránya.** A Nagykőrösi járásban nyilvántartott álláskeresőknek csaknem fele már egy éve nem talál munkát, de jelentős, országos átlagot (35%) meghaladó az arányuk a Dabasi, a Nagykáta és a Ceglédi járásokban is.

A női tartós álláskeresőket vizsgálva még súlyosabb a helyzet a jelentős munkanélküliséggel küzdő térségekben. Az 50%-ot elérő Dabasi mellett meghaladja a 40%-ot a Dabasi és a Nagykáta, míg az országos átlagnak számító 36 százalékot a Ráckevei, a Monori és a Ceglédi járásban az álláskereső nőkön belül a tartós munkanélküliek aránya. **Összességében a Vármegye déli, agglomeráción kívüli járásaiban jól körvonalazódik egy olyan egybefüggő térség, ahol a nyilvántartott álláskeresők között viszonylag sokan vannak azok, akik valamilyen kompetenciahiány, vagy nem megfelelő szociális háttér miatt már kiszorultak a munkaerőpiacról, visszavezetésük csak külső segítséggel lehetséges.** Közöttük ráadásul kiemelkedő a munkaerőpiac szempontjából amúgy is sérülékenyebb nők aránya.

46. ábra: Tartós állás keresők állás keresőkön belüli aránya Pest vármegye járásaiban, női állás keresőkre külön bontásban, 2024

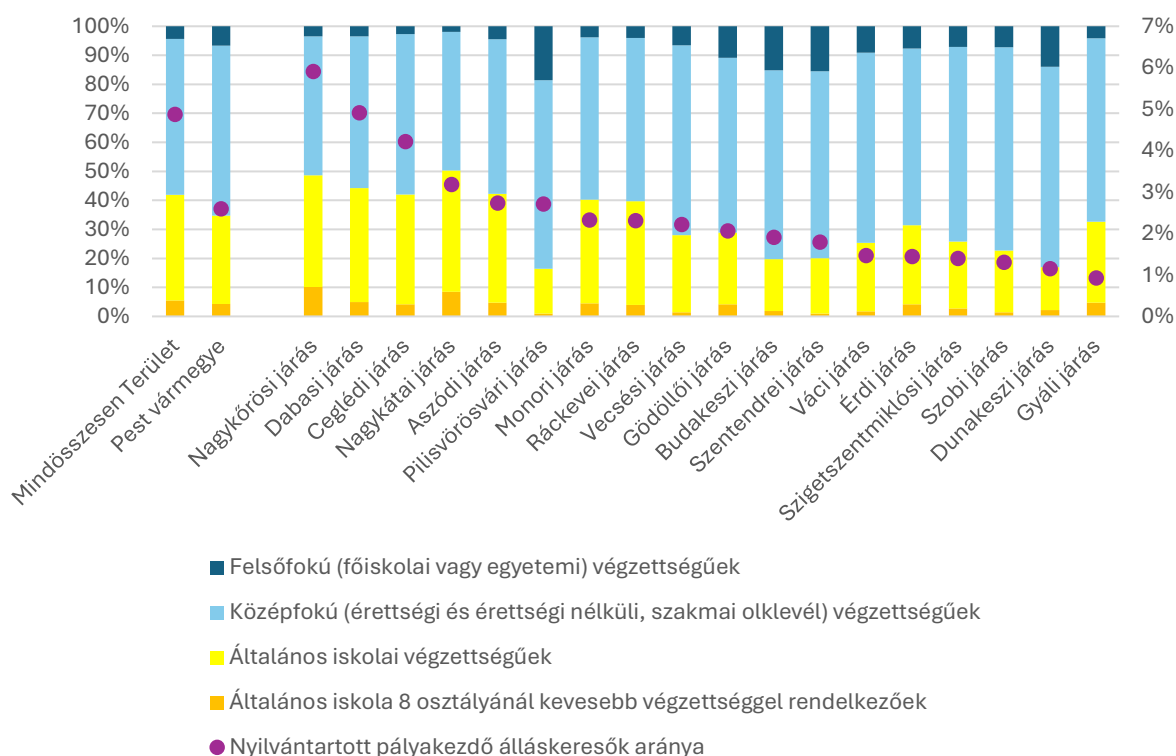

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Az előzőekben említett déli járásek mutatják a legnagyobb arányt a pályakezdő állás keresőket tekintve is, a Nagykőrösi járásban megközelíti a 6, a Dabasiban pedig az 5 százalékot, amik az országos átlagnál is rosszabbak, de a Ceglédiben is meghaladja a 4 százalékot a pályakezdő állás keresők aránya, miközben a vármegyei átlag 2,6 százalék, de több járás (pl. Gyáli, Dunakeszi és Szobi járás) esetében is 1 százalék körül marad csak ez az érték. Az állás keresők végzettségi szintjét vizsgálva szintén a már említett problémás járásek mutatják a legkedvezőtlenebb képet, hiszen a Nagykőrösi, a Dabasi, a Ceglédi és a Nagykátai járásban is meghaladja a 40 százalékot (sőt a Nagykőrösi és Nagykátai járás esetében 50 % körül alakul) a legfeljebb 8 általánost végzett állás keresők aránya, de a más szegénységi mutatók alapján szintén hátrányosabb helyzetű Aszódai járás, illetve az agglomerációs öv és a perifériusabb térségek között átmenetet képező Monori és Ráckevei járásek esetében is 40% körül alakul ez az arány. Mindez azt is jelenti, hogy a munkanélküliség szempontjából problémás térségekben a magas munkanélküliség kezelését tovább nehezíti, hogy magas azon állás keresők aránya, akiknek még semmilyen munkatapasztalata sincs, ami leszűkíti a szakmai/munka tapasztalatot nem igénylő álláshelyekre az elhelyezkedési lehetőségeiket,

illetve magas azok aránya is, akik maximum az általános iskolát végezték el, így csak a rosszul fizetett, minimális tudást és szakképesítést igénylő álláلهetőségek megszerzésére van esélyük.

47. ábra: Állás keresők végzettség szerinti eloszlása, illetve a pályakezdő állás keresők aránya Pest vármegye járásában, 2024

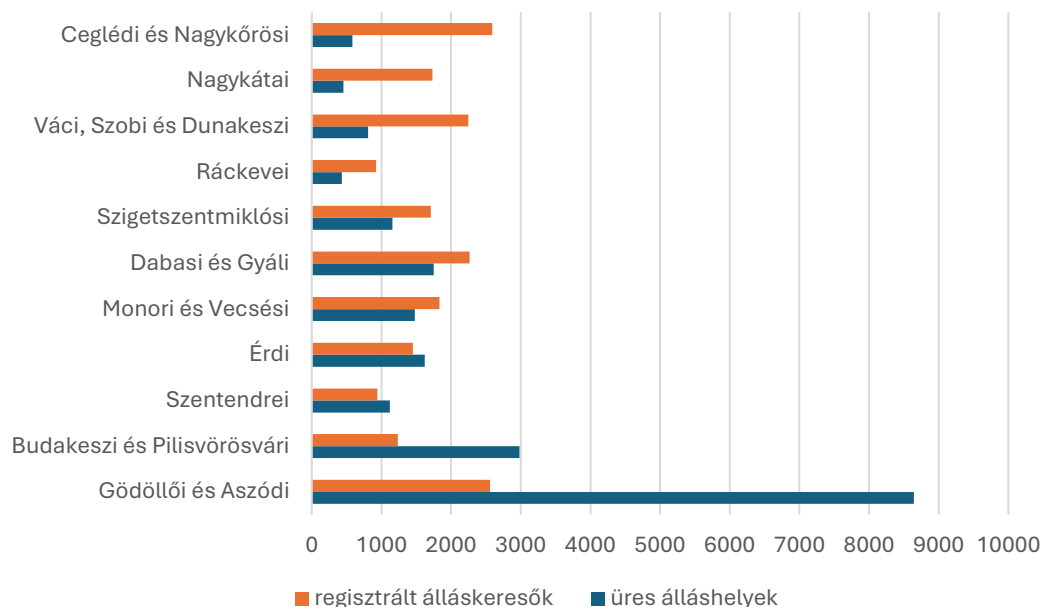
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.4.2 Munkaerőigény és állás keresők a járási kormányhivatalok adatai alapján

A munkaerőpiac kapcsán érdemes a kínálati (állás keresők) mellett megvizsgálni a keresleti (üres álláshelyek) oldalt is. A járási kormányhivatalok foglalkoztatási osztályainak nyilvántartásai szerint 2026. március 31. napján összesen 21.030 db üres álláshelyet tartottak nyilván Pest vármegyében, ami 1.537 darabbal több, mint a regisztrált állás keresők száma. Az adat látszólagos egyensúly mellett kisebb mértékű strukturális munkanélküliséget mutat. Ha azonban járási szinten is megvizsgáljuk az adatokat, akkor már korántsem ilyen könnyen egyértelmű a vármegyei munkaerőpiac helyzete.

A járási adatokat vizsgálva ugyanis az látszik, hogy egyrészt a Gödöllői és Aszódai járást lefedő illetékességi terület adja az üres álláshelyek 40 százalékát, másrészt a dominánsan fejlettebb, főleg budai agglomerációs településeken is jellemzően magasabb a betöltetlen álláshelyek száma, mint az állás keresőké. Viszont az agglomeráció déli, délkeleti, valamint északi területein, és a vármegye periférikusabb elhelyezkedésű térségeiben jóval magasabb munkanélküliség mellett nagyságrendekkel kevesebb betöltetlen álláshelyet látunk.

48. ábra: Regisztrált álláskereső és üres álláshelyek Pest vármegye járásaiban (2026. március 31.)

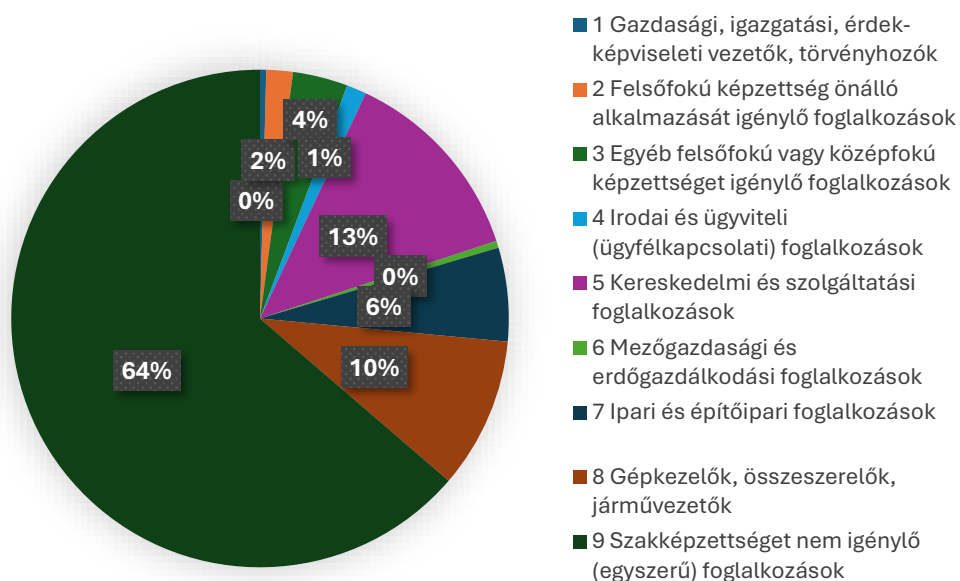
Forrás: Pest Vármegyei Kormányhivatal alapján saját szerkesztés

A munka jellegét tekintve elsősorban többségben vannak a fizikai munkakörök az üres álláshelyek esetében, hiszen 20.221 db ilyen üres álláshelyet tartott nyilván a kormányhivatal, miközben szellemi és vezetői munkára csupán 515 db, illetve 294 db álláshelyre kerestek munkavállalót.

Megjegyezzük, hogy a szellemi jellegű munkák kapcsán kevésbé jellemző, hogy a munkaerőigényt bejelentenek a foglalkoztatási szervnek, helyette egyéb, ebben az esetben hatékonyabb és célzottabb csatornákon keresztül keresnek munkaerőt.

A fizikai munkák túlsúlya miatt nem meglepő módon messze a legnagyobb munkaerőigény (64%) a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások kapcsán merül fel.

49. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek FEOR szerinti megoszlása (2026. március 31.)

Forrás: Pest Vármegyei Kormányhivatal alapján saját szerkesztés

Az elvárt iskolai végzettség esetében egyértelműen látszik, hogy az üres álláshelyek domináns része egyszerű, betanított fizikai munka, hiszen jellemzően az általános iskolai az elvárt minimum végzettség, de 2.757 db állás esetében még ennyi sem szükséges. Felsőfokú végzettség pedig mindösszesen 422 db üres álláshely esetében elvárás. A munkaerőigények háromnegyedénél egyébként minimális gyakorlati idő, tapasztalat kapcsán sincs semmilyen elvárás.

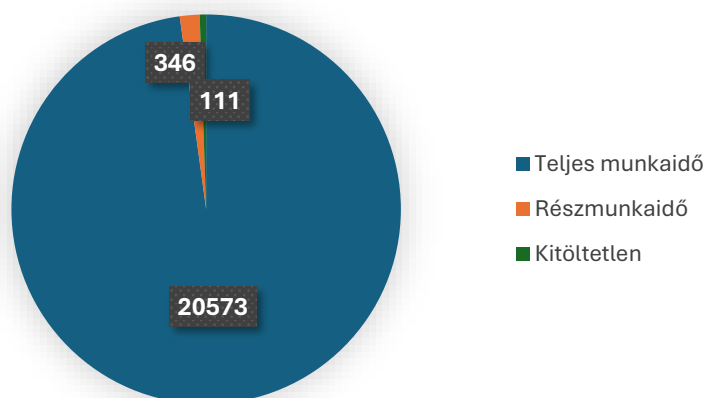
50. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek megoszlása a betöltéséhez elvárt legalacsonyabb iskolai végzettség szerint (2026. március 31)

Forrás: Pest Vármegyei Kormányhivatal alapján saját szerkesztés

A munkaidőt tekintve látható, hogy elsősorban többségben teljes munkaidőre keresnek munkatársakat és csekély a részmunkaidős üres álláshelyek száma. Mindez olyan szempontból negatív adat, hogy az olyan munkaerőpiaci szempontból különösen hátrányos helyzetű csoportok, mint az aktív nyugdíjasok, vagy szülési szabadságról a munka világába visszatérő édesanyák munkavállalási lehetőségei részmunkaidős állások hiányában korlátozottak.

51. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek időbeosztás szerinti megoszlása (2026. március 31.)

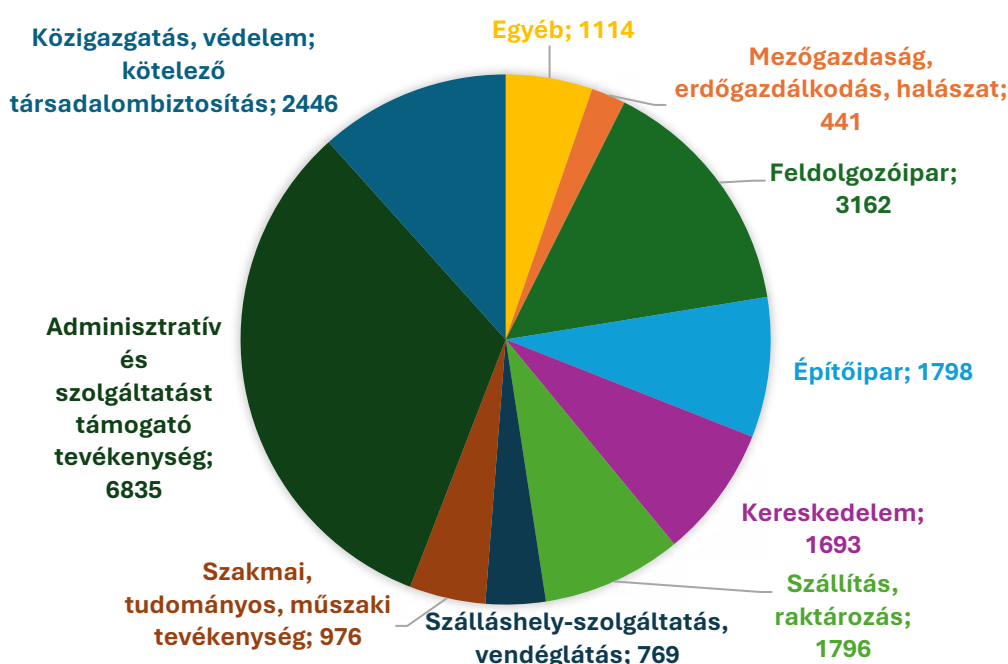

Forrás: Pest Vármegyei Kormányhivatal alapján saját szerkesztés

Ha megnézzük, hogy az üres álláshelyek TEÁOR számuk szerint milyen ágazathoz kapcsolódnak azt láthatjuk, hogy nagyjából harmada adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységre

vonatkozik. A második legtöbb, 3.162 db üres álláshely a feldolgozóiparban koncentrálódott és valamivel kisebb mennyiségű (2.446 db) álláshely mutatkozott a közigazgatás, védelem; kötelező biztosítás ágazatban is. Ahogy az fent is említésre került, a Gödöllői és Aszódi járást lefedő illetékességi terület kiemelkedik az üres álláshelyek tekintetében és ez igaz valamennyi ágazat esetében is, azonban a legutóbb említett közigazgatás, védelem; kötelező biztosítás ágazat esetében ennek a járásnak a részaránya még meghatározóbb: 2.446 db-ból 2 306 db itt volt megtalálható.

52. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek TEÁOR szerinti megoszlása (2026. március 31.)

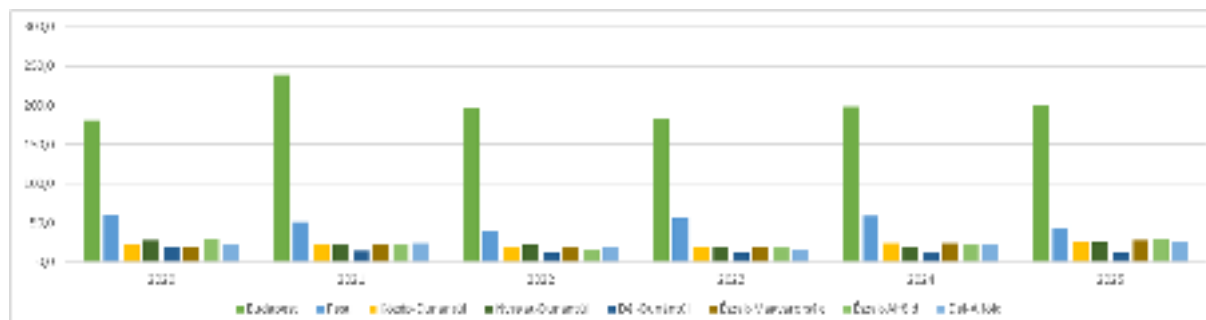

Forrás: Pest Vármegyei Kormányhivatal alapján saját szerkesztés

4.6.4.3 Atipikus foglalkoztatási formák aránya

A koronavírus-járvány alatt több munkahely is elrendelte dolgozóinál az otthoni munkavégzést főleg irodai munkák esetében, ahol megfelelő infrastruktúra mellett távolról is elvégezhetőek a napi munkahelyi feladatok. Az Európai Unióban a 2019-es 14,4%-ról, 2021-re 24%-ra ugrott az otthoni munkát végző foglalkoztatottak aránya a 15-64 évesek körében. 2022-ben ugyan csökkent ez az arány 22,5%-ra, de kisebb mértékben, mint Magyarországon.

53. ábra: Otthonról dolgozó foglalkoztatottak száma Magyarországon

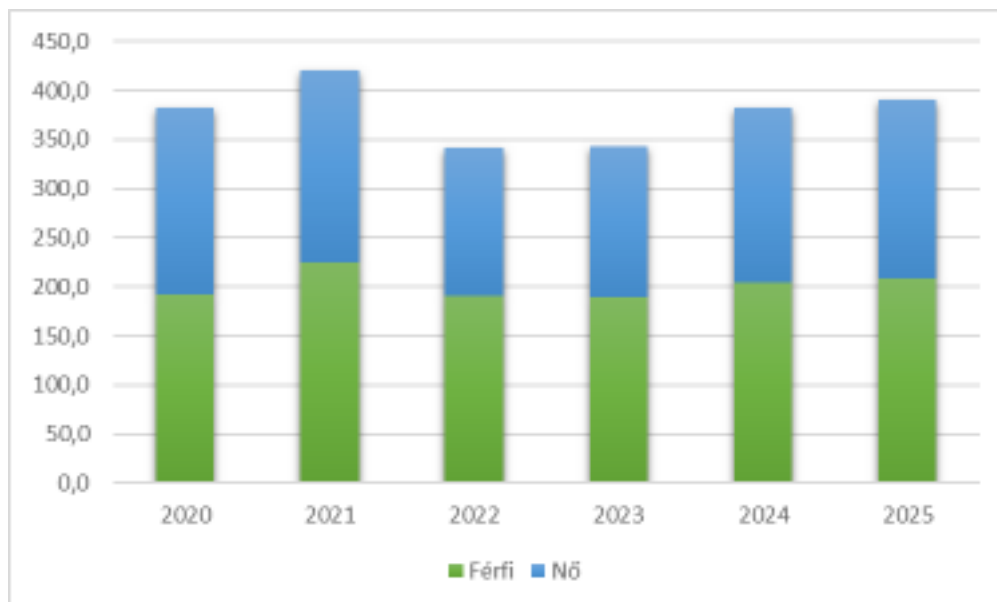

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A 2024. évi adatok alapján Budapest után Pest vármegyében a legmagasabb az otthonról foglalkoztatottak aránya Magyarországon.

Budapesten 197,7 ezer főről 201,1 ezerre nőtt 2025-re egy év alatt a távmunkában dolgozók száma, Pest megyében 58,6 ezerről 43,7 ezerre csökkent. A távmunkában dolgozók szinte minden más régióban is emelkedett, kivéve a Dél-Dunántúlt, ahol volt egy minimális csökkenés. Ha az elmúlt két évet vizsgáljuk, akkor az is szembetűnő, hogy a nők körében látunk jelentősebb bővülést: 2023-ban 153,9 ezer nő dolgozott alkalmanként vagy rendszeresen távmunkában, 2025-ben már 182,1 ezer fő. Míg a férfiak esetében a 2023-as adat 189,5 ezer fő, a 2025-ös 208,8 ezer fő.

54. ábra: Távmunkát végzők száma a nemek alapján

Forrás: KSH, saját szerkesztés

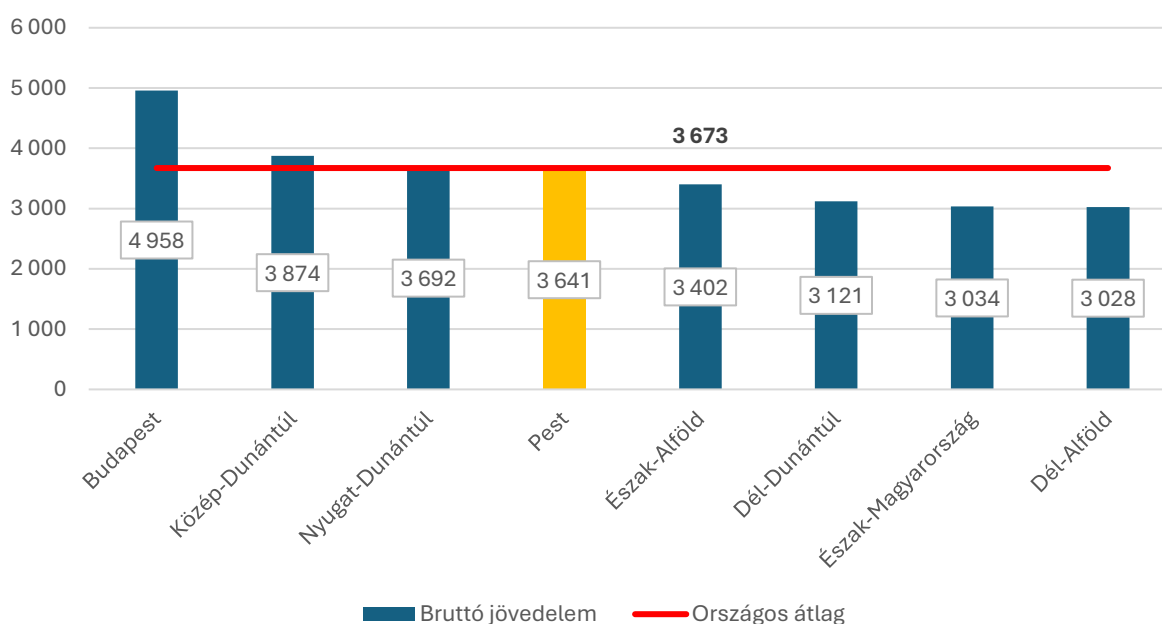
Az adatokat szektoronként vizsgálva pedig látható, hogy továbbra is a szolgáltatási ágazatban a legmagasabb a távmunkában dolgozók aránya, 10,6%-os. Az iparban 4,3 százalék, az agráriumban 2,7 százalék a távmunkát végzők aránya. A részmunkaidőben dolgozók 12,4

százaléka, a teljes munkaidőben foglalkoztatottak 8,1 százaléka dolgozott 2025-ben távmunkában valamilyen formában.

4.6.4.4 Jövedelmi helyzet és keresetek

A munkaerőpiac kapcsán fontos a vármegye kereseti és jövedelmi viszonyait is górcső alá venni. **Az egy főre jutó bruttó jövedelmeket tekintve Pest vármegye a régiók között a középmezőnyben helyezkedik el**, a 3 millió 673 ezer forintos országos átlagnál valamivel alacsonyabb, 3 millió 641 ezer forint volt az átlag bruttó jövedelem 2024³⁰-ben a Vármegyében. A teljes Magyarországra vonatkozó átlagot jelentősen felhúzzák a budapesti átlagjövedelmek, melyek a második legvagyonosabb lakosságú régió, a Közép-Dunántúl egy főre eső bruttó jövedelmi értékénél is több mint egy millióval magasabbak (4,96 szemben a 3,87 millióval), miközben ennél kisebb az előbb említett leggazdagabb vidéki régió és a sereghajtó Dél-Alföldi régió közötti különbség (3,87 szemben a 3,03 millióval).

55. ábra: Egy főre jutó bruttó jövedelem (ezer forint), régióként, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

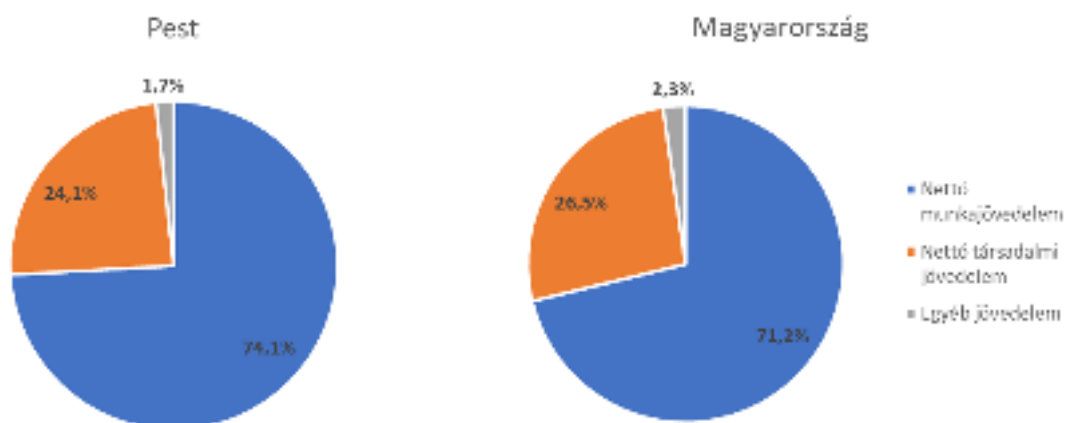
A háztartások jövedelméhez a legnagyobb mértékben a **munkajövedelmek** járulnak hozzá Pest vármegyében, **részesedésük az összes háztartási jövedelemen belül 74%-ot tett ki 2024-ben³¹**. A **társadalmi transferek 24%-kal** járultak hozzá a háztartási jövedelmekhez. A vármegyében a **munkajövedelmek összes háztartási jövedelemhez mért aránya 2,9 százalékponttal magasabb volt, mint országosan**, ami a háztartások összetétele, illetve az átlagosnál kedvezőbb foglalkoztatási mutatók eredménye. A Vármegyében a munkajövedelmek

³⁰ előzetes adat

³¹ előzetes adat

háztartási összjövedelmen belüli aránya leszámítva egy kisebb visszaesést 2022-ben, lényegében 2018 óta (azaz amióta Pest vármegyére elérhető adat) folyamatosan emelkedik. A munkajövedelmek háztartási összjövedelmen belüli, országosnál magasabb aránya pozitívan értékelhető, hiszen a háztartások így sokkal kevésbé függenek a társadalmi juttatásoktól.

56. ábra: A háztartások egy főre jutó éves átlagos nettó jövedelmének megoszlása jövedelemforrások szerint, 2024

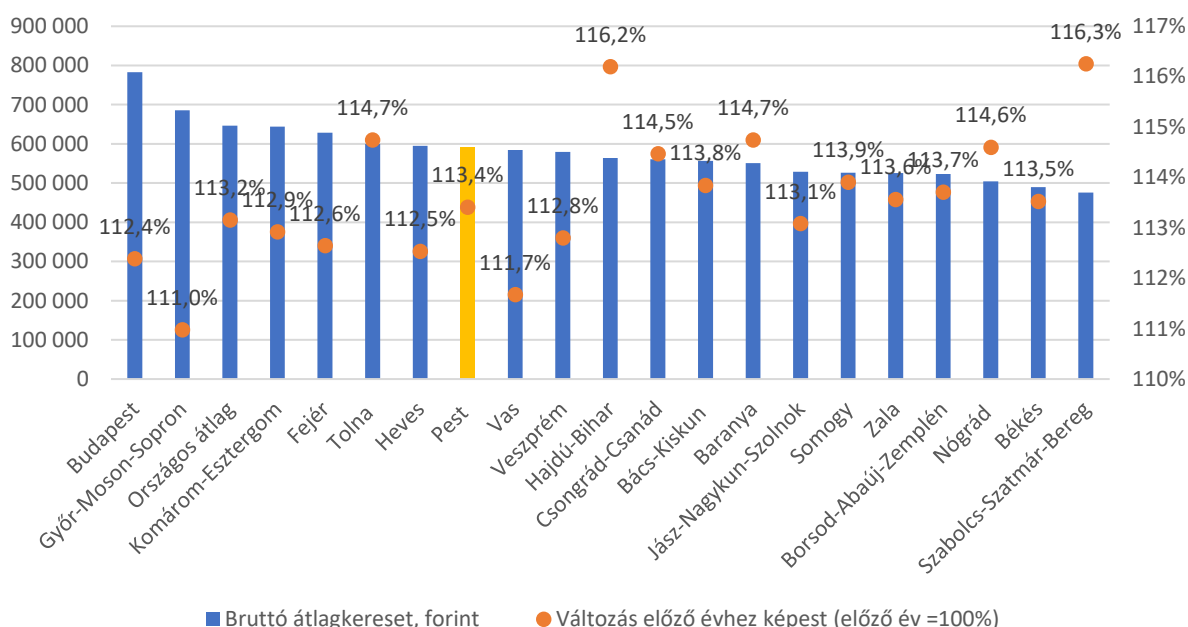

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Bár közvetlenül nem a lakosság jövedelmét, hanem a vármegyében dolgozók keresetét reprezentálja, ugyanakkor precízebb területi bontása (vármegyék és nem régiók szerepelnek a statisztikában) és a frissebb adatok miatt érdemes szemügyre venni a *munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresetére* vonatkozó számokat. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók **havi bruttó átlagkeresete 590 879 forint volt 2024-ben a pest vármegyei székhelyű munkáltatók esetében, ami a vármegyék között a középmezőnynek számít, viszont a 646 635 forintos országos átlag alatt van**, miközben emelkedése a vármegyében az előző, 2023-as évhez képest 13,4 százalék volt, ami lényegében megegyezik az országos növekedési ütemmel. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy ezek az értékek nem a pest vármegyei lakosok jövedelmét, hanem a pest vármegyei munkáltatóknál foglalkoztatottak jövedelmét mutatja. Bár nyilvánvalóan nagy az átfedés, ugyanakkor **Pest vármegye dolgozó népességének esetében a budapesti munkapiac kiemelt szerepet játszik, elsősorban az agglomerációs lakosok körében**. Ez azt is jelenti, hogy a Pest vármegyében élő keresők szignifikáns hányada jövedelmét az országosan kiemelkedő, átlagosan 782 459 forintos bruttó keresetet biztosító budapesti munkahelyeken szerzi, ami a valóságban sokkal jobb jövedelmi helyzetet valószínűsít. Azonban ez a jelenség lényegében az agglomerációs térségre korlátozódik, a perifériálisabb helyzetű, a budapesti munkapiactól távolabbi települések esetében már jóval csekélyebb jelentőségű. Részletesebb, járási, vagy települési szintű statisztika híján az előzőek alapján így is feltételezhető, hogy **ez utóbbi**

települések esetében az átlagkeresetek az országos szint alatt alakulnak, ami közepeszerű, vagy gyenge jövedelmi viszonyokat jelez.

57. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete és annak előző évhez viszonyított változása a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, 2024

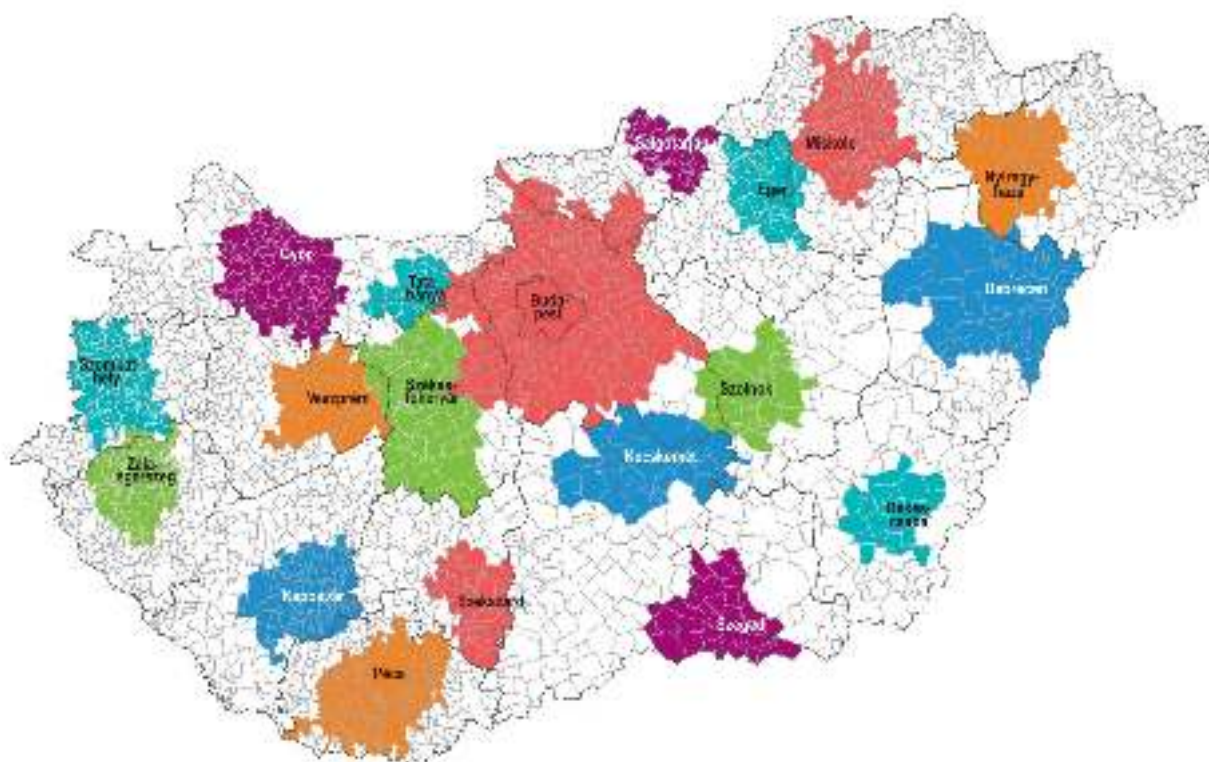

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.4.5 Munkaerőpiacot befolyásoló ingázási jellemzők

A pest vármegyei munkaerőhelyzet értékelése szempontjából nem lehet elmenni az munkaerő ingázásának kérdése mellett, ami egy komplex, több irányba és területi szinten értelmezhető téma. Pest vármegyénél ebben az esetben is meghatározó tényező Budapest közelsége. A főváros munkaerő-vonzása nem csak az agglomerációban érzékelhető, de **a vármegye településeinek döntő többsége, sőt, a szomszédos vármegyék egyes részei is** (Nógrád, Komárom-Esztergom és Fejér fővároshoz közelebbi települései) **Budapest 1,4 millió fős ingázási vonzáskörzetéhez tartoznak**, ami azt jelenti, hogy az ebbe a területileg összefüggő zónába tartozó településeken lakó foglalkoztatottak legalább 15 százaléka Budapestre járt dolgozni. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a vármegye északi, illetve déli és délkeleti periferiáin **vannak olyan települések is, amik nem tartoznak egyetlen vonzáskörzethez sem**, illetve a délkeleti határ mentén olyanok is vannak, melyek **a kecskeméti, vagy a szolnoki ingázási vonzáskörzethez tartoznak**.

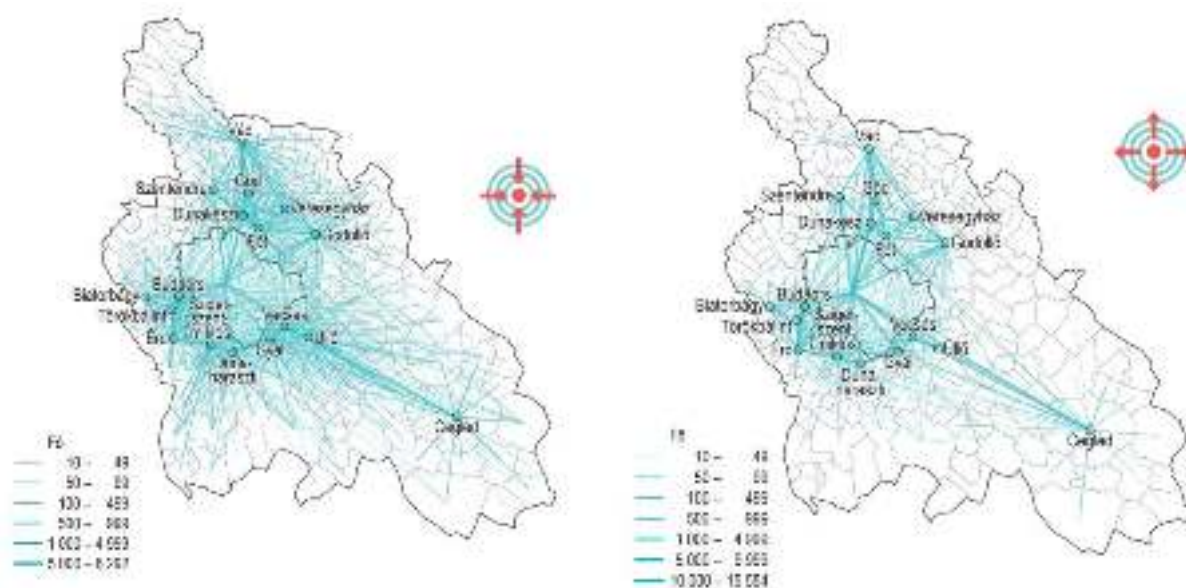
58. ábra Budapest és a vármegyeszékhelyek vonzáskörzete, 2022

Forrás: TÉR-KÉP, 2023

Ahogy említettük az ingázási szokások sokrétűek, ez kiemelten Pest vármegye esetében mutatkozik meg. Az ország 39 legalább 5000 fő ingázót fogadó településéből 17 település Pest vármegyében található és a napi ingázás térstruktúrájának komplexitását mutatja, hogy ezek Cegléd kivételével mind Budapest vonzáskörzetéhez tartoznak. Ez azt is jelenti, hogy az **ország legnagyobb munkaerőpiaci központjának számító főváros környezetében is jelen vannak azok a települések, amelyek nem alvóváros jellegűek, hanem maguk is képesek vonzó munkalehetőségeket kínálni.** A legtöbb bejárót fogadó településeken egyébként az eljárás is gyakori, hiszen **az ott élők 60 százaléka másik településen dolgozik, nagyjából Budapesten (68%), kisebb részt (25%) más pest vármegyei településen.** Azt is ki kell emelni, hogy **Budapestről is napi szinten több mint 80 ezer ember ingázik kifelé,** melynek nagyobb része Pest vármegyében csapódik le.

A legalább 5000 fő ingázót fogadó Pest vármegyei településekre bejáró (bal) és onnan eljáró (jobb) foglalkoztatottak ingázási térképe Budapest és Pest vármegye vonatkozásában, 2022

Forrás: TÉR-KÉP, 2023

ÖSSZEGZÉS

PEST VÁRMEGYE FOGLALKOZTATÁSI ÉS MUNKANÉLKÜLSÉGI HELYZETÉT TEKINTVE LÉNYEGÉBEN LEKÖVETE A HAZAI TRENDEKET AZ ELMÚLT IDŐSZAKBAN, AZ ORSZÁGOS ÁTLAGHOZ KÉPEST VÉGIG HOL TÖBBÉ, HOL KEVÉSBÉ KEDVEZŐBB HELYZETET MUTATOTT. A FOGLALKOZTATÁS BŐVÜLÉSE A MUNKANÉLKÜLIEK ELHELYEZKEDÉSÉN TÚL AZ INAKTÍV NÉPESSÉG AKTIVIZÁLÁSÁBÓL IS TÁPLÁLKOZOTT A VÁRMEGYÉBEN, AZ ORSZÁGOSHOZ TRENDEKHEZ HASONLÓAN. PEST VÁRMEGYE MUNKAERŐPIACI STABILITÁSÁT JELZI, HOGY MÍG MAGYARORSZÁG ESETÉBEN 36 FŐ ÁLLÁSKERESŐ JUT EZER LAKOSRA, ADDIG A VÁRMEGYÉBEN CSUPÁN 21. AZ ÖSSZESEN KEDVEZŐ HELYZET ELLENÉRE AZONBAN TÖBB, JELLEMZŐEN PEST VÁRMEGYE DÉLI, PERIFÉRIKUSABB HELYZETŰ JÁRÁSÁBAN IS AZ ORSZÁGOS ÁTLAGOT MEGHALADÓ ÁLLÁSKERESŐI ARÁNNYAL TALÁLKOZUNK. RÁADÁSUL EZEKBE A JÁRÁSOKBAN A NŐI, A PÁLYAKEZDŐ ÉS A TARTÓS ÁLLÁSKERESŐK ARÁNYA IS MAGASABB. ÖSSZESEN A VÁRMEGYE DÉLI, AGGLOMERÁCIÓN KÍVÜLI JÁRÁSAIBAN JÓL KÖRVONALAZÓDIK EGY OLYAN EGYBEFÜGGŐ TÉRSÉG, AHOL A NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK KÖZÖTT VISZONYLAG SOKAN VANNAK AZOK, AKIK VALAMILYEN KOMPETENCIAHIÁNY, VAGY NEM MEGFELELŐ SZOCIÁLIS HÁTTÉR MIATT MÁR KISZORULTAK A MUNKAERŐPIACRÓL, VISSZAVEZETÉSÜK CSAK KÜLSŐ SEGÍTSÉGGEL LEHETSÉGES.

AZ EGY FŐRE JUTÓ BRUTTÓ JÖVEDELMEKET TEKINTVE PEST VÁRMEGYE A RÉGIÓK KÖZÖTT A KÖZÉPMEZŐNYBEN HELYEZKEDIK EL. A VÁRMEGYÉBEN A MUNKAJÖVEDELMEK ÖSSZES HÁZTARTÁSI JÖVEDELEMHEZ MÉRT ARÁNYA 2,9 SZÁZALÉKPONTTAL MAGASABB VOLT, MINT ORSZÁGOSAN, AMI A HÁZTARTÁSOK ÖSSZETÉTELE, ILLETVE AZ ÁTLAGOSNÁL KEDVEZŐBB FOGLALKOZTATÁSI MUTATÓK EREDMÉNYE. FONTOS TÉNYEZŐ, HOGY PEST VÁRMEGYE DOLGOZÓ NÉPESSÉGÉNEK ESETÉBEN A BUDAPESTI MUNKAPIAC KIEMELT SZEREPET JÁTSZIK, ELSŐSORBAN AZ AGGLOMERÁCIÓS LAKOSOK KÖRÉBEN.

4.6.5 Közlekedés, elérhetőség

4.6.5.1 A vármegye helye a nemzetközi közlekedési hálózatban

Pest vármegye európai viszonylatban is kiemelt csomóponti szerepet tölt be. Ezt jól mutatja, hogy a legfontosabb transzeurópai közlekedési folyósókat kijelölő **TEN-T hálózat korridorjai közül mindegyik Magyarországot érintő fő ág áthalad a vármegyén.** Az egyik, az úgynevezett mediterrán folyosó Dél-Európát köti össze Horvátországon és hazánkon keresztül az EU keleti, ukrán határával. A másik, a keleti/kelet-mediterrán folyosó Észak-Németország és Délkelet-Európa kikötőit köti össze Ausztrián és Magyarországon keresztül. A harmadik pedig a Rajna-Duna folyosó, mely bár szorosan kapcsolódik a folyókhoz, több leágazása is elhagyja a Duna vonalát, például a Budapesttől keletre tartó, mely Aradon keresztül éri el a Fekete-tengert. A vonalas infrastruktúrán túl a vármegye csomóponti szerepét tovább erősítik az olyan, szintén TEN-T hálózat részét képező pontszerű létesítmények is, mint az ország egyetlen jelentős nemzetközi, légi teherforgalmat is lebonyolító reptere, a **Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér** is Pest vármegyében van, továbbá a vármegyei gazdasági szereplők számára elérhető a legnagyobb magyar belvízi kikötő, a **Budapesti Szabadkikötő (Csepeli Szabadkikötő)** logisztikai kapacitása is.

59. ábra: Európa fő közlekedési folyósói a TEN-T rendszer keretében

Forrás: Európai Bizottság, portfolio.hu

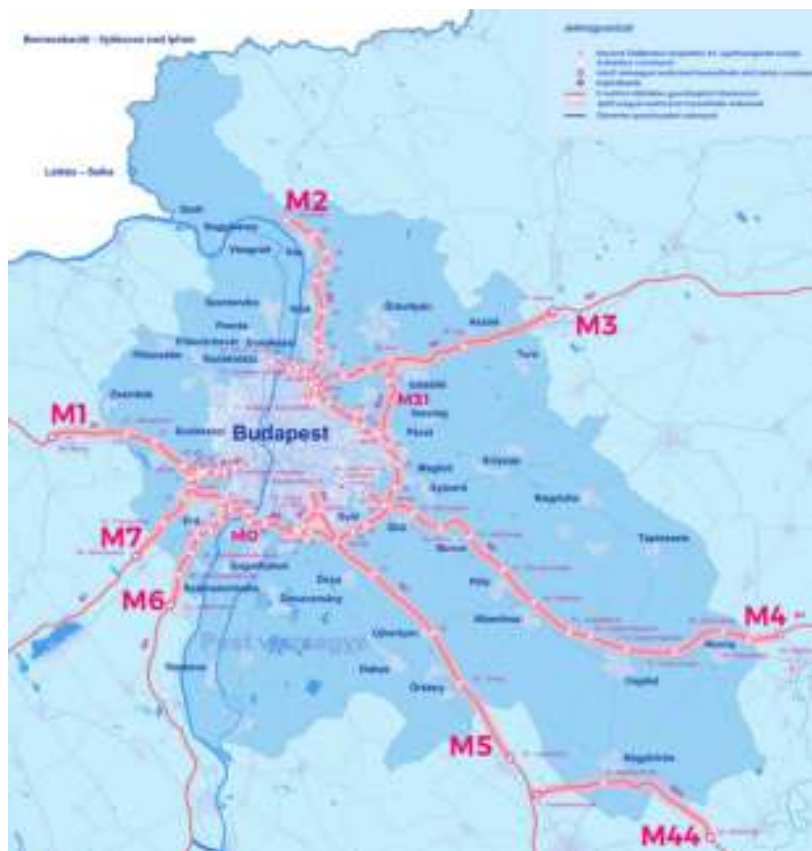
4.6.5.2 Közúti közlekedés

Pest vármegye közúthálózata főbb jellemzői:

- Pest vármegye úthálózata az országos átlaghoz viszonyítva **magasabb úthálózati sűrűséget** mutat, ami elsősorban **Budapest közelségének** és a fejlett agglomerációs övnek köszönhető
- **erősen Budapest-centrikus sugaras szerkezetű**, amely az országos közlekedési irányokat összefogja
- **gazdag gyorsforgalmi hálózatban** (M0 + nagy autópályák) és kiterjedt **főúthálózatban**;
- kiszolgálja mind a **regionális forgalmat**, mind a **nagy távolságú nemzetközi tranzitot**
- **forgalmi terhelés és fejlesztési igény** szempontjából is meghatározó Magyarország közlekedési rendszerében.

A közúti közlekedés **jól kiépített** és országon belüli csomóponti szerepének megfelelően a kiemelt hazai gazdasági térségekkel és a szomszédos országokkal a gyorsforgalmi elérhetőség biztosított. Az M1-es autópálya északnyugat Magyarországon, majd Bécsen keresztül Nyugat-Európa felé biztosít közúti kapcsolatot. Az M2-es Észak-Magyarország, illetve Szlovákia irányába tölt be kapu szerepet. Az M3-as pedig az ország keleti felével, illetve Kelet-Európával kapcsolja össze a vármegyét. Az M4-es a délkeleti országrész és Románia, míg az M5-ös Szegeden keresztül a Balkán felé jelent közlekedési kapcsolatot. Az M6 és az M7 pedig a déldunántúli térségekkel és Horvátországgal teremti közúti kapcsolatot. Ezen folyósók között pedig az M0-as autópályát biztosítja az összeköttetést, ezzel egyben tehermentesítve a fővárosi úthálózatot. A gyorsforgalmi úthálózatot pedig kiegészíti a számos I. és II. rendű országos főút, illetve mellékút, valamint az egyéb állami és önkormányzati utak hálózata. Az országos **közutak hossza 2730 km** Pest Vármegyében, ebből **gyorsforgalmi út 220 km**. Az **önkormányzati utak becsült hossza meghaladja a 8000 km-t**.

60. ábra: Gyorsforgalmi utak Pest vármegyében

Forrás: nemzetiutdij.hu

Ahogy a fentiekből is látszik, a centrális, Budapest körül összefutó autópályahálózat miatt lényegében az országot átszelő valamennyi útvonal áthalad a térségen, ami ugyan a logisztika és a kereskedelem területén kétségtelen előnyökkel jár, ugyanakkor **egyre kevésbé kezelhető, a helyi lakosság közlekedését rendkívül megnehezítő és jelentős környezetterheléssel járó helyzetet teremt a vármegyében**, amit súlyosbít az agglomerációs lakosság napi szintű ingázásából fakadó fokozódó forgalomterhelés. Bár a közelmúltban elkezdődött a harántirányú útvonalak kiépítése (M8, M9), ugyanakkor ezek várhatóan csak hosszú távon jelentenek majd valós tehermentesítést a térség számára.

Forgalmi adatok:

A 2023-as országos keresztmetszeti forgalmi adatok alapján (amelyekben Pest vármegyei szakaszok is benne vannak) a legforgalmasabb utak:

Út	Átlagos napi forgalom (jármű/nap)
M0 autóút	~94 600 jármű/nap
M1 autópálya	~66 200 jármű/nap

Út Átlagos napi forgalom (jármű/nap)

M5 autópálya ~48 700 jármű/nap

M31 autópálya ~38 600 jármű/nap

M7 autópálya ~37 100 jármű/nap

M51 autóút ~36 600 jármű/nap

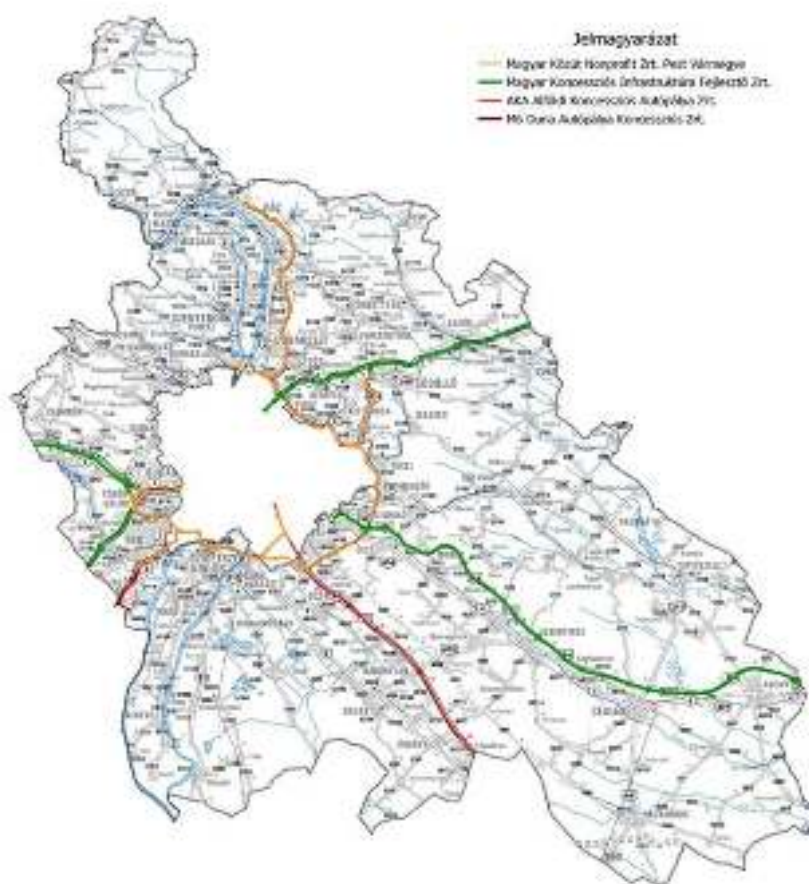
M3 autópálya ~34 300 jármű/nap

M2 autóút ~32 400 jármű/nap

Ezek közül az **M0, M31, M51, M2, M3 és M4/M5** Pest vármegyében is forgalmas szakasznak számítanak, **különösen az agglomeráció és a főváros körüli bevezető szakaszok.**

Budapest környékén és agglomerációjában a **napi ingázó forgalom jelentős** — emiatt a délutáni és reggeli **csúcsidőben komoly torlódások adódnak**, ami a főbb utak (pl. M0 körgyűrű, M3-as, M2-es bevezető szakaszok) intenzív használatából fakad. A **M0 körgyűrű hiányzó, északnyugati szakaszának megépítésével jelentős mértékben lehetne a napi ingázásból fakadó torlódásokat csillapítani.**

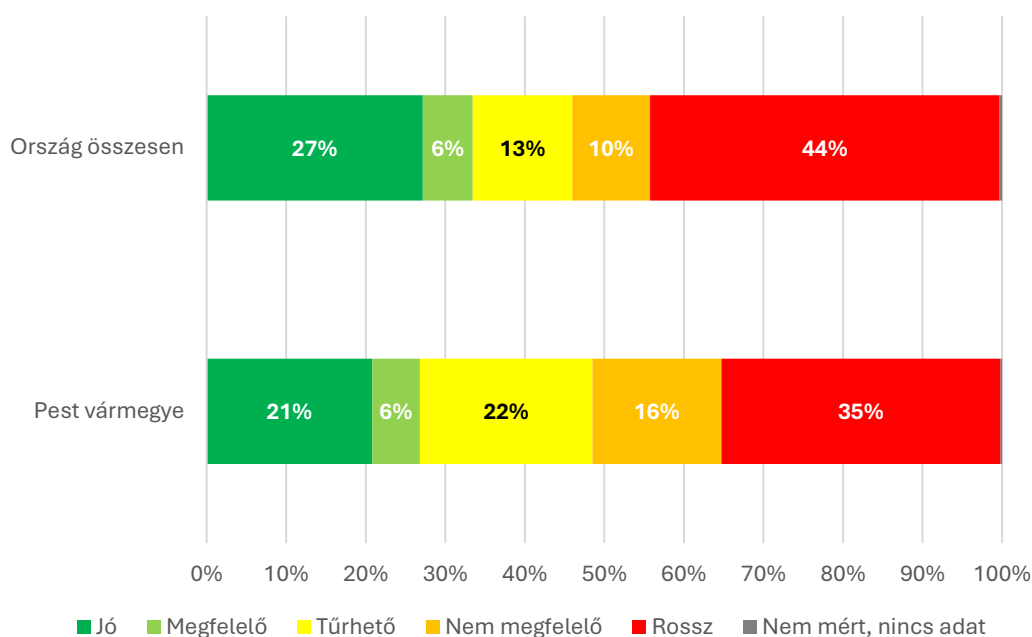
61. ábra: Gyorsforgalmi közúthálózat fenntartók szerint

Forrás: Magyar Közút Zrt

A közúthálózat állapota sajnos közel sem kielégítő. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt szilárdburkolatú utak (azaz a földutak és a koncessziós szerződések keretében egyéb szervezetek által kezelt gyorsforgalmi utak nem tartoznak ebbe a körbe) 35%-a rossz, további 16%-a pedig nem megfelelő és mindössze harmaduk jó, vagy megfelelő állapotú burkolattal rendelkezik, **ami még így is az országosnál valamivel kedvezőbb állapotokra utal.**

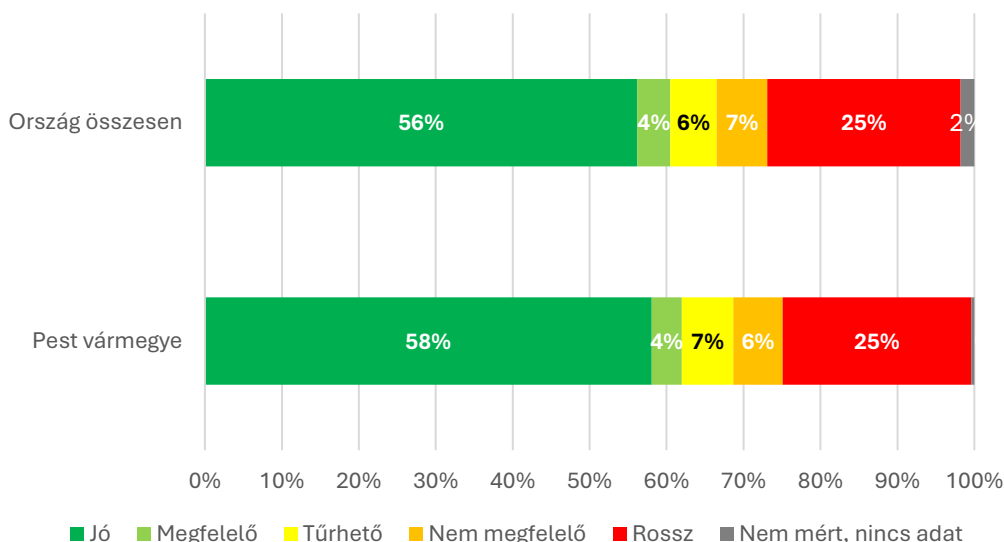
62. ábra: A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt közutak (kivéve földutak) burkolatállapot osztályzat szerinti megoszlása (%), 2024.12.31.

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A közutak állapotáról kedvezőbb képet festenek a teherbírás szerinti osztályzataik, hiszen **több mint felük jó teherbírásúnak minősül, tehát alkalmas akár intenzív tehergépjárműforgalomra is.** Ebben a tekintetben egyébként lényegi különbség nincs a vármegyei, valamint az ország többi részének a közúti hálózata között.

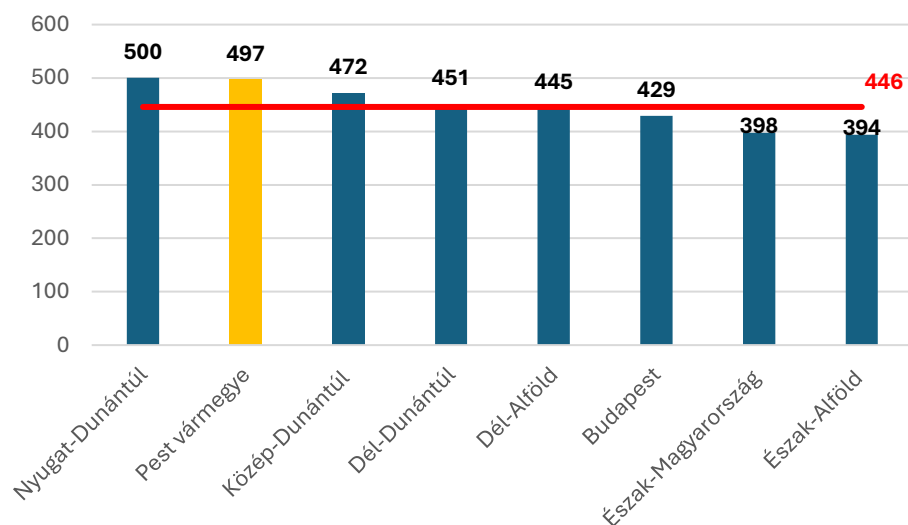
63. ábra: Országos közutak (kivéve földutak és autópályák, autóutak csomóponti ágai) teherbírás osztályzat szerinti megoszlása (%), 2024.12.31.

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A közúti közlekedés kapcsán érdemes megvizsgálni a vármegye lakosságának motorizációs fokát, azaz, hogy 100 lakosra hány darab személygépkocsi jut. Ez mutató egyrésztől gazdasági, jóléti helyzetet tükröz, hiszen minél nagyobb jövedelmű egy lakosság, annál többen tudnak és annál több személygépkocsit vásárolni és fenntartani. Ugyanakkor a térség közlekedési helyzetének is fontos mutatója (bár inkább fordított előjellel), hiszen minél több autóval rendelkezik a lakosság, annál nagyobb teher helyeződik a közlekedési infrastruktúrára. Ezt figyelembe véve tehát gazdasági értelemben pozitívan, közlekedési infrastruktúra leterheltségét tekintve pedig negatívan értékelhető az, hogy **Pest vármegyében az ezer főre jutó személygépkocsik száma 492 volt 2024-ben, ami az országos átlagot (446 db) jóval meghaladó érték** és 500 db/ezer fővel egyedül a Nyugat-Dunántúl tudta megelőzni a vármegyét.

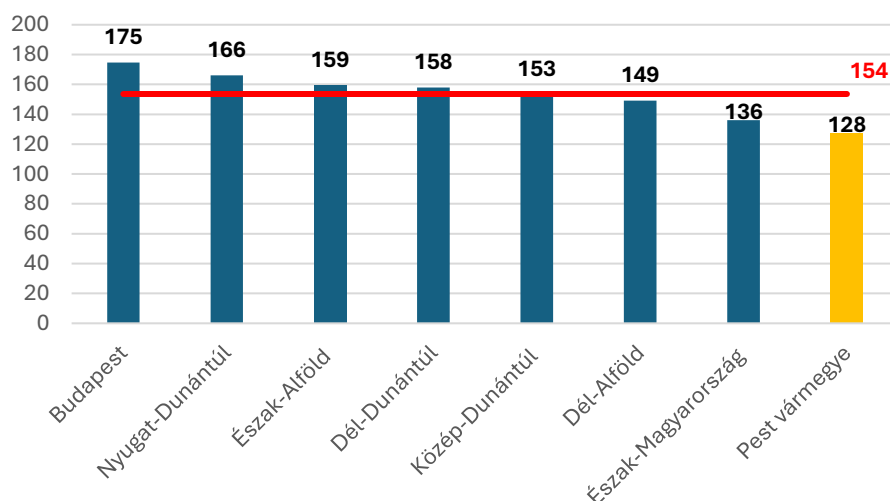
64. ábra: Régiók motorizációs foka (db/ezer fő), 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A magas motorizációs szint ellenére érdekes módon a **lakosságra vetített baleseti arány mégis alacsony, sőt országosan messze a legalacsonyabb Pest vármegyében**. A vármegyében 100 ezer főre mindösszesen 128 személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset jutott 2024-ben, miközben országosan 154, Budapesten pedig 175 eset jutott ugyanennyi lakosra. **Egyes Pest vármegyei útszakaszokhoz** (pl. 51/510 vagy M0-ás szakaszok) ugyanakkor **magasabb számú baleset és forgalmi esemény kapcsolódik**, ami szintén a nagy forgalmi terhelésre utal.

65. ábra: 100 ezer főre eső személyi sérüléssel járó közúti közlekedési balesetek (eset) száma, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.5.3 Vasúti közlekedés

A vasút esetében Pest vármegye és Budapest a közúti infrastruktúrájánál látottnál is még inkább centrális szerepet tölt be az országos hálózatban. Egyrészt a legfontosabb nemzetközi és országos jelentőségű vonalak kivétel nélkül a budapesti fejpályaudvarok valamelyikében végződnek, másrészt a budapesti vasúti hidak jelentik azokat az országos szintű szűk keresztmetszeteket, amiken keresztül az országot kettészelő Dunán való vasúti áthaladás lehetséges. 567 km-el (2024) Pest vármegye rendelkezik a legkiterjedtebb vasúti infrastruktúrával a vármegyék között. Pest vármegyét (HÉV vonalakat nem számítva) az alábbi vasútvonalak érintik:

- 1. sz.: Budapest-Győr-Hegyeshalom-Rajka;
- 2. sz.: Budapest-Esztergom;
- 30a sz.: Budapest-Székesfehérvár, amely a 30. sz. (Budapest-)Székesfehérvár-Nagykanizsa-Murakeresztúr vasútvonal fővárosi elővárosi szakasza;
- 40a sz.: Budapest-Pusztaszabolcs, amely a 40. sz. (Budapest-)Pusztaszabolcs-Pécs vasútvonal fővárosi elővárosi szakasza;
- 70. sz.: Budapest-Vác-Szob;
- 71. sz.: Budapest-Veresegyház-Vác;
- 77. sz.: Aszód-Vácrátót;
- 80a sz.: Budapest-Hatvan, amely a 80. sz. (Budapest-)Hatvan-Miskolc-Szerencs-Sátoraljaújhely vasútvonal fővárosi elővárosi szakasza;
- 100a sz.: Budapest-Cegléd-Szolnok, amely a 100. sz. (Budapest-)Solnok-Debrecen-Nyíregyháza-Záhony vasútvonal fővárosi elővárosi szakasza;
- 120a sz.: Budapest-Újszász-Szolnok, amely a 120. sz. (Budapest-)Solnok-Békéscsaba-Lőkösháza vasútvonal fővárosi elővárosi szakasza;
- 142. sz.: Budapest-Lajosmizse-Kecskemét;
- 140. sz.: Cegléd-Szeged;
- (150. sz.: Budapest-Kunszentmiklós-Tass-Kelebia: felújítás miatt 2022 óta nincs vonatközlekedés a vonalon).

66. ábra: Pest vármegye vasúti hálózata

Forrás: mavcsoport.hu

Összességében a magyar vasúttal kapcsolatban negatív a közmegeítélés, aminek az érzékelhetően leromlott állapotban lévő vasúti infrastrukturális elemek (pályaudvarok, állomások, szerelvények) és a médiának is témát adó késések alapoznak meg. Ugyanakkor érdemes azt is kiemelni, hogy az **ország többi térségéhez képest sok szempontból jobb a vármegyei vasúti infrastruktúra állapota**, hiszen általánosságban a járműállomány is korszerűbb és egy kivétellel (142. sz. vasútvonal) villamosítottak a vasútvonalak, valamint bár nagy a szórás és sok esetben csupán 40-50 km/h az érvényben lévő pályasebesség, ugyanakkor így is gyorsabb vonatközlekedést tapasztalhatunk, mint máshol. A korszerűbb infrastruktúra leginkább annak köszönhető, hogy a vármegyében valamennyi vasútvonal nagy forgalmú és nagy a részaránya az országosan kiemelt jelentőségű vonalaknak, márpedig a felújításra fordított források tekintetében ezek jellemzően prioritást élveznek, szemben a többi vármegyében dominánsabban jelenlévő mellék- és szárnyvonalakkal.

67. ábra: Érvényben lévő vasúti pályasebességek a Pest vármegyét érintő vasútvonalakon

Forrás: OpenStreetMap

A vasúthálózat fejlesztése sajnos csak lassú tempóban halad előre, ami egyrészt annak köszönhető, hogy Magyarország és Pest vármegye nemzetközi szinten is sűrű és kiterjedt hálózattal rendelkezik. Ráadásul ennek a kiterjedt hálózatnak a markáns hányada sok-sok évtizeddel ezelőtt létesült, így egy régi kor igényeit tükrözi, amire szemléletes például szolgálnak azok az állomások, melyek nehezen megközelíthető, lakott területektől mai szemmel érhetetlenül távol helyezkednek el, így a korszerűsítésen túl a hálózat sokkal mélyebb újragondolását igénylik. Másrészt az is hátráltatja a fejlesztések megvalósulását, hogy a vasútépítés és -felújítás kimondottan magas fajlagos költséggel rendelkezik. Bár a kedvezőtlen külső környezet letörte a kezdeti lendületet és egyelőre nehezen látható a későbbi sorsa, ugyanakkor prosperáló mederbe terelné a Pest vármegyei vasúti infrastruktúra fejlődését a kormány által elfogadott **Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia** megvalósítása.

68. ábra: A Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia kijelölt fejlesztései

Forrás: budapestvasut2040.hu

4.6.5.4 Légi és belvízi közlekedés

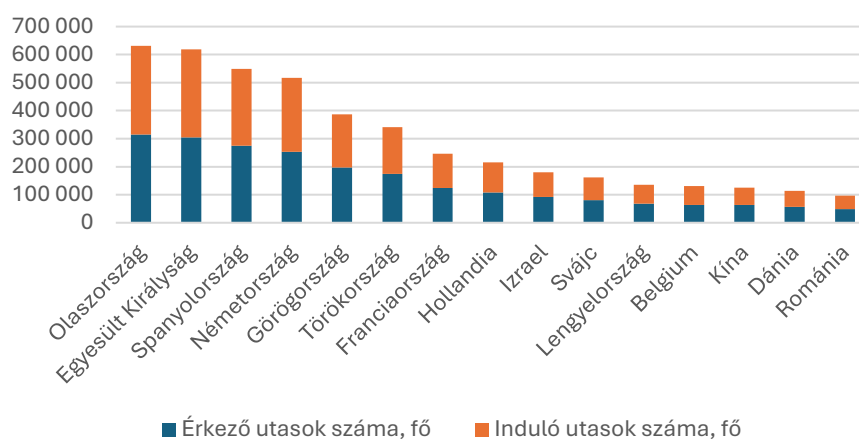
A legfrissebb 2025. III. negyedévi adatok szerint a legintenzívebb légi utasforgalom Olaszországgal volt, amit az Egyesült Királyság, Spanyolország, Németország, Görögország és Törökország követ. Jól látható tehát, hogy Magyarország **klasszikus turisztikai küldő és fogadó országai irányába bonyolította a legnagyobb forgalmat a reptér.**

Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtár, forrás: bud.hu

Az országon belül Pest vármegye egyedi adottsággal rendelkezik a légi közlekedést tekintve, hiszen itt található Magyarország legnagyobb és egyetlen légi teherforgalmat is lebonyolító nemzetközi repülőtere a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, mely 2024-ben a magyar állam 80 százalékos tulajdonába került. **A repülőtér minden eddigi rekordot megdöntve 17,6 millió utast fogadott és indított 2024-ben.** A tavalyi kezelt 17 574 413 utassal az éves forgalom nemcsak a 2023-as értéket haladta meg 19,5%-kal, hanem az eddigi csúcstartó 2019-es adatot is túlszárnyalta 8,7%-kal. A légi áruszállítás terén is kiemelkedő év volt. **2024-ben a kezelt áru mennyisége megközelítette a 300 000 tonnát** - egészen pontosan 299 642 tonnával zárult az év. Ez 48,8%-os növekedést jelent az előző évhez képest, és ismét a régió vezető szereplőjévé teszi a budapesti repülőteret.³²

69. ábra: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma, 2025. III. negyedév

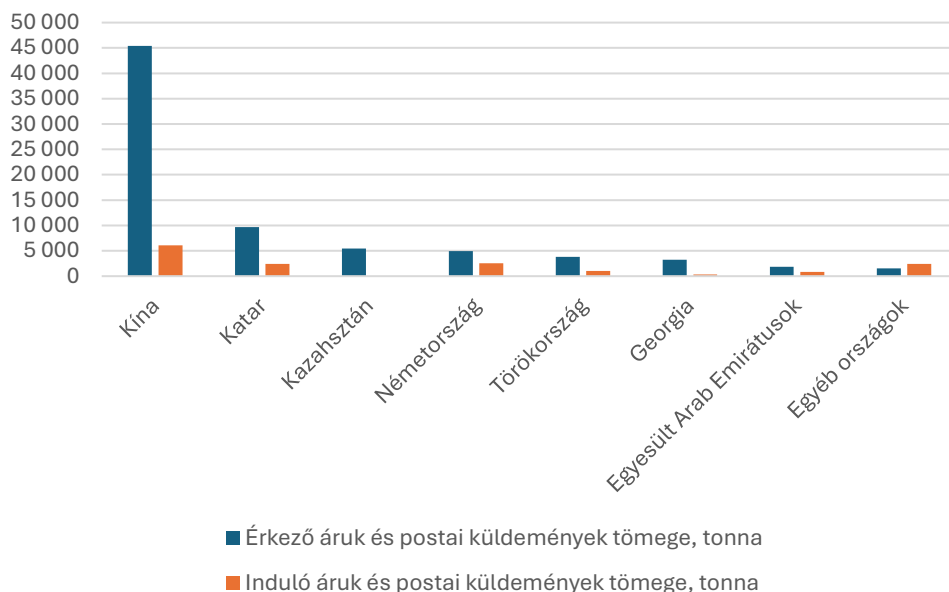

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A cargo forgalmat tekintve ugyanebben az időszakban egy sokkal egyoldalúbb képet látunk, hiszen egyrészt az **induló áruk volumene mindössze a 13 százaléka az érkezőkének.** Másrészt Kína irányába nagyságrendekkel nagyobb cargo forgalmat bonyolít le a repülőtér, mint bármelyik másik országéba: **az érkező áruk 60, míg az induló áruk 39 százaléka Kínából jött, illetve oda ment.**

³² [A budapesti repülőtér története](#)

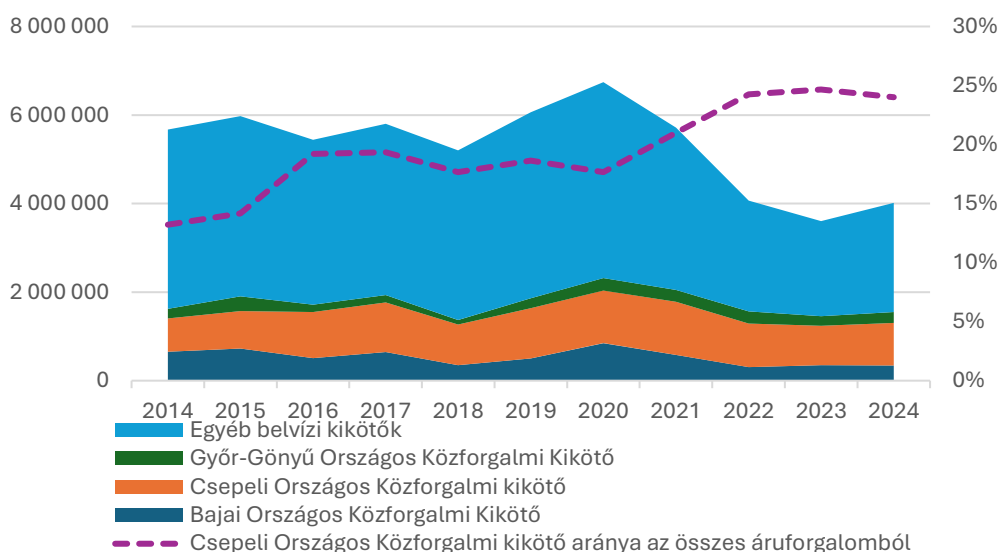
70. ábra: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér áruforgalma, tonna, 2025. III. negyedév

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérhez hasonló kiemelt szerepet tölt be a Csepeli Országos Közforgalmi kikötő, mely bár Budapesten és nem Pest vármegye területén helyezkedik el, de a vármegye gazdasági szereplői számára jól elérhető, így a vármegyei logisztikai rendszerhez szorosan kapcsolódó infrastruktúrát jelent. A 2020 óta csökkenő áruforgalom érdekes módon leginkább az egyéb, kisebb kikötőkben jelentkezik, miközben a Csepeli Országos Közforgalmi kikötő áruforgalma nagyjából stagnált, aminek köszönhetően a 2014. évi 13-ról 2024-re 24 százalékra nőtt a kikötő részesedése a teljes hazai belvízi kikötői áruforgalomból.

71. ábra: Belvízi kikötői áruforgalom kikötőnként, tonna, 2014-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

ÖSSZEGZÉS

PEST VÁRMEGYE EURÓPAI VISZONYLATBAN IS KIEMELT CSOMÓPONTI SZEREPET TÖLT BE. EZT JÓL MUTATJA, HOGY A LEGFONTOSABB TRANSZEURÓPAI KÖZLEKEDÉSI FOLYÓSÓKAT KIJELELŐ TEN-T HÁLÓZAT KORRIDORJAI KÖZÜL VALAMENNYI MAGYARORSZÁGOT ÉRINTŐ FŐ ÁG ÁTHALAD A VÁRMEGYÉN. EMELLETT ITT TALÁLHATÓ AZ ORSZÁG LEGJELENTŐSEBB ÉS EGYRE NAGYOBB UTAS- ÉS ÁRUFORGALMAT LEBONYOLÍTÓ REPTERE, A LISZT FERENC NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉR. JÓL MEGKÖZELÍTHETŐ A VÁRMEGYÉBŐL A VÍZIKÖZLEKEDÉS SZEMPONTJÁBÓL HASONLÓ SÚLYT KÉPVISELŐ CSEPELI ORSZÁGOS KÖZFORGALMI KIKÖTŐ IS.

A BUDAPEST KÖRÜL ÖSSZEFUTÓ AUTÓPÁLYAHÁLÓZAT MIATT LÉNYEGÉBEN AZ ORSZÁGOT ÁTSZELŐ VALAMENNYI ÚTVONAL ÁTHALAD A TÉRSÉGEN, AMI UGYAN A LOGISZTIKA ÉS A KERESKEDELEM TERÜLETÉN KÉTSÉGTelen ELŐNYÖKKEL JÁR, UGYANAKKOR EGYRE KEVÉSBÉ KEZELHETŐ, A HELYI LAKOSSÁG KÖZLEKEDÉSÉT RENDKÍVÜL MEGNEHEZÍTŐ ÉS JELENTŐS KÖRNYEZETTERHELÉSSSEL JÁRÓ HELYZETET TEREMT A VÁRMEGYÉBEN, AMIT SÚLYOSBÍT AZ AGGLOMERÁCIÓS LAKOSSÁG NAPI SZINTŰ INGÁZÁSÁBÓL FAKADÓ FOKOZÓDÓ FORGALOMTERHELÉS. HISZEN AZ EMELKEDŐ NÉPESSÉG MELLETT A SZEMÉLYAUTÓK SZÁMA MÉG JOBBAN NÖVEKSZIK: PEST VÁRMEGYÉBEN AZ EZER FŐRE JUTÓ SZEMÉLYGÉPKOCSIK SZÁMA 492 VOLT 2024-BEN, AMI AZ ORSZÁGOS ÁTLAGOT (446 DB) JÓVAL MEGHALADÓ ÉRTÉK. A NAGY TERHELÉS MIATT A KÖZÚTHÁLÓZAT BURKOLATI ÁLLAPOTA SAJNOS KÖZEL SEM KIELÉGÍTŐ A MAGYAR KÖZÚT STATISZTIKÁI ALAPJÁN.

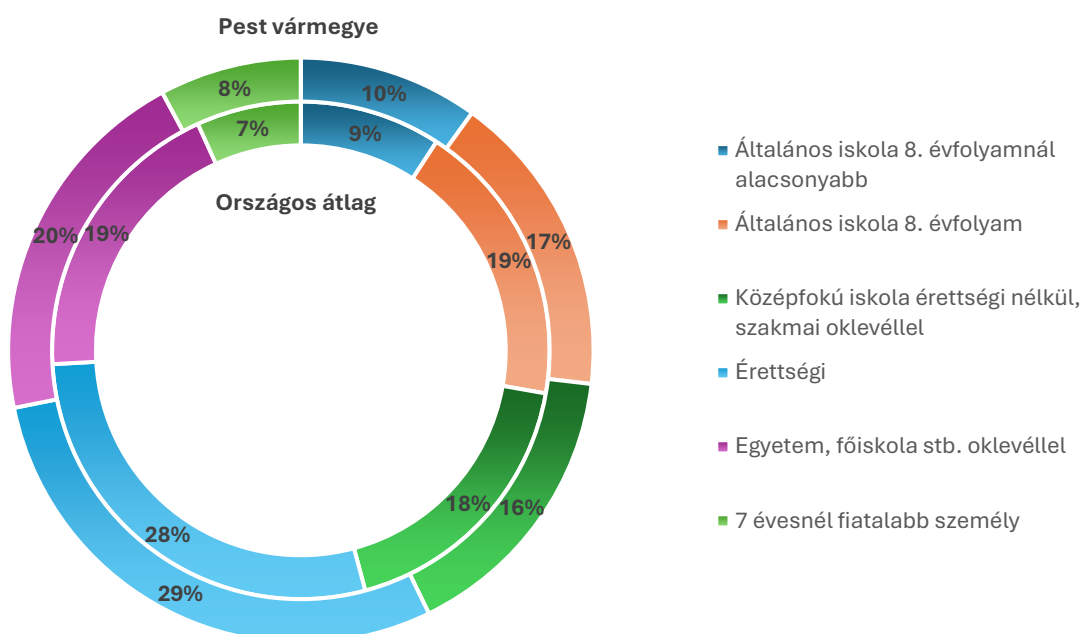
A VASÚT ESETÉBEN PEST VÁRMEGYE ÉS BUDAPEST A KÖZÚTI INFRASTRUKTÚRÁNÁL LÁTOTTNÁL IS MÉG INKÁBB CENTRÁLIS SZEREPET TÖLT BE AZ ORSZÁGOS HÁLÓZATBAN. AZ ORSZÁG TÖBBI TÉRSÉGÉHEZ KÉPEST SOK SZEMPONTBÓL JOBB A VÁRMEGYEI VASÚTI INFRASTRUKTÚRA ÁLLAPOTA. EGY KIVÉTELLEL (142. SZ. VASÚTVONAL) VILLAMOSÍTOTTAK A VASÚTVONALAK. ANNAK ELLENÉRE, HOGY PONT AZ UTÓBBI ESETBEN CSUPÁN 40-50 KM/H AZ ÉRVÉNYBEN LÉVŐ PÁLYASEBESSÉG, A VASÚTVONALAK ÁLLAPOTA KEDVEZŐBB, MINT AZ ORSZÁGOS ÁTLAG.

4.6.6 Humán infrastruktúra

4.6.6.1 Oktatás

A vármegye népességének az iskolázottsági szintje hasonló, ugyanakkor valamivel kedvezőbb, mint az országos átlag. A népesség 10 százalékának általános iskolai végzettsége sincs, ami minimálisan magasabb arány az országos átlagnál (9%), viszont a szintén alacsony iskolázottságú csoportnak számító csupán általános iskolát végzettek aránya már két százalékponttal jobb az országos átlagnál. Összességében a vármegyei népesség valamivel több mint negyede alacsonyan iskolázott. Pozitív adat ugyanakkor, hogy mind az érettségizettek, mind a diplomások aránya magasabb valamivel az országos átlagnál és összességében a népesség majdnem felét (49%) ez a két csoport teszi ki.

72. ábra: A népesség legmagasabb iskolai végzettség szerinti eloszlása, 2022

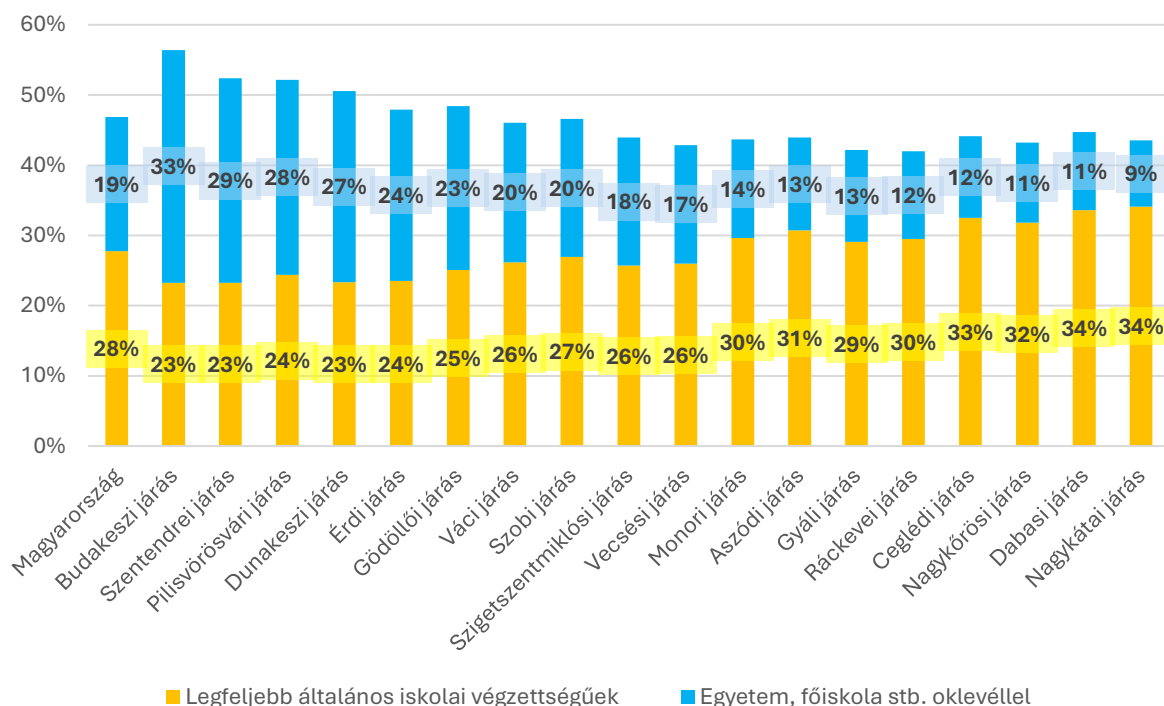
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A végzettségi statisztikákat járási szinten vizsgálva látható, hogy a **legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a Nagykőrösi, Dabasi, Nagykáti, Ceglédi, Aszódi, Monori, Gyáli és Ráckevei járásokban a legmagasabb, elérve a 28 százalékot, azaz az országos átlagnál magasabb.** Ezekben a járásokban azonban nem az előregedő népesség, hanem sokkal inkább a **szegénység miatt** ilyen magas a szakképzettséggel nem rendelkező népesség aránya. A szakképesítés hiánya miatt nehézkes az elhelyezkedés, illetve alacsonyabb jövedelmek érhetők el, így ezekben a járásokban az alacsony iskolázottság nagy mértékben járul hozzá a szegénység generációk közötti átöröklődéséhez. Ezt a körforgást csak komoly társadalmi szerepvállalás mellett, a gyermekek fejlesztésével, tehetséggondozásával lehet megszakítani. Az

elhelyezkedési és munkanélküliségi problémákkal a kapcsolat egyértelmű, mivel a munkanélküliségi statisztikákban is rendre ezek a járások mutatják az országos átlagnál is rosszabb értékeket.

A skála másik végén helyezkednek el a diplomások, akiknek az aránya nem kizárólag munkaerőpiaci szempontból lényeges, hiszen az értelmiség jelenléte hatással van a térség kulturális életére, de sok szempontból a térség társadalmi, gazdasági életére, a népességmegtartó képességére, de áttételesen még az épített környezet minőségére is. **A vármegye járásai közül a Nagykátai, a Nagykőrösi és a Dabasi járásokban a diplomások aránya csupán fele az országos átlagnak, de szintén nagyon alacsony a részarányuk a Ceglédi, a Ráckevei, a Gyáli, az Aszódi és a Monori járásban. Lényegében azokban a járásokban van kevés felsőfokú végzettségű, ahol amúgy az alacsonyan végzettek aránya pedig magas.** A vármegye területi heterogenitását mutatja, hogy mindeközben Budapest nyugati agglomerációs övezetében lévő egyes járások esetében pedig az országos átlagot több mint 10 százalékponttal meghaladja a diplomások aránya.

73. ábra: A legfeljebb általános iskolai és a felsőfokú végzettségűek aránya Pest vármegye járásaiban, 2022

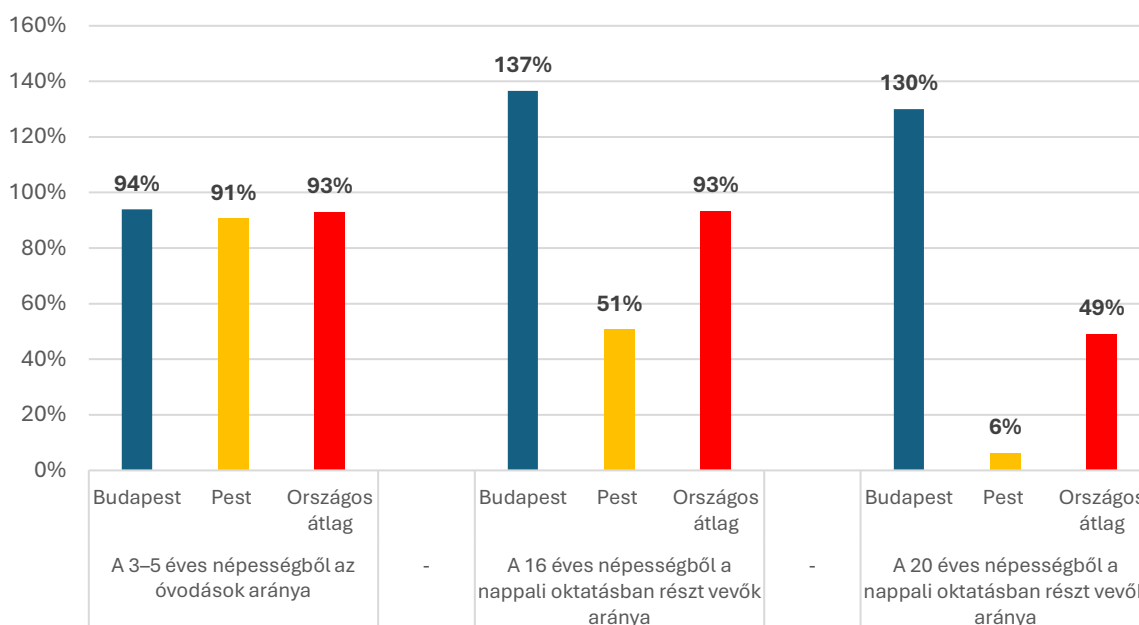

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A nagy területi eltérések ellenére összességében országos átlag feletti iskolázottsági szint mellett elsőre ellenmondásnak tűnhetnek a vármegye oktatási intézményeiben tanulók rendkívül alacsony arányai. Bár az óvodások aránya alig marad el az átlagtól, ugyanakkor a nappali oktatásban részt vevők aránya a 16 éves, de különösen a 20 éves népességből

nagyságrendekkel alacsonyabb az országos átlagnál, miközben Budapesten 130 százalékot is meghaladják. Emögött is első sorban Pest vármegye vármegyék közötti speciális helyzete húzódik meg, mivel itt a tanulókat nem a vármegyéhez tartozó oktatási központok, hanem az oktatási intézmények hierarchiáján fel felé haladva egyre nagyobb arányban Budapest szívja fel. **Tehát Pest vármegyében és különösen a népesség nagyobb részét tömörítő agglomerációs övezetben az oktatás alapvetően Budapest központú és alacsony a vármegyei oktatási intézmények szerepe.**

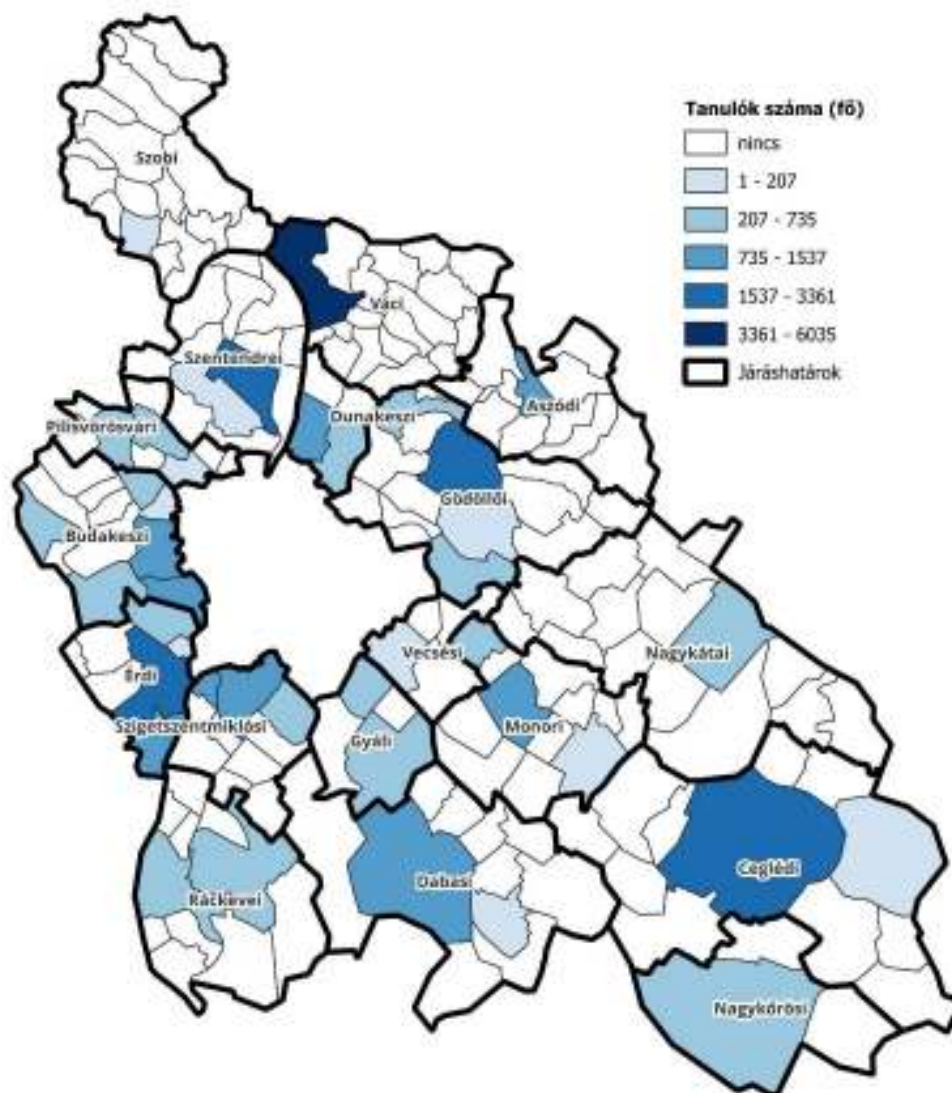
74. ábra: Az óvodások és nappali oktatásban résztvevők aránya, 2024/2025

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Nagyobb területi bontásban látható, hogy a középiskolások az agglomeráción kívül jellemzően a **járasközpontokba tömörülnek**. Az agglomeráción belül **valamennyi nagyobb településnek van középiskolai oktatása**, ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy a nyugati, budai oldali agglomerációban nagyobb a középiskolások koncentrációja. 6 035 fő középfokú iskolai tanulóval kiugró értéket képvisel, így **vármegyei szinten egyértelműen középfokú oktatási központnak lehet tekinteni Vácot**, de több ezres tanulói létszámmal szintén jelentős központok Cegléd, Gödöllő és Szentendre. Érdeemes megemlíteni Érdet, mely 1 946 fővel önmagában jelentős, ugyanakkor lakosságszámahoz képest nagyon csekély tanulói létszámot tudhat magának.

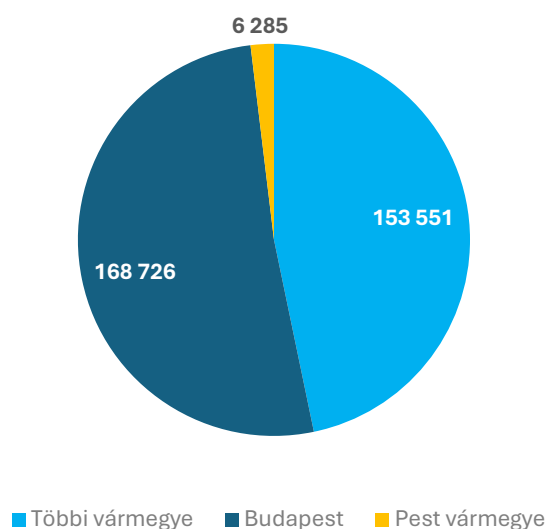
75. ábra: Középfokú iskolák tanulójának száma a nappali oktatásban (fő), 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Pest vármegye szerepe a magyar felsőoktatásban minimális. Miközben az ország nagyjából egy nyolcada lakik a vármegyében, mindössze 6 285 fő volt a felsőoktatásban részt vevő hallgatók száma a vármegyében található képzési helyeken, ami az országos létszám 2 százaléka – mindeközben Budapest több mint a felüket tette ki. Ebből is jól látszik, hogy a pest vármegyei felsőoktatási hallgatók jórészt Budapesten, esetleg az ország egyéb felsőoktatási központjaiban tanulnak. Vármegyén belül a legtöbb hallgató Gödöllőn (4 718 fő) tanult, de Vác (845 fő) is érdemi hallgatói létszámmal rendelkezett 2024-ben. Rajtuk kívül még Nagykőrösön, Biatorbágyon, Pécelen és Piliscsabán volt még kisebb felsőoktatási hallgatói létszám.

76. ábra: Felsőoktatásban részt vevő hallgatók száma (képzési hely szerint), fő, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Bár Pest vármegye felsőoktatási szempontból nem rendelkezik nagy súllyal, ugyanakkor egyrészt a **budapesti felsőoktatási intézmények oktatási és innovációs kapacitásai közvetlen kihatással vannak vármegye társadalmára és gazdasági lehetőségeire**. Másrészt érdemes kiemelni a **vármegye egyetlen országos jelentőségű felsőoktatási képzési helyét, Gödöllőt** és azon belül a Magyar Agrár- és Élettudományi egyetem Szent István Campusát, azaz az egykor Szent István Egyetemet.

Magyar Agrár- és Élettudományi egyetem Szent István Campus, forrás: szentistvancampus.uni-mate.hu

A gödöllői felsőoktatás közvetlen gyökerei az első önálló Magyar Agrártudományi Egyetem 1945-ös létesítéséig nyúlnak vissza. Az azóta eltelt sok évtized alatt számtalan formában,

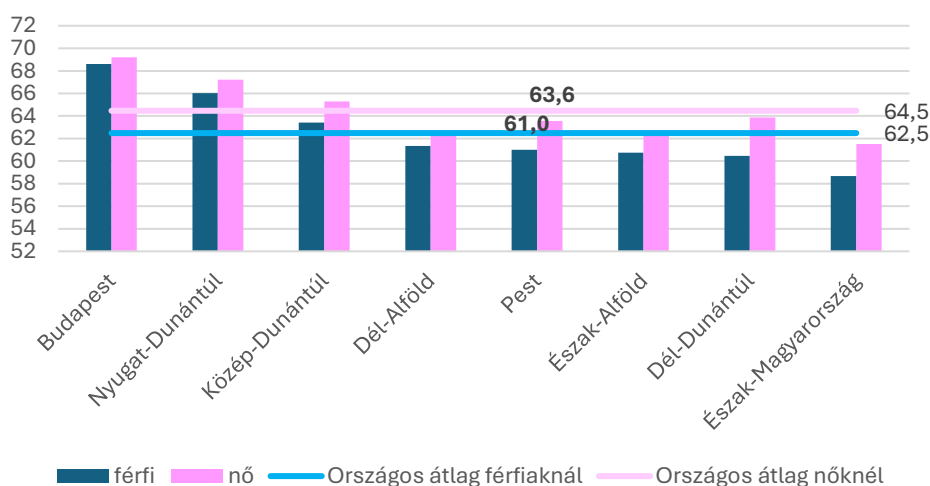
együttműködésben és név alatt folyt itt az oktatás, ugyanakkor a gödöllői kampusz mindvégig megőrizte erős agrártudományi fókuszát. A legutóbbi strukturális átalakulás értelmében 2021. február 1-től a Szent István Egyetem jogelőd szervezetére épülő Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem államilag elismert felsőoktatási intézményként működik tovább, melynek fenntartói joga a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemért Alapítványhoz került. Jelenleg az alábbi intézetekben folyik agrár-, természet – és gazdaságtudományi, valamint üzleti és műszaki oktatás Gödöllőn:

1. Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet
2. Gazdaságtudományi Intézet
3. Genetika és Biotechnológia Intézet
4. Környezettudományi Intézet
5. Matematika és Természettudományi Alapok Intézet
6. Műszaki Intézet
7. Növénytermesztési Intézet
8. Üzleti Szabályozás és Információmenedzsment Intézet
9. Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

4.6.6.2 Egészségügy

A vármegyei lakosság egészségügyi állapotáról nem fest jó képet, hogy mind a nőknél, mind a férfiaknál az **országos átlag alatt van a születéskor egészségesen várható élettartam**, ami előbbiek esetében 63,6, utóbbiaknál pedig 61,0 év, szemben az országos 64,5 és 62,5 évvel. Még inkább aggasztó, hogy míg országos szinten 2019 óta a férfiak és a nők esetében is nőtt a születéskor várható élettartam, addig a vármegyében a férfiak esetében csökkent.

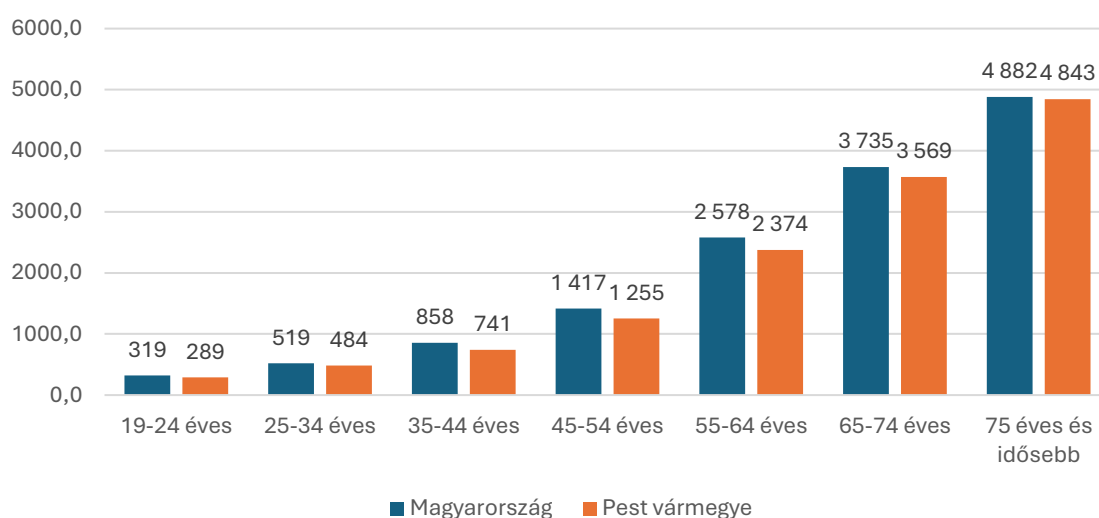
77. ábra: Egészségesen várható élettartam régió szerint, év, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A vármegye felnőtt lakosságának egészségi állapotáról az egészségesen várható élettartamnál kedvezőbb képet fest a regisztrált betegségekre vonatkozó statisztika. **Az ezer lakosra jutó regisztrált betegségek száma** Pest vármegyében éppúgy, mint országosan valahol **45 éves kor felett kezd el jelentősen emelkedni**. Az ezer azonos korú lakosra számított regisztrált betegségek számát tekintve a **vármegyei érték minden korosztályban jelentősen elmarad az országostól, a fajlagos különbség 65 év felett kezd el csökkenni, 75 év felett pedig nagyjából kiegyenlítődik.**³³

78. ábra: A 19 éves és idősebbek betegségeinek száma ezer megfelelő korúra számítva főbb korcsoportok szerint, 2022

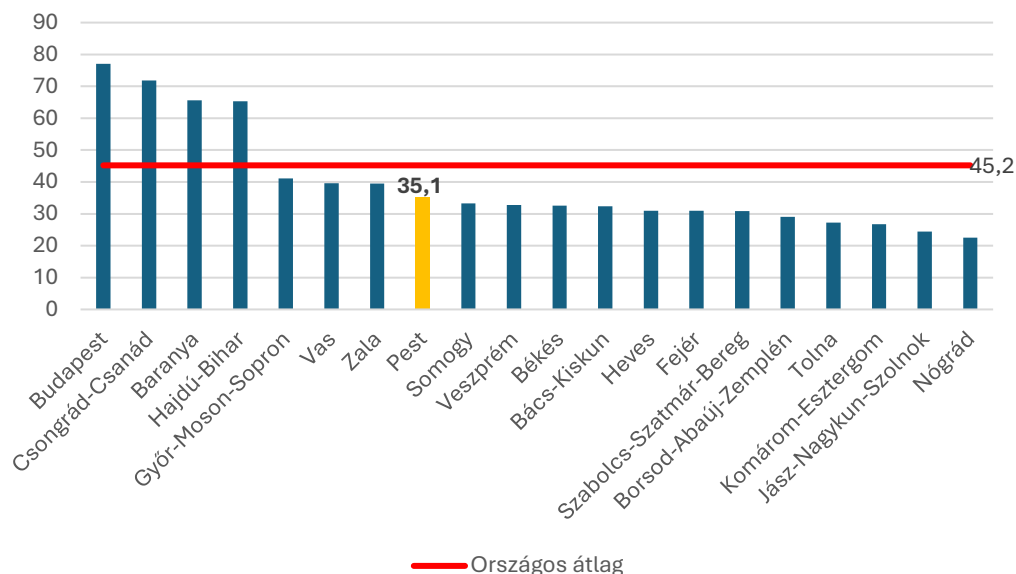

Forrás: Pest vármegye Szolgáltatási Út Térképe

Az egészségügyi szolgáltatások területén hiányosságra utal a tízezer lakosra jutó dolgozó orvosok száma Pest vármegyében, hiszen ennek értéke mindössze 35,1 volt 2024-ben, szemben az országos 45,2-es és a budapesti 77,1-es értékekkel. Ugyanakkor az országos átlagot jelentősen torzítja felfelé az orvosi egyetemeknek és egyetemi klinikáknak otthont adó vármegyék értékei (Budapest, Csongrád-Csanád, Baranya, Hajdu-Bihar) és a többi **vidéki vármegyével összevetve korántsem kirívóan alacsony** ez a szám. Azt is meg kell jegyezni, hogy az oktatásnál látott vármegyei Budapest központúság az egészségügy területén is megfigyelhető, hiszen a **vármegyei lakosságot ellátó központi kórházak jelentős része Budapesten van**, így a nagyon magas fővárosi és alacsonyabb vármegyei értékek részben ebből is erednek.

³³ Pest vármegye Szolgáltatási Út Térképe

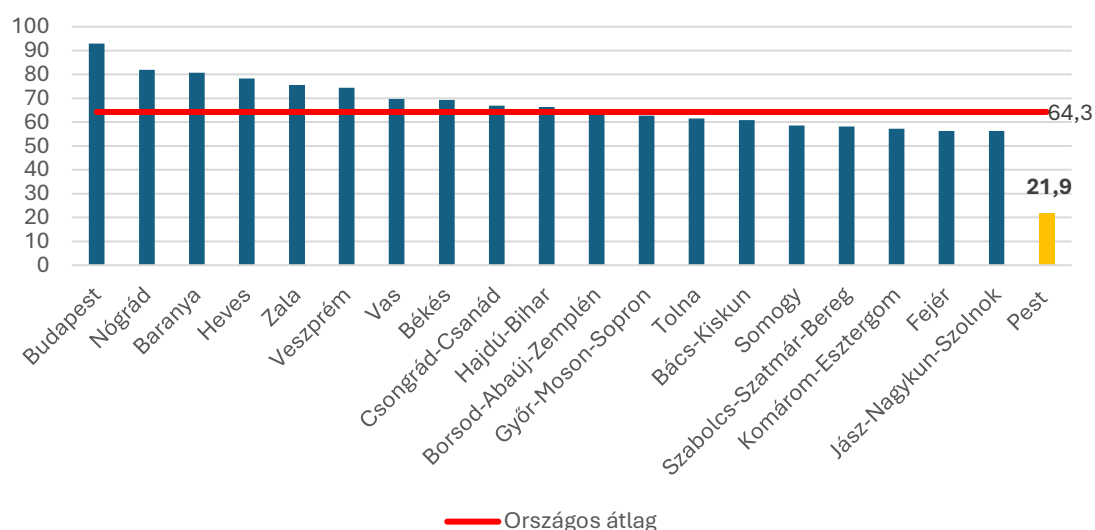
79. ábra: Tízezer lakosra jutó dolgozó orvosok száma, 2024. december 31.

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A Budapest központúság jelenségére az előző statisztikánál sokkal markánsabban rámutat a tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma, mivel **Pest vármegye 21,9-es értéke messze a legalacsonyabb a vármegyék sorában**. Amíg más vármegyékben a fent említett központi egyetemi klinikákon kívül jellemzően a vármegyei kórházak látják el a betegeket, addig Pest vármegyében dominánsan a fővárosi kórházi intézményrendszerre terhelődik valamennyi kórházi ellátást igénylő vármegyei eset.

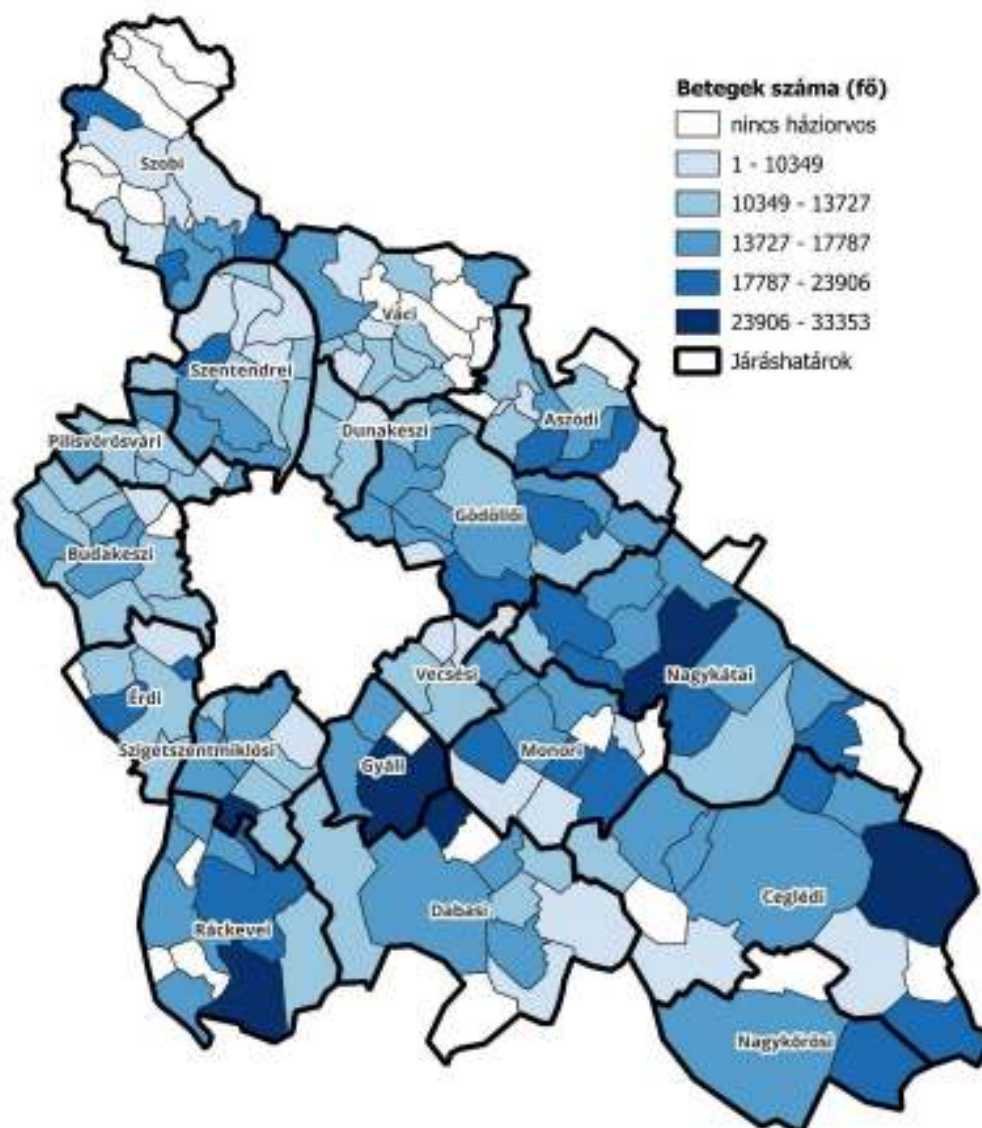
80. ábra: Tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A vármegyén belüli viszonyokat jól bemutatja a háziorvosokra jutó népesség területi különbségei. A térképen jól látszik, hogy egyrészt **sok kisebb, a vármegye periférikusabb, főleg északi és szakkéleti területein elhelyezkedő településen nincs is háziorvos**. Másrészt pedig, hogy bár területileg **igen mozaikos a kép**, ugyanakkor mégis kivehető az **vármegye déli és keleti részén lévő települések háziorvosainak relatíve nagyobb leterheltsége**.

81. ábra: Egy háziorvosra jutó betegforgalom, fő, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

ÖSSZEGZÉS

A VÁRMEGYE NÉPESSÉGÉNEK AZ ISKOLÁZOTSÁGI SZINTJE VALAMIVEL KEDVEZŐBB, MINT AZ ORSZÁGOS ÁTLAG. A LEGFELJEBB ÁLTALÁNOS ISKOLAI VÉGZETTSÉGŰEK ARÁNYA A NAGYKÖRÖSI, DABASI, NAGYKÁTAI, CELGÉDI, ASZÓDI, MONORI, GYÁLI ÉS RÁCKEVEI JÁRÁSOKBAN A LEGMAGASABB, ELÉRVE A 28 SZÁZALÉKOT, AZAZ AZ ORSZÁGOS ÁTLAGNÁL MAGASABB. ANNAK ELLENÉRE, HOGY EZ A MUTATÓ KEDVEZŐNEK TÚNIK ÖNMAGÁBAN, UGYANEZEKBEK A JÁRÁSOKBAN AZ ORSZÁGOS ÁTLAGTÓL JÓVAL ELMARAD A FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK ARÁNYA,

TEHÁT A VÁRMEGYE DÉLI-DÉLKELETI JÁRÁSAIBAN A MUNKAERŐ KÉPZETTSÉGE ELMARAD AZ ORSZÁGOS ÁTLAGTÓL. AZ OKTATÁSI INFRASTRUKTÚRA KAPACITÁSAIT TEKINTVE RELATÍV ALULFEJLETTSÉGET LÁTUNK A VÁRMEGYÉBEN, AMINEK AZ ALAPVETŐ OKA, HOGY PEST VÁRMEGYÉBEN ÉS KÜLÖNÖSEN A NÉPESSÉG NAGYOBB RÉSZÉT TÖMÖRÍTŐ AGGLOMERÁCIÓS ÖVEZETBEN AZ OKTATÁS ALAPVETŐEN BUDAPEST KÖZPONTÚ ÉS ALACSONY A VÁRMEGYEI OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZEREPE. BÁR A FELSŐOKTATÁS SZEREPE MINIMÁLIS A VÁRMEGYÉBEN, ÍGY TALÁLKOZUNK OLYAN MAGAS KUTATÁSI ÉS INNOVÁCIÓS POTENCIÁLÚ INTÉZMÉNNYEL, MINT A MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM GÖDÖLLŐI SZENT ISTVÁN CAMPUSA.

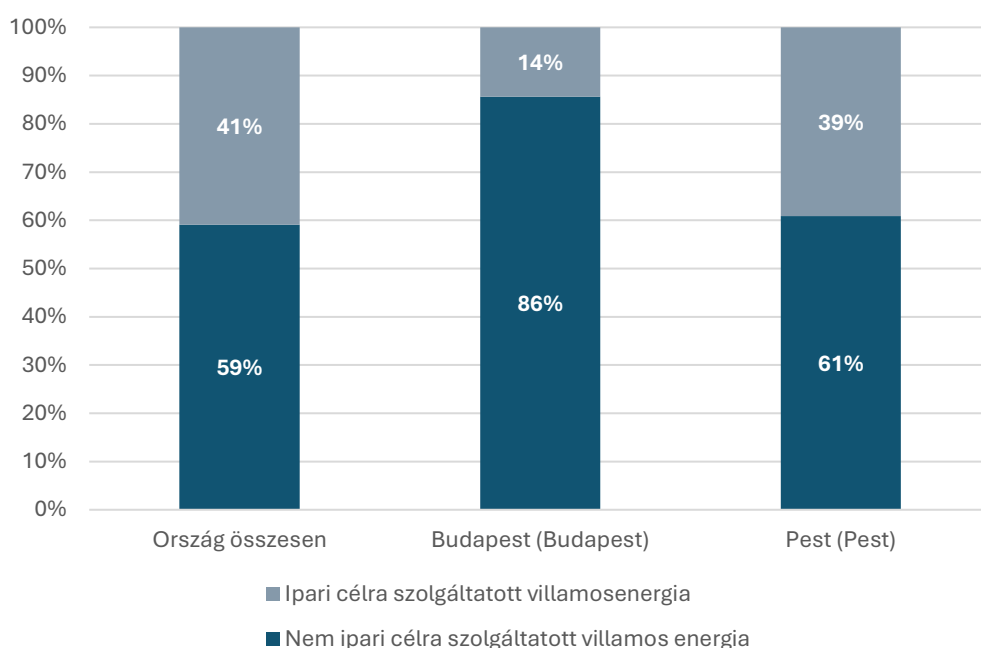
A VÁRMEGYEI LAKOSSÁG EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA AZ EGÉSZSÉGESEN VÁRHATÓ ÉLETTARTAM ALAPJÁN ROSSZABB, MÍG A BETEGSÉG SZÁMOK ALAPJÁN VALAMIVEL KEDVEZŐBB AZ ORSZÁGOSNÁL. AZ EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYI KAPACITÁSSAL (DOLGOZÓ ORVOSOK ÉS KÓRHÁZI ÁGYAK SZÁMA) ADATOK – HASONLÓAN AZ OKTATÁSNÁL LÁTOTTAKHOZ – ALAPVETŐEN A BUDAPEST KÖZPONTÚSÁGRÓL TANÚSKODNAK. A HÁZIORVOSI ELLÁTÁS ESETÉBEN EGYES TELEPÜLÉSEKEN HIÁTUS (ÉSZAK, ÉSZAKKELETI FALVAK), MÁSHOL JELENTŐS TÚLTERHELTSÉG LÁTSZIK (DÉLI ÉS KELETI TELEPÜLÉSEK) A VÁRMEGYÉN BELÜL.

4.6.7 Kommunális infrastruktúra

4.6.7.1 Energiafelhasználás

A felhasznált villamosenergia mennyisége összehasonlításra került ipari és nem ipari fogyasztók körében, melyből megállapítható, hogy a Pest vármegyei adatok hasonló értéket mutatnak az országos adatokkal, azonban a fővárosban a statisztikai adatok alapján jóval kevesebb az ipari felhasználás aránya. Ahogy a diagram is mutatja az ipari termelésben felhasznált villamos energia csupán 14%-át teszi ki Budapest tekintetében, melynek oka, hogy az ipari termelés részaránya és volumene kisebb, mint a vidéki vármegyékben. Érdeemes kiemelni, hogy amíg Budapesten a szolgáltató szektor (kereskedelem, pénzügy, turizmus) dominál, addig a vidéki vármegyékben az ipari termelés és a mezőgazdaság súlya nagyobb. Jelentős előrelépés figyelhető meg országos szinten, villamosenergia termelés tekintetében ugyanis 2024-ben a napenergia megelőzte a földgázt (18,7 %), a naperőművek (16 %) és a háztartási méretű napelemes rendszerek (8 %) együttes termelési részesedése 24 %.³⁴

82. ábra: Felhasznált villamosenergia mennyisége ipari és nem ipari fogyasztók körében, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

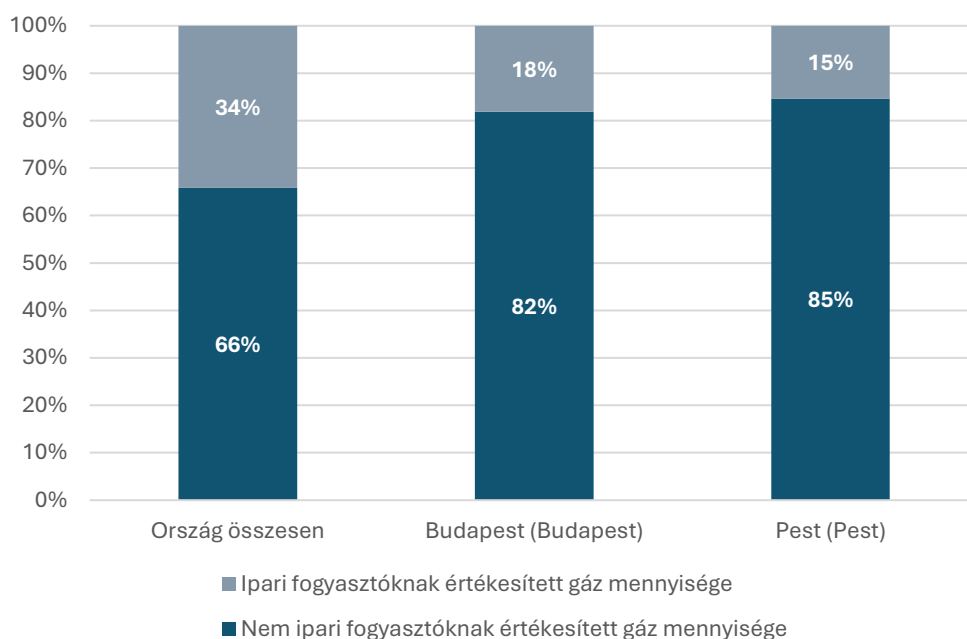
Az ipari célra felhasznált gáz mennyisége Pest vármegye és Budapest tekintetében rendkívül hasonló, a vármegyei és a főváros fogyasztásának túlnyomó többségét a nem ipari szektor teszi ki, azonban országos átlagban jóval magasabb az ipari felhasználás aránya. Ebből arra lehet

³⁴

<https://villanyautosok.hu/2025/02/15/igy-termelt-aramot-magyarorszag-2024-ben/#:~:text=napenergia%20tavaly%20el%C5%91sz%C3%B6r%20megel%C5%91zte%20a%20f%C3%B6ldg%C3%A1zt%20a,kicsi%20azonban%20val%C3%B3ban%20sokra%20megy:%202024%2Dben%20ezek>

következtetni, hogy a vidéki településeken magasabb a szilárd tüzelőanyag-használat (fa, szén), és bár a lakosság 90 %-a rendelkezik vezetékes gáz szolgáltatással, a fővárossal ellentétben vidéken a vegyes tüzelés és a szilárd tüzelőanyag-használat jóval magasabb (kb. 40%), ugyanis sokak számára ez az egyetlen megfizethető fűtési mód. Érdekes, hogy Pest vármegye bár települési jellegzetességeit (kertes házak dominanciája) tekintve közelebb áll a vidéki vármegyékhez ennek ellenére a földgáz felhasználás sokkal inkább a fővároséhoz hasonló mintázatot követi.

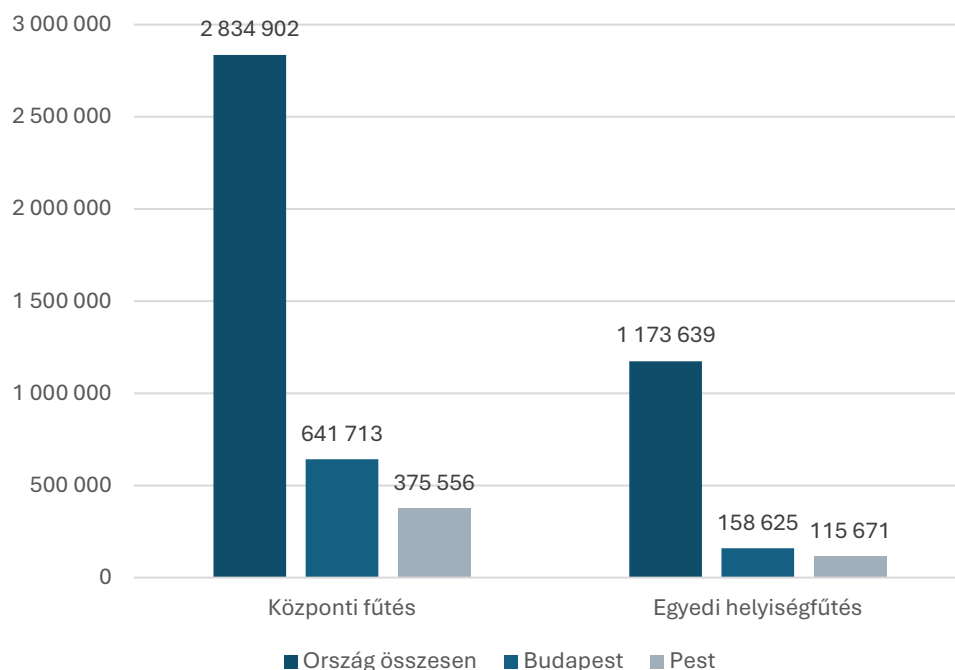
83. ábra: Az értékesített gáz megoszlása ipari és nem ipari fogyasztók körében, 2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A fogyasztóknak értékesített gáz tekintetében érdemes megvizsgálni a KSH 2022-es népszámlálási adatait arra vonatkozóan, hogy milyen arányban alkalmaz a lakosság központi fűtést és milyen arányban szilárd tüzelőanyagot (egyedi helyiségfűtés). Az alábbi ábra alapján megállapítható, hogy az országos ipari gázfogyasztás egyértelműen abból fakad, hogy a lakosság országos szinten nagyobb mértékben alkalmaz egyedi helyiségfűtést, mint a fővárosban és Pest vármegyében, ennek hatására a nem ipari fogyasztás aránya alacsonyabb a vidéki települések tekintetében. A vidéki lakosság körében a szilárd tüzelőanyag használatának jelentős mértékű fennmaradása több okra is visszavezethető. Az ingatlanok nagyobb arányban régebbi építésűek, ahol költséges lenne a gáz bevezetése, illetve sok esetben nincs lehetőség csatlakozni a hálózatra. Ezzel szemben a tüzelőanyag beszerzése könnyebb és olcsóbb is. Fontos kiemelni a korábban is említett anyagi korlátokat, hiszen sok esetben a szilárd tüzelőanyaghasználat legtöbb esetben anyagi okokra vezethető vissza.

84. ábra: A lakossági fogyasztók fűtési módja, háztartások, 2022

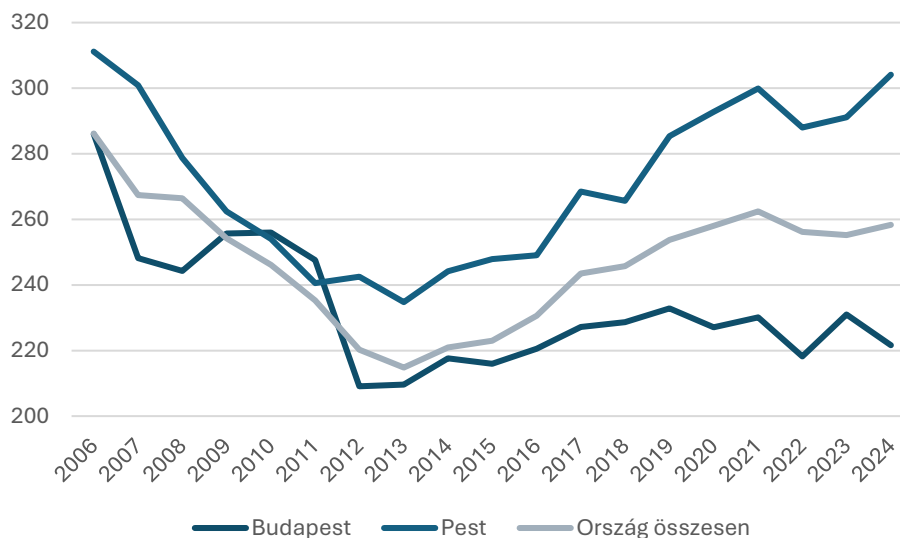

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

4.6.7.2 Hulladékgazdálkodás

A lakosságtól elszállított hulladék mennyisége Budapesten, Pest vármegyében és országos szinten is csökkent egészen 2013-ig. Ezt követően Budapest folyamatosan az országos átlag és a Pest vármegyei értékek alatt maradt, viszont 2016-tól szembetűnő változás tapasztalható az utóbbi kettő tekintetében, melynek oka valószínűleg az építőipar fellendülésére vezethető vissza. A 2015. júliusában bevezetésre kerülő ingatlan építéshez, vásárláshoz kapcsolódó támogatások jelentősen hozzájárultak a gazdasági és megtermelt szemét mennyiségének növekedéshez. Budapesten az átlagtól való eltérés a valószínűleg az agglomeráció erősödéséhez köthető, ugyanis sokan Budapest helyett a kedvezőbb ingatlanárak miatt Pest vármegyében építkeztek. A 2022-ban bekövetkezett kisebb mértékű visszaesés összefügghet az orosz-ukrán háború miatti gazdasági bizonytalansággal.

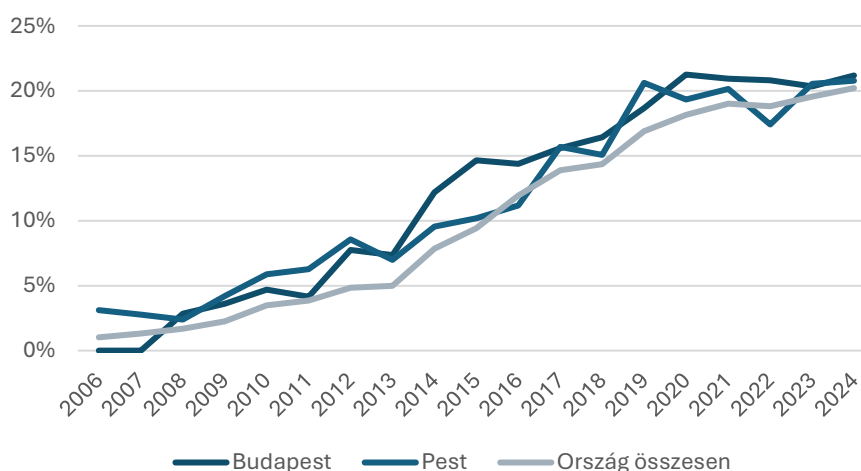
85. ábra: A lakosságtól elszállított összes hulladék mennyisége, kg/fő

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A diagramm alapján Budapesten, Pest vármegyében és a teljes országra vonatkozóan is növekedési tendencia figyelhető meg a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségében a kommunális hulladékhöz képest. Érdekes kiemelni, hogy 2024-re közel azonosak az értékek mindhárom görbe esetében, hiszen 0,5-3 %-ról egészen 20-21 %-ra nőtt a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége. A jelentős változás az Országos Hulladékgazdálkodási Terv (OHT) végrehajtásához köthető, ugyanis az abban foglaltak szerint a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségének az Európai átlaghoz kell igazodnia.

86. ábra: A közszolgáltatás keretében elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék az összes elszállított hulladék arányában, 2006-2024

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

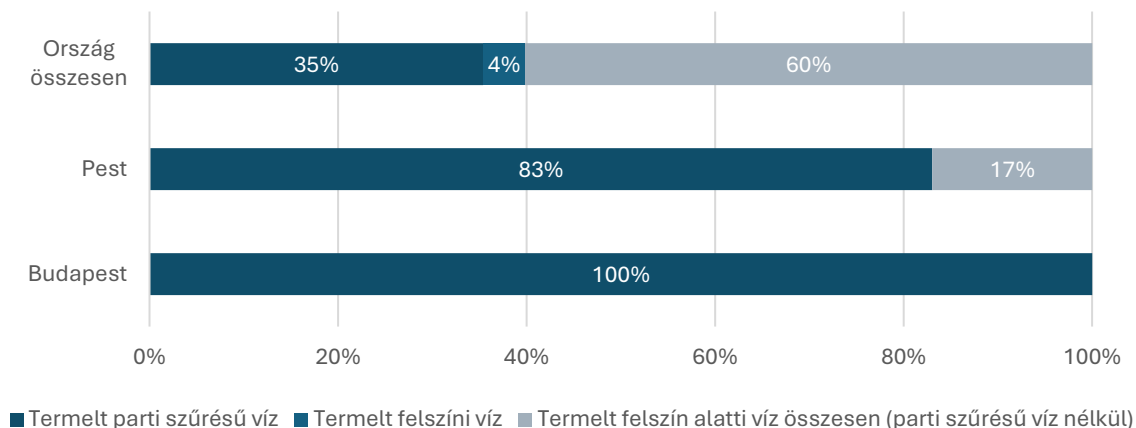
4.6.7.3 Víz

A diagram egyértelműen szemlélteti, hogy a vizsgált régiókban a felszín alatti vizek a legfontosabb ivóvízforrások. A fővárosban a teljes vízkivétel termelt parti szűrésű vízből áll, melynek háttérében a Duna közelsége áll, illetve annak megfelelő vastagságú homokos-kavicsos szűrő rétege. Pest vármegyében a parti szűrésű víz teszi ki a termelés nagy részét (83%), a fennmaradó 17% felszín alatti víz formájában kerül kitermelésre. Országos szinten már jóval kisebb, összesen 35 % származik termelt parti szűrésű vízből. A legfőbb ivóvízforrás az országban, termelt felszín alatti vízből származik, ez arra vezethető vissza, hogy Magyarország földrajzi adottságai miatt (medence jellege) rétegvízben és karsztvízben gazdag. Az országos szinten 4%-os arányban megjelenő termelt felszíni víz a folyókból és tavakból közvetlenül kivett vizet jelenti. Ennek kitermelése jóval összetettebb, költségesebb így érthető, hogy miért csak azokon a területeken alkalmazzák, ahol a felszín alatti vízkészlet nem elegendő a szükségletek fedezésére.

A települések közműves ivóvízzel való ellátottsága a megyében körülbelül 95%. Ellátatlan ingatlanok főként a külterületi, tanyás részeken és üdülőterületeken vannak, ezek a településrészek egyedi vízellátással rendelkeznek.

Korábban bemutatásra kerültek a vármegye demográfiai folyamatai, melyekből látható, hogy a népesség főleg az agglomerációban jelentősen növekedett, emiatt az alapvető vízközmű rendszerek bizonyos helyszíneken már a kapacitásuk határán működnek. A népességgyarapodás mellett az éghajlatváltozás következtében jelentősen növekedett az aszályos időszakok és a nyári hőségriadók száma, mely egyrészt tovább növeli a vízfelhasználást a száraz nyári időszakban (kertlocsolás, házi úszómedencék), másrészt a szárazság kedvezőtlenül hat a vízbázisokból kitermelhető nyersvíz készletekre is. Sajnos az Agglomerációban már több helyen állt elő olyan állapot, hogy a rendelkezésre álló víziközmű-rendszerek kapacitása már nem felel meg a megnövekedett igényeknek, sőt, egyes esetekben a vízbázisok sérülékenysége, illetve a tározókapacitások hiánya miatt a normál igények kielégítésének sem, mely gondok a műszakilag amortizálódó hálózat okozta növekvő hálózati veszteségek miatt hatványozottan jelentkeznek.

87. ábra: Vízkitermelés a vízkivétel forrása szerint, 1000 m3, 2023

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Napjainkban különösen fontossá vált az egészséges ivóvíz biztosítása, a megfelelő kapacitások rendelkezésre állása, az ivóvízbázisok védelme. A lakosság számára fontos, hogy a meglévő és különösen az új beruházások szennyezőanyagokat ne juttassanak a környezetükbe. További fontos elvárás, hogy az időnként fellépő vízkorlátozások megszűnjenek. Utóbbira az agglomeráció több településén is dokumentált időszakok vannak, elsősorban a nyári hónapokban. A nyári időszakban különösen veszélyeztetett Érd, Diósd, Pusztazámor, Törökbálint, Sósút, Tárnok térsége, mely az ivóvízvezeték kapacitásmaximuma miatt meghaladta csúcsidőszakban a korlátait. A probléma megoldására komplex fejlesztésre van szükség.

A vízközműszolgáltatókkal készült interjúk alapján több helyen szükséges lenne új vízbázis bevonására, új tárolókapacitások megépítésére, hogy a szivattyúk ne direktben termeljenek. Szükséges lenne a meglévő kutak mélyítésére amiatt, mert határértékhez közeli szennyezések mutathatóak ki a meglévő vízadó rétegben. Fontos lenne gerincvezetékek cseréje. A vízkormányzás hatékonyságának érdekében több település is összeköthetné a meglévő hálózatát, melyhez ellen nyomó medenceépítés és hálózatépítés válik szükségessé, ugyanakkor az infrastruktúra kritikus üzemleállításának veszélye jelentősen csökkenne. Az ivóvízellátás általános problémája sok helyen az a **kitettség, hogy egy vezeték lát el egy vagy több települést (lánc szerűen felfűzve) és nincs más betáplálási lehetőség**, így a betáp vezetéken történt meghibásodás esetén a tározó kapacitás függvényében 12-24 órán belül vízhiány lép fel.

Az AQUA Engine Kft. által 2024 évben készített „Szakmai elemzés és menedzselés a Budapesti Agglomerációban, a Pest Vármegyei települések víziközmű infrastruktúra vonatkozásában kockázatelemzése” alapján a vizsgált 48 db agglomerációs vízközmű rendszer közül 15 magas, 19 közepes és 14 alacsony kockázatú besorolást kapott. A magas kockázatúak döntően Déli, Délkeleti és Kelet szektor települései közül kerültek ki.

Ivóvízellátás tekintetében magas kockázatú települések: Alsónémedi, Gyömrő, Felsőpakony, Gyál, Kerepes, Kistarcsa, Maglód, Pécel, Üllő, Vecsés, Diósd, Érd, Nagytarcsa, Dunabogdány, Százhalombatta.

Közepes kockázatú települések: Dunavarsány, Majosháza, Ócsa, Szigethalom, Taksony, Dunaharaszti, Budajenő, Telki, Tök, Zsámbék, Herceghalom, Pusztazámor, Remeteszőlős, Sós-kút, Tárnok, Törökbálint, Budaörs, Isaszeg, Délegyháza.

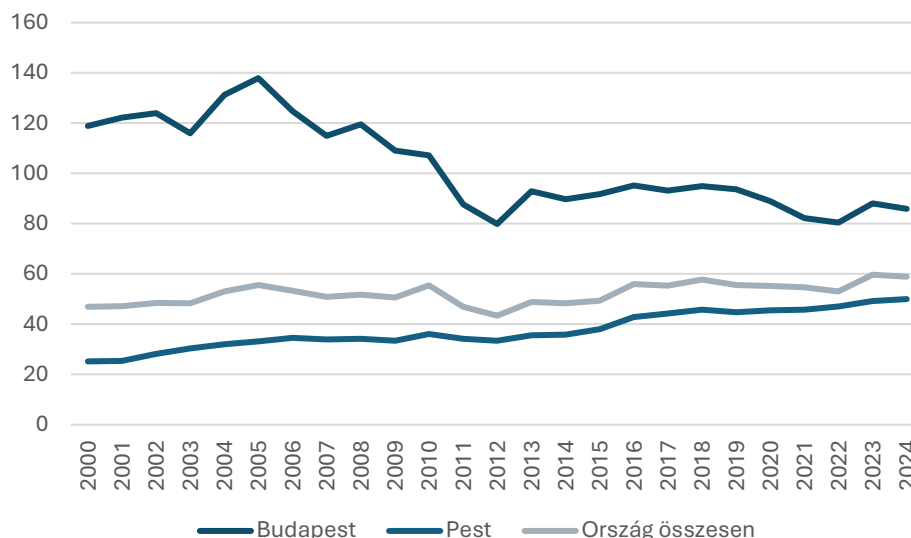
A vízellátás kapcsán tett összefoglaló megjegyzések az AQUA Engine Kft. elemzése alapján:

- **A legnagyobb problémát a nyári vízhiány okozza**, csúcsidőben ellátási probléma jelentkezik, legfőképpen a locsolási célú vízhasználat miatt. Egy forró, aszályos nyári napon a locsolási hányad elérheti a felhasznált víz 20%-át is.
- A másik nagy probléma az öregedő hálózat. **A vezetékhálózat állapota az agglomerációban rendkívül rossz**, előregedett a hálózat, magas a **hálózaton elfolyó víz mennyisége (jellemzően 20% körül, vagy a felett alakul a vízvesztés)**.
- **Jellemző az egy irányú betáplálás az adott vízbázisról, ami további kockázatokat hordoz, fontos lenne több irányú betáplálást biztosítani a kritikus helyeken.**
- **Fontos lenne a tározókapacitások növelése.**

4.6.7.4 Szennyvíz

A diagram alapján jelentős regionális különbségek figyelhetők meg a szennyvíztisztítás területén Magyarországon az elmúlt két és fél évtizedben. Egyértelműen kimutatható, hogy a települési szennyvíztisztítás népességarányos fejlettsége Budapesten jelentősen meghaladja az országos átlagot. Az adatok alapján az ország egész területén az elmúlt évtizedben fejlődés tapasztalható, azonban annak mértéke alacsony. Az eltérések fő oka a csatornahálózat és a szennyvíztisztító telepek kiépítettségének szintje. Míg a nagyvárosokban a kiépítettség majdnem teljeskörű, addig a vidéki településeken még mindig alacsony a lefedettség. A kiépítettséget több tényező is befolyásolja például az infrastruktúra fejlettsége, a népsűrűség, a lakosságnak a csatlakozási hajlandósága, ugyanis a lakosság egy része anyagi okok miatt abban az esetben sem csatlakozik a rendszerhez, ha teljes a kiépítettség, továbbá a rendelkezésre álló támogatásokat sem tudja minden település igénybe venni korlátozott anyagi lehetőségi miatt.

88. ábra: Települési szennyvíztisztítás m³/fő

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Az agglomerációban, ahol a legtöbb beruházás valósult meg érzékelhető, hogy a szennyvíztelepek kapacitása véges, ugyanis azokat, illetve annak bizonyos infrastruktúra elemeit még a népességrobbanás előtti fogyasztásra tervezték és nem bírják a jelenlegi terhelést, ezáltal a későbbi beruházásoknak gátat képezhetnek. Már eddig is voltak olyan műszaki események, melyek környezeti károkhoz vezettek, további terhelés hatására ezek valószínűleg sokszorozódni fognak. Jelenleg az agglomerációban 81 településből csak 37 rendelkezik szennyvíztisztító teleppel ahhoz, hogy nagymértékű beruházások biztonsággal valósulhassanak meg ezeknek a számát növelni szükséges.³⁵

AQUA Engine Kft. elemzésében a térségi vízközmű szolgáltatókat is megszólították. Számos esetben derült ki, hogy a szennyvíztisztító kapacitás elégtelensége miatt már bekötési korlátozásokat kellett bevezetni. Az is világossá vált, hogy a több esetben sem lehetséges a telep bővítése, vagy technológiai korlát, vagy a telep teljes elavultsága miatt. Azonnal új tisztító építése szükséges a teljesség igénye nélkül Páty, Dunavarsány, Pécel, Dunaharaszti, Ócsa településeken.

Szennyvízkezelés tekintetében magas kockázatú települések: Páty, Délegyháza, Dunavarsány, Majosháza, Taksony, Kerepes, Kistarcsa, Ócsa, Dunaharaszti, Zsámbék, Érd, Herceghalom, Pustazámor, Sósút, Törökbálint, Budaörs,

Közepes kockázatú települések: Alsónémedi, Gyömrő, Isaszeg, Pilisszántó, Solymár, Gyal, Pécel, Vecsés, Perbál, Tök, Diósd, Tárnok, Remeteszőlős, Nagytarcsa, Budakeszi

A szennyvízkezelés kapcsán tett összefoglaló megjegyzések:

³⁵ Ipari térségek azonosítása a budapesti agglomeráció területén

- Az idegenvizek okozta (esővíz) okozta lökésszerű terhelést csökkenteni, vagy annak hatását berendezések megépítésével vissza kell fogni.
- A csatornahasználat kultúráját szemléletformálással és szankciók alkalmazásával fejleszteni szükséges.
- A vákuumos elven működő szennyvízelvezető rendszereket ki kell váltani, ahol lehetséges.

4.6.7.5 Internetszolgáltatók

Pest vármegyében megtalálható az összes nagyobb hazai internetszolgáltató

- Magyar Telekom
- Yettel
- (One)

Ezek a cégek vezetékes és mobilinternet szolgáltatásokat is kínálnak, gyakran csomagban televízió- és telefonszolgáltatással. Ezeken kívül több kisebb szolgáltatónál is lehet előfizetni internetszolgáltatásra. (Netfone, Invitech, Vannet, skyDSL, ZNET Telekom.)

A 4G lefedettség a legnagyobb szolgáltatók esetében közel azonos, szinte a teljes országot lefedi, különbség 5G esetében figyelhető meg. Legmagasabb lefedettséget a One biztosít, ezt követi Magyar Telekom a legalacsonyabb lefedettséggel pedig a Yettel-nél kell számolnunk.

89. ábra: 5G lefedettség a 3 legnagyobb szolgáltató tekintetében, One, Magyar Telekom, Yettel, 2025

Forrás: szolgáltatók honlapjai

ÖSSZEGZÉS

A VILLAMOS ENERGIA ÉS A VEZETÉKES GÁZFELHASZNÁLÁS TEKINTÉBEN PEST VÁRMEGYE AZ ORSZÁGOS ÁTLAGFOGYASZTÁSHOZ HASONLÓ ÉRTÉKEKET TELJESÍT, CSAKÚGY, MINT A KELETKEZETT HULLADÉK MENNYISÉGE ÉS A SZELEKTÍVEN GYŰJTÖTT HULLADÉK MENNYISÉGE TEKINTÉBEN. A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ STATISZTIKAI ADATOK SZERINT A BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓBAN A VILLAMOSENERGIA FELHASZNÁLÁST A HÁLÓZAT EGÉSZE JELENLEG KÉPES KEZELNI. A VILLAMOSENERGIA ELLÁTÁSBAN MEGNÖVEKEDETT IPARI IGÉNYEKNEK A LEGTÖBB HELYEN MEGTUD FELELNI A SZOLGÁLTATÓ. ENNEK ELLENÉRE SZÜKSÉGES A LOKÁLIS HÁLÓZATOK ÁTTEKINTÉSE, MIVEL A MEGNÖVEKEDETT LAKOSSÁGI FOGYASZTÁS ÉS A NÖVEKVŐ LAKOSSÁGI ÉS VÁLLALKOZÁSI ENERGIATERMELŐ KAPACITÁSOK JELENTŐS HÁLÓZATI TERHELÉST JELENTENEK A HELYI HÁLÓZATOK SZÁMÁRA.

AZ IVÓVÍZ KIVÉTEL JELLEGZETESSÉGE, HOGY PEST VÁRMEGYE ÁTMENETET KÉPEZ A BUDAPESTI ÉS AZ ORSZÁGOS ÉRTÉKEK KÖZÖTT A VÍZKIVÉTEL MÓDJA ALAPJÁN. PEST VÁRMEGYÉBEN A PARTI SZŰRÉSŰ VÍZ TESZI KI A TERMELÉS

NAGY RÉSZÉT (83%), A FENNMARADÓ 17% FELSZÍN ALATTI VÍZ FORMÁJÁBAN KERÜL KITERMELÉSRE. A VÍZGAZDÁLKODÁS EGYIK PROBLÉMÁJA A JELENTŐS HÁLÓZATI VESZTESÉG, ILLETVE EGYES ESETEK BEN A HÁLÓZAT ALULMÉRETEZETTSÉGE, AMELY A LAKOSSÁGI FOGYASZTÁS EMELKEDÉSÉVEL EGYÜTT SOK ESETBEN MÁR A KISEBB FOGYASZTÁST JELENTŐ VÁLLALKOZÁSOK MEGTELEPEDÉSÉT IS GÁTOLJA, A NAGYOBB IPARI FOGYASZTÓK ELÉ PEDIG JELENTŐS GÁTAT EMEL.

A KOMMUNÁLIS INFRASTRUKTÚRA LEGGYENGÉBB ELEME A SZENNYVÍZ TISZTÍTÁSA. AZ AGGLOMERÁCIÓBAN, AHOL A LEGTÖBB BERUHÁZÁS VALÓSULT MEG ÉRZÉKELHETŐ, HOGY A SZENNYVÍZTELEPEK KAPACITÁSA VÉGES, UGYANIS AZOKAT, ILLETVE ANNAK BIZONYOS INFRASTRUKTÚRA ELEMEIT MÉG A NÉPESSÉGROBBANÁS ELŐTTI FOGYASZTÁSRA TERVEZTÉK ÉS NEM BÍRJÁK A JELENLEGI TERHELÉST, EZÁLTAL A KÉSŐBBI BERUHÁZÁSOKNAK GÁTAT KÉPEZHETNEK. FEJLESZTÉS, VAGY BŐVÍTÉS HIÁNYÁBAN NEHÉZSÉGET JELENT A TÉRSÉGBEN A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÖSZTÖNZÉSE, RÁADÁSUL EZ A HELYZET IDŐRŐL IDŐRE MAGÁBAN HORDOZZA A SÚLYOS KÖRNYEZETKÁROSÍTÁS VESZÉLYÉT IS.

4.6.8 Településhálózat, térszerkezet, természeti adottságok, területhasználat.

4.6.8.1 Településhálózat és térszerkezet

Pest vármegye településhálózatát alapvetően Budapest közelsége és a főváros körüli agglomerációs gyűrű határozza meg. A vármegye területének közel 40%-a a budapesti agglomerációhoz tartozik. A vármegye nem rendelkezik önálló regionális központtal, településszerkezete erősen policentrikus, ugyanakkor a települések jelentős része funkcionálisan Budapesthez kötődik. Az agglomerációban található városok – mint Budaörs, Érd, Szentendre, Dunakeszi, Gödöllő vagy Vecsés – fontos lakó-, gazdasági és közlekedési szerepet töltenek be, miközben népességük és beépített területük az elmúlt évtizedekben gyorsan növekedett.

90. ábra: Térségi központrendszer

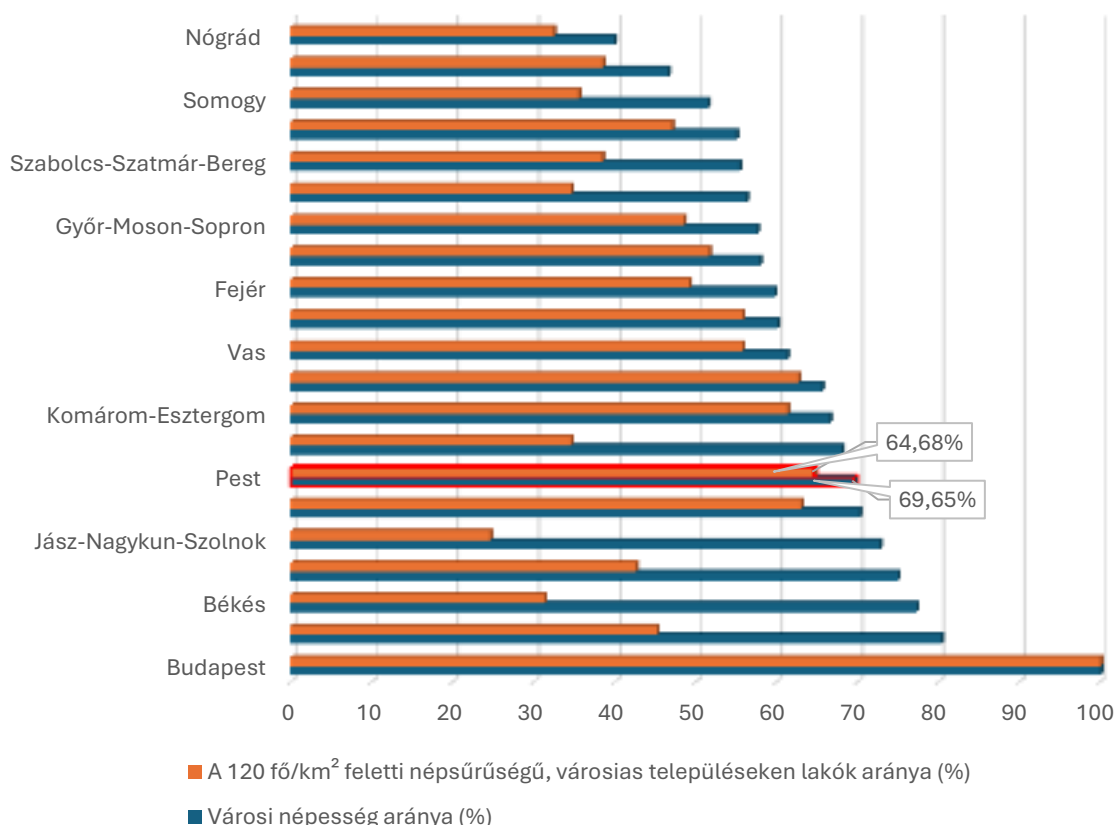
forrás: Pest Megyei Területfejlesztési koncepció

A vármegye településszerkezete kettős jellegű: a főváros környezetében sűrű, városias hálózat, míg a külső térségekben ritkább, alföldi jellegű településállomány jellemző. A Duna mentén és a nagy közlekedési tengelyek (M1, M3, M4, M5 autópályák) mentén koncentráltabb a városhálózat, míg a déli és keleti részeken – például a Cegléd–Nagykőrös térségben – nagyobb kiterjedésű, agrárjellegű települések dominálnak. Ezek a települések gyakran jelentős külterülettel és tanyás szerkezettel rendelkeznek.

Pest vármegye 69,7 százaléka élt városban 2024. január elsején, ezzel az aránnyal pedig viszonylag urbanizáltnak számít a többi vármegyével összehasonlítva, ugyanis csak Budapest és 4 klasszikusan városiasodott, alföldi vármegye előzi meg ebben a tekintetben. Ugyanakkor főleg Budapest torzító hatása miatt (nagy népesség, melynek értelemszerűen 100%-a városi népesség) a teljes országra vonatkozó 70,2 százalékos arány alatt marad. **A 120 fő/km² feletti**

népsűrűségű, városias településen lakók aránya 64,7%, ami Budapest után a legmagasabb és meghaladja a Magyarország teljes területére vonatkozó 63,0 százalékos arányt. Ez jól visszatükrözi a hazai régiók eltérő történelmi urbanizációs útjait, hiszen a közigazgatási értelemben városias alföldi vármegyék ebben a kategóriában már a sereghajtók közé tartoznak, mivel az itteni városok ugyan nagy kiterjedésű határokkal rendelkeznek, de ezek jellemzően nagyobb részben ritkán lakott, tanyasias külterületeket fognak közre.

91. ábra: A vármegyék városi népességének aránya, 2024. január 1.

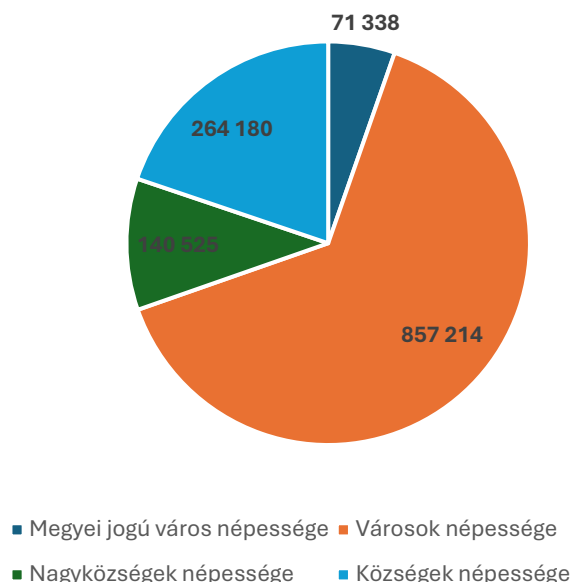
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A városhálózat hierarchiájában a középvárosok és kisvárosok dominálnak, míg a kistelepülések elsősorban az északi és nyugati hegyvidéki térségekben fordulnak elő. A Dunakanyar és a Börzsöny térségében található kisebb lélekszámú települések (pl. Zebegény, Kismaros, Tök) elsősorban rekreációs, turisztikai és lakófunkciókat látnak el. Ezzel szemben az agglomeráció városai gazdasági és logisztikai szerepköreiket is folyamatosan erősítik, különösen az ipari parkok és szolgáltató központok révén.

Települési jogállás tekintve látható, hogy **Pest vármegye népességének majdnem kétharmada, összesen 857 ezer fő lakott városban 2024. év elején.** A második legtöbb embernek, 264 ezer főnek a vármegye községei adtak otthont, míg a nagyközségek már csupán

alig több mint 140 ezer főt foglaltak magukba. A legkisebb népességű kategória a vármegyei jogú városok, mely Pest vármegye esetében egyetlen települést, Érdet takarja.

92. ábra: Pest vármegye lakosságának települési jogállás szerinti eloszlása, 2024. január 1. (fő)

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Mindezekből jól látható, hogy Pest vármegye összességében egy kifejezetten urbanizált térségnek számít, magas városiasodottsággal és nagy népsűrűségű városokkal. Ugyanakkor az általános statisztikai adatok nem tükrözik vissza a tényleges városiasodottság minden aspektusát, így nem jelennek meg például azok a **városi funkcióhiányok**, melyek Magyarországon egyedülállóan csak a budapesti agglomerációs térség sajátjai. Továbbá nem jelenik meg a népesség azon része, mely földrajzi, vagy egyéb **szegregált helyzete** miatt nem tud részesülni a városi szolgáltatásokból. Nagyobb területi felbontás esetében pedig az is világosan látszódna, hogy bár a vármegye összességében urbanizált, ugyanakkor vannak olyan periférikus területei, melyek kifejezetten **városhiányosak** (pl. Szobi járás), így merőben más területfejlesztési megközelítést és problémakört jelentenek, mint az agglomerációs övezet.

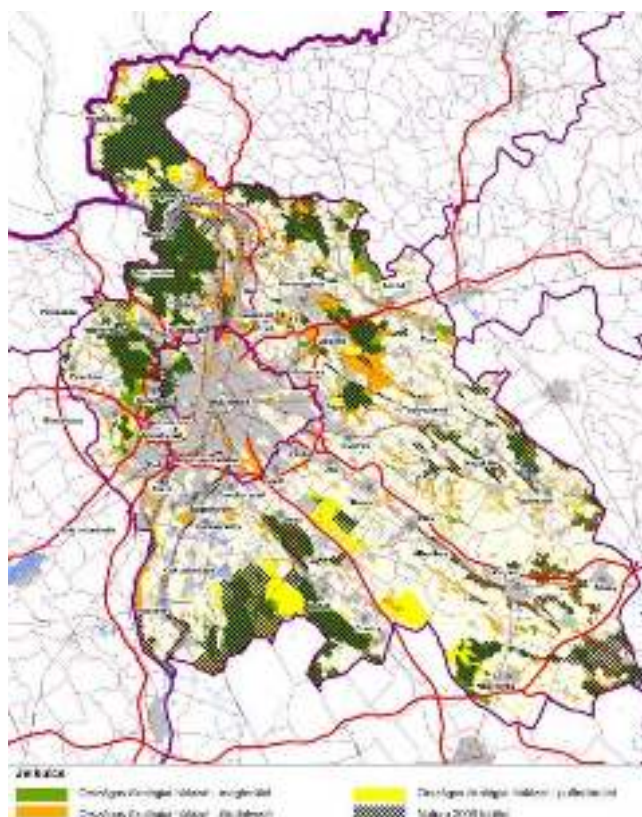
Összességében Pest vármegye településhálózata dinamikus, de erősen differenciált, ahol a gyorsan növekvő agglomerációs térségek és a lassabban fejlődő periférikus települések egyszerre vannak jelen. Ez a szerkezet egyszerre kínál fejlődési potenciált és területfejlesztési kihívásokat, különösen a közlekedési terhelés, az infrastruktúra-ellátottság és a fenntartható területhasználat szempontjából.

4.6.8.2 Természeti adottságok

Pest vármegye ahogy társadalmi és kulturális szempontból, úgy természeti és táji képét tekintve is rendkívül heterogén. **A vármegye természeti adottságait a jelentős földrajzi és táji változatosság jellemzi**, amely kedvező feltételeket teremt a gazdasági és településfejlődés

számára. A vármegye területének nagy részét síkvidéki és enyhén hullámos tájak alkotják, elsősorban az Alföld pereméhez tartozó térségek, amelyek jó mezőgazdasági adottságokkal rendelkeznek. Ugyanakkor az északi és nyugati részeken hegy- és dombvidéki területek is megtalálhatók, mint a Dunazug-hegyvidék (Pilis, Budai- és Visegrádi-hegység) és a Börzsöny nyugati és déli vonulatai, amelyek erdőgazdálkodási, rekreációs és természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségűek. A Duna, mint meghatározó vízrajzi elem nemcsak természeti tengelyt, hanem ökológiai és közlekedési folyosót is alkot, miközben a védett természeti területek és tájvédelmi körzetek magas aránya hozzájárul a vármegye környezeti értékeihez és életminőségéhez.

93. ábra: A vármegye ökológiai térszerkezete

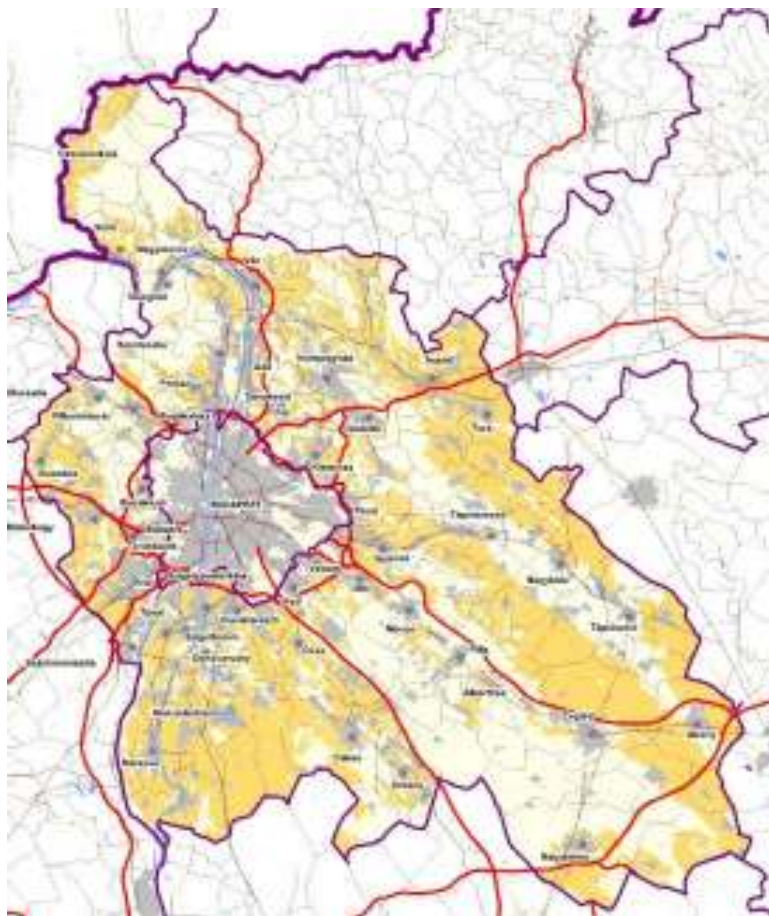

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

Pest vármegye természeti értékei kiemelkedőek, területének jelentős része országos és európai szintű védelem alatt áll. Természetvédelmi szempontból a leginkább kiemelt hegyvidéki és dunai ártéri területek a Duna-Ipoly Nemzeti Park kezelésében vannak, de a vármegye déli részére benyúlik a Kiskunsági Nemzeti Park is. A vármegyében lévő fokozottan védendő természetvédelmi területek a Budai, Pilis, Börzsönyi és Ócsai Tájvédelmi Körzetek. Ezeken túl számos országos jelentőségű természetvédelmi és helyi jelentőségű védett területek találhatók a vármegyében.

A vármegye összességében **jó termőhelyi adottságokkal rendelkezik**, főleg az alföldi részeken, mezőgazdasága komoly termelési tradíciókkal (elég csak a vecsési káposztát megemlíteni), intenzív kertészeti kultúrák jelenlétével, meglévő agrárinfrastruktúrával és agrár-innovációs központok (Gödöllő) jelenlétével kiegészülve biztos alapot nyújt az agrárgazdaság gazdaságon belüli pozíciójának erősítéséhez. A főváros körüli mezőgazdasági térségek a városellátó zöldségtermesztés és kertészet klasszikus terei, a dombvidékeken gyümölcs és szőlőtermesztés jellemző (gödöllői kajszi, Monor-Irsai borvidék), a síkvidékre érve pedig egyre inkább a szántóföldi művelés veszi át a meghatározó szerepet.

94. ábra: Az országos átlagnál jobb, kiváló termőhelyi adottságú termőföldek

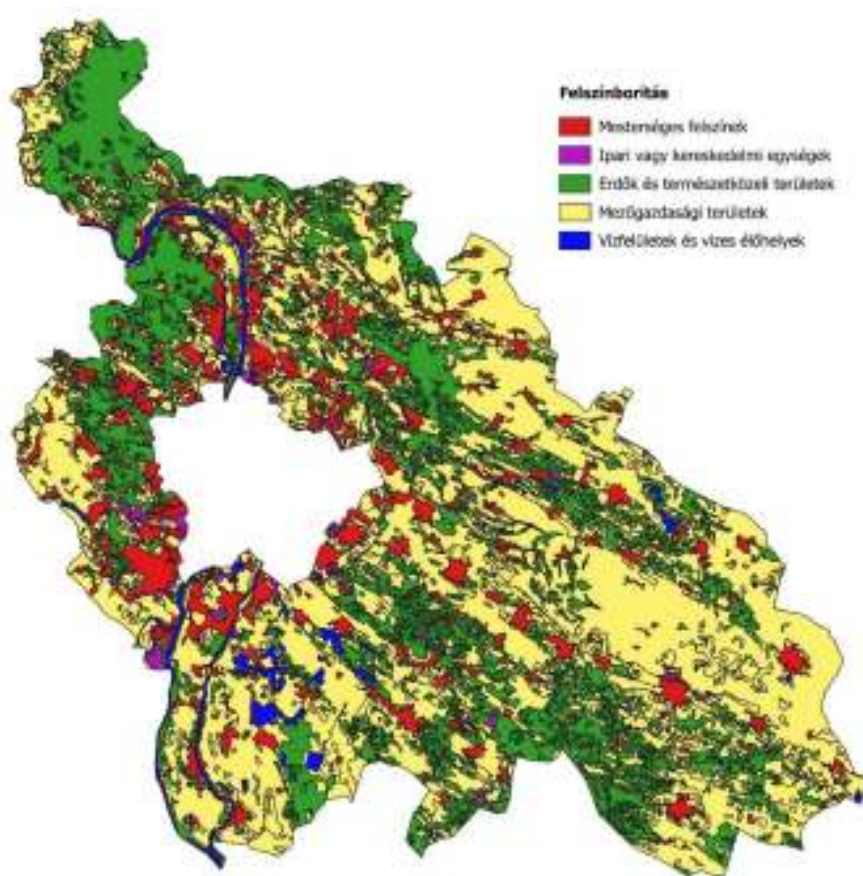
Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

4.6.8.3 Területhasználat

Ahogy a természeti és társadalmi áttekintésekből is kiviláglik Pest vármegye rendkívül változatos, a nagyvárosi térségektől, a hegyvidéki természetközeli, falusias és az alföldi jellegű tanyás, mezőgazdaság által uralt térszínnek egyaránt megtalálhatóak. Az európai Copernicus program keretében, műholdképek feldolgozásával létrejövő Corine Land Cover felszínborítási térképek lehetőséget nyújtanak a valós térhasználat vizsgálatára. Jól látható, hogy Budapesthez közeledve egyre fragmentáltabb a tér és egyre nagyobb a mesterséges felszínborítás súlya, míg a vármegye külső határaihoz közeledve egyre homogénebb a

felszínborítás. A legnagyobb összefüggő természetközeli területek a vármegye északi, középhegységi tájain vannak, míg a mezőgazdaságé inkább vármegye déli és keleti alacsonyabb fekvésű térszínein. **A 2012-es térhasználatból képest egy kistéleplésnyi, 20 négyzetkilométernyi új mesterséges felszín jött létre.** Bár önmagában ez a teljes területhez képest nem tűnik drasztikus változásnak, ugyanakkor azt is látni kell, hogy az újonnan létrejövő mesterséges felszínek és objektumok jellemzően az agglomerációban jelentek meg ott, ahol amúgy is szűkösebb a szabad területek kínálata. A fogyatkozó zöldmezős területek kapcsán felmerül a kérdés, hogy ezek felhasználása hosszú távon valóban a helyi közösségek érdekeit és jövőképét szolgálják-e?

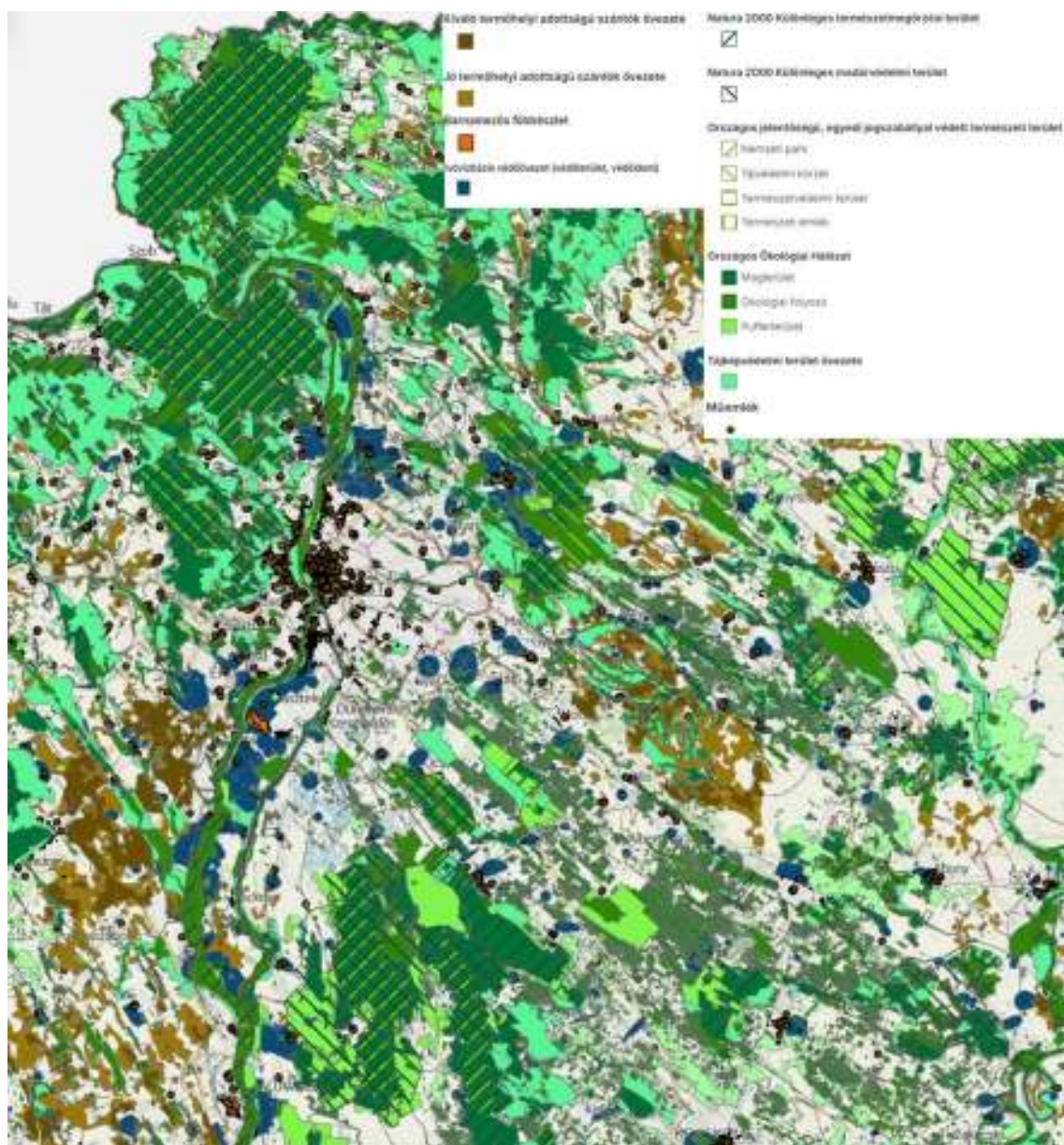
95. ábra: Pest vármegye felszínborítása, 2018

Forrás: CorineLandCover alapján saját szerkesztés

Pest vármegye nem beépített felszínének jelentős része természetvédelmi, vagy egyéb okokból védett terület. A vármegye északi, hegyvidékes részét gyakorlatilag teljesen lefedik a természetvédelmi, a Duna mentét pedig a vízvédelmi területek. A déli és keleti, domb-, vagy síkvidéki részein a vármegyének ugyan kisebb területeket foglalnak el a természetvédelmi területek, ugyanakkor jelentős kiterjedésű jó, vagy kiváló adottságú szántóterületek találhatók, illetve természetvédelmi védettség nélküli, de erdőgazdálkodás alatt álló erdők is. Nagyobb mértékű zöldmezős beruházásokra mégiscsak inkább ez utóbbi területeken látszik lehetőség.

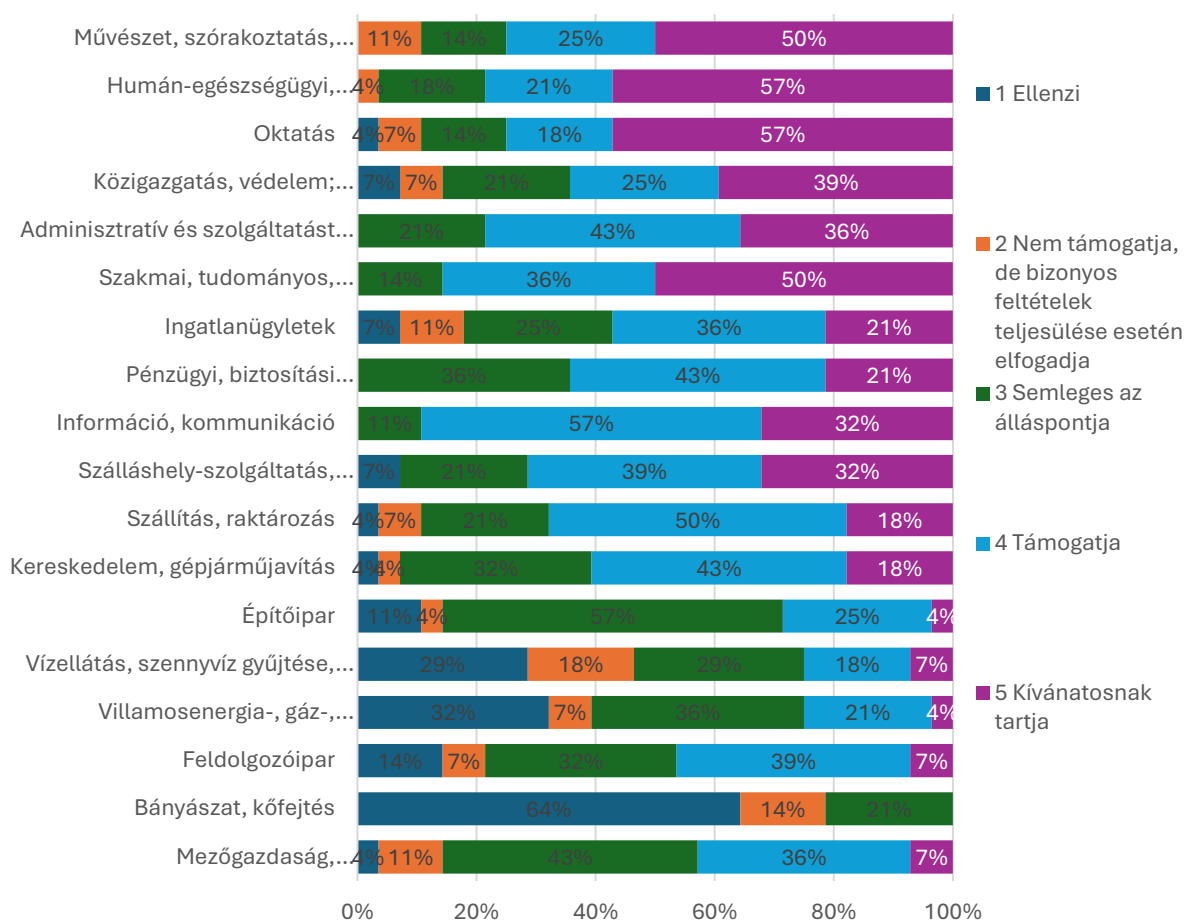
96. ábra Védelem alatt álló területek, valamint jó és kiváló adottságokkal rendelkező szántók Pest vármegyében

Forrás: BarKA

Érdemes megemlíteni a 2024-ben készült „Ipari térségek azonosítása a budapesti agglomeráció területén” c. tanulmányt, melynek elkészítése során kérdőíves felmérés is készült éppen a területhasználat-változás által leginkább érintett agglomerációs önkormányzatokkal. Az eredmények azt mutatták, hogy **az agglomerációs önkormányzatok egyre tudatosabban olyan gazdasági tevékenységeket látnának szívesen a településükön, amelyeknek viszonylag kicsi a környezetterhelése és területigénye, de nagy hozzáadott értékkel bírnak.**

97. ábra: Agglomerációs önkormányzatok véleménye az egyes nemzetgazdasági ágak esetleges jövőbeni települési betelepüléséről

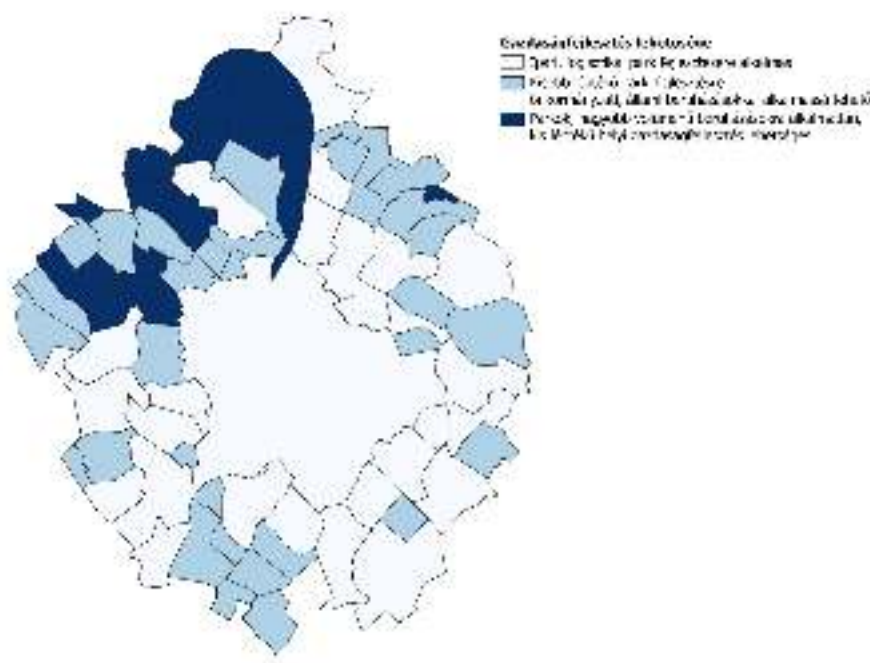

Forrás: Ipari térségek azonosítása a budapesti agglomeráció területén (2024)

A tanulmányban végzett önkormányzati kérdőív eredményei szerint a további jelentős forgalmat generáló logisztikai, nagykereskedelmi fejlesztések csak akkor lennének elfogadhatóak, ha az anyagáramlás és a személyi közlekedés egy része vasúti szállítással legalább részben kiváltható lesz. **Amíg nem történik az elővárosi közlekedésben, illetve a vasúti áruszállításban ilyen áttörés, addig az agglomeráció ilyen irányú gazdaság fejlesztését**

lassítani kell. Ellenkező esetben a települési önkormányzatok a lakosság egyre komolyabb tiltakozásával kell, hogy majd szembe nézzenek.

98. ábra: Ipari park fejlesztésre alkalmas helyszínek a budapesti agglomerációban

Forrás: Ipari térségek azonosítása a budapesti agglomeráció területén (2024)

ÖSSZEGZÉS

A VÁRMEGYE TELEPÜLÉSSZERKEZETE A FŐVÁROS KÖRNYEZETÉBEN SÚRÚ, VÁROSIS HÁLÓZAT, MÍG A KÜLSŐ TÉRSÉGEKBE RITKÁBB, ALFÖLDI JELLEGŰ. PEST VÁRMEGYE LAKOSSÁGÁNAK 69,7 SZÁZALÉKA ÉLT VÁROSBAN 2024. JANUÁR ELSEJÉN, EZZEL AZ ARÁNNYAL PEDIG VISZONYLAG URBANIZÁLTNAK SZÁMÍT A TÖBBI VÁRMEGYÉVEL ÖSSZEHASONLÍTVA. A VÁROSHÁLÓZAT HIERARCHIÁJÁBAN A KÖZÉPVÁROSOK ÉS KISVÁROSOK DOMINÁLNAK, MÍG A KISTELEPÜLÉSEK ELSŐSORBAN AZ ÉSZAKI ÉS NYUGATI HEGYVIDÉKI TÉRSÉGEKBE FORDULNAK ELŐ. ÖSSZESEN PEST VÁRMEGYE TELEPÜLÉSHÁLÓZATA DINAMIKUS, DE ERŐSEN DIFFERENCIÁLT, AHOL A GYORSAN NÖVEKVŐ AGGLOMERÁCIÓS TÉRSÉGEK ÉS A LASSABAN FEJLŐDŐ PERIFÉRIKUS TELEPÜLÉSEK EGYSZERRE VANNAK JELEN.

A VÁRMEGYE TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI A JELENTŐS FÖLDRAJZI ÉS TÁJI VÁLTOZATOSSÁG JELLEMZI, AMELY KEDVEZŐ FELTÉTELEKET TEREMT A GAZDASÁGI ÉS TELEPÜLÉSFEJLŐDÉS SZÁMÁRA. A VÁRMEGYE ÖSSZESEN JÓ TERMŐHELYI ADOTTSÁGOKKAL RENDELKEZIK, FŐLEG AZ ALFÖLDI RÉSZEKEN.

PEST VÁRMEGYE RENDKÍVÜL VÁLTOZATOS, A NAGYVÁROSI TÉRSÉGEKTŐL, A HEGYVIDÉKI TERMÉSZETKÖZELI, FALUSIAS ÉS AZ ALFÖLDI JELLEGŰ TANYÁS, MEZŐGAZDASÁG ÁLTAL URALT TÉRSZÍNEK EGYARÁNT MEGTALÁLHATÓAK. A FELSZÍNBORÍTÁSI ADATOK SZERINT 2012-ES ÁLLAPOTOKHOZ KÉPEST EGY KISTELEPÜLÉSNYI, 20 NÉGYZETKILOMÉTERNYI ÚJ MESTERSÉGES FELSZÍN JÖTT LÉTRE 2018-RA. BÁR ÖNMAGÁBAN EZ A TELJES TERÜLETHEZ KÉPEST NEM TÚNIK DRASZTIKUS VÁLTOZÁSNAK, UGYANAKKOR AZT IS LÁTNI KELL, HOGY AZ ÚJONNAN LÉTREJÖVŐ MESTERSÉGES FELSZÍNEK ÉS OBJEKTUMOK JELLEMZŐEN AZ AGGLOMERÁCIÓBAN JELENTEK MEG OTT, AHOL AMÚGY IS SZÜKÖSEBB A SZABAD TERÜLETEK KÍNÁLATA. ÉMIATT NEM MEGLEPŐ, HOGY AZ AGGLOMERÁCIÓS

ÖNKORMÁNYZATOK EGYRE TUDATOSABBAN OLYAN GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGEKET LÁTNÁNAK SZÍVESEN A TELEPÜLÉSÜKÖN, AMELYEKNEK VISZONYLAG KICSI A KÖRNYEZETTERHELÉSE ÉS TERÜLETIGÉNYE, DE NAGY HOZZÁADOTT ÉRTÉKKEL BÍRNAK.

4.6.9 Pest Megye legfontosabb ipari-gazdasági zónái

Százhalombatta

A településen a Barátság kőolajvezeték végpontján 1962-1965 között épült meg a Dunai Olajfinomító (DuFi) és hozzá kapcsolódóan a termelés melléktermékeit hasznosító Dunamenti Erőmű. A **Batta Ipari Park** a 2000-es években jött létre, már modern termelési feltételeket biztosítva a beköltöző vállalkozásoknak. A park annyira sikeresnek bizonyult, hogy tulajdonosai később bővítették a park területét. Jelenleg a park területén 31 vállalkozás működik, az összesített éves nettó árbevételük közel 566 milliárd forintra rúgott, az árbevételeik mediánja pedig közel 1,2 milliárd forint volt. Ahogyan feljebb is említés került róla, a vállalkozások főtevékenysége nagyon különböző, de viszonylag magas azon vállalkozások aránya, amelyek klasszikus ipari tevékenységet, gyártást folytatnak.

Budaörs

A **Budaörsi Ipari és Technológiai Park (rövid nevén: BITEP)** Budaörs nyugati határában, az 1-es számú főút és a Budakeszi Törökbálinttal összekötő 8102-es számú út (Gyár utca) által határolt 60 hektáros területen fekszik, az M1-M7-M0 autópályák találkozásától kb. 2 km-re. Az „Ipari Park” cím elnyerésével 2000-ben vett új lendületet a fejlesztés, majd a teljes infrastruktúra hálózat több szakaszban történő kiépítésén át az így kialakult telkek értékesítésével zárult le. A sikeres fejlesztési és betelepítési folyamatnak köszönhetően a park 2002-ben az „Integrátor Ipari Park” címet is elnyerte. A park elhelyezkedéséből adódó kiváló megközelíthetősége, kellemes környezete és sokoldalú szolgáltatásai miatt a betelepülési folyamat gyorsan lezajlott, jelenleg több mint 300 cég működik itt.

A parkban sokféle tevékenység meatalálható a K+F-től egészen a nagykereskedelemig, sőt bizonyos iparági együttműködések is kialakultak a parkon belül.

Az **Euro-Business Park** szintén Budaörsön található. Az autópálya közvetlen környezetében elhelyezkedő park könnyen megközelíthető az M1, M7 és M0 autópályákról. A park első sorban a gyógyszeripar számára a kialakított logisztikai szolgáltatásokat nyújt, de más logisztikai szolgáltatók is jelen vannak.

Törökbálint

A **DEPO Logisztikai Központ** volt az országban elsőként létrehozott logisztikai központ 1973-ban és meghatározó szerepét azóta is megőrizte. A raktárváros elhelyezkedése ideális a szállítmányozó cégek forgalma szempontjából. Az M1- M0- M7-es autópályák csomópontjában, Budapest nyugati kapuját jelenti. A park saját nemzetközi forgalomba kötött iparvágányokkal rendelkezik, melyek segítségével teljes Európa vasútvonalai elérhetőek. A területen jelenleg 266 bérlő vállalkozás található.

A legtöbb vállalkozásnak a főtevékenysége a nagy- és a kiskereskedelem, általában is a kereskedelem és a logisztika dominál a parkon belül. Az itt található vállalkozások éves nettó árbevételének mediánja 750 millió forint volt.

A **West Gate Business Park** Budapest és Törökbálint határában található, közvetlenül az M1 autópálya mellett, és több csarnokban elosztva, összesen 17 900 négyzetméter bérbeadható raktárral és kapcsolódó irodaterülettel rendelkezik. A parknak kiváló autópálya kapcsolatai vannak, tekintve, hogy az M0-M1-M7-es autópályák által bezárt háromszögben, a Tó-park területén található. A parkban a bérlők között inkább a kis és közepes méretű vállalkozások dominálnak, ezt jelzi, hogy az árbevételük mediánja 1,5 milliárd forint volt. Ebben a parkban is a nagykereskedelemmel és raktározással foglalkozó vállalkozások vannak túlsúlyban.

Biatorbágy

A **CTPark Budapest West** Biatorbágy mellett, az M1-es autópálya mellett, az M0-s körgyűrű közelében, Budapest belvárosától mindössze 15 km-re található. Az ingatlan egy korszerű raktár-disztribúciós központ, egy 76 hektáros területen megvalósuló zöldmezős beruházás, közel 280.000 m² alapterületű épületegyüttessel. A CTPark Budapest West-ben található Magyarország első "Kiváló" minősítésű, BREEAM minősítésű, "használatban lévő" kategóriájú épülete, valamint több más, "Nagyon jó" és "Kiváló" minősítésű ipari raktárépület. Ez a legnagyobb CTPark Magyarországon és a hatodik legnagyobb a CTPark-hálózatban. A CTP által üzemeltetett parkban a nagyvállalatok találtak otthonra, a park bérlői összetételét és méretét jelzi, hogy közel 60 bérlőjének az együttes éves nettó árbevétele meghaladta az 1115 milliárd forintot, árbevételeik medián értéke pedig 3,5 milliárd forint volt. Az látszik a bérlői összetételből, hogy ebben a parkban is a szállítás, raktározás, az azt kiegészítő tevékenységek és a kis- és nagykereskedelem az, amely a bérlők nagyobb részét adja.

A **Vendel park** szintén Biatorbágyon az M1 mellett található Budaörs irányában. A parkban több mint 20, többségében nagyvállalkozás működik. A vállalkozások összesített éves nettó árbevétele 343 milliárd forint volt, a medián árbevétel pedig 3,3 milliárd forint volt, hasonlóan a CTP által működtetett parkban jellemző értékhez. A parkban itt is túlsúlyban vannak a nagy- és kiskereskedelmi, raktár és szállítási szolgáltatások, azonban üdítő színfoltként jelentősebb gyártási tevékenység is történik itt.

A *jelenleg tervezés alatt álló* **Limitless Park** I. ütemében összesen 15 000 m² kereskedelmi/ipari/logisztikai csarnok valósulna meg. A Limitless Park II. ütemében ehhez kapcsolódna majd további 50 000 m² hasznos területű épületegyüttes, mely jelenleg szintén tervezési szakaszban van. A projektet tervező Limitless Park Kft. a kínai CRBC által nyújtott finanszírozási segítség mellett valósítaná meg a parkot a Premier Outlet Center mellett.

Páty

Pátyon három ipari park is található, az utóbbi évtizedben itt is jelentős fejlesztések történtek. Azon kevés Pest vármegyei település egyike, ahol a NIPÜF a kedvező közlekedésföldrajzi adottságai miatt ipari park fejlesztésbe kezdett. Az **INPARK Páty** rugalmas raktármegoldásokat kínál az M1 autópálya mentén elhelyezkedő, kitűnően látható és megközelíthető területen. A park közvetlen kijáráttal rendelkezik az M1 autópályára, az M7 és az M0 közelsége, Páty és Biatorbágy növekvő népességű térsége – az úgynevezett nagy-budapesti „Arany Háromszög” – kiváló adottságot biztosít a közművesített park számára. A parknak jelenleg három nagyobb bérlője van, mindhárom a logisztika területén működik.

A **Prologis Park Budapest-M1** egy modern logisztikai központ, melynek öt épülete 67.000 négyzetméternyi ipari területet foglal magába. A park kivételes elhelyezkedése mellett teljesíti napjaink leggyakrabban felmerülő ügyféligényeit. A parkban kizárólag nagyvállalatok működnek jelenleg. Mivel a park mérete kicsi, ezért a bérlői mixet csak néhány vállalkozás alkotja.

A **HelloParks Páty** ipari park 87 hektáron helyezkedik el Budapesttől nyugatra, az M1-es autópálya mentén, mindössze 6 km-re az M0, és 10 km-re az M7 csomóponttól. A telken összesen 384 ezer négyzetméternyi ipari terület kialakítására van lehetőség, melyek közül a legkisebb épület 30 ezer, a legnagyobb pedig akár 115 ezer négyzetméter is lehet. Jelenleg összesen 100 ezer négyzetméternyi ipari terület van kész. A telken BTS (built to suit) és BTO (built to own) megoldásokat is kínál a fejlesztő a partnerei számára.

Sóskút

Sóskúton kizárólag a település déli külterületén található ipari park, ám ez kiterjedésben és az ott lévő vállalkozások összetétele alapján is fontos parknak számít az agglomeráción belül.

A **Sóskúti Ipari Park** Budapest közelében, a Balaton felé haladva, az M7 autópálya közvetlen szomszédságában, annak 23-as kilométerénél kialakított pusztazámori csomópontjától induló 8107-es számú közút két oldalán helyezkedik el. A park szolgáltatásai teljesen alapvető infrastruktúra szolgáltatások, többlétszolgáltatást a park üzemeltetője nem nyújt. Éppen ezért a park inkább önálló telephelyek összességéként jellemezhető. A parkban összesen közel 50 vállalkozás működik, árbevételük alapján többnyire közép- és nagyvállalkozások. A parkban működő vállalkozások együttes éves nettó árbevétele meghaladta a 300 milliárd forintot 2022-ben, míg a medián éves nettó árbevételük 1,3 milliárd forint volt. Nagyon sokféle tevékenységet végeznek az ipari park területén, de ami igazán különlegessé teszi a parkot, hogy nagyobb a szerepe az ipari termék-előállításnak, mint másutt.

Zsámbék

A **Jövőipari Tudományos és Innovációs Park** esetében a Rudolf Kalman Óbudai Egyetemért Alapítvány, az Óbudai Egyetem és a zsámbéki önkormányzat együttműködésében olyan innovációs központ létrehozását tűzte ki célul, ahol a kutató-fejlesztők a jövő technológiáit

kísérletezik és állítják elő a kiberbiztonság, 5G/6G, mesterséges intelligencia, orvostechika, AR/VR, illetve robotika területein. A jelenleg rendkívül elhanyagolt állapotban lévő, de kiváló iparfejlesztési lehetőségekkel rendelkező telek egyik fontos előnye, hogy jól megközelíthető helyen, a fővároshoz közel helyezkedik el. A park épületeinek fejlesztése jelenleg folyamatban van.

Dunaharaszti

A soroksári BILK infrastruktúrájára épült ki a **Dunaharaszti Ipari és Logisztikai Park** is, amely az M0 átellenes oldalán jött létre. Azért beszélhetünk logisztikai klaszterről ebben az esetben, mivel a területen a logisztikai szolgáltatók, raktárak mellett megtalálhatók az azokat kiszolgáló járműgyártók, javítók, mosók, ipari-logisztikai automatizálással, garázstechnológiával, akkumulátorok, kenőanyagok, ipari gázok, gumiabroncsok forgalmazásával, csomagolóstechnológiával foglalkozó vállalatok, amelyek ezt a logisztikai infrastruktúrát szolgálják ki. A Dunaharasztiiban működő vállalkozások átlagos nettó éves árbevétele közel 15 milliárd forint volt, az itt működő cégek együttes nettó árbevétele pedig 2023-ban 1622 milliárd forintot tett ki.

Szigetszentmiklós

Szigetszentmiklós északi és déli részén is található ipari területek. A déli ÁTI-Sziget ipari park egy régebben épült infrastruktúrára felépülő kisebb ipari park, míg az északi **ProLogis Park Sziget** és a **Leshegy Ipari Park** a 2000-es években épült ki. A ProLogis az M0 másik oldalán bővíti jelenleg a meglévő parkját, a bővítésből pillanatnyilag egyetlen csarnok készült el, amely bérlőre vár. A ProLogis parknak jelenleg 25 bérlője van, melyek döntően nagyvállalatok, a Leshegy Ipari Parkban pedig 31 nagyobb vállalkozás működik,

ezek között azonban már inkább találunk kis- és középvállalkozásokat is. Az északi gazdasági területen (ProLogis, Leshegy) működő vállalkozások együttes nettó árbevétele meghaladja a 2365 milliárd forintot, ezek mediánja pedig 2,5 milliárd forint körül van.

Az állami nyilvántartásban szereplő kevés regisztrált ipari park egyike az **ÁTI Sziget Ipari Park**. Ennek területén összesen 14 vállalkozás működik, többségük a KKV szektorba tartozik. Éves nettó árbevételük összevonva 59 milliárd forint, árbevételük mediánja pedig 2 milliárd forint volt 2023-ban.

Dunavarsány

A **Dunavarsányi Ipari Park** infrastruktúrája 1999 óta több alkalommal is bővült és a park további növekedésére lehet számítani, mivel kifejezetten kedvező a közlekedési helyzete. A közúthálózatra az 51-es út révén tud kapcsolódni a park, de ennél fontosabb, hogy a közeli Taksonyon tervezik létrehozni a Budapest-Belgrád-vasútvonal egyik átrakóját, így ez közeli intermodális csomópontként biztosítja az áruk és nyersanyagok mozgását a nagyobb

nemzetközi korridorokon. A park a betelepült vállalkozások számára az alapszolgáltatásokat biztosítja, de azokat a vállalkozások igényeihez szabva. A parkban jelenleg 14 vállalkozás működik, közülük három hazai szinten kiemelkedő.

Alsónémedi

Alsónémedi település északi külterületén alakította ki az önkormányzat a gazdasági hasznosításra alkalmas területeit. A területen több, parkszerűen működő gazdasági egység mellett önálló raktárbázisok is keletkeztek. A 135 000 négyzetméteres területen elhelyezkedő **HelloParks Alsónémedi** Budapest déli alpiacán, az M0 és M5 autópályák találkozásához, valamint a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérhez és az iparvágánnyal is rendelkező BILK konténer terminálhoz is közel található. A telken spekulációs céllal egy 60.000 négyzetméteres, BigBox típusú csarnok kivitelezését kezdte meg a beruházó, mely 2024 negyedik negyedévében fejeződött be.

A **VGP Park Alsónémedi** egyetlen, de hatalmas bérlője a Nagel Hungária Logisztikai Korlátolt Felelősségű Társaság. A BTS ingatlan az egyetlen bérlő igényei szerint készült el, az 5-ös út mellett, az M0 felhajtó közelében.

A VGP Parkkal szemben az 5-ös út túloldalán épült fel az **Alsónémedi Logisztikai Park**, mely a kis- és középvállalkozások igényeihez szabott megoldásokat kínál. A kisméretű park területén jelenleg 9 bérlő osztozik. Az itt működő vállalkozások egyikének az árbevétele sem érte el az 1 milliárd forintot.

Az említett parkoktól déli irányban egészen a település belterületének az északi határáig, az 5-ös, a 4604-es bekötő út mentén nyúlik el a **CBA Logisztikai Központ és Agráripari Park és egyéb gazdasági terület**, amelyen 16 hazai és multinacionális kis- közép- és nagyvállalkozásnak működik telephelye (raktárbázisa). Bár alapjaiban sokféle tevékenység jelenik meg a területen, de a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi tevékenységeket kiszolgáló raktározás és logisztika az, ami jelentős túlsúlyban van. Az árbevétel szerinti megoszlást két nagy piaci szereplő (a PENNY MARKET és a GLS) jelentősen torzíttja és a többi szereplő árbevétele eltörpül ezekhez képest.

Gyál

Gyálon két ipari park, illetve a hozzájuk kapcsolódó iparterület található. A gyáli fejlesztések az M5 és M0 autópályák által nyújtott közlekedési lehetőségek kihasználására épültek. A **ProLogis Park Budapest-Gyál** 175.000 m²-nyi területet kínál a bérlői számára, melyek döntően multinacionális vállalkozások. A park nem kizárólag logisztikai célú, raktározási tevékenységeket gyűjt egybe, területén gyártás is folyik. A parknak jelenleg 17 bérlője van. Az itt működő 17 vállalkozásnak az együttes, éves nettó árbevétele több, mint 1000 milliárd forint volt, az árbevételük mediánja pedig 9 milliárd forint volt.

Az **M5 Gyál Business Park** egy 16 hektáros területen épült fel és mintegy 60 000 m²-es logisztikai hasznosításra alkalmas területet kínál. A park területén jelenleg 15 nagyobb vállalkozásnak van logisztikai és raktár célú telephelye. A bérlok méretét jellemzi, hogy együttes, éves nettó árbevételek 1775 milliárd forint, míg az árbevételek mediánja 8,5 milliárd forint volt.

Vecsés

A **CTPark Budapest Vecsés** egy jelentős méretű logisztikai park Vecsés város közelében, Budapest délkeleti részén, az M0-ás autópálya kereszteződésében, mindössze 6 km-re az M5-ös autópályától és 7 km-re az M4-es autópályától, illetve pár percnyi autóútra a Budapesti Nemzetközi Repülőtértől. A parkban található Magyarország második „Kiváló” minősítésű BREEAM épülete, valamint két másik „Kiváló” minősítésű ipari raktár. A parkban 59%-ban termelő vállalatok és 41%-ban logisztikai és raktározási tevékenységet folytató vállalkozások vannak.

A közel 30 hektáros telken található prémium minőségű **Airport City Business Park** mintegy 45 ezer négyzetméternyi modern raktárápületet, valamint 8 ezer négyzetméternyi irodaterületet foglal magában hét meglévő épületben. A rugalmas megoldásoknak és a piacvezető technikai újításoknak köszönhetően az Airport City raktárcsarnokai minden komplex igényt kielégítenek.

A 70.000 m² összterületű **Ferihegy Ipari park** az M0/4-es főút csomópontjában fekszik. Az ipari park területén mindösszesen 12.000 m² területen található raktárcsarnokok kiépített iroda- és szociális helyiségekkel.

Üllő

A **CTPark Budapest East** egy magasszintű logisztikai raktár irodákkal Üllőn, Budapesttől 8 km-re délkeletre, az M0 körgyűrű és az M4-es autópálya találkozásánál. A Budapest legforgalmasabb tranzitútvonalán található park ideális logisztikai és termelő cégek számára is.

A **VGP Park AEROZONE** Üllő és Vecsés határán helyezkedik el, közvetlenül az M0-ás körgyűrű mellett és az M4-es autópálya csomópontjánál. A park ideális helyszín a logisztikai szolgáltatóknak és a raktározással foglalkozó kereskedelmi és gyártó cégeknek.

Ecser

A **CTPark Budapest Ecser** Budapesttől keletre, a főváros és a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közvetlen közelében, az M0 és az M4 autópálya csomópontjánál, Ecser település mellett található.

Maglód

A **HelloParks Maglód** Budapest keleti részén található, az egyik legfejlettebb ipari régióban, rövid távolságra a városközponttól és mindössze 14 km-re az M0-M5 csomóponttól, ami miatt a park vonzó a helyi, országos és nemzetközi közlekedés szempontjából.

Pécel

Az M0 körgyűrű péceli lehajtójánál található a **Pécel ipari park**, ahonnan 10 percen belül elérhető az M3 és M5-ös autópálya, 30 percen belül az M6 – M7 autópálya, a repülőtér pedig 10-15 perc távolságra van. A parkban 17 társaság működik, területére meghatározóan elektronikai szerelő és finommechanikai tevékenységet végző német, holland, spanyol, svájci és magyar nemzetiségű vállalatok települtek.

Nagytarcsa

Nagytarcsa Iparterületeinek fejlesztése 2008-ban kezdődött a Szilas Ipari Park létrehozásával, majd folytatódott a Berdó I és Berdó II kijelölésével. A **Szilas Ipari Park** az M0 lehajtója mellett található, így az autópályáról rálátni a parkra, amelynek jelentős márkaértéke van. A park elsősorban a KKV szektorba tartozó vállalkozásokat vette célba, ennek megfelelően találunk itt tulajdonos vagy bérlő vállalkozásokat.

A **Berdó I. és Berdó II.** parkot az önkormányzat később jelölte ki egy barnamezős területen. A vállalkozásoknak itt meg kell venni a területet, bérlésre nincs lehetőségük.

A **CTPark Budapest North** Nagytarcán, közvetlenül az M0-ás körgyűrű mellett, az M3-as és M4-es autópályától néhány percnyi autóútra, a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtértől pedig mintegy 20 km-re található. A körgyűrű északkeleti régiója az elhelyezkedése, megközelíthetősége, szakképzett munkaerő elérhetősége és infrastruktúrája miatt nagyon népszerű a logisztikai és termelő cégek körében.

Fót

Az M3 és M0 találkozásánál található **East Gate Business Park** Budapest északi vonzáskörzetének egyik legnagyobb modern üzleti parkja Fóton. Területén – a hazai piacon egyedülálló módon – raktározási és kereskedelmi célokra egyaránt alkalmas modern csarnokok, A-kategóriás irodák és önálló irodaépületek is bérelhetők. A parkban található számos vezető hazai és nemzetközi nagyvállalat cégközpontja is.

Az **East Gate PRO Business Parkban** a magas technológiai minőségű épületek igény szerint gyártó-, összeszerelő, fulfillment és raktározási célokra egyaránt alkalmas csarnoktereket kínálnak színvonalas irodai és kiszolgáló funkciókkal kiegészítve, összesen 60.000 m² bérelhető területen, 6 csarnokban.

A környezettudatos és energiatakarékos **HelloParks Fót** egy 76 hektáros területen, az M0 autóút és az M3 autópálya csomópontja mellett található. A fóti telken összesen 330 ezer

négyszázötven négyzetméteres raktár- és ipari terület kialakítására van lehetőség, melyek közül a legkisebb 16 ezer, a legnagyobb pedig 46 ezer négyzetméteres is lehet.

Gödöllő

A **Gödöllői Üzleti Park** a 3-as út mellett terül el, közel az M31 gyorsforgalmi úthoz. A park az ipar és a szolgáltatási szektor minden szereplőjének nyújt megoldásokat. A területen a KKV szektorba tartozó vállalkozások vannak jelen, melyek tevékenysége az iparra, a kereskedelemre, a logisztikára, valamint műszaki és egyéb szolgáltatásokra terjed ki.

A **Corner Ipari Park** a Kőrösi Csoma Sándor út mellett található. A fejlesztés viszonylag új, de alapvetően raktározási igényekre szabott.

A **Haraszi úti gazdasági terület** Gödöllő nagyvállalatokkal leginkább benépesített gazdasági területe, amely *nem működik valódi ipari parkként*, ettől függetlenül jelentős kapacitások épültek itt ki. A területen viszonylag sok épület van kihasználatlanul, a terület jelenleg erősen alulhasznosított.

A **CGL Gödöllő Park** az M3-as autópálya gödöllői lehajtójánál található, mindkét irányból kiváló rálátással. Az épület 2010-ig elektronikai gyárként üzemelt, azóta több bérlő használja könnyűipari, raktározási és irodai funkciók kombinációjára.

Szada

A **Szada Ipari Park** az M3 gödöllői lehajtójának közelében található és tömegközlekedéssel is megközelíthető.

A parkban jelenleg 37 cég rendelkezik székhellyel vagy telephellyel. A területen gépgyártással, gépalkatrész-gyártással, élelmiszer-nagykereskedelemmel, vegyipari termékek kereskedelmével, fémfelület-kezeléssel és műanyag termékek gyártásával foglalkozó cégek találhatóak. Az ipari park megtelt, így az önkormányzat a park sikeres működését látva a bővítési lehetőségekkel is foglalkozik.

Dunakeszi

A **Dunakeszi Ipari Park** a 2-es főközlekedési út mentén Újpest és Dunakeszi határában terül el. Az iparterületet az építőipari vállalkozások telepítették be. Az itteni központban az irodák és bemutatóterem mellett 5600 négyzetméteres üzemcsarnok is található.

Vác

A 29 hektáros területen elhelyezkedő **Toperini Ipari Logisztikai Üzleti Park** Vác város belterületén, a történelmi városközponttól mindössze 2 km-re délre, a Gödöllőre vezető főút mellett, részben zöld-, részben barnamezős beruházás keretében valósult meg. Vác városának

és környékének a kedvező földrajzi, közlekedési és gazdasági adottságai számos befektető figyelmét felkeltették, aminek eredményeképpen számos hazai és külföldi, közöttük több világszerte is ismert vállalkozás működik a térségben. A parkban új, innovatív fejlesztés az Okos Egészségügyi alapanyag- és készletraktár, amely egy csarnokban kerül elhelyezésre raklapos megoldással, az épület 7 emeletnek megfelelő belső magasságát kihasználva. A raktár különlegessége a robotizált technológia. Az okosraktár mellett két másik komplexum is épül a területen: egy 15 ezer négyzetméter alapterületű raktár akkumulátor és akkumulátor-alapanyagok számára, illetve egy 5,5 ezer négyzetméter alapterületű, vizsgálókesztyű-alapanyag és egyéb egészségügyi termékek tárolására szolgáló – állandó hőmérsékletű – raktár.

Szentendre

Az **ÉMI Szentendrei Technológiai Park** Szentendre déli kapujában a 11-es út mentén helyezkedik el, a térségben kiváló megközelíthetőséggel. Az ipari park az ÉMI tulajdonában van, mely 2024. április 30-i hatállyal az Építési és Közlekedési Minisztérium (ÉKM) tulajdonosi joggyakorlása alatt folytatja munkáját. A cég a park területén tudásközpontot hozott létre, azzal a szándékkal, hogy főként a korszerű, energiatakarékos építészeti és gépészeti rendszerek innovációjával foglalkozó cégeket vonzzák ide. A létrehozott tudásközpont épülete maga is a legkorszerűbb energiatudatos épületgépészeti és építészeti megoldásokat tartalmazza, s mint fő „bemutatótárgy” működik. A fentiekre tekintettel következő lépésként a területen lévő tulajdonostársakkal egyetértésben pályázatot nyújtott be Tudományos és Technológiai Park cím elnyerésre, melyet az Ipari Parkok Tanácsa jóvá is hagyott.

A Szentendre és Pomáz kereskedelmi és lakóövezetének határán, közvetlenül a 11-es főút mellett elhelyezkedő, további fejlesztési lehetőséget kínáló **Bravos Ipari Park** több, különálló épületből áll, saját kiszolgáló egységgel és parkolási lehetőséggel.

Pomáz

A **Pomáz Ipari Üzleti Parkot** a Budakalászi úttól keletre, a település szélén hozták létre. A park az önkormányzat tulajdonában van és alapvetően a KKV szektorba tartozó vállalkozások számára került kialakításra.

Újhartyán

Az **Ország Középe Ipari Park és Logisztikai Központ** a déli agglomeráció határán az M5 autópálya mellett helyezkedik el. Újhartyánban 1999-ben került megvalósításra az M5 autópálya melletti Ipari övezet kialakítása, az I. ütem 24 ha-on. A települési szerkezeti terv I-IV. ütemben szabályoz ki ipari, gazdasági területet a település északi részén II. és IV. ütemet, valamint a keleti részén I. és a III. ütemet. Körülbelül a minegy 123 Ha területből mára szabad, beruházóra váró ipari-gazdasági terület a III. ütemben 40 ha, II. ütemben 9,3 ha és a IV.

ütemben 8,5 ha áll rendelkezésre. A fejlesztésének köszönhetően az eddig 71,9 ha rendelkezik minősítéssel, mintegy 123 ha terület pedig Ipari Park cím kiterjesztése alatt áll.

ÖSSZEGZÉS

AZ ORSZÁG MÁS RÉSEIBŐL IDEUTAZVA IRIGYLÉSE MÉLTÓNAK TÚNHET A PEST VÁRMEGYÉBEN EGYRE SZAPORODÓ IPARI ÉS KERESKEDELMi PARKOK, LOGISZTIKAI KÖZPONTOK JELENLÉTE, AZ AZOKBAN LETELEPEDETT CÉGEK SZÁMA ÉS AZOK SŰRŰSÉGE. A VÁRMEGYE FŐBB KÖZLEKEDÉSI CSATORNÁI MENTÉN, ELSŐSORBAN AZ AGGLOMERÁCIÓS TELEPÜLÉSEKET ÉRINTVE JELENTŐS FEJLŐDÉSNEK LEHETÜNK A TANÚI, EZEN PARKOK POZITÍV GAZDASÁGI HATÁSAI MELLETT UGYANAKKOR SZÁMOS KIHÍVÁS ELÉ IS ÁLLÍJÁK A TÉRSÉGET. EZEK KÖZÜL TALÁN A LEGNAGYOBB KONFLIKTUSFORRÁST AZ AGGLOMERÁCIÓ TERÜLETÉN A KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS JELENTI. EGYFELŐL ANNAK KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSAI MIATT, MÁSRÉSzt A MOTORIZÁCIÓ GYORS FEJLŐDÉSE ÉS A SZÁLLÍTÁSI IGÉNYEK OKOZTA ÁLLANDÓ KÖZLEKEDÉSI TORLÓDÁSOK MIATT. AMENNYIBEN AZ AGGLOMERÁCIÓ KÖZLEKEDÉSÉBEN NEM TÖRTÉNIK POZITÍV IRÁNYÚ VÁLTOZÁS, AKKOR EZ KOMOLY GÁTJÁVÁ VÁLIK A TOVÁBBI NÖVEKEDÉSNEK.

A JÖVŐBEN KIJELELÉSRE ÉS KIALAKÍTÁSRA KERÜLŐ GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERÜLETEK, IPARI PARKOK TERVEZÉSEKOR AZ EGYIK LEGFONTOSABB SZEMPONT, HOGY A TERVEZETT TEVÉKENYSÉGEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ÁRU- ÉS SZEMÉLYFORGALOM MEGOLDHATÓ-E A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRÁVAL, VAGY VAN-E LEHETŐSÉG ANNAK A SZÜKSÉGES SZINTRE TÖRTÉNŐ FEJLESZTÉSÉRE VALAMENNYI KÖRNYEZETI- ÉS FENNTARTHATÓSÁGI SZEMPONT FIGYELEMBEVÉTELE MELLETT.

MÍG A FŐVÁROS FOLYAMATOSAN ÉS JELENTŐSEN JAVÍTJA POZÍCIÓJÁT AZ EURÓPAI RANGSORBAN AZ EGY FŐRE JUTÓ GDP TEKINTETÉBEN, ADDIG PEST VÁRMEGYE ÉS AZ AGGLOMERÁCIÓS GYŰRŰ EZEN A TÉREN CSAK LASSAN HALAD ELŐRE. A JELENSÉG MÖGÖTT AZ ÁLL, HOGY MÍG A FŐVÁROSBAN MARADTAK A NAGY HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ SZOLGÁLTATÁSOK, ADDIG AZ AGGLOMERÁCIÓBA JELEMLZŐEN INKÁBB A KISEBB HOZZÁADOTT ÉRTÉKET ELŐÁLLÍTÓ TEVÉKENYSÉGEK, IPAR, LOGISZTIKA, KERESKEDELEM ÁRAMLOTTAK.

4.6.10 A térséget érintő fontosabb területfejlesztési tervek áttekintése

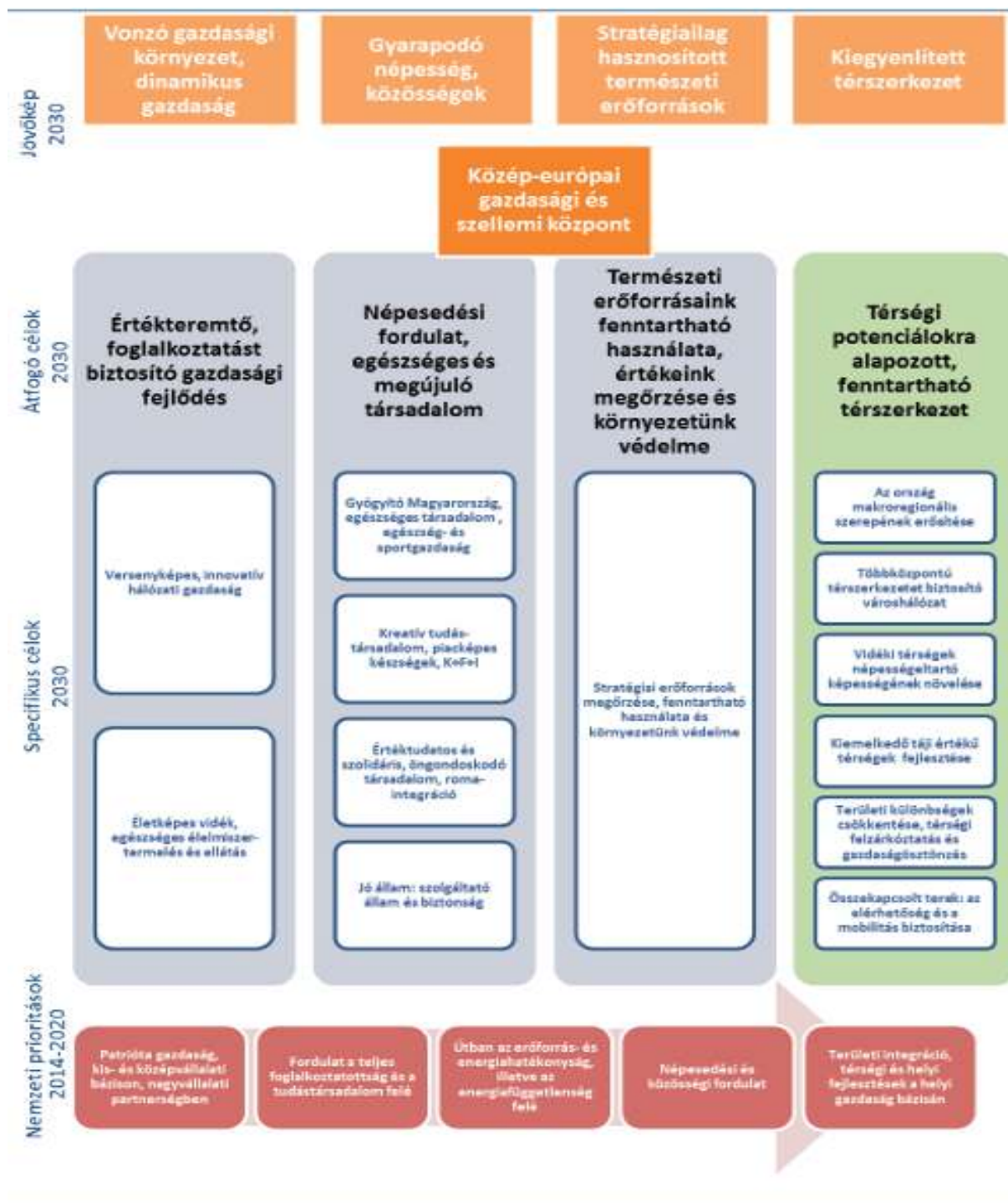
4.6.10.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

A **Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva **egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg.** Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait, a regionális politika legfontosabb fejlesztési irányait, egyfajta hidat képezve a területi tervezés és a szakpolitikai fejlesztési irányok között.

Az OFTK jövőképe szerint: „Magyarország 2030-ban **Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz,** lakosságának **biztonságos megélhetést** biztosító, az **erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal,** azzal összefüggésben **gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.**”

A nemzeti jövőkép elérése érdekében **az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.** A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok – az OFTK hosszú távú teljes tervezési szemléletének megfelelően – a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, beleértve a társadalom és a gazdaság környezethez való viszonyulását, a környezeti szempontokat, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

99. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célrendszere

forrás: OFTK

Az OFTK Magyarország fő geopolitikai stratégiai céljait az alábbiak szerint fogalmazta meg:

- Magyarország **Közép-Európa** egyik **legversenyképesebb országává** válik a kitörési pontjainak számító területeken 2030-ig.
- Megkerülhetetlen a **közép-európai üzleti kaputárság megteremtése a szolgáltatások, a logisztika, és az innováció** területein:
 - **Nyugat-Európa** innovációs zónájának **keleti kapuja**,
 - az **ázsiai** gazdasági erőter **nyugati kapuja**,
 - a **közép-európai** észak-déli szerveződésű gazdasági és növekedési tengely központja,
 - az Európai Unió **Duna Régió Stratégiájában** fontos és nélkülözhetetlen szerep betöltésére alkalmas központi helyzet.
- A magyar **külgazdaság földrajzi diverzifikációjának kiszélesítése** az EU-n kívüli gazdasági kapcsolatok gyarapításával.

Szükséges a **globalizációs folyamatok**, a még csak kibontakozóban lévő, de már látható új trendek figyelemmel kísérése, illetve a hozzájuk történő **gyors igazodás**, hazánk adottságaival és gazdasági célkitűzéseivel összhangban. Ebben a folyamatban Magyarország számára a gazdasági növekedés alapfeltétele különösen **az innováció, a tudás és a magas hozzáadott értéket** tartalmazó termékeket és szolgáltatásokat előállító gazdaság dinamikus fejlesztése, a meglévő **természeti és kulturális örökség** - nemzetközi gyakorlatnak megfelelő **erőforrásként** használata, mindezek alapjainak lefektetése, a piac és az állam által befolyásolt folyamatok magas szintű menedzselése.

Budapest és a metropolisz térség fejlesztése vonatkozásában az OFTK az **alábbi főbb fejlesztéspolitikai feladatokat** fogalmazta meg:

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- **Egységes budapesti gazdasági régióként** együttműködni a térség önkormányzataival (megyei, fővárosi, kerületi, települési) és a kormányzattal a többszintű kormányzás (multilevel governance) elvei szerint.
- Tervezett, **koordinált, stratégia-alapú térségfejlesztés** keretében összehangolt, hálózatos településfejlesztést kell megvalósítani. A térség területi és települési tervezését, adó-, befektetési- és közösségi közlekedési politikáját **Budapest**, az agglomerációs települések, a „belső gyűrű városai”, **Pest vármegye**, valamint a területükkel érintett megyék közös cselekvéseként is értelmezni kell.

- Elő kell segíteni Budapest fejlődésével járó **kisugárzó hatásának** minél hatékonyabb érvényesítését, koordinált terjedését a környező térségekben. A **szinergikus hatások erősítése** érdekében a belső- és külső térszerkezet policentrikus kiegyensúlyozására való törekvés, **különös tekintettel a központ és a „belső gyűrű városai”, illetve a főváros és agglomerációja viszonyára.**
- **Budapest nemzetközi gazdaságszervező szerepének erősítése** (pénzügyi szolgáltatások, K+F, tudás-ipar és high-tech iparágak megtelepedésének, jelenlétének ösztönzése).
- **Budapest kapuvárosi szerepének erősítése** az Európai Unió és a Balkán, valamint Kelet-Európa között – nyitás a déli és keleti nagyvárosok felé.
- Nemzetközi piaci folyosók **csomóponti helyzetéből származó földrajzi előnyök kihasználása** (pl. makroregionális logisztikai funkció kiépítése).
- A nemzetközi **turisztikai és kulturális központ szerep erősítése.** Egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése.
- Nagytérségi léptékben is **kiegyensúlyozott zöldfelületi rendszer,** ökológiai és rekreációs szereppel rendelkező „zöld gyűrű” kialakítása (Budai-hegység, Pilis, Visegrádi-hegység, Gödöllői-dombság, Ócsai TVK, Duna-mente, Tétényi-fennsík stb.), az agglomerációs települések fizikai összenövésének megakadályozása.
- **Budapest körüli turisztikai örökséggyűrű létrehozása** a meglévő épített értékek kibontakoztatásával.
- A térség legyen az **európai zöld és kék gazdaság egyik centruma.** Hatékony energiafelhasználás és klímavédelem.
- **Családbarát környezet** és (köz)szolgáltatások, családbarát munkavállalási feltételek biztosítása (pl. digitális infrastruktúra fejlesztésével a távmunka lehetőségeinek bővítése).
- A „Budapest Üzleti Régió” közúti, vasúti infrastruktúrájának és közösségi közlekedési kapcsolatainak, összehangolt menetrendi megoldásokkal és egységes tarifarendszerrel rendelkező közlekedési rendszerének fejlesztése. Intelligens közlekedési rendszer kialakítása.

Pest vármegyére vonatkozóan az OFTK az alábbi fejlesztési irányokban tesz javaslatot:

„A **gazdasági dinamizálása,** több lábon álló gazdaságfejlesztés, egyszerre építve a feldolgozóipari- és agrár-tradíciókra, valamint az új iparágak, szolgáltatások fejlesztésére. **Befektetés-ösztönzés, a tőkevonzó képesség javítása, az egyes térségek endogén erőforrásaira alapozva.** A gazdasági húzótersegek innovációs- és versenyképességének

javítása, az M0-ás körgyűrű és a Ferihegyi Gazdasági Övezet logisztikai-vállalkozási zónáinak fejlesztése, a megye leszakadó térségeinek gazdasági felzárkóztatására kiemelten építve a KKV szektorra.”

„**Társadalmi megújulás**, a közösségek és a bizalom erősítése, az együttműködések ösztönzése és intézményesítése, a családi értékek előtérbe helyezése, a lakosságának egészségi állapotának javítása, az **oktatás intézményi- és tartalmi megújítása, kiemelt figyelmet fordítva a gazdaság igényeire**. Területi és társadalmi kohézió, az esélyegyenlőség javítása.”

„A térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása, a metropolisz térség, benne Pest megye hálózatos térstruktúrájának kialakítása, a **térség geostratégiai adottságainak jobb kihasználása**, a belső közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése kiemelten az elővárosi közlekedés, valamint a térségi központok és vonzáskörzeteik tekintetében. Tervezett, koordinált térségfejlesztéssel, takarékos területhasználattal a metropolisz régió többi szereplőjével együttműködő, emellett **vonzó, kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosító tér kialakítása.**”

4.6.10.2 Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

2021. tavaszán került felülvizsgálatra a Pest Vármegyei Területfejlesztési Koncepció és az azon alapuló Stratégiai Program.

A **megyei területfejlesztési koncepció** hivatott arra, hogy **a megye egészének tervezési alapjait lerakja**. Ezért a koncepció úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti területi alrendszerére egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témaköröket;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közsféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

A megyei területfejlesztési koncepció az **OFTK tartalmával, annak céljaival összhangban** került kialakításra, a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szerinti tartalommal.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozása a tartalmi követelményeknek megfelelően **két szakaszból, a helyzetértékelés és a koncepció kidolgozásából áll**.

A **helyzetértékelés** tárgya:

- a megye társadalmi, gazdasági stb. viszonyainak felmérése,

- a megye területén zajló folyamatok vizsgálata,
- a beavatkozást igénylő területek azonosítása (földrajzi és tematikai értelemben egyaránt).

A **konceptió javaslattevő** része: Pest megye pozicionálása, a fejlesztés lehetséges forгатókönyveinek értékelése, a megye kívánatos **jövőképének megfogalmazása**, valamint a jövőkép elérésének szolgálatába állított **területfejlesztési és ágazati célkitűzések rendszerének meghatározása** a „Nemzeti Fejlesztés 2030” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszer figyelembevételével.

Pest megye az alábbi jövőképet fogalmazta meg 2030-ra elérendő célként:

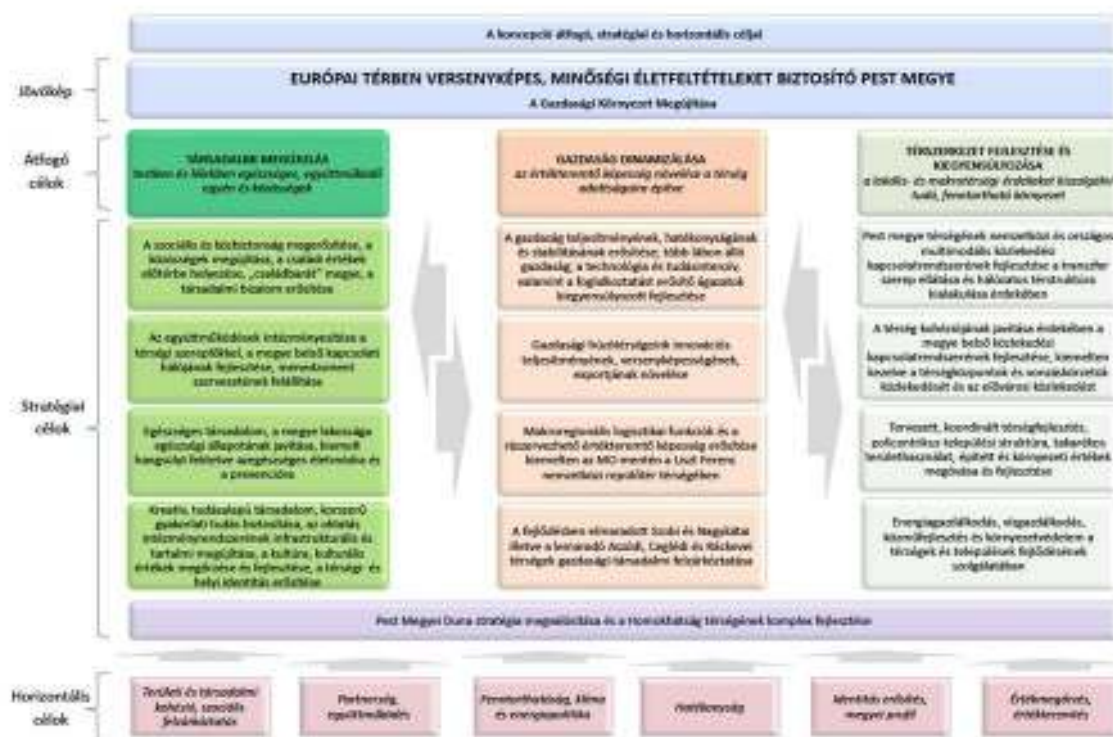
„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”

- Pest megye **szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”,** a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta **metropolisztérsgnek**, amely fejlett termelési és szolgáltató központja az európai gazdasági térnek, s azon belül motorja, illetve csomópontja a feltörekvő kelet-európai országok gazdasági növekedésének és társadalmi megújulásának. Szorosan beágyazott a nemzetközi gazdaság és társadalom fejlődését hordozó folyamatokba.
- A **metropolisztérsg versenyképessége** az itt élő **emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán**, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikusan fejlődő – üzleti környezetén alapszik. Fejlődésében fontos szerepet tölt be a sokrétű kapcsolódás, amely lehetővé teszi az emberek, a tudás, a kulturális értékek, illetve a gazdasági javak intenzív áramlását – közvetítését – helyi, regionális, valamint globális léptékben, és amelyet fejlett üzleti és fizikai infrastruktúra támogat. A metropolisztérsg **erős márkaértékkel, ki-egyensúlyozott térszerkezettel és az erőforrások hatékony felhasználására vonatkozó képességgel** rendelkezik.
- Pest megye aktív résztvevője a metropolisztérsg dinamikus és kiegyensúlyozott fejlődésének. Erős, prosperáló és egészséges közösségeiben él az ország mind nagyobb része, 1,4 millió ember. A **megyén belüli térségek megkülönböztető erővel bíró technológiai és gazdasági profillal rendelkeznek**; a gazdasági és intézményi városközpontok fejlett vállalkozási övezetet, hatékonyan összekapcsolódó városhálózatot alkotnak. A megye kulturális- és tudásközpontjai, valamint a technológiai-, ipari-, és a növekedési pólusai jelentős mértékben hozzájárulnak a metropolisztérsg növekedéséhez, erősítik nemzetközi versenyképességét és innovációs teljesítményét.

- Gazdasága kiegyensúlyozott; urbánus és vidéki térségeiben is több lábon áll. Hatékonyan kihasználja a helyi adottságokra alapozható, valamint a főváros közelségéből adódó lehetőségeket; biztosítva így **a kiterjedt foglalkoztatást**, valamint a jövedelmek növekedését. A városhálózat erősíti a gazdaság sokféleségét és elősegíti a kis- és közepes vállalatok fejlődését, így **a gazdaság gyorsan és rugalmasan alkalmazkodik a külső környezet kihívásaihoz**, valamint a társadalmi, technológiai változásokhoz. Folyamatos megújulásának motorja a kiemelkedő vállalkozási hajlandóság, a tudás-intenzív tevékenységek koncentrációja, valamint a funkcionális várostérségeken is átívelő regionális innovációs rendszer, amely lehetővé teszi a tudás kiterjedt hasznosulását. A megye **eredményesen vesz részt a magas hozzá-adott értékű termelés, szolgáltatások, technológia, szakember és menedzsment letelepedéséért folytatott versenyben.**
- A társadalomban, a közösségek életében – integritásában – **fontos szerepet tölt be a helyi identitás**, a helyi gazdaság és a közösségi innováció erősítésén alapuló értékteremtés; amely hozzájárul az életszínvonal emelkedéséhez, valamint a szolgáltatások minőségének folyamatos javításához. A gazdasági fejlődésnek és a közösségek megerősödésének köszönhetően Pest megye elmaradottabb térségeire, településeire is kiterjedően **csökkennek a területi és társadalmi különbségek**, az oktatás, a munkahelyteremtés eszközeinek, valamint a közösségi alapú innovációknak köszönhetően **a hátrányos helyzetű rétegek eredményesen kapcsolódnak be a társadalom és a gazdaság vérkeringésébe.** Az életminőség és a tér által nyújtott perspektíva kedvező hatással van a népesedési folyamatokra, a gyermekvállalást támogató intézmények, helyi kezdeményezések és atipikus foglalkoztatási formák által támogatva. Az itt élő emberek egészségi állapotára kedvező hatást gyakorol az ellátások és szolgáltatások minőségének javítása, valamint a prevenció, az egészségtudatosság, egészségműveltség erősödése.
- Pest megyét **kiegyensúlyozott és decentralizált közlekedési infrastruktúra**, valamint magas minőséget és megbízható elérhetőséget nyújtó szolgáltatások kapcsolják a világhoz. **Fontos szerepet tölt be a nemzetközi áruforgalom szervezésében**, a nemzetközi ellátási láncok kiszolgálásában; nemzetközi pozícióit a multimodális (közúti, vasúti, hajózási kapcsolódást biztosító) infrastruktúra, és a nagyszámú vállalkozás koncentrációja biztosítja. Értékteremtő képességét jelentősen javítja a metropolisztérségben létrejött - „halászhálóra” emlékeztető – struktúra. **A kapcsolati tér területe, fizikai összeköttetése kiterjed a metropolisztérségre; és maximálisan kihasználja az Európa térségeit összekapcsoló korridorokat.**
- A térség fejlesztésében érintett köz- és magánszereplők a közösség érdekeit és a fenntarthatósági szempontokat is figyelembe vevő **partneri együttműködésének** köszönhetően **a megye térszerkezete** nemcsak az európai léptékben is **versenyképes**

gazdasági struktúra kialakításának, hanem a **természeti környezetet megőrzésének**, vonzó- és élhető települési lakókörnyezet kialakításának is kiváló kereteket nyújt.

100. ábra: A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere

forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

Pest megye a táblázatban szereplő **átfogó- és stratégiai célok** kitűzésével és azok megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképben vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.

A gazdasági környezet „megújítása”, mint általános cél, tehát azt a következtetést fejezi ki, hogy Pest megye Területfejlesztési Konceptiójának átfogó, valamint stratégiai és horizontális célkitűzései eléréséhez **jelentős hatékonyságnövelésre van szükség** az endogén erőforrások, valamint a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében, ami **alapvető változást feltételez a gazdaság működésében**. Pest megye, valamennyi célkitűzésében érvényre kívánja juttatni azt a törekvését, hogy **a gazdasági, társadalmi és területi fejlődéshez alapvető gazdasági szerkezetváltásra van szükség**.

A jövőképben felvázolt, „Európai térben versenyképes, és minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye” célkitűzés megvalósításának alapja az, hogy a térség gazdasági környezetét megújuljon, ezért **a megyei koncepció alapvetően a versenyképesség és a hatékonyság javítására fókuszál**.

Természetesen a gazdasági megújulás nem mehet végbe sem **a megye társadalmában megvalósuló megújulás**, sem a makro- és mikroregionális **térszerkezetben szükséges átalakítások** végrehajtása nélkül.

Mindazok a változtatások, amelyeket a koncepció célrendszerén alapulva a következő nagyjából két évtizedben, megvalósulhatnak, együttesen fogják eredményezni a térség **gazdasági megerősödését**, egy **egészségesebb és hatékonyabb társadalom** épülését és a természeti környezetével összhangban lévő **organikus élettér, fenntartható környezet megvalósítását**.

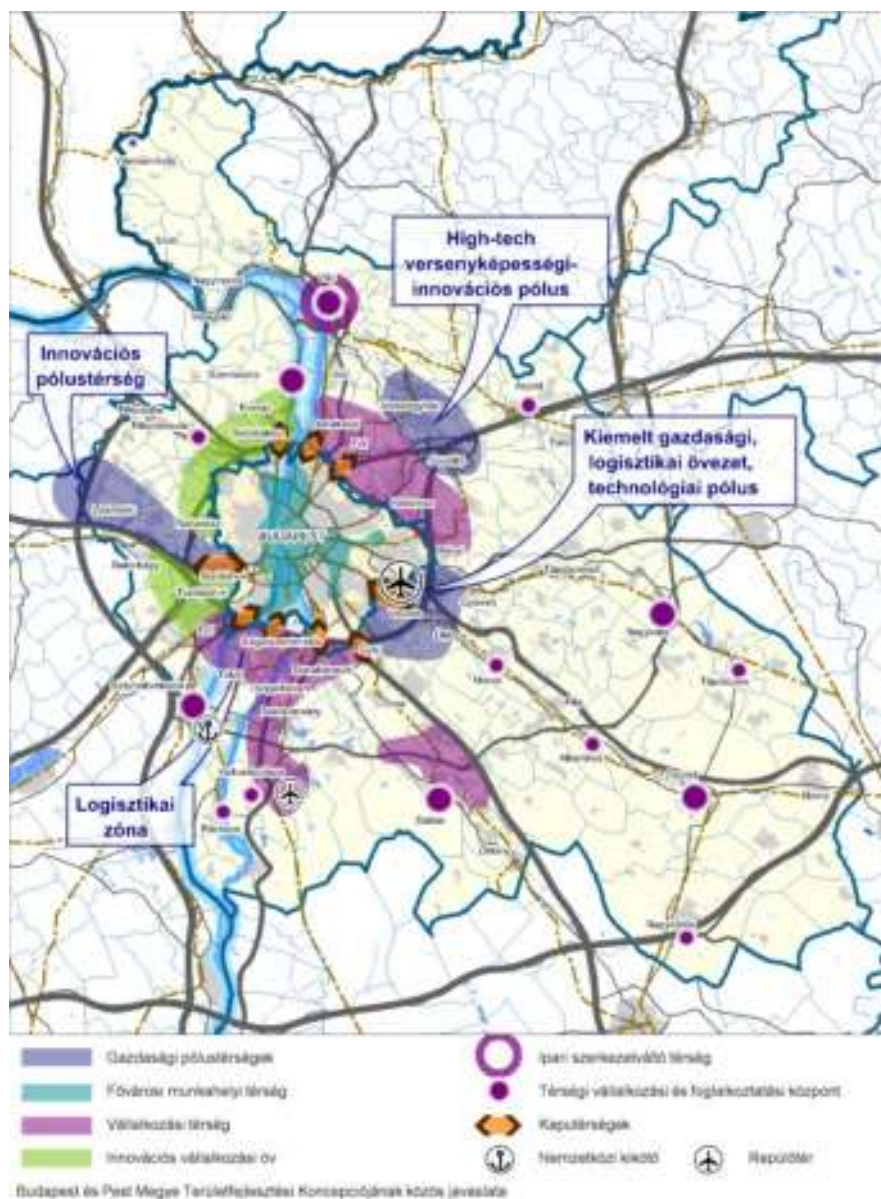
A célrendszer struktúrájának felépítése során **három nagy átfogó célt** került meghatározásra, melyeken belül **ágazati és területi stratégiai célokat egyaránt szerepelnek**. A stratégiai célok teremtik meg a **Programalkotás** fázisának gerincét. A **horizontális célok** olyan jellegű kitűzések, melyeknek jellegüknél fogva szükséges valamennyi stratégiai célt áthatniuk, hatásuk nem korlátozódhat egyetlen szegmensre sem önállóan.

Pest megye **korántsem egységes szerkezetű és fejlettségű térség**. Gazdasági fejlettségében elkülönül egymástól az **agglomeráció övezete**, mely kissé lemaradva helyezkedik el Budapest mögött és az agglomerációtól távolabbi, **megyehatár menti kistérségei**, melyek inkább a szomszédos megyék fejlettségi szintjén állnak.

A megyén belül megtalálhatóak olyan **magasan fejlett központok is**, mint a Budakeszi járás, mely az ország „leggazdagabb” járása az egy főre jutó adóköteles jövedelem tekintetében. Jelen vannak továbbá olyan országos jelentőséggel is bíró **pólusképző térségek** (Gödöllő – Veresegyház, Érd - Százhalombatta), ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban **több pólustérséget** is kijelölésre került, melyek élenjárnak bizonyos szegmensek terén.

101. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében

forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció

- **Logisztikai zóna:** Érd, Százhalombatta, Szigetszentmiklós, Gyál, Dunakeszi, Fót, Kistarcsa, Dabas,
- **Kiemelt gazdasági-logisztikai zóna:** Vecsés, Gyömrő, Üllő, Pécel,
- **High-tech versenyképességi-innovációs pólus:** Veresegyháza, Gödöllő,
- **Innovációs zóna:** Budaörs, Zsámbék, Budakeszi, Budakalász,

A koncepcióban rögzítésre került, melyek a **leszakadóban lévő térségek**. A népesség összetételének (korosztályok, képzettség, aktivitás) tekintetében kimutatható hátrányban van az **Ipoly-mente, Aszódi és Nagykátai járás**. Átlag alatti vállalkozássűrűség jellemzi a Szobi,

Nagykátai, Ceglédi, Aszódi, Monori, Gyáli, Dabasi járásokat. Ezekben a térségekben magasabb a mezőgazdaság, ipar és építőipar aránya, alacsonyabb a szolgáltató szektor aránya. Különösen **Cegléd, Nagykőrös, Abony térségére jellemző a hagyományos mezőgazdaság és élelmiszeripar útkeresése**. Mivel ezek a térségek Pest megyén belül nem rendelkeznek megfelelő közlekedési kapcsolattal, ezért elmaradtak a külföldi működő tőke beruházások is. A **legkedvezőtlenebb közlekedési kapcsolatok az Ipoly mentét, a Ráckevei és a Nagykátai járásokat jellemzik**. A hátrányos helyzetű térségekre általánosan igaz, hogy a **népesség jelentős része alacsonyan iskolázott, vagy elavult képzettséggel rendelkezik**. Ezt a folyamatot erősíti, hogy a piacképes képzettséggel rendelkezők elvándorlásával tovább csökken az aktív keresőképes lakosság aránya. A folyamat a települések demográfiai megújuló képességének esélyét is visszaveti.

4.6.10.3 Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027.

A Pest Megyei Stratégiai Program prioritásai a Pest Megyei Területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai célokon alapulnak. A Programban **öt cselekvési területet (prioritást)** került meghatározásra, melyek kiterjednek a megye életének, gazdaságának szinte minden területére, az alábbiak szerint:

I. Prioritás: Versenyképes Pest megye: a megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása.

A prioritás a megye **gazdaságának megerősítését**, a vállalkozások **versenyképességének, hatékonyságának javítását** célozza, különös tekintettel a megye húzóágazataira és gazdasági szempontból kiemelt jelentőségű térségeiben.

A megye versenyképessége és termelékenysége elmaradt nemcsak a fővárostól, de egyes gyorsan fejlődő vidéki centrumtérségektől is. A megye gazdaságára minden szempontból jellemző a kettősség: **jelen vannak az innovatív, húzó ágazatok és a hagyományos gazdasági tevékenységek egyaránt**, miközben teljesen más a Budapest környéki agglomerációs övezet gazdaságának összetétele, lehetőségei, erőforrásai, és más a határ menti térségeké. Összességében elmondható, hogy **a megye nem képes megfelelően kihasználni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta gazdasági lehetőségeket**.

II. Prioritás: Szolidáris Pest megye: a megye társadalmi-gazdasági lemaradásban lévő térségeinek (Szobi, Aszódi, Dabasi, Ceglédi, Nagykátai, Nagykőrösi és Ráckevei járásainak) komplex fejlesztése.

A prioritás **a megye leszakadó járásainak komplex fejlesztését célozza**, melyben első sorban a társadalmi kohézió, felzárkózás, esélyegyenlőség megteremtésén keresztül kívánjuk megteremteni a hosszú távú fejlődés alapjait, egyúttal lépéseket teszünk a közlekedés helyzetének javítására és ezek eredőjeként a helyi gazdaság megerősítésére.

Miközben az **agglomerációs zónához** tartozó térségekben, településeken **a fejlett régiókra jellemző folyamatok** jellemzőek inkább (annak minden pozitív és negatív összetevőjével),

addig a megye pesti oldalának megyehatárhoz közeli térségeiben egyértelműen a **társadalmi, gazdasági elmaradás-leszakadás negatív folyamatai a meghatározóak.**

A prioritás keretében támogatott **intézkedések és beavatkozások fő kiválasztási elvei** a következők:

- a prioritás keretében jellemzően programszerű, **integrált beavatkozások** támogatására kerül sor, a megyei és térségi gazdaságfejlesztési részprogramokhoz illeszkedően;
- a támogatott projektek egymásra épülő fejlesztési elemeket foglalnak magukban, amelyek **fő célja a munkaerőpiaci változó helyzetre való gyors reagálás** képességének erősítése, tehát a fejlesztéseknek egyértelműen a **foglalkoztatási helyzet javítására kell irányulniuk;**
- a prioritás célzottan a **helyi érdekű gazdaságfejlesztési igényekre** orientál. Ezért a prioritás kifejezett célja a helyi érdekű **kis- és középvállalkozások foglalkoztatás-bővítési akcióinak támogatása.** Ehhez segítséget nyújtani a térségi szereplőknek, önkormányzatoknak képzési központoknak.

III. Prioritás: Elérhető Pest megye: közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

A megye kiváló közlekedés földrajzi helyzetére alapozva kívánjuk **megerősíteni a megye és az egész nagyrégiónak a transzeurópai közlekedésben betöltött szerepét,** oly módon, hogy **egyúttal a megye belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztésére** is nagy hangsúlyt fektetünk, hiszen a közlekedés elemeinek készen kell állniuk e két szintű makroregionális és az intraregionális közlekedés fenntartható kiszolgálására.

A nagyvárosi régió makroregionális szerepkörének eléréséhez, a versenyképességi előny megszerzéséhez **elengedhetetlen a közlekedési kapcsolatok erősítése,** a térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, a **négyszethálós kapcsolatrendszer kiépítése** és bekapcsolása a határokon átnyúló közlekedés – értékteremtés – folyamatába, **a térségi elosztó szerep infrastrukturális hátterének kiépítése.** Az elérhetőség javulása a **tőkevonzó-képesség növekedését fokozza,** mely a szerepkörök erősödését, újabb ágazatok megjelenését és a gazdasági struktúra bővülését eredményezik. A prioritásban **a nemzetközi főközlekedési hálózatokhoz kapcsolódó hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése, fejlesztése történik Pest megyében,** a megye-, illetve az országhatáron átnyúló kitekintéssel.

IV. Prioritás: Élhető Pest megye: települési infrastruktúra- és környezetfejlesztés az élhetőbb-, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

A prioritás egy a mainál **kiegyensúlyozottabb policentrikus térszerkezet** létrehozását célozza, mindezt úgy, hogy az egyes települések környezetükkel összhangban, fenntartható módon működjenek, az ott élők számára kedvező lakó és életkörülményeket teremtve.

Pest megye szempontjából és az egész nagyrégió növekedésének, versenyképességének szempontjából fontos, hogy a **főváros körül erős, policentrikus városhálózat alakuljon** ki, amelynek egyes elemei is jelentős gazdasági és társadalmi potenciállal rendelkeznek. Ez segíthet abban, hogy az agglomerációs települések, és a főváros is megőrizze működőképességét, amelyet a jelenlegi folyamatok jelentősen veszélyeztetnek. Az egyirányú ingázás, a szolgáltatások koncentrációja egy kisebb térben (főváros), miközben a lakosság egyre inkább a környező településeken képzei el lakhatását, **egyre nagyobb közlekedési és környezeti problémához** vezet. A közlekedési infrastruktúra csak óriási költséggel és korláatosan bővíthető így sokkal fontosabb lenne **a megyei centrumok megerősítése, fejlesztése**, hogy közvetlen környezetük számára legalább olyan fontos térszervező erővé váljanak, mint maga a főváros.

V. Prioritás: Emberközpontú Pest megye: képzett-, egészséges-, együttműködő-, értékeit megőrző és fejlesztő-, a lemaradókat segítő megyei társadalom építése

Az egyén boldogulása a társadalom megfelelő működésének az alapja, a prioritás a **magas színvonalú egészségügyi, oktatási, rekreációs és kulturális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést kívánja megvalósítani.**

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltárás anyagában megállapításra került több olyan hiányosság mely rámutat az itt élő humánerőforrásban, képzési szerkezetben és intézményekben jelen lévő problémákra. **Alacsony a felnőttképzésben részt vevők aránya**, az élethosszig tartó tanulásban az agglomeráción kívül igen kevesen vesznek részt. A **szakképzés és készségfejlesztés nem követi elég rugalmasan a piaci igényeket.** Az oktatásban nem, vagy alig jelennek meg a helyi tartalmak, ismeretek, értékek. Mindezek markánsan hozzájárulnak a megye visszafogott versenyképességéhez, hiszen **azok a régiók leginkább versenyképesek Európában, ahol a magas hozzáadott értékű, tudás-intenzív szolgáltató vállalkozások száma és teljesítménye folyamatosan növekszik.** Ezek a vállalkozások a magasan képzett munkaerőt keresik, valamint sokat költenek szervezetfejlesztésre, képzésre és általában a termelékenységet javító tudás megszerzésére. A prioritás egyik beavatkozási területe a szűk keresztmetszetek felszámolására irányul az iskola rendszerű és felnőttképzés esetében, a megyei **lakosság képzettségi szintjének emelésével**, illetve megújításával. Fentiek mellett még mindig komoly **infrastrukturális hiányosságok** is jelen vannak a megye oktatási intézményeinek egy részében, s szinte mindenhol indokolt az épületek kisebb-nagyobb energetikai korszerűsítése. Minőségi képzés nincs felkészült oktatási intézmények és adott esetben gyakorlati képzőhelyek nélkül. Az oktatáshoz kapcsolódóan a **képzési-, nevelési-, oktatási intézmények infrastrukturális megújítása**, hatékonyságának növelése is szükséges, továbbá meg kell teremteni a kapcsolatot a képző intézmények és potenciális gyakorlati képzőhelyek között.

Pest megye lakosságának **egészségi állapota messze nem kielégítő**, a vezető halálokok (szív- és érrendszeri, daganatos betegségek) jellemzően élen járnak a megyei statisztikában. Ugyan

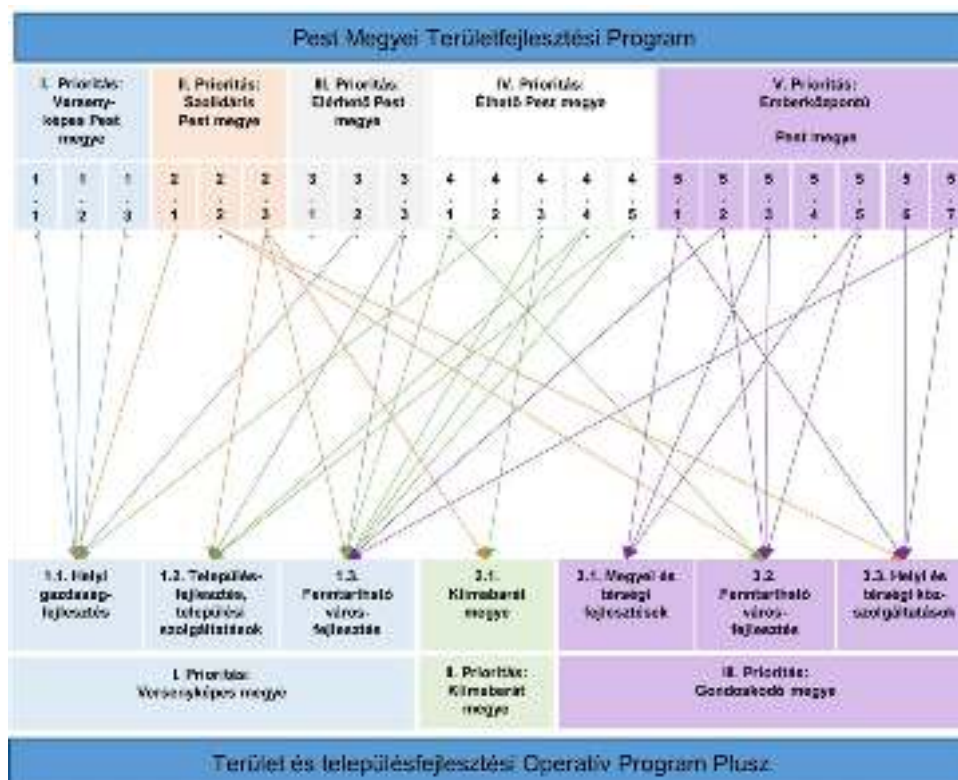
az egészségügyi fejlesztési programok alapvetően az ellátórendszer fejlesztésére fókuszálnak - és részben tesszük ezt mi is- emellett, az élet számtalan területén tennivalónk van az **egészséges életmód megtanulása-, kialakítása-** és gyakorlása terén, a **szemléletváltóztatás** elindításában, ami az egészség megőrzésére, a prevencióra, az egészséges táplálkozásra, a sport, a testmozgás rendkívüli jelentőségére irányítja a figyelmünket.

4.6.10.4 Integrált Területi Program 2021-2027, kapcsolódás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz forrásaihoz

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban: **TOP Plusz**) lehetőséget biztosít a megyék számára a megyei területfejlesztési koncepcióban és **programban megfogalmazott fejlesztések egy részének megvalósítására**. Mivel ezek a tervdokumentumok a teljes tervezés módszerével készültek, az ezekben megfogalmazott fejlesztési igények messze meghaladják a TOP Plusz forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét.

A forrásfelhasználás tervezése érdekében szükséges egy szintén integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban **alátámasztja az adott megyében rendelkezésre álló TOP Plusz forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését**. Ez a dokumentum az **Integrált Területi Program 2021-27** (továbbiakban: ITP 2021-27).

102. ábra: A Pest Megyei Területfejlesztési Program és a TOP Plusz kapcsolódása

forrás: Pest Megyei ITP

Az ITP 2021-27 tartalmazza azokat a **térségi/területi forrásfelhasználási módokat – valamint az ezekhez tartozó forrásfelosztást** –, amelyek támogatását a megye a saját koncepciója és programja alapján a következő hét év során kulcsfontosságúnak tart, továbbá az egyes fejlesztési projektek elsődleges kiválasztási kritériumait, amelyek a döntéselőkészítés során érvényesítésre kerülnek.

A megyei TOP Plusz forráskeret felhasználásnak elsődleges szempontja a **megye teljes területének a felosztása kisebb területegységekre, egybefüggő fejlesztési célterületekre**. Ezek a földrajzi célterületek **komplex módon értelmezhető földrajzi egységek**, tehát nem csak egy-egy TOP Plusz tématerület vonatkozásában értelmezhetőek. A megye területének a TOP Plusz egyes témái szerint eltérő lehatárolásai helyett javasolt valamennyi intézkedés esetében azonos célterület lehatárolást alkalmazni, amelyen belül már az egyes felhívások esetében a projektkiválasztás során előnyben részesülő települések köre változhat.

Az **agglomeráció fejlett városias tere elkülönül az azt körülölelő vidékies terektől**. De ezeket az egységeket is tovább lehet tagolni természeti határaik mentén, társadalmi jellemzőik és gazdaságszerkezetük, gazdasági kapcsolataik iránya szerint.

A korábbi fejezetekben meghatározott elvek mentén **öt elkülönülő térség került meghatározásra** a Program célterületeiként, ezek a célterületek hézag- és átfedés mentesen fedik le a megye területét. A lehatárolt célterületek a következők:

103. ábra: Pest megye földrajzi célterületei

forrás: Pest Megyei ITP

A megyei önkormányzatnak, mint területi szereplőnek a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési program jövőképe, átfogó és tematikus, horizontális, valamint stratégiai céljai mentén **a megye településeinek adottságait figyelembe véve szükséges volt kialakítania azt a differenciálást, amely elősegíti a megyére allokált forrás teljes felhasználását.**

Egyes problémák a térben sűrűsödve, jól elkülöníthető területen jelennek meg, így ezeket földrajzi szempontból is jól körül határolható területre koncentrálnak akciókkal lehet kezelni. **Más esetekben a területi szűkítések alapját a természeti-, kulturális, társadalmi-, gazdasági- és infrastrukturális adottságok adják,** a települések egyedi jellemzői és lehetőségei szerint. Azonban **vannak olyan problémák, amelyek a térben nem sűrűsödve, akár mindenütt egyformán, de különböző formában, intenzitással és okokkal jelennek meg.** Utóbbi esetekben Pest megye további települési differenciálást nem tart indokoltnak. Ennek oka többek között az, hogy nem áll rendelkezésre olyan részletezettségű információ-tömeg, amely alapján objektív területi differenciálás megoldható lenne. Mivel a megye rendkívül sűrűn lakott, egyetlen rosszul meghatározott lehatárolással nagyvárosi léptékű tereket zárnánk ki a problémáik megoldásából. A fentiek miatt csak olyan települési szűkítések alkalmazását tartjuk indokoltnak a megye területén, amelyek esetében a döntés objektíven alátámasztható.

A forrásfelhasználási módokon, valamint a konkrét forráselosztási kereteken túl az ITP keretében került sor az egyes pályázati kiírások, és azok értékelésének magalapozását szolgáló **Területi Kiválasztási Rend megyei kritériumainak** meghatározására.

104. ábra: A TKR megyei kritériumai

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	1.1. Helyi gazdaság-fejlesztés				1.2 Település-fejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klíma-barát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások		
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.1.4. Aktív turizmus fejlesztése	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése
Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Klimabarát, klímaalkalmazkodást segítő, környezeti szempontból fenntartható, vagy biodiverzitás megőrzését előmozdító megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
Hozzájárulás a belső társadalmi és területi kiegyenlítődéshez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Indokoltság	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Előkészítettség, megvalósíthatóság						X	X				X	X	

forrás: Pest megyei ITP

4.6.10.5 Budapesti Agglomeráció Területfejlesztési Konceptiója és Programja

A magyar Országgyűlés 2022 júliusában döntött a Budapesti Agglomerációs Fejlesztési Tanács (továbbiakban BAFT vagy Tanács) létrehozásáról és 2022 őszén a BAFT megalakult. A Budapesti Agglomeráció Fejlesztési Tanács kiemelt célja és küldetése az önkormányzati, gazdasági, intézményi és civil együttműködések magasabb szintre emelése, az agglomeráció fejlesztésének tervezése és a fejlesztések megvalósítása során a térségi együttműködések támogatása és koordinálása.

A 2026 tavaszára elkészült dokumentum kifejezetten az agglomerációs térség fejlesztésének lehetőségeit veszi górcső alá. A dokumentum által a térségre meghatározott jövőkép a következő:

Az élhető, prosperáló, ambiciózus és befogadó Budapesti Agglomeráció nagyvárosi pólus térség biztonságot és perspektívát nyújtó otthona az itt élő lakosságnak, nyitott partnere az ideérkezőknek.

Hosszú távon fenntartható, integrált működési struktúrákra (szolgáltatásokra) és magas szintű digitalizációra épülő, változásokra hatékonyan reagálni képes (reziliens), magas életminőséget és produktív, innovatív vállalkozói környezetet kínáló (prosperáló) és befogadó (inkluzív) európai szintű növekedési pólus.

A Koncepció célrendszere a Jövőkép megvalósítását szolgáló négy Átfogó célra és az ezek teljesüléséhez kapcsolódó Specifikus részcélokra tagolódik. A Területi célok a Budapesti Agglomeráció egyes térségeihez, településeihez tartoznak, míg a Horizontális célok a célrendszer egészével kapcsolatban vannak.

Négy átfogó cél és tizenkettő specifikus cél került rögzítésre:

- **Á1. Nemzetközi szinten versenyképes és innovatív agglomeráció:** a közép-európai nagyvárosi agglomerációk közé tartozó, partnerséget építő, a közös fejlődést célzó, nyitott, egyben ambiciózus és versenyképes fejlődési pólusa.
- **Á2. Zöld, élhető, a természeti kedvező és korlátozó adottságokat kezelő, biztonságot nyújtó és fenntartható agglomeráció:** az itt élőknek igazi otthonot nyújtó, napi életüket megkönnyítő, egészséget, jóérzést, a jövő perspektíváját biztosító települési környezet, körforgásos működésre áttérő gazdasági szereplőkkel, háztartásokkal és önkormányzatokkal.
- **Á3. Értéktérítő, közösséget, gazdaságot, kultúrát építő agglomeráció:** feltörekvő, a belső erőforrásait mobilizáló, külső potenciálokat mozgósító, pozitív szinergiákra építő várostérség.
- **Á4. Kiegyensúlyozott térszerkezettel, térségi szinten optimalizált funkció- és munkamegosztással bíró agglomeráció:** az itt élők, az ide érkezők és a gazdasági szereplők érdekeit egyaránt szolgáló várostérség.

A célrendszer kiegészült még hét területi céllal, melyek egy-egy térszervező tulajdonság által meghatározott területhez kapcsolódnak, valamint kilenc horizontális céllal, melyek minden

Specifikus vagy Területi cél elérését szolgáló Intézkedés, projekt, fejlesztés esetében elérendő további célként szerepelnek.

ÖSSZEGZÉS

MIND AZ ORSZÁGOS-, MIND A VÁRMEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK MEGFELELŐ RÉSZLETEZETTSÉGGEL ÉS FÓKUSSZAL KÉSZÜLTEK EL A TÉRSÉG KIEGYENSÚLYOZOTT ÉS HATÉKONY FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN. A TÉRSÉG PROBLÉMÁINAK MEGOLDÁSA, ILLETVE A NAGYVÁROSI TÉRSÉG LEHETŐSÉGEINEK, POTENCIÁLJÁNAK HATÉKONY KIAKNÁZÁSA ÉRDEKÉBEN AZONBAN KÖZPÉNZEKBŐL SOHA NEM ÁLL RENDELKEZÉSRE MEGFELELŐ MÉRTÉKŰ FORRÁS. EZEN TÚLMENŐEN A FEJLESZTÉSPOLITIKAI MÁIG NEM TALÁLTA MEG A MEGFELELŐ MEGOLDÁST A BUDAPEST-PEST VÁRMEGYE, MINT NAGYVÁROSI TÉRSÉG KÖLCSÖNÖSEN ELŐNYÖS EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSÁRA. A GONDOLKODÁSNAK TOVÁBB KELL FOLYTATÓDNIA ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY MAGYARORSZÁG KÖZPONTI RÉGIÓJA AZ ADOTTSÁGAINAK ÉS LEHETŐSÉGEINEK MEGFELELŐ MÉRTÉKBEN TUDJON VERSENYPÉSEBBÉ ÉS AZ ITT ÉLŐK SZÁMÁRA FENNTARTHATÓ MÓDON MINŐSÉGI ÉLET FELTÉTELEKET BIZTOSÍTÓVÁ VÁLNI.

4.7 Versenytársak elemzése

4.7.1 A 2024. év legfontosabb európai trendjei

Az **fDi Report 2025**³⁶ Európáról szóló fejezete szerint Európa 2024-ben összesen **5 976 külföldi működőtőke-beruházási (FDI) projektet** vonzott, ami **8,2%-os csökkenést jelent 2023-hoz képest**. A kontinensen a beruházási értékek is tovább csökkentek: a bejelentett FDI volumene **311,2 milliárd amerikai dollárra** tehető 2024-ben, szemben az egy évvel korábbi **350,5 milliárd dollárral**, illetve a **2022-es 379,9 milliárd dollárral**. A kedvezőtlen összkép ellenére **Európa országainak több mint fele (54,3%) növekedést mutatott a projektek számában** 2024-ben. **Nyugat-Európa adta a régióban bejelentett FDI-projektek 75%-át és a teljes beruházási érték 81%-át**, és ide koncentráltak a **1 milliárd dollárt meghaladó tőkét megmozgató úgynevezett „mega projektek”** is. A 2024-ben Európában bejelentett tíz legnagyobb beruházás célországai döntően az **Egyesült Királyság, Spanyolország és Olaszország voltak**, egyetlen kivétellel, amely **Lettországba** irányult.

Az Egyesült Királyság volt Európa vezető befektetési célországa, 2024-ben **1 006 bejelentett FDI-projekttel**, amelyek becsült értéke **89,1 milliárd amerikai dollár** volt, ami **az Európába irányuló teljes tőkebefektetés 28,6%-át** tette ki. Ez az érték **a második legmagasabb beruházási szint az ország történetében**, amely részben több nagyléptékű, úgynevezett mega beruházásnak köszönhető. Példaként említhetők a **nagy adatközpont-fejlesztések**, köztük az **Amazon Web Services 8 milliárd font értékű beruházási terve**.

A megújuló energia 2024-ben is **Európa vezető ágazata maradt a tőkebefektetések értéke alapján**, összesen **82,3 milliárd amerikai dollárnyi beruházást vonzva**. **A kommunikációs szektorban a beruházási érték 154,9%-kal nőtt** 2023 és 2024 között, annak ellenére, hogy kevesebb projektet jelentettek be. **A szoftver- és IT-szolgáltatások továbbra is a legtöbb projektet vonzó ágazatnak számítottak**, bár a **983 bejelentett projekt 11%-os csökkenést jelentett 2023-hoz képest**. **Az ingatlanpiac 2024-ben is vezető szerepet töltött be a munkahelyteremtésben**, közel **78 000 új munkahellyel**, így továbbra is az egyik legfontosabb FDI-szektor maradt Európában.

4.7.2 Befektetésösztönzési stratégiák az EU tagállamok fővárosaiban és főváros körüli régiókban

Az EU tagállamainak **fővárosai és fővárosi régiói** egységesen arra törekednek, hogy magukat **erős nemzetközi pozicionálással vonzó üzleti központként** jelenítsék meg. Stratégiáik alapját a stabil jogi és gazdasági környezet hangsúlyozása képezi, amelyet gyakran külön, befektetés-ösztönzési feladatkörrel rendelkező **fejlesztési ügynökségek** támogatnak.

A fővárosok jellemzően **iparági specializációra** építenek – például az információs technológia, a biotechnológia vagy a pénzügyi szolgáltatások területén –, miközben egyre nagyobb

³⁶ fDi Intelligence. (2025). *The fDi Report 2025: Greenfield investment trends in a changing world*. FT Locations.

hangsúlyt helyeznek a **startup-ökoszisztémák megerősítésére** és nemzetközi láthatóságuk növelésére.

A befektetésvonzás eszköztára gyakran tartalmaz **adókedvezményeket**, valamint különféle **pénzügyi ösztönzőket**, továbbá **kiemelt figyelem irányul a közlekedési és digitális infrastruktúra fejlesztésére**. A fővárosi régiók a **magasan képzett munkaerő** elérhetőségét és a **fejlett kutatás-fejlesztési kapacitásokat** tekintik versenyelőnynek, amelyet az egyetemekkel és kutatóintézetekkel kialakított partnerségek tovább erősítenek. Mindemellett egyre több város épít be **fenntarthatósági és zöld beruházásokat** támogató elemeket a stratégiájába, és **célzott kommunikációs kampányokat folytat** a városi márka erősítése érdekében. Az adminisztratív terhek csökkentését „one-stop-shop” szolgáltatások biztosítják, míg a nemzetközi jelenlétet **üzleti fórumokon és szakmai vásárokon** való részvétel erősíti. Mindezeket kiegészítik a **klaszteralapú fejlesztések**, amelyek hatékonyan kapcsolják össze a gazdasági szereplőket és a tudásintézményeket. Összességében az EU fővárosai **komplex, hosszú távú, versenyképességi fókuszú** befektetés-ösztönzési stratégiákat alkalmaznak annak érdekében, hogy **magas hozzáadott értékű beruházásokat** vonzzanak a régióikba.

4.7.3 A fővárosok befektetési rangsorolásának módszertana és legutóbbi trendjei

A **rangsorolás** alapvetően több, kvantitatív és kvalitatív mutató kombinációjára épül, amelyek közé tartozik a bejelentett FDI (külföldi működő tőke) -**projektek száma**, a beruházások által **teremtett munkahelyek volumene**, a **tőkeösszegek nagysága**, valamint a **helyi befektetés-ösztönzési stratégia minősége és végrehajthatósága**. Ezeket a mutatókat **iparági elemzések**, adatbázisok (például fDi Markets - a Financial Times globális adatbázisa, amely a világ országainak *külföldi működőtőke-beruházásait (FDI)* követi és elemzi és EY EIM – Ernst and Young éves adatbázisa és elemzése, amely az Európába érkező *külföldi működőtőke-beruházásokat* követi és értékeli) és szakértői értékelések támasztják alá, így a rangsorok **egyszerre mérnek eredményt és potenciált**. A gyakorlatban a top-listázásban különösen nagy súlyt kapnak a projekt- és állásadatok, valamint a befektetési politika integráltsága – például a „one-stop-shop” szolgáltatások és a klaszterfejlesztési intézkedések megléte.

Az elmúlt három év (2022–2024/2025) adatait és szakértői ítéleteit figyelembe véve a nagy európai fővárosok közül **London rendre az élen végez**, mind az FDI-projektek számát, mind a foglalkoztatásbővítést tekintve.³⁷

Párizs és néhány nagy német város (Berlin és München) követik, részben a nagy volumenű tőkebefektetések és a nemzetközi vállalati jelenlét miatt.³⁸ Közép- és kelet-európai fővárosok közül **Varsó és Budapest egyaránt kiemelkednek a tehetségvonzás és a költséghatékonyság**

³⁷ Financial Times – fDi Intelligence, 2024; EY, 2023

³⁸ EY. (2024). *EY Attractiveness Survey Europe 2024*; JLL. (2024). *Global Cities Investment Monitor*. Chicago: Jones Lang LaSalle Incorporated

kombinációjával³⁹, míg Dublin sikerét részben multinacionális szolgáltatóközpontok és kedvező üzleti környezet táplálja⁴⁰.

A rangsorolás azonban nem csak a volumenről szól: a fDi Intelligence (a Financial Times szakmai részlege, amely a *külföldi működőtőke-beruházások (FDI)* globális elemzésével és adatgyűjtésével foglalkozik) és más elemzések **külön pontozzák a „business friendliness”** (mennyire *vállalkozás- és üzletbarát* egy ország vagy város gazdasági és szabályozási környezete), az **életminőség és a humán tőke mutatóit is**, ezért kisebb, de intenzíven specializált városok (például Vilnius vagy Basel) magas pozíciókat érhetnek el bizonyos kategóriákban.

A 2022–2025 közötti időszak **legsikeresebb városai** így elsősorban azok, amelyek egyszerre teljesítettek erősen projekt- és munkahely-adatokban, fenntartható stratégiát valósítottak meg, és **képesek voltak gyorsan reagálni a geopolitikai és gazdasági változásokra**. London esetében ez a rugalmasság és a nagy volumen kombinációja, Párizsban a vállalati vonzerő és a nagy tőkemozgások, míg Varsóban és Dublinban a költség/hozzáférhetőség arány jelentette a versenylőnyt. Fontos azonban megjegyezni, hogy 2024-ben és 2025-ben **Európa egészében csökkent az FDI-projektek száma**, ami befolyásolta a rangsorok dinamikáját és kiemelte azokat a városokat, amelyek stabilizáló intézkedésekkel és célzott ösztönzőkkel tudtak előnyt kovácsolni. A legjobb gyakorlatokat alkalmazó fővárosi régiók versenyképességét a transzparens szabályozás, a kutatás-fejlesztési kapcsolatok erősítése és az energia- illetve fenntarthatósági kockázatok kezelése növelte. Végül soron **a rangsorok a befektetők rövid távú projektpreferenciáit és a régiók hosszabb távú stratégiai vonzerejét egyszerre tükrözik**, ezért a sikeresség mércéje összetett és többretegű.

4.7.4 A közép és kelet-európai versenytársak bemutatása

A közép- és kelet-európai fővárosok – **Bécs, Pozsony, Prága és Varsó** – az elmúlt években **jelentősen megerősítették pozíciójukat a befektetésösztönzés európai térképén**.

Bécs továbbra is a régió legstabilabb és legmagasabb hozzáadott értékű gazdasági központja, ahol a **tudásintenzív iparágak, a kutatás-fejlesztés és a startup-szektor** dinamikus növekszik. A város stratégiai előnye a kiváló infrastruktúra, a magas életminőség és a nemzetközi vállalatok erős jelenléte.⁴¹

Pozsony az elmúlt évtizedben gyorsan fejlődő, rugalmas és üzletbarát környezetként pozícionálta magát, különösen **a járműipar, a logisztika és az SSC/BSC szolgáltatóközpontok**

³⁹ Financial Times – fDi Intelligence. (2023). *European Cities and Regions of the Future 2023*; OECD. (2023). *Foreign Direct Investment Statistics*. Paris: OECD.

⁴⁰ EY. (2023). *EY Attractiveness Survey Europe 2023*.

⁴¹ fDi Intelligence. (2023). *European Cities and Regions of the Future 2023/24*. Financial Times Ltd.

területén. A szlovák fővárost kedvező adópolitika, versenyképes munkaerőköltség és a **régióközi integráció – elsősorban Bécs és Pozsony közelsége** – is támogatja.⁴²

Prága fejlett innovációs ökoszisztémával, **erős kreatíviparral és stabil idegenforgalmi-gazdasági háttérrel** vonzza a befektetéseket. A cseh fővárosban különösen a technológiai és fintech vállalkozások számára vonzó az **erős egyetemi háttér** és a növekvő startup szektor.⁴³

Varsó ezzel szemben egy nagy, gyorsan bővülő gazdasági központ, amely a **nemzetközi szolgáltatóközpontok, a pénzügyi szektor és a modern technológiai befektetések egyik legfontosabb régiós hubjává vált**. A lengyel főváros versenyképességét a **nagy és képzett munkaerőpiac**, valamint az erőteljes vállalati beruházások támogatják.⁴⁴

Mind a négy város aktív befektetés-ösztönzési ügynökségekkel rendelkezik, amelyek **célzott kommunikációval és iparági specializációval** dolgoznak. Közös jellemzőjük, hogy hangsúlyozzák a tehetségvonzást, a régiós együttműködéseket és a jó megközelíthetőséget. **Bécs a prémium, tudásalapú projektekben erős**, míg **Pozsony és Prága a rugalmasság és versenyképes költség szint** révén növeli vonzerejét. **Varsó eközben a nagyléptékű projektek és a gyorsan bővülő szolgáltatási szektor révén emelkedik ki**. Összességében mind a négy főváros meghatározó szereplője a közép- és kelet-európai FDI-térképnek, de eltérő specializációkkal és stratégiai hangsúlyokkal járulnak hozzá a régió befektetési dinamizmusához.

⁴² SARIO. (2023). *Bratislava Region Investment Overview*. Slovak Investment and Trade Development Agency.

⁴³ CzechInvest. (2023). *Prague investment environment and innovation ecosystem*. Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic.

⁴⁴ Polish Investment and Trade Agency. (2024). *Warsaw – Investment profile*. PAIH.

4.7.4.1 Bécs

Bécs befektetés-ösztönzési stratégiája a „VIENNA 2030 – Economy & Innovation” (Bécs 2030 – Gazdaság és Innováció) keretében működik, amely célul tűzte ki, hogy **a várost ne csak kulturális és lakóhelyi központként, hanem versenyképes, innováció-orientált üzleti hubként pozícionálja.** Ennek keretében hat tematikus területet határoztak meg, amelyek a város gazdasági és innovációs fejlődésének irányait kijelölik.

- A **„Smart solutions for life in the 21st-century city”** terület olyan intelligens városi megoldások fejlesztésére fókuszál, amelyek a közlekedés, az energiafelhasználás és a közszolgáltatások hatékonyságát növelik.
- A **„Vienna as a metropolis of health”** pillér célja, hogy Bécs vezető szerepet töltsön be az egészségiparban, különösen az orvostechnológia, a biotechnológia és az egészségügyi ellátás innovációi révén.
- A **„Digitalisation, Vienna-style”** terület a digitális infrastruktúra, az adatvezérelt megoldások és a városi digitalizáció gyorsítását tűzi ki célul, hogy Bécs egyértelműen élvonalbeli digitális várossá váljon.
- A **„Smart production in the big city”** olyan korszerű, fenntartható és kis helyfoglalású termelési technológiák bevezetését támogatja, amelyek az ipari tevékenységet harmonikusan illesztik a városi környezetbe.
- A **„A place of international encounter”** elnevezésű terület Bécszet globálisan is kiemelt találkozóhellyé kívánja tenni, ahol vállalatok, kutatók és szervezetek nemzetközi együttműködései erősödhetnek.
- Végül a **„Vienna – a metropolis of culture and creativity”** a kulturális és kreatív iparágak fejlesztésére összpontosít, felismerve, hogy ezek jelentős gazdasági és innovációs potenciált hordoznak.⁴⁵

A stratégia végrehajtását elsősorban a **Vienna Business Agency** (Wirtschaftsagentur Wien) koordinálja, amely tanácsadással, finanszírozási információkkal, beruházás- és letelepedési

⁴⁵ Stadt Wien. (2023). *VIENNA 2030 – Economy & Innovation*.

támogatással, valamint startup- és innovációs szolgáltatásokkal segíti a befektetőket. Konkrét programjai közé tartozik a nemzetközi startupoknak szóló Vienna Startup Package, amely keretében a résztvevők havi intenzív támogatást, coworking-irodát, üzleti tanácsadást és hálózatépítési lehetőségeket kapnak.

E mellett az ügynökség vezeti a **ViennaPlanet Fund ösztönző programot**, ami a klímabarát és energiatakarékos beruházásokat támogatja — így a **fenntartható, környezettudatos gazdaságot segítő projektek** versenyképes feltételekhez jutnak.

További eleme a város befektetési-ösztönzési eszköztárának a nemzetközi kommunikáció és branding: a Bécs, mint üzleti helyszín bemutatását célzó online platform, a **ViennaBusiness**, amely egyszerre szolgál információs és marketing-felületként külföldi cégek, startupok és befektetők számára.

A szervezeti kereteket kiegészítik az innováció- és startup-ökoszisztémát segítő **magánkezdeményezések**, például a weXelerate inkubátor / akcelerator-hálózat, amely korszerű coworking- és innovációs tereket biztosít, és segíti a startupok növekedését, a nagyvállalatokkal és kutatóintézetekkel való együttműködést.

Az eredmények is beszédesek: 2024-ben például **218 nemzetközi vállalat** telepedett le Bécsben 47 országból, ami 25 %-os növekedést jelent az előző évhez képest — ez hozzávetőleg 530 millió euró befektetést és 915 új munkahelyet eredményezett.

Ezek a számok azt mutatják, hogy Bécs nem csupán vonzza, hanem sikeresen integrálja is a külföldi befektetéseket, fenntartva a stabil üzleti környezetet és a munkaerőpiaci versenyképességet.

A város és régiója pozícióját tovább erősíti, hogy a közlekedési infrastruktúrája és földrajzi elhelyezkedése révén központi kapocsként szolgál Közép- és Kelet-Európa, valamint Nyugat-Európa között, ami különösen **vonzóvá teszi logisztikai, gyártási és regionális szolgáltató központok számára**.

Mindemellett Bécs kiemeli az **életminőséget, a biztonságot és a képzett munkaerőt is** — ezek a tényezők hozzájárulnak ahhoz, hogy nemzetközi cégek és tehetségek számára is stabil és vonzó célpont legyen.

Összességében **Bécs befektetés-ösztönzési eszköztára komplex**: kombinálja a városi stratégiai tervet, állami és önkormányzati támogatást, ösztönző programokat, startup- és innovációs hálózatot, valamint célzott marketinget és külföldi befektetői toborzást — ez teszi lehetővé, hogy a város stabil, versenyképes és folyamatosan növekvő üzleti környezetet biztosítson.⁴⁶

⁴⁶ Vienna Business Agency. (2024). *ViennaBusiness Platform*.

4.7.4.2 Pozsony

Pozsony földrajzi elhelyezkedése — Nyugat-Szlovákia, két fontos határ (Ausztria, Magyarország) közelében, a Duna mentén — már önmagában versenyelőnyt biztosít, hiszen **Nyugat-Európához viszonylag könnyen kapcsolható**. A város és tágabb agglomerációja jellemzően **képzett, viszonylag megfizethető munkaerőt kínál**, ami vonzó a külföldi beruházóknak. A befektetés-ösztönzés strukturált keretek között zajlik: Szlovákiában az állami ügynökség SARIO (Slovak Investment & Trade Development Agency) játssza a kulcsszerepet — ők biztosítanak információt, tanácsadást és segítséget az érdeklődő befektetők számára.

Pozsony esetében a stratégia egyik fő pillére a **külföldi szolgáltatóközpontok (SSC/BSC), logisztikai és járműipari beruházások** vonzása, az alacsony költségszint és a jó elhelyezkedés miatt. Emellett az ipari parkok

és modern ipari-logisztikai zónák fejlesztése — például a **régióhoz tartozó ipari-ingatlan-hálózat fejlesztése** — része a vonzerő növelésének. A befektetők számára elérhető irodák és üzleti ingatlanok (például a prémium kategóriás irodaépületként ismert Park One) szintén hozzájárulnak Pozsony üzleti vonzerejéhez.

Az **ügynökségi támogatás** keretében SARIO kínál befektetési támogatásokat, ad tanácsot ipari vagy szolgáltató beruházások előtt, segít telephely- és ingatlan-keresésben, és információt ad a szabályozási — adózási — munkaerőpiaci feltételekről. Pozsony ráadásul regionális együttműködéseket is kiaknáz: az agglomeráció részét képező ipari-logisztikai parkok és külterületi fejlesztési zónák révén kínál alternatívákat a cégeknek a központi városi terület mellett.

Eredményként azt lehet kiemelni, hogy **Pozsony stabilan vonz beruházásokat**, különösen nyugat-európai országokból érkező ipari és szolgáltató cégeket, ami hozzáadott értéket és munkahelyeket generál a régióban. Emellett a város stratégiai elhelyezkedése és kedvező költség/érték aránya miatt továbbra is versenyképes opcióként jelenik meg befektetési döntésekben. A modern ingatlan- és ipari infrastruktúra, valamint a jól működő

befektetéstámogatási rendszer (SARIO + ipari/irodai zónák) hozzájárul Pozsony gyors integrálódásához a nemzetközi vállalati hálózatokba.

Összességében Pozsony stratégiája — kedvező földrajzi pozíció, versenyképes költségek, szakember-ellátottság, ipari-logisztikai infrastruktúra, és intézményesített befektetési támogatás — kombinálva lehetővé teszi, hogy a város sikeres legyen a közép-európai befektetési piacon.⁴⁷

4.7.4.3 Prága

Csehországban a fő befektetés-ösztönző szervezet a CzechInvest, amely kormányzati háttérrel segíti az új és meglévő vállalkozásokat, befektetőket. Az ügynökség ingyenes tanácsadást, információs csomagokat, hozzáférést kínál az állami támogatásokhoz, segíti ipari vagy szolgáltató beruházások adminisztrációját, és segít telephely- és ingatlan-keresésben.

Prága stratégiája erősen épít a stabil gazdasági és politikai környezetre, a képzett munkaerőre és a kedvező életminőségre, amely összességében vonzó üzleti környezetet biztosít. Az országban — és így Prágában is — kiemelt iparágak közé tartoznak a gyártás, technológia, kutatás-fejlesztés, szolgáltató központok, valamint high-tech és innováció orientált beruházások.

Technológiai központok, stratégiai termékek gyártása, üzleti szolgáltató központok (BSC/SSC) — ezek a kategóriák jelennek meg elsősorban a támogatott beruházási célok között, amit CzechInvest irányít. Emellett az ügynökség segít beszállítói hálózatok és potenciális társ-/beszállító partnerek feltérképezésében, ami komplex értéklánc kiépítését támogatja.

CzechInvest nem csak új beruházásokat támogat, hanem „after-care” szolgáltatást is nyújt — azaz **segíti a már letelepedett befektetők működését, növekedését,** új beruházások tervezését. A szervezet emellett **regionális irodákkal rendelkezik,** és aktívan működik külföldi leányhálózatokon keresztül is, ezzel segítve a nemzetközi befektetők elérését.

⁴⁷ SARIO. (2023). *Bratislava Region Investment Overview*. Slovak Investment and Trade Development Agency.

A stratégia célja — részben sikerrel — az, hogy **Prága ne csak politikai és kulturális főváros legyen**, hanem modern, innováció-orientált gazdasági központ is, ahol külföldi és hazai vállalatok egyaránt hosszú távon működhetnek. Az ügynökségi modell (CzechInvest) lehetővé teszi, hogy a beruházók adminisztratív és szabályozási bonyodalmak nélkül, egyszerűsített, „egyablakos” rendszerben járhassanak el. A jól szervezett támogatási rendszerek és a vállalati-állami partnerségek rendszerének köszönhetően **Prága folyamatosan vonz innovatív és értékteremtő beruházásokat**.

Összességében Prága sikere a strukturált intézményi háttérben, célzott iparági fókuszban, kedvező üzleti környezetben és a nemzetközi befektetők kiszolgálására alkalmas, professzionális ügynökségi rendszerben rejlik — ez tette lehetővé, hogy a város régiós szereplőként megerősödjön az elmúlt évtizedekben.⁴⁸

4.7.4.4 Varsó

Varsó befektetés-ösztönzési stratégiájának középpontjában a külföldi működőtőke-áramlás (FDI) vonzása és a nemzetközi szolgáltató- és technológiai központok (SSC, BSC, IT, szoftver) kialakítása áll. **A 2025-ös rangsorok szerint Varsó az egyik legvonzóbb európai város befektetési potenciál és üzleti környezet alapján** — különösen a **szoftver- és tech szektorban**. A város vonzerejét nagyban növeli, hogy az elmúlt években több mint 1 milliárd USD FDI érkezett a szoftveriparba, és több globális technológiai vállalat — például a Google és a Microsoft — jelentett be beruházásokat Varsóban.

Ez a siker részben annak köszönhető, hogy Varsó — a nemzetközi tanulmányok szerint — **kiemelkedő pontszámot kapott a „business friendliness” (vállalkozás- és üzletbarát gazdasági és szabályozási környezet)** és a **„human capital & lifestyle” (humántőke és életminőség)** kategóriákban, ami a multik és befektetők számára rendkívül vonzó.

Varsó gazdasági stratégiája tehát **tudatosan fókuszál a technológiai, szolgáltató és modern iparágakra** — nem csak klasszikus iparban, hanem know-how-intenzív és szolgáltatás-orientált

⁴⁸ CzechInvest. (2023). *Prague investment environment and innovation ecosystem*. Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic.

beruházásokban is. A befektetési környezetet kormányzati és városi szinten is támogatják, hogy a befektetők számára vonzó, kiszámítható és hatékony üzleti feltételeket biztosítsanak. Ez részben hozzájárult ahhoz, hogy az ország nemzetközi vonzereje 2024-ben nagy mértékben nőtt.

Bár az EU-s és globális gazdasági lassulás hatással volt az FDI-áramlásra, Varsó továbbra is **az egyik legjelentősebb célpont a befektetők számára Közép-Kelet-Európában**. A város képes volt megőrizni versenyképességét, köszönhetően a humántőke-ellátottságnak, jó életkörülményeknek, valamint a szolgáltató- és technológiai szektorok vonzerejének.

Eredményként elkülönült szolgáltató- és technológiai övezetek, új irodaházak, szoftver- és IT központok jöttek létre, amelyek munkahelyeket teremtettek és új beruházási hullámot generáltak. Mindez megerősíti Varsó pozícióját, mint **régiós hub, különösen a jövőorientált, digitális és tudás-alapú befektetések számára**.

A stratégia sikerét támogatja, hogy **Varsó folyamatosan javítja üzleti környezetét** — szabályozás, infrastrukturális fejlesztés, humántőke-politika —, ami segít abban, hogy a város ne csak befektetés-célpont, hanem fenntartható, hosszú távú üzleti központ legyen.

Összességében Varsó példája jól mutatja, hogy megfelelő kormányzati és városi stratégiával, humántőkére és szolgáltatásokra építve, egy kelet-európai főváros is versenyképes globális befektetési célponttá válhat.⁴⁹

4.7.5 A versenytársak összehasonlítása Budapesttel és Pest vármegyével

Budapest és Pest vármegye pozicionálása a közép- és kelet-európai befektetési térképen **számos szempontból meghatározó**, különösen a **humán tőke, az infrastruktúra és a regionális hozzáférhetőség** tekintetében. A régió rendelkezik az **egyik legnagyobb és legmagasabban képzett munkaerő-piacca Közép-Európában**, ami jelentős előnyt jelent a technológiai, szoftverfejlesztési, pénzügyi és kutatás-fejlesztési beruházások vonzásában. A startup-ökoszisztéma dinamikus növekedése, az egyetemi innovációs központok és az akcelerator programok révén **Budapest képes fiatal, kreatív vállalkozások és high-tech fejlesztések számára vonzó környezetet biztosítani**. Pest vármegye közelsége a fővároshoz lehetővé teszi a költséghatékony bővítést, logisztikai és ipari parkok kihasználását, valamint a nemzetközi vállalatok regionális elérhetőségét.

A város és a régió versenytársai közé tartozik Bécs, Prága, Varsó és Pozsony, amelyek mind saját, jól meghatározott előnyökkel rendelkeznek. **Bécs kiemelkedik a stabil, prémium gazdasági környezetével, magas életminőségével és erős nemzetközi láthatóságával**, valamint az **egészségipar, a fenntartható beruházások és a startup-ok innovációs támogatásával**. Ezzel szemben **Budapest előnye a költséghatékonyság, a nagy és képzett munkaerő, valamint a kiterjedt startup- és innovációs ökoszisztéma**, amely lehetőséget ad arra, hogy a **Bécshez**

⁴⁹ Polish Investment and Trade Agency. (2024). *Warsaw – Investment profile*. PAIH.

képest mérsékeltebb beruházási költségekkel vonzza a tudásalapú projektek beruházóit. **Pozsony a kis méretű, rugalmas üzleti környezetével, versenyképes munkaerő- és ingatlanköltségeivel jelent kihívást** Budapest számára, különösen a járműipar és a szolgáltatóközpontok területén. **Budapest és Pest vármegye versenyelőnye** ebben az összehasonlításban az, hogy **nagyobb piacot és szélesebb infrastruktúrát** kínál, miközben megtartja a költséghatékonyságot, így a regionális vállalatok és nemzetközi beruházók számára ideális bázis lehet.

Prága kiemelkedik a technológiai és kreatív iparágak koncentrációjával, a stabil szabályozási környezettel és a fejlett innovációs hálózattal. Ez a struktúra **vonzza a high-tech és fintech vállalkozásokat**, amelyek a startup- és kutatás-fejlesztési szektort célozzák. **Budapest esélye**, hogy felvegye a versenyt Prágával, abban rejlik, hogy a **startup- és innovációs ökoszisztémát tovább erősíti**, célzott támogatásokkal, befektetés-ösztönző programokkal és nemzetközi láthatóság növelésével, így a tech- és innovációorientált beruházások számára versenyképes alternatívát kínálhat.

Varsó, a régió egyik legnagyobb gazdasági és szolgáltatói központja, gyorsan növekvő piaccal és erős multinacionális jelenléttel rendelkezik. Különösen **a pénzügyi és IT szolgáltatások, valamint a nagy volumenű beruházások terén mutat erős versenyelőnyt**. Budapest számára a stratégiai lehetőség abban rejlik, hogy kiaknázza a régió központi fekvését, a Nyugat- és Kelet-Európa közötti könnyű hozzáférést, valamint a magas szintű humán tőke és a fejlett startup-ökoszisztéma kombinációját. A költséghatékonyság, a gyors döntéshozatal és a regionális integráció szintén előnyt jelent a lengyel fővárossal szemben, különösen a kis- és középvállalati beruházások vonzásában.

A **Budapest és Pest vármegye versenyképességét erősítheti a specializációs stratégia**, amely a **high-tech ipar, a szoftverfejlesztés, a pénzügyi szolgáltatások, a logisztika és az innovációs szektor koncentrált támogatására épít**. A befektetők számára vonzó, célzott nemzetközi kampányok, roadshow-k és befektetési fórumokon való részvétel **növelheti a régió láthatóságát**. Emellett az **infrastruktúra**, különösen a logisztikai parkok, digitális hálózatok és közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a **„one-stop-shop” szolgáltatások és klaszteralapú együttműködések** bevezetése jelentős versenyelőnyt biztosíthat.

A fenntarthatóság és a zöld beruházások szintén kulctényezők, hiszen a nemzetközi befektetők egyre inkább értékelik a környezeti fenntarthatóságot és a hosszú távú kockázatkezelést. **Budapest és Pest vármegye számára a kihívás az, hogy a meglévő előnyöket – mint a humán tőke, innováció, költséghatékonyság és földrajzi fekvés – hatékonyan kombinálja a fenntartható és vonzó befektetési környezettel**. Az eredményes stratégia nem csupán a nemzetközi befektetők figyelmét vonzza, hanem hosszú távon megerősíti a régió gazdasági pozícióját a közép- és kelet-európai térségben.

Összességében Budapest és Pest vármegye számára a siker kulcsa a **célzott befektetés-ösztönző programok**, a **humántőke és innovációs potenciál erősítése**, valamint a **nemzetközi láthatóság növelése**. A régiós versenytársakkal szemben Budapest versenyelőnye abban rejlik, hogy **egyszerre képes nagy piacot, képzett munkaerőt, fejlett infrastruktúrát és költséghatékony környezetet kínálni**. Ha a város és a vármegye stratégiai fókusza ezt a kombinációt erősíti, **a régió képes lehet nemcsak felzárkózni** a Bécs, Varsó, Prága és Pozsony által képviselt szegmensekhez, **hanem bizonyos területeken versenyelőnyt is szerezni**, különösen a high-tech, startup és innovációs beruházásokban.

Budapest és Pest vármegye **logisztikai szempontból kiemelkedő előnyöket kínál** a befektetők és áruszállítók számára, különösen a régió központi elhelyezkedése miatt. A város Közép-Európa szívében található, így könnyen elérhetők Nyugat-Európa és a Balkán országai egyaránt. A déli irányba vezető **autópályák**, mint az M5-ös és M6-os, közvetlen kapcsolatot biztosítanak Szerbia, Horvátország és más balkáni országok felé. **A vasúti hálózat** lehetővé teszi a nagy volumenű, intermodális áruszállítást mind Nyugat, mind Dél-Európa felé. A Duna vízi útja további költséghatékony szállítási lehetőséget kínálhat a balkáni irányban. **A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér** és a közeli regionális repülőterek gyors, kisebb volumenű áruszállítást tesznek lehetővé. **Pest vármegye ipari parkjai és logisztikai zónái** modern raktárkapacitásokkal és kiváló hozzáféréssel szolgálják a gyors rakodást és elosztást. A régióban **jól képzett, többnyelvű munkaerő áll rendelkezésre**, amely a hatékony logisztikai folyamatokat és a vámeljárásokat is támogatja. Budapest költséghatékonysága versenyképes alternatívát kínál a nyugat-európai és balkáni beruházásokhoz képest. A jól kiépített beszállítói hálózat gyors és megbízható árutovábbítást tesz lehetővé, míg az **önkormányzati és állami ösztönzők**, például adókedvezmények, további vonzerőt biztosítanak. A régió multimodális infrastruktúrája integrált megoldásokat nyújt közúti, vasúti, légi és folyami szállításokhoz. Budapest stratégiai fekvése lehetővé teszi a logisztikai központok számára a **regionális csomóponti szerep** erősítését. A modern logisztikai parkok és ipari klaszterek gyors beszállítói kapcsolatokat biztosítanak.

A régióban **több jelentős logisztikai központ található**, amelyek kiemelkednek a régióban mind infrastruktúrájuk, mind földrajzi elhelyezkedésük miatt. Három példa a legfontosabbak közül:

1. **Budapest Airport Business Park** – közvetlenül a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közelében található, ideális légi szállítmányozási és multimodális logisztikai tevékenységekhez. Modern raktárkapacitásokkal, könnyű hozzáféréssel az autópályákhoz és gyors elosztási lehetőségekkel rendelkezik.
2. **Prologis Park Budapest** – az egyik legnagyobb nemzetközi logisztikai park a régióban, kiváló közúti és vasúti kapcsolatokkal. Több multinacionális vállalat használja disztribúciós és raktározási célokra.

3. **CTPark Budapest** – Pest vármegye északi részén található, modern ipari és logisztikai infrastruktúrával, multimodális hozzáféréssel, ideális a Balkán és Nyugat-Európa felé irányuló szállítmányozás számára.

A régió digitális és okoslogisztikai fejlesztései növelik az operatív hatékonyságot és az átláthatóságot. Összességében **Budapest és Pest vármegye stabil, költséghatékony, jól integrált és stratégiai helyzetű régiót kínál** mind a közép-európai, mind a balkáni áruforgalom számára, ami hosszú távon biztosítja a növekedést és a versenyképességet.

Város / régió	Város erősségei	Város gyengeségei	Fő lehetőségek Budapest és Pest vármegye számára
Bécs	Prémium gazdasági környezet, magas életminőség, egészségipar, startupok, innováció, nemzetközi vállalati jelenlét	Magas költségek, prémium fókusz miatt kisebb rugalmasság	Mérsékelttobb beruházási költségekkel vonzza a tudásalapú projektek beruházóit
Pozsony	Költséghatékony, gyors döntéshozatal, járműipar, SSC/BSC szolgáltatóközpontok	Kis piac, korlátozott nemzetközi láthatóság	Nagyobb piacot és szélesebb infrastruktúrát kínál, miközben megtartja a költséghatékonyt
Prága	Technológiai és kreatív iparágak koncentrációja, stabil szabályozás, innovációs hálózat	Magas költségek, versenytársakhoz képest, kisebb piacméret	Erős startup és high-tech vonzerő növelése, célzott befektetés-ösztönzés
Varsó	Gyorsan növekvő piac, multinacionális jelenlét, pénzügyi és IT szektor	Magasabb költségek miatt kevésbé versenyképes, munkaerőpiac telítettebb lehet	Regionális központi szerep kihasználása, humántőke és költséghatékonyt hangsúlyozása

Bécs, Budapest, Pozsony, Prága és Varsó befektetési fókusz és forrásországok 2022-2024			
Város / régió	ország	Fő befektetési fókusz / stratégiai területek	Top 5 forrásország (2022-2024)
Bécs	Ausztria	Innováció, startupok, digitalizáció, egészségipar, fenntarthatóság, kulturális és kreatív iparágak, nemzetközi vállalati kapcsolatok	Németország, Olaszország, USA, Egyesült Arab Emírségek, Svájc
Budapest	Magyarország	Közép- és nagyvállalati szolgáltató központok, IT és szoftveripar, high-tech iparágak, logisztika, innováció és startupok, humántőke	Németország, Hollandia, Ausztria, Dél-Korea, Kína
Pozsony	Szlovákia	SSC/BSC szolgáltatóközpontok, logisztika, járműipar, ipari parkok, modern üzleti infrastruktúra	Németország, Ausztria, USA, Japán, Dél-Korea

Prága	Csehország	High-tech ipar, gyártás, kutatás-fejlesztés, szolgáltató központok, innováció orientált beruházások	Luxemburg, USA, Nagy-Britannia, Hollandia
Varsó	Lengyelország	Technológiai és szolgáltató központok, digitális és IT szektor, multinacionális beruházások, humántőke-fejlesztés	Hollandia, Németország, Franciaország, USA, Egyesült Királyság

4.7.6 Célzott befektetői szegmensek meghatározása

Pest Vármegye Önkormányzata kérdőíves adatgyűjtés keretében megkérdezte a települési önkormányzatokat arról, hogy miként viszonyulnak az ipari, logisztikai, tudományos-technológiai, vállalkozói parkokhoz, milyen előnyöket tapasztalnak és milyen nehézségekkel kell szembenézniük ezen létesítményekkel kapcsolatban. A válaszok értékelésénél fontos körülmény, hogy a választ adó települések többségének közigazdasági területén már működött valamilyen gazdasági terület, ezért rendelkeztek tapasztalattal arról, milyen hatások érik a települést.

A felmérésben egyszerű problémafeltárás is megtörtént. A jelenleg a településen működő gazdasági vállalkozások által okozott problémák az alábbi diagrammon láthatóak.

105. ábra: Problémák azonosítása a vállalkozások működéséből adódóan

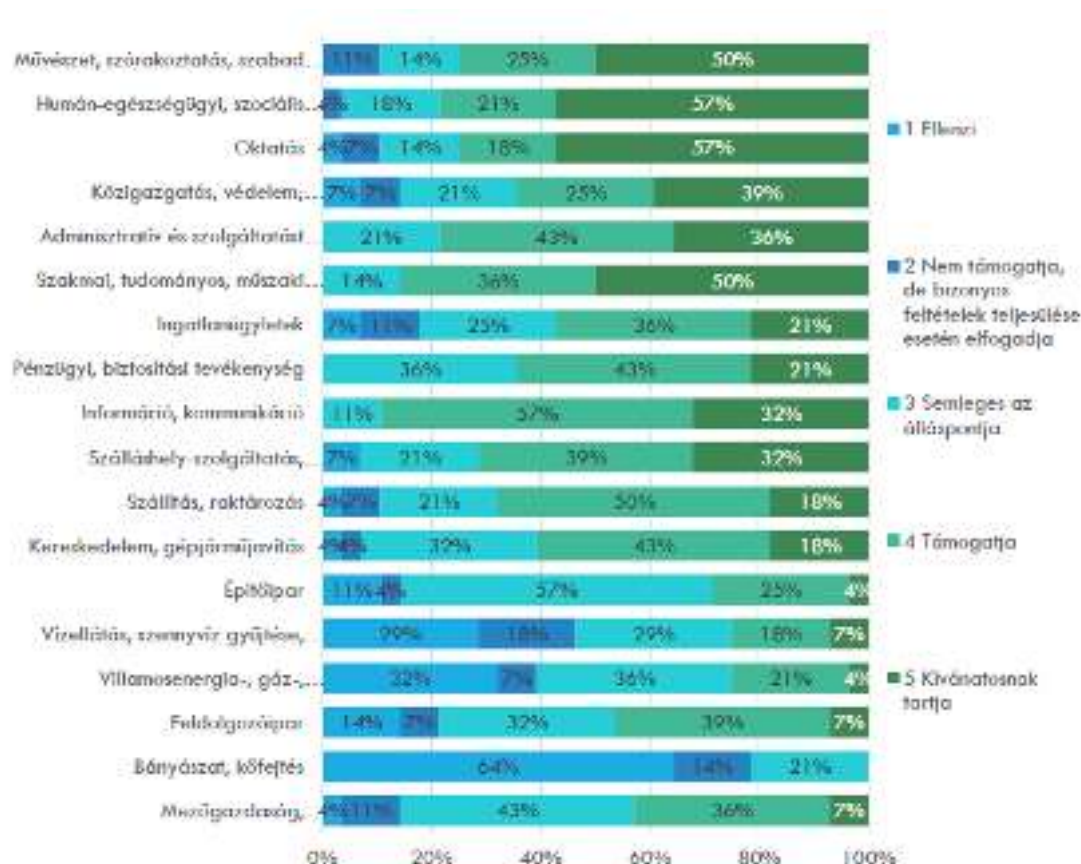
forrás: Ipari térségek azonosítása a Budapest Agglomeráció területén című tanulmány

Elemezve a válaszokat, a legnagyobb problémát a megemelkedett szennyvízkibocsátás megfelelő kezelése, a közlekedés szervezése és közlekedési hálózatok gyors amortizációja, valamint a közúti forgalom rendkívüli emelkedése jelenti. Általánosan kisebb (pár néhány településen kifejezetten jelentős) a vízgazdálkodás, a villamosenergia szolgáltatás és a hulladékkezelés területén jelentkező problémák aránya. Fontos, hogy a népességnövekedéssel sok helyen nem tudnak lépést tartani ezen szolgáltatások.

⁵⁰**Az agglomerációs önkormányzatok egyre tudatosabban olyan gazdasági tevékenységeket látnának szívesen a településükön, amelyeknek viszonylag kicsi a környezetterhelése és nagy hozzáadott értékkel bírnak.** Arra a kérdésre ugyanis, hogy milyen nemzetgazdasági ágba tartozó tevékenységeket végző vállalkozások betelepülését támogatná, vagy ellenezné viszonylag egybehangzó válaszok születtek. A legtöbbször által elutasított tevékenység a bányászat, kőfejtés, amely a legnagyobb környezetterheléssel jár. Gyakorlatilag egyetlen település sem látna szívesen ilyen beruházást. A feldolgozóipar esetében már nagyobb az elfogadottság, a válaszadóknek csupán 21%-a ellenezné, döntő többségük azonban semleges, vagy támogatóan lépne fel az ilyen befektetésekkel kapcsolatban. Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegelőzés már sokkal megosztóbb, hiszen egyfelől mindegyik esetében a jelentős területhasználat, a potenciális környezeti veszélyek állnak szemben az önkormányzatok által felismert valós szükségletekkel. Az építőipari vállalkozások betelepülésével kapcsolatban inkább semlegesek az önkormányzatok, hiszen a legtöbbször a területén már jelenleg is működnek ilyen vállalkozások. Azonban az sem véletlen, hogy a válaszadók 15%-a elutasító az ilyen tevékenységekkel szemben az azok által kiváltott zajterhelés, közúti forgalomterhelés és a jelentős területhasználat miatt. Érdekes, hogy a nagy forgalmat generáló és jelentős területhasználatú és kisebb létszámú foglalkoztatással jellemezhető „Kereskedelem, gépjárműjavítás” és a „Szállítás, raktározás” továbbra is az önkormányzatok által támogatott tevékenységek. **A leginkább vágyott tevékenység az „Művészet, szórakozás, szabadidő, egészségügy és szociális, valamint oktatáshoz kapcsolódó fejlesztések”**

⁵⁰ forrás: forrás: Ipari térségek azonosítása a Budapest Agglomeráció területén című tanulmány

106. ábra: A települések által támogatni kívánt gazdasági ágazatok

forrás: Ipari térségek azonosítása a Budapest Agglomeráció területén című tanulmány

ÖSSZEGZÉS

A BEFEKTETÉSEKÉRT AZ EURÓPAI UNIÓ FŐVÁROSAI ÉS KÖZPONTI RÉGIÓI VERSENYT FOLYTATNAK. LEGFŐBB CÉLJUK MAGAS HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ BERUHÁZÁSOK VONZÁSA. A KÖZPONTI RÉGIÓK SAJÁTJA A MAGASAN KÉPZETT MUNKAERŐ, A KUTATÁS-FEJLESZTÉSI KAPACITÁSOK JELENLÉTE, AZ EGYETEMEKSEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS. A 2022–2025 KÖZÖTTI IDŐSZAK LEGSIKERESEBB VÁROSAI ÍGY ELSŐSORBAN AZOK, AMELYEK EGYSZERRE TELJESÍTETEK ERŐSEN PROJEKT- ÉS MUNKAHELY-ADATOKBAN, FENNTARTHATÓ STRATÉGIÁT VALÓSÍTOTTAK MEG, ÉS KÉPESEK VOLTAK GYORSAN REAGÁLNI A GEOPOLITIKAI ÉS A GAZDASÁGI VÁLTOZÁSOKRA.

A KÖZVETLEN RÉGIÓS VERSENYTÁRSÁK KÖZÜL BÉCSET, POZSONY, PRÁGÁT ÉS VARSÓT KELL KIEMELNÜNK. MIND A NÉGY VÁROS AKTÍV BEFEKTETÉS-ÖSZTÖNZÉSI ÜGYNÖKSÉGEKKEL RENDELKEZIK, AMELYEK CÉLZOTT KOMMUNIKÁCIÓVAL ÉS IPARÁGI SPECIALIZÁCIÓVAL DOLGOZNAK. KÖZÖS JELLEMZŐJÜK, HOGY HANGSÚLYOZZÁK A TEHETSÉGVONZÁST, A RÉGIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉSEKET ÉS A JÓ MEGKÖZELÍTHETŐSÉGET. BÉCS A PRÉMIUM, TUDÁSALAPÚ PROJEKTEKBE ERŐS, MÍG POZSONY ÉS PRÁGA A RUGALMASSÁG ÉS VERSENYKÉPES KÖLTSÉGSZINT RÉVÉN NÖVELI VONZERŐJÉT. VARSÓ EKÖZBEN A NAGYLÉPTÉKŰ PROJEKTEK ÉS A GYORSAN BŐVÜLŐ SZOLGÁLTATÁSI SZÉKTOR RÉVÉN EMELKEDI KI.

A RÉGIÓS VERSENYTÁRSÁKKAL SZEMBEN BUDAPEST ÉS TÉRSÉGE VERSENYELŐNYE ABBAN REJLIK, HOGY EGYSZERRE KÉPES NAGY PIACOT, KÉPZETT MUNKAERŐT, FEJLETT INFRASTRUKTÚRÁT ÉS KÖLTSÉGHATÉKONY KÖRNYEZETET KÍNÁLNI.

5 SWOT analízis

A SWOT analízis megállapításai fontos kiindulópontot jelentenek a Pest Vármegyei Befektetésösztönzési Stratégia megalapozásához, annak Jövőképe, Stratégia Célrendszere és az Akcióterv kialakításához. Ez utóbbi keretében teszünk kísérletet a megfogalmazott célok eléréshez szükséges intézkedések és beavatkozások meghatározására. Az analízis a helyzetértékelésben részletesen bemutatott jellemzők alapján azokat a térségre vonatkozó megállapításokat tartalmazza elsősorban, amelyek nagymértékben befolyásolják a térségi gazdaságfejlesztés, ahhoz kapcsolódóan a befektetésösztönzési tevékenységek hatékonyságát, eredményességét.

Az **erősségek fejezet** a belső előnyöket veszi számba és mutatja be. Ezek azok a jellemzők, melyek alapján a térség sikeres tud lenni a befektetésösztönzés tekintetében.

A **gyengeségek** olyan területeket mutat be, melyek fejlesztésre szorulnak, melyek hátráltatják a vármegye fejlődését.

A **lehetőségek** között már olyan megállapítások vannak, amelyek külső hatásra történnek és a vármegye javára válhatnak.

A **veszélyek** vagy fenyegetések külső kockázatokat mutat be, melyekre egyáltalán nincs ráhatása Pest Vármegyének.

5.1 Erősségek (Strenghts)

- Biztonságos jogi környezet, a befektetők és befektetések védelme.
- Kedvező adózási környezet.
- Nemzeti szintű befektetési és ösztönző programok elérhetősége.
- Elérhető, kiszámítható és megfizethető energiaszolgáltatások.
- Sokszínű és elfogadó Európai életminőséget biztosító környezet.
- Gazdag kulturális adottságokkal rendelkező minőségi kikapcsolódásra alkalmas térség.
- Kiváló közlekedéshálózati helyzet, páneurópai tranzitfolyosók találkozásában.
- A térségben található ipari parkok, logisztikai központok magas száma.
- A térség demográfiai viszonyai kedvezőek, az országos átlaghoz képest fiatalabb népességszerkezet.
- Versenyképes tudással rendelkező képzett munkaerő jelenléte.
- A hazai és külföldi működőtőke markáns jelenléte.
- Nagyszámú FDI befektetések a feldolgozóipar, kereskedelem, ingatlanügyek és kommunikációs ágazatokban.
- Magas vállalkozásszám a hazai cégek tekintetében, jelentős részük a nemzetközi értékláncokhoz kapcsolódva tevékenykedik.
- A gazdasági szereplők számára vonzó méretű és gazdasági teljesítményű metropolisztérség.
- Felsőoktatási intézmények, a hozzájuk kapcsolódó kutatási projektek és vállalkozások jelenléte.
- Turisztikai célpontok, rekreációra alkalmas természetközeli területek jelenléte.
- A nyugat európai árszintnél kedvezőbb költséggel megvásárolható befektetésre-fejlesztésre alkalmas területek.
- Komplex adottságokkal rendelkező térség (mezőgazdaság/turisztika/logisztika/ipar).
- Fejlett a szolgáltatások (nevelés, oktatás, szociális ellátórendszer, közszolgáltatások) kiépítettsége és minősége.

5.2 Gyengeségek (Weaknesses)

- A kiemelt beruházások kivételével az engedélyezési eljárások körülményesek, a hatóságok ügyintézése kiszámíthatatlan.
- Hiányzó, vármegyei szintű imázs és ehhez kapcsolódó térségi marketing.
- A vármegye gazdaságszerkezetében kisebb súllyal vannak jelen a magas hozzáadott értéket képviselő ágazatok.
- A térség peremvidékein található járásokba alig, vagy kevés befektetés érkezett az elmúlt évtizedekben.
- A vármegye periférikus térségei kedvezőtlen munkaerőpiaci mutatókkal rendelkeznek.
- A több ágazatban is munkaerőhiány tapasztalható.
- Pest Vármegye befolyása elmarad a szükséges mértéktől a fővárosból irányított, de Pest Vármegyében működő szolgáltatások szervezésében.
- Budapest Főváros és Pest Vármegye regionális együttműködése gyenge, hiányoznak a közös elképzelések és azok megvalósítását finanszírozni tudó források.
- A szaktárcák terveiben Pest Vármegye és a metropolisztérség elmarad valódi súlyától és a fejlesztésében rejlő potenciáltól.
- Az agglomeráción túl elhelyezkedő települések rosszul megközelíthetőek, a mellékúthálózat leromlott, a tömegközlekedés elsősorban sugárirányban történik Budapest-centrikusan.
- A tömegközlekedés sok eleme (HÉV, Vasút, Busz) elégtelen járatsűrűségű, vagy elöregedett járműparkkal rendelkezik.
- A közúti közlekedés harántirányú elemeinek fejlesztése elmaradt, a meglévő elemek felújítása egyre nagyobb lemaradásban van a szükségeshez képest.
- Budapest erős gravitációja miatt a járási központok funkcióhiányosak, alig rendelkeznek valódi térségközponti szerepkörrel.
- Az elavult közműhálózati elemek (víz, csatorna) a települések további fejlődését gátolják.
- Az agglomerációban lévő, legjobban iparosodott városok közlekedési helyzete az ingázókkal és átmenőforgalommal terhelve romlik
- A V0 beruházás, valamint a kapcsolódó iparvágány és átrakó kapacitások hiánya miatt a vasúti áruszállítás kapacitása nem növelhető
- A területhasználat spontán alakulása miatt a lakó és gazdasági területek közelsége folyamatos konfliktust képez a településeken
- A peremterületeken kevés a vállalkozások száma, jellemzően kicsi a termelékenység, a munkaerő képzetlensége, illetve funkcionális elmaradása látható
- A megyei oktatási rendszer kevés és tudásában nem kellően felkészül szakembert tud kibocsátani a régió igényeihez képest, a munkaerőpiac kimerülőben van.
- Az agglomerációban bölcsődei-, óvodai kapacitáshiányok jelentkeznek, jelentős a szakképzett pedagógusok hiánya.

- A települési önkormányzatok nem rendelkeznek reális közép- és hosszú távú pénzügyi-beruházási tervekkel, amelyek a településfejlesztési tervvel összehangoltak és végrehajthatók.
- Nincs valós idejű, transzparens környezetmonitoring és ehhez kapcsolódó szankciós stratégia.
- Hiányzik a térségi befektetésösztönzési tevékenység az önkormányzati oldalról, a térségi marketing elégtelen.
- Nincs megfelelő nyilvántartási háttér a térségi gazdasági szereplőkről, a rendelkezésre álló fejlesztési területekről, sem azok infrastrukturális adottságairól.
- Nincsenek olyan fejlesztési területek, melyek azonnal elérhetőek lennének letelepedni kívánó vállalkozások számára.
- Nincs a településeknek és az agglomerációs térségnek megfelelő információs támogató háttere (okos település, térség), amely a tervezést, a cselekvést, vagy az együttműködések kialakítását segítenék.

5.3 Lehetőségek (Opportunities)

- A kormányzati fejlesztési források kiszámíthatóságának javulásával értelmet nyerhetnek a térség közép- és hosszútávú fejlesztési tervei, létrejöhet egy, a metropolisztérséget megfelelő súllyal képviselő szervezet, elkezdődhet a tervezett és szükséges fejlesztések ütemezett megvalósítása.
- A beruházások fizikai előkészítéséhez szükséges eljárások egyszerűsítésével, ésszerűsítésével, gyorsításával (pl. művelési ág váltáshoz kapcsolódó eljárások, építéshatósági-, környezetvédelmi, vízügyi igazgatási eljárások stb.) gyorsabban reagálhat a térség a letelepedni kívánó vállalkozások igényeire.
- A klímaalkalmazkodást segítő (építészeti, környezetgazdálkodás, vízviszataratás) projektekkel élhetőbbé válhatnak a települések, az energiapazarlás csökkenhet.
- A tudásintenzív üzleti szolgáltatások, informatikai-, pénzügyi szolgáltatások fejlesztésével a vármegye erős feldolgozóipari termelékenységére tovább növekedhet.
- A kötöttpályás közlekedés fejlesztésével a Budapest-agglomeráció-vidék kapcsolata átjárhatóbbá válhat.
- Új Duna-hidak építése (Vác térsége, Csepel-sziget térsége) javíthatja a térség keresztirányú átjárhatóságát.
- A térség közúthálózatának a forgalmi terhelésnek megfelelő szintű karbantartásával csökkenhetnek az elérési idők és a közlekedés feltételei.
- Az egyetemi–vállalati együttműködések fejlesztésével, K+F projektek indulhatnak elsősorban az agglomerációs térségben.
- Az oktatási intézményrendszer megerősítése, a piaci igényekre még gyorsabban reagáló szakképzési rendszer magasabb hozzáadott értékű iparágak letelepedését tenné lehetővé.
- A közmű- és energetikai infrastruktúra fejlesztésének felgyorsításával a térség egészének versenyképessége növekedne.
- Közös, és tudatosan tervezett kormányzati és önkormányzati munkával olyan fejlesztési területek kerülhetnek kijelölésre és komplex infrastruktúrával megépítésre, melyek az indokolatlan települési szétterülést és környezetfelélést megakadályozzák, és a tervezett funkcióknak leginkább megfelelő helyen valósulnak meg.
- Budapest-Pest Vármegye párbeszéde különösen a közlekedésszervezés, gazdaság-szervezés, fejlesztéspolitika, térségi marketing terén a metropolisztérség egészére kiegyen-súlyozó hatással bírhat.
- Térségi beszállítói adatbázis kialakítása segítené a vállalkozói kapcsolatok fejlődését.
- A térség természeti- és kulturális adottságaira építve, fenntartható turisztikai fejlesztésekkel az aktív sportturizmus, a rekreációs tevékenységek, gyógyturizmus terjedése a lakosság egészségi állapotát javítaná.
- Pest Vármegye peremterületének fejlesztése megyehatáron átnyúló projektek létrehozásával (közlekedési, gazdasági, turisztikai) valósulhat meg.

- Vízgazdálkodást javító projektek megvalósulásával a Homokhátság térségének mezőgazdasági elsorvadása megállítható.

5.4 Veszélyek (Threats)

- A vármegye népességének iskolázottsági szintje szinte megegyezik az országos átlaggal, mely a centrumtérség fejlődésének gátja lehet.
- A bürokrácia csökkentés, az online engedélyezési rendszerek fejlesztései, a valódi egyablakos ügyintézés bevezetése nélkül a befektetők újra gondolhatják döntéseiket.
- Az energiahordozók árának növekedésével a magas energiaigényű beruházások elhagyhatják a térséget.
- Az EU támogatások bizonytalansága hatással van az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztésekre és a gazdasági szereplők fejlesztési lehetőségeire.
- Az állami elvonások mértéke megszünteti az önkormányzatok motivációját fejlesztések, gazdasági területek kialakítására.
- A geopolitikai bizonytalanságok tartós jelenléte a kereskedelmi kapcsolatokra káros hatással van.
- Az MI térnyerése munkaerőpiaci kihívást jelent több Pest Vármegyében hagyományosan erős szakmacsoportra is.
- A közvetlen állami beavatkozások radikálisan megváltoztatják az üzleti környezetet, a befektetői bizalom sérülhet.
- A koordinálatlan szuburbanizáció, a közlekedési hálózatok túlhasználata miatt leromló infrastruktúra, az ígért, de elmaradó fejlesztések miatt a lakosság életminősége romlik, egészségügyi és szociális problémákat okozva.
- A centrum-periféria helyzetű térségek között meglévő egyenlőtlen anyagi, közlekedési, képzettségi viszonyok állandósulása, jelentős népesség számára gátolja a vágyott életminőség elérését.
- Szolgáltatáshiányos, nem megfelelő ellátórendszerrel rendelkező demográfiailag (és akár etnikailag) kedvezőtlen összetételű szegregált térségek alakulhatnak ki Pest Vármegyében.
- A kötöttpályás közlekedés, a tömegközlekedés, az elővárosi közlekedési hálózat átfogó fejlesztése nélkül a jelenlegi közlekedési struktúra a gazdasági növekedés erős gátját fogja képezni.
- A kormányzati túlzottan vidékre koncentrálás megmaradása esetében az agglomeráció fejlődése megáll a logisztikai kiszolgáló zóna és lakóövezetek szintjén.
- Az állami fejlesztéspolitika irányainak ciklusos változása értelmetlenné teszi a települések számára középtávú elképzelések megalkotását és végrehajtását a kiszámíthatatlan forrásfókusz miatt.
- Összefogás és a kormányzattól független erős térségi irányítás hiányában és kormányzati szereplők egyéni utakat felvázoló fejlesztési javaslatai a mai kaotikus

viszonyokat konzerválják, amelynek eredménye szintén a konfliktusok erősödése és a gazdasági növekedés lassítása, a térség versenyképességének erodálása lesz.

- A térség rendkívül kitett a piaci ingadozásoknak, egyelőre elrejtve a veszélyes társadalmi feszültségeket.
- A vármegye mezőgazdasága nincs felkészülve a klímaváltozásra, fennáll a lehetősége a tömeges tevékenység felhagyásnak, a termőföldek spekulatív célú kiárulásának.
- Vízvisszatartási, vízgazdálkodás fejlesztési beavatkozások nélkül a Homokhátság térsége mezőgazdasági tevékenység nélküli (fél)sivataggá válik.
- A vízszolgáltatás és szennyvíz kezelés fejlesztésének elmaradása jelentős környezeti károkat okozhat és mind a gazdaság fejlődését, mind az agglomerációs lakosság életminőségét már rövid, középtávon is visszaveti.
- A tudatos környezetgazdálkodás és környezetvédelem nélkül a lakosság, az állam, az önkormányzatok és a gazdasági szereplők közötti konfliktusok sokasodhatnak.
- Az agglomeráció túlnépesedésével, az infrastruktúra és közszolgáltatások túlterhelődnek.

5.5 Versenyelőnyök és specifikus vármegyei értékajánlat meghatározása

A helyzetfeltáró fejezetek és a SWOT elemzés alapján úgy gondoljuk, hogy **magyarországi aspektusból nézve egyértelmű a térség versenyelőnye más hazai megyékhez képest.** A Budapesttel közösen alkotott metropolisztérség Magyarország legnagyobb piaca, a legnagyobb lakosságszámú és koncentrált népsűrűséggel rendelkező lokáció.

Rendkívül jók a térség közlekedési adottságai, magas a nagysebességű utak aránya és a kötöttpályás közlekedési módok sűrűsége. Nagyszámú külföldi cég telepedett le, leginkább a logisztika, feldolgozóipar, kereskedelem területén. Az ágazatukban vezető külföldi cégek többnyire támogatás nélkül, piaci alapon alakították ki a működésükhöz szükséges ökoszisztémát, melyben viszonylag magas a hazai KKV beszállítók aránya. Több olyan gazdasági térség is van -elsősorban az agglomerációban- ahol már klaszterként működnek együtt a szereplők a logisztika, raktározás tekintetében.

Nagyon magas a Pest vármegyei vásárlóerő, ebben a statisztikai adatban csak Budapest előzi meg. A tíz leggazdagabb magyar településből nyolc⁵¹ (Üröm, Budaörs, Solymár, Nagykovácsi, Diósd, Törökbálint, Szentendre, Dunakeszi) a vármegyében található, mindegyikük az agglomerációban helyezkedik el.

Nagyon gazdag a térség kulturális öröksége, melynek részét képezik a sokszínű nemzetiségi hagyományok is. A hagyományok, épített- és néprajzi örökség kapocsként működik a

⁵¹ forrás: Gfk: Európai kereskedelmi vásárlóerő c. tanulmány

települések lakosaiban és gyakran erre az alpra épülve kezdődtek el gazdasági kapcsolatok, melyek sikeres cégfejlődésekhez és jelentős beruházásokhoz vezettek.

A vállalkozások sűrűsége a második legmagasabb az országban a főváros után. A vállalkozássűrűségi mutató országos átlagértéke 39%-kal növekedett 13 év alatt. Ebben az időszakban Magyarország népessége 4,1%-kal csökkent, a működő vállalkozások száma pedig 33,3%-kal, vagyis éppen egyharmadával nőtt. **A vármegyék között a legnagyobb mértékben, mintegy 48%-kal Pest vármegyében nőtt a vállalkozássűrűség⁵².**

Annak ellenére, hogy a beépítettség jelentősen növekedett az utóbbi években, **a települések nagy része még mindig jelentős gazdasági hasznosításra alkalmas területtel rendelkezik**, bár meg kell jegyeznünk, hogy nincs megfelelő információ arról, ezek valóban kihasználható területek-e, vagy csak a szabályozási tervekben szereplő lehatárolások.

A vállalkozások termelékenységi adatai mutatják, hogy a Pest vármegyében működő cégek jól teljesítenek. A nemzetgazdasági ágazatokat elemezve Budapest esetében vannak a legjobb mutatók, melyekkel kiemelkedik a magyarországi megyék közül. Országos összehasonlításban Budapest forintban kifejezett termelékenységi mutatói valamennyi ágazatban kiemelkedő teljesítményt jeleznek, melyet Pest Vármegye követ és azután következnek a többi megyék. Budapest és Pest megye közötti legkisebb különbség a szállítás, raktározás ágazatban látható.

A jelen dokumentumban bemutatott helyzetfeltárás és egyéb vizsgálataink alapján úgy látjuk, hogy bizonyos területek esetében **Pest vármegye értékajánlatát a Budapesttel közös metropolisztérségére kell meghatároznunk.**

Ausztriához és a V4 országokhoz hasonlítva a magyar feldolgozóipar termelékenysége csak Lengyelországot előzi meg, viszonyításképpen a sorrendben első Ausztria a magyar index 2.5 szeresét éri el⁵³. Ha azonban a munkabérekkel korrigáljuk a termelékenységet, akkor már azt tapasztaljuk, hogy a létrehozott új hozzáadott érték százalékos aránya a számítógép, elektronika ágazat, a járműipar, az infokommunikáció és a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység terület kivételével a V4-ek között Magyarországon a legmagasabb. Hozzátehetjük, hogy a járműipar és a szakmai, tudományos és műszaki terület esetén is csak minimálisan alacsonyabb a magyar érték, mint a legmagasabb szlovák érték. Ez arra enged következtetni, hogy a bérköltségekhez képest a cégek hozama – az alacsony termelékenység mellett is – jelentős, vagyis magas a profitarány. **A nemzetközi térben tehát a központi régió egyik legfontosabb versenyelőnye jelenleg az alacsonyabb bérköltség.**

Érdekes megvizsgálnunk az adózási környezetet is. A fontosabb adótípusok közül az ÁFA kivételével, mely a legmagasabb Európában (ideértve az Egyesült Királyságot is), két adónemben is kedvező mutatókkal rendelkezik Magyarország. Az egyik a Személyi Jövedelemadó (SZJA), másik a Társasági Adó (TAO).

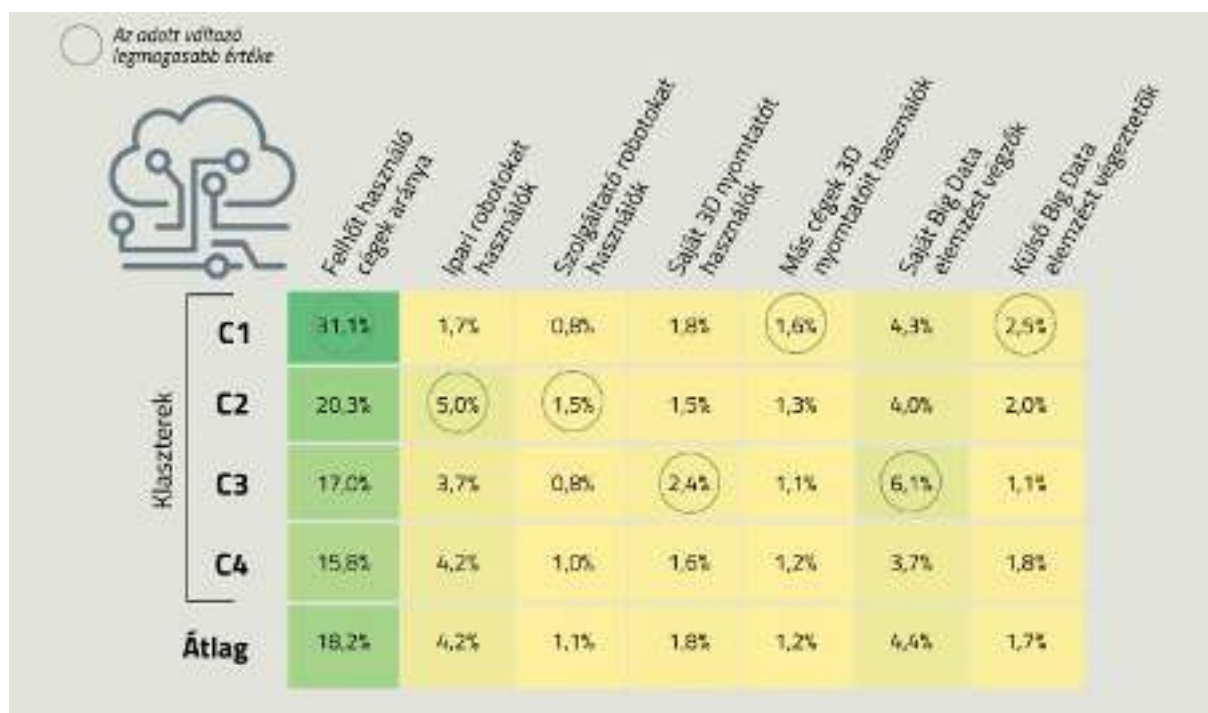
⁵² forrás: oeconomus.hu

⁵³ forrás: Eurostat

Az OECD Taxing Wages 2025 című jelentése szerint **az EU átlagnál kedvezőbb hazánk SZJA adóztatása**, a többi kelet-európai országgal hasonlóan. Magyarország az egyetlen viszont, aki nem progresszív módon rója ki az adót. Az EU⁵⁴ tagállamok átlagos standard társasági adókulcsa 2025-ben 21,5%, ami kissé alacsonyabb a világátlagnál (23,5%). A konkrét kulcsok 9% és 35% között változnak a tagállamok között. **Magyarországon található az EU legalacsonyabb adókulcsa, amely 9%.** Amennyiben a teljes adóterhelést vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy GDP arányosan is kedvező a hazai adózási környezet. 2021-ben 34% volt, melynél alacsonyabb érték csak Romániában, Bulgáriában és a Balti államokban volt. **A befektetéseket a visszafogott adók kedvezően befolyásolják, tehát a magyar adózási környezet kedvező Európában, a vállalkozások számára pedig kifejezetten vonzó.**

A metropolisztérség helyzetét vizsgálva az Ipar 4.0 technológiák terén a két területi szereplő külön-külön is az ország élmezőnyébe tartozik. Ezek azok a technológiák, melyek a robotizáció, digitalizáció és automatizáció terjedésével nyernek teret.

107. ábra: A megyék klaszterei az Ipar 4.0 technológiák 2017-2020. évi átlagértékei alapján

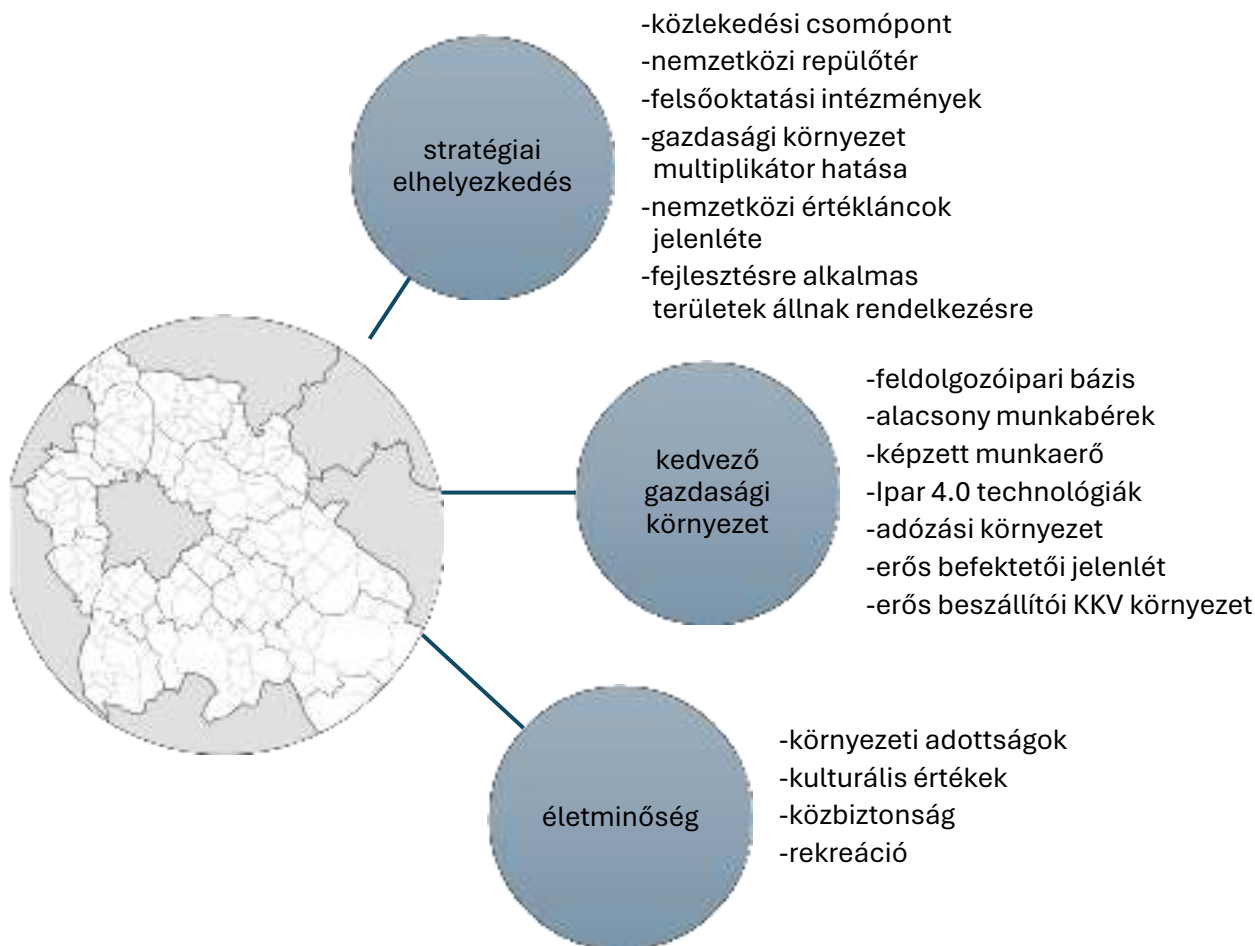
forrás: portfolio.hu

A „C1” értéket Budapest kapta egyedül, míg a „C2” csoport a Közép-dunántúli régiót, valamint Pest, Győr-Moson-Sopron és Csongrád-Csanád megyéket foglalja magába. **A felhőszolgáltatást igénybe vevő cégek aránya a főváros után ezekben a térségekben a legmagasabb, meghaladja az országos átlagot is.** Szintén tetemes az ipari és szolgáltató robotok

⁵⁴ forrás: novekedes.hu

előfordulása, ami lényegében az olyan, főleg külföldi érdekeltségű vállalkozások jelentősebb koncentrációjával magyarázható, amelyek könnyen automatizálható ipari tevékenységet végeznek (pl. monoton, veszélyes vagy nagy precizitást igénylő munkákat). Az értékek alapján a fejlődés egyik sarokpontjaként számontartott és a **vármegye jelentős feldolgozóipara miatt kulcsfontosságú Ipar 4.0 technológiák területén a Központi régió élen jár.**

108. ábra: Pest vármegyei értékajánlat

ÖSSZEGZÉS

A TÉRSÉG ADOTTSÁGAI NEMZETKÖZI LÉPTÉKBEN IS JÓNAK MONDHATÓAK, MIND AZ ELHELYEZKEDÉS, MIND A TÁRSADALMI-, MIND A GAZDASÁGIKÖRNYEZET VONATKOZÁSÁBAN. A BEFEKTETÉSEKÉRT FOLYTATOTT NEMZETKÖZI VERSENYBEN BUDAPEST ÉS PEST VÁRMEGYE EGYMÁSRA VAN UTALVA, EMIATT SZÜKSÉGES METROPOLISZTÉRSÉGBEN, VAGY KÖZPONTI RÉGIÓBAN GONDOLKODNI. A MAGYAR VÁSÁRLÓERŐ, A FELDOLGOZÓIPAR, AZ EGYETEMI TUDÁSBÁZISOK LEGJELENTŐSEBB ARÁNYBAN EBBEN A TÉRSÉGBEN TALÁLHATÓAK. A VÁLLALKOZÁSSÚRÚSÁG, A CÉGEK TERMELÉKENYSÉGE KIEMELKEDŐ. A TÉRSÉG MEGKÖZELÍTHETŐSÉGE MEGELŐZI NÉHÁNY EURÓPAI VERSENYTÁRSÁT. AZ EURÓPAI SZINTEN IS VERSENYKÉPES ADÓZÁSI KÖRNYEZETNEK ÉS A HATÉKONY NEMZETI SZINTŰ BEFEKTETÉS ÖSZTÖNZÉSNEK KÖSZÖNHETŐEN ERŐS BEFEKTETŐI JELENLÉT TAPASZTALHATÓ A TÉRSÉGBEN.

UGYANAKKOR SZÜKSÉGES LENNE AZ ÁGAZATI IRÁNYÍTÁS ÉS TÉRSÉGI ELKÉPZELÉSEK AZ EDDIGIEKNÉL HATÉKONYABB ÖSSZEHANGOLÁSA, BEVONVA A HELYI ÖNKORMÁNYZATOKAT IS. A TÉRSÉG TOVÁBB FEJLŐDÉSÉNEK EGYIK KULCSA AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ERŐSÍTÉSE MIND A KÖZSZFÉRÁN BELÜL, MIND A KÖZSZFÉRA ÉS A MAGÁNSZFÉRA SZEREPLŐI KÖZÖTT. FONTOS AZ EDDIGIEKNÉL TUDATOSABB FÓKUSZÁLÁS AZ INNOVÁCIÓRA, A TUDÁSFEJLESZTÉSRE, A SZOLGÁLTATÁSOK ERŐSÍTÉSÉRE, A KISZOLGÁLÓ INFRASTRUKTÚRÁK FEJLESZTÉSÉRE, ÉS A FENNTARTHATÓ TERÜLETHASZNÁLATRA. MINDEZEKHEZ FORRÁSOK IS SZÜKSÉGESEK, ÉS NEM SZABAD, HOGY AZ ÁLLAMI REDISZTRIBÚCIÓS RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK FÉKEZŐ HATÁSA LEGYEN AZ ORSZÁG LEGVERSENYKÉPESEBB TÉRSÉGE FEJLŐDÉSÉRE.

6 Stratégia és beavatkozások

A korábbi fejezetekben foglalt helyzetelemzés alapján megállapítható, hogy Pest megye helyzete Magyarországon belül egyedülálló, hiszen a Fővárossal együtt az ország gazdaságának, vállalkozásainak, lakosságának itt a legnagyobb a területi koncentrációja, elhelyezkedése logisztikai szempontból nagyon kedvező, nagyon magas a tudáshoz való hozzáférés adottsága. Kedvező a lakosság demográfiai összetétele, jók a turisztikai adottságai, az innovációs potenciálja is átlagon felüli.

A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia és Akcióterv célrendszerét befektetői szemmel kívántuk meghatározni. Vagyis milyen az a tér, amelyben az adott befektető, vagy adott cég fejlődésére nézve a legjobb lehetőségek vannak. Milyen az a támogató környezet, mely előnyösen képes befolyásolni a telephelyválasztását. Mik azok a térszerkezeti, munkaerőpiaci pozitívumok, melyek a döntéseknél Pest vármegye mellett szólnak. Hogyan tudja összességében Pest vármegye pozitívan befolyásolni a befektetői döntéseket.

Figyelemmel kell lennünk arra a már feltárt helyzetre⁵⁵ is, hogy a helyi önkormányzatok már szeretnék megszüntetni a betelepülő gazdasági társaságokat amiatt, mert gazdasági tevékenységükkel konfliktusokat okozhatnak a lakossággal.

Meg kell állapítanunk, hogy az általunk ideálisnak tartott és fenntartható Pest vármegyei fejlődési pályára csak úgy léphetünk, ha az önkormányzatokkal, megyei szervezetekkel, állami szereplőkkel (ideértve a fejlesztéspolitika valamennyi szereplőjét) és főként Budapesttel közösen tudunk ezért munkálkodni. **Folyamatosnak tartjuk a párbeszédet, a folyamatos visszacsatolást, a kitűzött célok és az aktuális állapot közötti reális helyzetértékelést.**

6.1 A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia és Akcióterv célrendszerének meghatározása

6.1.1 Problémafa

A korábbi fejezetekben bemutattuk a Pest vármegye jellemzőit, összehasonlítottuk európai versenytársival, elkészítettük a befektetések szempontjából fókuszált SWOT analízist, mely alapján meghatároztuk a térség versenyelőnyét és értékajánlatát.

Elkészítettünk egy egyszerűsített problémafát is. Az elemzés fő célja a problémaelemzés, vagyis a meglévő problémák és azok közötti ok-okozati összefüggések azonosítása. Az egyszerűsége törekedve azonosítottuk a probléma okait, rögzítettük a főproblémát, valamint megállapítottuk a következményeket is. Nem készítettünk további hierarchikus elemzést, mert a célrendszer megállapításához ilyen mélységű fókuszt is elégnak tartottunk.

A problémafa kialakításához a SWOT elemzésben felsorolt gyengeségek és veszélyek megállapításait használtuk.

⁵⁵ Ipari térségek azonosítása a Budapest Agglomeráció területén c. tanulmány

Vizsgálva a korábbi megállapításainkat három tématerület rajzolódott ki, amelyek a befektetésösztönzés kapcsán kiemelt jelentőséggel bírnak:

- Foglalkoztatás-képzettség-munkaerőpiaci nehézségek.
- Az ideális térszervezéshez kapcsolódó észrevételek.
- Gazdaságszerkezeti megállapítások.

6.1.1.1 Foglalkoztatás-képzettség-munkaerőpiaci nehézségek

Probléma okai:

- Az oktatási rendszer nem követi elég rugalmasan a piaci folyamatokat, összességében kevés és tudásában nem a térség gazdasága igényeinek megfelelő felkészültségű szakember kibocsátására képes.
- A felnőttképzés, az élethosszig tartó tanulás feltételei az iskolarendszerű képzésben korlátozottak.
- A vármegye népességének iskolázottsági szintje alig jobb, mint az országos átlag.
- A vármegye fejlődésben lemaradó térségeiben a munkavállalók alacsonyabban iskolázottak, mint az országos átlag.
- Az MI térnyerése munkaerőpiaci kihívást jelent több Pest Vármegyében hagyományosan erős szakmacsoportra nézve is.
- A munkáltatók nem kellően motiváltak a rugalmas foglalkoztatási formák alkalmazására.
- A térség oktatásában a vármegyei intézmények szerepe alacsony.
- Az intézmények és a gazdasági szereplők, vállalatok közötti kapcsolatok esetlegesek, hiányosak.

Következmények

- A vármegye peremvidékein található járásokba alig, vagy kevés befektetés érkezett az elmúlt évtizedekben, a gazdaság stagnál, rosszabb esetben visszafejlődik. Ennek egyenes következménye az elvándorlás, az ingázás a központ irányába.
- A vármegye gazdaságában munkaerőhiány tapasztalható az építőipari, a feldolgozóipari, az egészségügyi szakemberek, az informatikusok, a mérnöki tevékenységek, a kereskedelem és a logisztika területén egyaránt.
- A centrum-periféria helyzetű térségek között meglévő egyenlőtlen képzettségi viszonyok állandósulása, a népesség jelentős hányada számára gátolja a vágyott életminőség elérését.
- Atipikus foglalkoztatási formák elterjedése nélkül a munkaerőpiacban meglévő tartalékok nem kerülnek kihasználásra.

- A képzési hiányosságok és a munkaerőhiány egyre inkább gátját jelentik a térség gazdaságfejlődésének, a befektetések vonzásának, a tudásintenzív tevékenységek térhódításának.

Fókuszprobléma: A térség gazdasági növekedéséhez nem áll rendelkezésre elegendő létszámú és minőségű képzett munkaerő.

6.1.1.2 Térszervezéshez kapcsolódó észrevételek

Probléma okai:

- Az országos- a térségi- és a települési **fejlesztési tervek és programok** a vonalas infrastruktúrák kivételével **nem fogalmaznak megfelelő konkrétsággal** az egyes tervezett, vagy vágyott fejlesztések térbeli elhelyezését illetően. **A különböző szintű tervek egymásra épülése hiányos.**
- A **közlekedési infrastruktúra** karbantartása, illetve fejlesztése **nem tudja sem követni sem orientálni a térségben zajló folyamatokat** és az ezek következtében felmerülő igényeket.
- A gazdaság, illetve a lakosság részéről **megnövekedett víz-, csatorna- és energia igényeket a szolgáltatói hálózatok nem tudják követni.**
- Budapest erős gravitációja miatt a **járási központok funkcióhiányosak**, alig rendelkeznek valódi térségközponti szerepkörrel.
- **Sem települési, sem térségi szinten** nem áll rendelkezésre **megfelelő informatikai támogató háttér** (okos település, térség), amely a tervezést, a cselekvést, vagy az együttműködések kialakítását segítené.
- A települési **önkormányzatok nem rendelkeznek reális közép- és hosszú távú pénzügyi-, gazdaságfejlesztési-beruházási tervekkel**, amelyek a településfejlesztési tervekkel összehangoltak és végrehajthatók lennének.
- Az **állami elvonások növekvő mértéke megszünteti az önkormányzatok motivációját a gazdaságfejlesztés terén**, hiszen az ebből származó bevételek jelentős hányada elvonásra kerül, azok terhei azonban helyben jelentkeznek.
- Az **EU támogatások bizonytalansága, illetve a hazai fejlesztési források korlátozott mértéke és esetlegessége** hatással van az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztésekre és a gazdasági szereplők fejlesztési lehetőségeire egyaránt.
- Nincs **vármegyei szintű imázs** és ehhez kapcsolódó térségi marketing.
- **Korlátozottan állnak rendelkezésre olyan fejlesztési területek**, melyek azonnal elérhetőek lennének és megfelelően kiépített infrastruktúrával rendelkeznek a letelepedni kívánó vállalkozások számára.

- **Nincs valós idejű, transzparens környezetmonitoring és ehhez kapcsolódó szankciós stratégia.**

Következmények

- A kiemelt beruházások kivételével **az engedélyezési eljárások körülményesek**, a hatóságok ügyintézése kiszámíthatatlan.
- A koordinálatlan szuburbanizáció, a közlekedési hálózatok túlhasználata miatt **leromló infrastruktúra**, az ígért, de elmaradó fejlesztések miatt a lakosság **életminősége romlik**, egészségügyi és szociális problémákat okozva.
- Szolgáltatáshiányos, nem megfelelő ellátórendszerrel rendelkező, demográfiailag (és akár etnikailag) kedvezőtlen összetételű **szegregált térségek alakulhatnak ki Pest Vármegyében.**
- A kötöttpályás közlekedés, a tömegközlekedés, az elővárosi közlekedési hálózat átfogó fejlesztése nélkül **a jelenlegi közlekedési struktúra a gazdasági növekedés gátját képezi.**
- Az állami fejlesztéspolitika irányainak ciklusos változása **értelmetlenné teszi a települések számára középtávú elképzelések megalkotását és végrehajtását** a kiszámíthatatlan forrásfókusz miatt.
- A **különböző tervezési- és döntési szintek együttműködése**, a hatáskörök decentralizációja és hatékony térségi irányítás, valamint a térségen belüli együttgondolkodás **hiányában a konfliktusok erősödnek, a gazdasági növekedés lassul, a térség versenyképessége erodálódik.**
- Pest Vármegye befolyása elmarad a szükséges mértéktől a fővárosból irányított, de Pest Vármegyében működő szolgáltatások szervezésében.
- **Budapest Főváros és Pest Vármegye regionális együttműködése gyenge**, hiányoznak a közös elképzelések és azok megvalósítását finanszírozni tudó források.
- A szaktárcák terveiben Pest Vármegye és a metropolisztérség elmarad valódi súlyától és a fejlesztésében rejlő potenciáltól.
- Az **agglomeráción túl elhelyezkedésű települések rosszul megközelíthetőek**, a mellékúthálózat leromlott, a tömegközlekedés elsősorban sugárirányban történik Budapest-centrikusan.
- A **közúti közlekedés harántirányú elemeinek fejlesztése elmaradt, a meglévő elemek felújítása egyre nagyobb lemaradásban van a szükségeshez képest.**
- Az **elavult közműhálózati elemek** (víz, csatorna) a települések további fejlődését gátolják.

- Az agglomerációban lévő legjobban iparosodott városok közlekedési helyzete az ingázókkal és átmenőforgalommal terhelve romlik.
- A VO beruházás, valamint a kapcsolódó iparvágány és átrakó kapacitások hiánya miatt a vasúti áruszállítás kapacitása nem növelhető.
- A területhasználat spontán alakulása miatt a lakó és gazdasági területek közelsége folyamatos konfliktust képez a településeken.
- **Hiányzik a térségi befektetésösztönzési tevékenység az önkormányzati oldalról, a térségi marketing elégtelen.**
- **Nincs megfelelő nyilvántartási háttér a térségi gazdasági szereplőkről, a rendelkezésre álló fejlesztési területekről, sem azok infrastrukturális adottságairól.**
- A bürokrácia csökkentés, az online engedélyezési rendszerek fejlesztései, a valódi egyablakos ügyintézés bevezetése nélkül a befektetők újra gondolhatják döntéseiket.
- A vízszolgáltatás és szennyvíz kezelés fejlesztésének elmaradása **jelentős környezeti károkat okozhat** és mind a gazdaság fejlődését, mind az agglomerációs lakosság életminőségét már rövid, középtávon is visszaveti.
- A tudatos környezetgazdálkodás és környezetvédelem nélkül a lakosság, az állam, az önkormányzatok és a gazdasági szereplők közötti konfliktusok sokasodhatnak.
- Az agglomeráció túlnépesedésével, **az infrastruktúra és közszolgáltatások túlterhelődnek.**

Fókuszprobléma: A vármegye térszerkezeti fejlődése többnyire spontán beavatkozásokon keresztül történik, nincs megfelelő koordináció a szereplők között, a térség közlekedési- és közmű infrastruktúrája túlhasznált, az erőforrások hasznosulása nem hatékony, a környezeti feltételek romlanak.

6.1.1.3 Gazdaságszerkezeti megállapítások

Probléma oka

- A vármegye gazdaságszerkezetében a logisztika, a kereskedelem és a feldolgozóipar dominálnak, és **kisebbségi súlytal vannak jelen a magasabb hozzáadott értéket képviselő ágazatok.**
- A fejlődésben lemaradó, **a vármegye peremvidékein elhelyezkedő járásokban alacsony a gazdasági aktivitás**, jellemző az alacsony termelékenység, a munkaerő képzetlensége, illetve funkcionális elmaradása látható. A térség gazdasága nagymértékben kitett a piaci ingadozásoknak.
- **A mezőgazdasági termelés visszaesőben**, a vármegye korábban a főváros éléstára volt, különösen zöldség és gyümölcs termékek vonatkozásában.

- A vármegye sokszínű kulturális örökségében, természeti adottságaiban **rejlő turisztikai lehetőségei nincsenek kellő mértékben kihasználva.**
- A közvetlen állami beavatkozások radikálisan megváltoztatják az üzleti környezetet, ezzel kiszámíthatatlanságot okozva.
- A **geopolitikai bizonytalanságok tartós jelenléte a nemzetközi gazdasági-, kereskedelmi kapcsolatokra káros hatással van.**

Következmények

- Amennyiben az országos tervekben a fővárost körülölelő Pest Vármegye kizárólag kiszolgáló (logisztikai-, kereskedelmi-, lakó-, rekreációs) funkciókra predesztinált térségként jelenik meg, úgy az agglomeráció fejlődése meg is rekedhet ezen a szinten.
- A vármegyei kulcságazatok fejlődését segítő eredményes befektetésösztönzés nélkül az egész régió globális piaci pozíciói romlani fognak.
- Technológiai fejlesztések nélkül a hazai vállalkozások képtelenné válnak a nemzetközi piacon történő versenyre.
- A térség peremvidékein található járásokba alig, vagy kevés befektetés érkezett az elmúlt évtizedekben, ezért a vármegyén belüli egyenlőtlen fejlődés konzerválódik.
- Az alacsony munkaerőköltségre alapozott termelékenység versenyelőny a bérek emelkedésével megszűnik.
- A felsőoktatást és szakképzést érintő beavatkozás nélkül, a térség gazdasági profilja rögzül, a magas hozzáadott értékű tevékenységek beruházásai elmaradnak.
- A vármegye mezőgazdasága támogatáspolitikai szempontból is versenyhátrányban van, valamint a klímaváltozásnak is jobban kitett az átlagosnál, amire nincs felkészülve. Fennáll a veszélye a tömeges tevékenység felhagyásnak, a termőföldek termelésből történő kivonásának, és a spekulatív célú kiárulásának is.
- Vízvisszatartási, vízgazdálkodás fejlesztési beavatkozások nélkül a Homokhátság térsége mezőgazdasági tevékenység nélküli (fél)sivataggá válik.

Fókuszprobléma: A vármegye gazdasága kisszámú szektor teljesítményétől függ, a növekedés elsődleges mozgatórugói az eddigiekben a lokációban rejlő előnyök és a relatíve alacsony bérköltség voltak, romló termelékenység mellett.

6.1.2 Célrendszer kialakításának logikája

Jelen stratégiát célkitűzéseit két korábbi, a vármegye fejlesztése szempontjából fontos dokumentum célrendszerében foglaltak is befolyásolják. Az első a Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027, mely a vármegyei jövőképről így ír: „Európai térben

versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”⁵⁶ A jövőkép víziójában a vármegye jellemzői:

„Pest megye szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”, a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta metropolisztérsgnek, amely fejlett termelési és szolgáltató központja az európai gazdasági térnek, s azon belül motorja, illetve csomópontja a feltörekvő kelet-európai országok gazdasági növekedésének és társadalmi megújulásának.”

„A metropolisztérsg versenyképessége az itt élő emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikusan fejlődő – üzleti környezetén alapszik...”

„...A metropolisztérsg erős márkaértékkel, kiegyensúlyozott térszerkezettel és az erőforrások hatékony felhasználására vonatkozó képességgel rendelkezik.”

„...A megyén belüli térségek megkülönböztető erővel bíró technológiai és gazdasági profillal rendelkeznek; a gazdasági és intézményi városközpontok fejlett vállalkozási övezetet, hatékonyan összekapcsolódó városhálózatot alkotnak. A megye kulturális- és tudásközpontjai, valamint a technológiai-, ipari-, és a növekedési pólusai jelentős mértékben hozzájárulnak a metropolisztérsg növekedéséhez, erősítik nemzetközi versenyképességét és innovációs teljesítményét.”

„Gazdasága kiegyensúlyozott, urbánus és vidéki térségeiben is több lábon áll. Hatékonyan kihasználja a helyi adottságokra alapozható, valamint a főváros közelségéből adódó lehetőségeket; biztosítva így a kiterjedt foglalkoztatást, valamint a jövedelmek növekedését”

⁵⁶ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027

[illegible]

220

A dokumentum alapján Pest megye foglalkoztatási jövőképe a következő:

„Pest megye munkaerőpiaci kínálata létszámában és minőségében a jelenleginél szakmailag képzetesebb, mentálisan és motiváltságában is alkalmasabb, felkészültebb, rugalmasabb, diverzifikáltabb szintet képvisel, ami a gazdasági szerepelők számára a munkaerő oldaláról is megalapozza és lehetővé teszi egy sokkal tudás- és technológiaintenzívebb és nemzetközi szinten is versenyképesebb, nagyobb hozzáadott értékű helyi gazdaság építését”.

6.2 Jövőkép

A bemutatott jövőképek azonos irányba mutatnak. Legátfogóbban a Pest Megyei Területfejlesztési Program tartalmazza az elérni kívánt állapotot: **„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest Megye”** Ezt szűkíti a munkaerőpiac fejlesztése kapcsán az FGS és hasonlóan egy specializált jövőképet kíván meghatározni a Befektetés Ösztönzési Stratégia is.

Jelen stratégia középtávra készül. A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia jövőképe 2034-re a következő:

Pest Vármegye gazdasága fenntartható, diverzifikált és modern. A térszerkezet kiegyensúlyozott. Jó itt élni, jó itt dolgozni, megéri itt befektetni!

Azt gondoljuk, hogy rendkívül fontos a vármegye kiemelkedő életfeltételeinek megőrzése. Elfogadva a szuburbanizációt és az általa gyakorolt hatásokat a mindennapi életvitelre mégis ki kell jelentenünk, hogy a korlátok nélküli gazdasági és lakóterületek terjeszkedése nem szolgálja a lakosok érdekeit. **Az urbánus és vidéki térségek kiegyensúlyozott fejlesztésére van szükség.** Az arányok megtartásával lehet elérni a lemaradó térségek felzárkóztatását, a munkajövedelmek kiegyenlítődsét.

Nélkülözhetetlennek tartjuk a gazdaság több lábon állásának elősegítését kihasználva a helyi adottságokat és a főváros közelségéből eredő lehetőségeket is. A metropoliszrégióban törekednünk kell a tudásintenzív tevékenységek arányának növelésére, mely az egész ország versenyképességének a kulcsa. Csak ebben a térségben áll rendelkezésre a tudás, az élenjáró technológiák a kritikus vállalkozássűrűség olyan elegye, mely a motorja tud lenni ennek a folyamatnak.

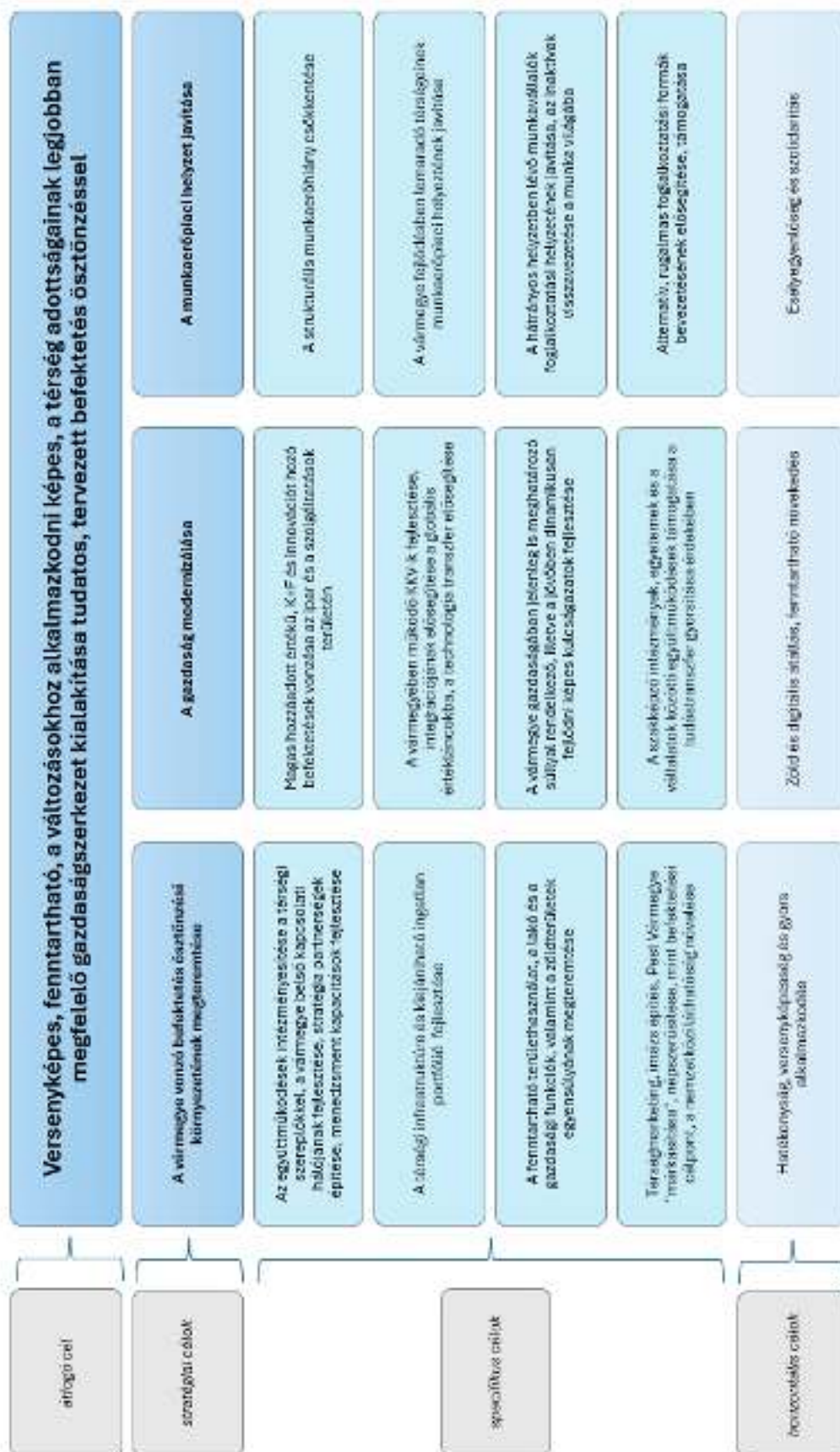
Meg kell őriznünk az elért eredményeket a magas hozzáadott értékű termelés, szolgáltatások, technológia, szakember és menedzsment letelepedéséért folytatott versenyben, ugyanakkor tovább kell lépünk, mert tapasztalható a környező versenytársakhoz képest némi lemaradás.

A legnagyobb magyar Széchenyi István azt mondta: „⁵⁷*tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma*”. Gondolata a reformkor gondolkodásában gyökeredzik, de ma is érvényes a tudásalapú társadalom évszázadában. **Pest vármegye versenyképessége az itt élő emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikusan fejlődő – üzleti környezetén alapszik.**

Erősíteniünk kell a térség fejlesztésében érintett állami, köz- és magánszereplők együttműködését, amely partnerség a közösség érdekeit és a fenntarthatósági szempontokat is egyaránt figyelembe veszi.

⁵⁷ Széchenyi István – Hitel című mű

111. ábra: A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia célfája

6.3 Célrendszer meghatározása

A célrendszer meghatározásakor a jövőképhez szorosan kapcsolódó átfogó célt, a problémafa segítségével kialakított stratégiai és ezeket alábontó specifikus célokat határoztunk meg. Három horizontális célt is rögzítettünk, melyek általánosan áthatják valamennyi cél eléréséhez megtett utat.

6.3.1 Átfogó cél

Versenyképes, fenntartható, a változásokhoz alkalmazkodni képes, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdaságszerkezet kialakítása tudatos, tervezett befektetés ösztönzéssel.

Az agglomerációs önkormányzatok területei napjainkra túlterheltté váltak. **A legtöbb településen megtalálható valamiféle nagyobb logisztikai beruházás nagy területi igényrel és olyan környezetterheléssel, amely hatással van a települések mindennapi életére.** Azonban ezeken a területeken megtermelt javak csak kisebb hozzáadott értékkel bírnak a nemzetgazdaság szempontjából, ezért a **további jelentős forgalmat generáló logisztikai vagy nagykereskedelmi fejlesztéseket már csak akkor kívánunk támogatni, ha a hozzájuk kapcsolódó anyagáramlási és személyi közlekedés kiváltható, vagy kiegészíthető lesz vasúti szállítással is.** Emiatt a megfelelő gazdaság szerkezet kialakítása mellett feltétlenül szükségesnek látjuk a kötőtpályás közlekedés fejlesztését mind az áruszállítás mind a személyszállítás terén.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 című dokumentum jövőbeni célként jelöli meg, hogy Pest vármegye aktív résztvevője a metropolisz térség dinamikus és kiegyensúlyozott fejlődésének, a térség gazdasága kiegyensúlyozott és több lábon áll. **Jelenleg a vármegye gazdasága nem kellőképpen kiegyensúlyozott, inkább centralizált és térben az agglomeráció körüli település gyűrűre és főközlekedési útvonalakra koncentrált.**

Szintén megállapítható, hogy **a célokkal ellentétben nem minden esetben csökkentek a területi és társadalmi különbségek, a hátrányos helyzetű rétegek nem tudtak valamennyi vármegyei térségben bekapcsolódni a társadalmi és gazdasági vérkeringésbe.**

Az átfogó céllal szeretnénk aláhúzni annak fontosságát, hogy **az újabb befektetések helyszínválasztásánál már a helyi közösségek jövőképét, a térszerkezeti illeszkedést, az infrastrukturális lehetőségeket, és a társadalmi és környezeti fenntarthatóságot is figyelembe kell vennünk.**

6.3.2 Stratégiai és specifikus célok a vármegye környezeti-gazdasági egyensúlyát megőrző befektetést ösztönző környezetének megteremtéséért.

Pest megye elsőszámú területfejlesztési prioritása a kiemelkedően jó életminőséget biztosító környezet megteremtése. Európai szinten versenyképes metropoliszrégió csupán a vonzó élettér, természeti-, épített- és társadalmi-gazdasági környezetben jön létre. A prioritás eléréséhez a vármegye környezeti adottságai éppúgy hozzájárulnak, mint az átlagon felüli

népsűrűség, a felsőoktatási intézmények jelenléte, a vonzó lakó- és rekreációs térségek, a technológiai parkok, a vidékies, jó ökológiai állapotú természeti környezet, valamint a magas hozzáadott értéket előállító szolgáltató és feldolgozóipari cégek jelenléte.

I. Stratégiai cél megnevezése: A vármegye vonzó befektetés ösztönzési környezetének megteremtése

Úgy tapasztaljuk a kívánt cél elérését több tényező is hátráltatja. Az állam top-down megközelítése a helyi szereplőknek nem biztosít kellő mozgásteret. Budapest központi elhelyezkedése miatt a környező települések sok szempontból funkcióhiányosak a települési szolgáltatásokat tekintve, a beruházásaikat nem tudják összehangolni. A fejlesztéspolitika ciklusossága a hosszútávú tervek készítését nem segíti. A sikeresnek tekintett beruházások javarészen egy-egy üzleti szereplőhöz köthetők. **Pest vármegye fejlődésére jellemző, hogy a régió fejlesztési potenciája vonzotta a befektetőket, a piac „megoldotta” a gazdaság fejlődését, az állam az önkormányzatokkal karöltve pedig igyekezett lekövetni a fejlődést.**

Napjaink kedvezőtlen változása, hogy **az állami elvonások növelésének mértéke korlátozza a települések fejlesztési szándékait**, hiszen a fejlesztések által generált terhek és feladatok helyi szinten maradnak, a megtermelt adóbevételek jelentős hányada azonban elvonásra kerül. Ez jelentősen csökkenti az önkormányzatok motivációját a gazdaságfejlesztés terén.

A fentiek alapján szükségesnek tartjuk felhívni a figyelmet Pest vármegyében és a metropolisztérségben rejlő további fejlődési potenciálra. Azonban **az eddigi spontán, a térszerkezetet és életminőséget sok esetben negatívan érintő fejlődés helyett komplexebb megközelítést, tudatos, tervezett fejlesztések irányába történő elmozdulást szeretnénk előnyben részesíteni.**

Nagy hangsúllyal jelenik meg az igény, hogy a vármegye olyan stratégiai jelentőséggel bíró területeken vállaljon szerepet, amelyek kölcsönös kapcsolatban vannak, és amelyek támogatják a területi alapú átfogó programok tervezését és menedzselését, illetve a szükséges stratégiai partnerségek létrehozását. **A vármegye képes összekötő kapocsként működni a kormányzati szintek és az önkormányzatok között, valamint a gazdasági szereplők és döntéshozók között.**

I/1. Specifikus cél megnevezése: Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a vármegye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, stratégia partnerségek építése, menedzsment kapacitások fejlesztése

Pest megye Budapesttel alkot közös metropolisztérséget, ezért sok tekintetben kapcsolódik a fővároshoz. Nagyon **fontos ezen stratégiai partnerség erősítése**, a kiemelt jelentőséggel bíró ügyekben (közműhálózatok, közösségi közlekedés területhasználat) pedig az együttműködés intézményesítése. Kiemelt figyelmet érdemelnek azokat a területek, amelyek kifejezetten a központi régió nemzetközi versenyképességével kapcsolatosak.

Pest vármegye hagyományosan jó kapcsolatot ápol a területén található önkormányzatokkal. Az elmúlt években az együttműködésnek több látható jele is volt. Hatékonyan és az érintett minisztériumokkal és a településekkel együttműködve sikerült például a **pest megyei kompenzációs források felhasználását megtervezni, a pályázati rendszereket működtetni** pályáztatni és a projekteket megvalósítani. Hasonlóan **sikeresnek tartjuk a vármegyei tervezést és koordinációt a Top Plusz Operatív Program vonatkozásában,** a Pest Vármegyei Integrált Területi Program kialakításában, a kapcsolódó pályázati rendszer működtetésében. **A vármegyei önkormányzat részt vett a versenyképes járások program előkészítése során a járási egyeztetéseken** a települési és járási tervek megfogalmazásában.

A települések, és azok különböző típusú társulásai részéről **igény mutatkozik a vármegyei koordináló, tervezést és végrehajtást segítő tevékenység irányába.** Úgy látjuk, hogy a vármegyei önkormányzat hatékony **segítséget tudna nyújtani az önkormányzatoknak a gazdaságfejlesztés, a befektetés ösztönzés terén is.**

Fontosnak tartjuk a **vármegye közigazgatási határán átnyúló projektek és együttműködések fejlesztését a fejlődésben lemaradó térségek érdekében.** Ilyen közös projektek szükségesek lennének gazdasági téren (Kecskemét-Nagykőrös, Abony-Szolnok, Nagykáta-Jászberény), illetve turisztikai téren (Dunakanyar, RSD mente).

Szükségesnek tartjuk a vármegye az eddigieknél intenzívebb részvételét a megye gazdasági életében, a kapcsolattartást szorosabbra kell vonni a szakmai szervezetekkel, és partnerséget kell építeni a meghatározó gazdasági szereplőkkel is.

Szeretnénk támogatni a vármegyei önkormányzatokat is abban, hogy saját maguk is elkezdjék a befektetésösztönzést a településükön.

Szükségesnek látjuk, hogy az állami fejlesztés politikán kívül egy független és térségi irányítás alatt álló szervezet össze tudja fogni a vármegyei fejlesztéseket, azokat a kormányzati szintek felé képviselni tudja és a fejlesztés politika forrásait pedig megfelelően be tudja csatornázni Pest vármegye egészének fejlődését szolgálva.

Mindezekhez fejleszteni szükséges a vármegye menedzsment kapacitásait, és kiépíteni, erősíteni a kapcsolati hálókat.

I/2. Specifikus cél megnevezése: A térségi infrastruktúra és a kiejánlható ingatlan portfólió fejlesztése.

Annak ellenére, hogy Pest vármegye rendelkezik nemzetközi kapcsolatokkal, a befektetők megkereséseire nem tud megfelelően reagálni amiatt, mert hiányzik az ingatlan portfólió és kapcsolati rendszer, mely által közvetíteni lenne képes a szereplők között.

Kevés kivétellel a települések már nem abban gondolkodnak, hogy *„mindegy milyen tevékenységet végez csak jöjjön”*. A közlekedési konfliktusok, a munkába járás összetettsége, a rendelkezésre álló közlekedési és közműkapacitások jelentősen meghatározzák, hogy meddig

terhelhető és milyen jellegű tevékenységgel az a vármegyei térségi szövet, amely közel 1,5 millió lakos otthona is.

Szükséges megteremteni a települési rendezési tervekben kimutatott jelentős nagyságú gazdasági terület és a valóságban rendelkezésre álló fejleszthető, vagy azonnali beruházásra alkalmas területek közötti összhangot is. Fel kell tárni továbbá a befektetési területekhez kapcsolódva az energia-, közmű- és digitális hálózatok szűk keresztmetszeteit, és szisztematikus munkával fel kell oldani azokat.

A befektetésre alkalmas területeket adatbázisba szervezve **rendelkeznie kell a vármegyének egy a befektetők részére kizárható ingatlan portfólióval.**

Az intézkedés a meglévő gazdasági területek jobb pozicionálására is törekszik.

Elengedhetetlennek tartjuk pályázati ciklustól függetlenül a kormányzat azonnali és jelentős beavatkozását a közösségi közlekedés minőségi és kapacitásfejlesztésében. Szintén állami források szükségesek a közműhálózatok kapacitásainak fejlesztésében és a hálózati veszteségek megszüntetésében.

Úgy tapasztaljuk, hogy **hiányosságok tapasztalhatóak az energiahálózatok kapacitásában.** A szolgáltatók rendkívül hosszú átfutási idővel biztosítanak elektromos energiát már a közepes méretű önkormányzati projektek esetében is. A digitális hálózatokhoz való hozzáférés és a piaci verseny ezen a téren sem minden térségben megfelelő.

I/3. Specifikus cél megnevezése: A fenntartható területhasználat, a lakó és a gazdasági funkciók, valamint a zöldterületek egyensúlyának megteremtése.

Jelenleg beruházói érdekek mentén történik a térség spontán szuburbanizációja. Az agglomerációban lévő városokban állandósulni látszódik a lakó és gazdasági funkciók ütközése és a közlekedési gerincvonalak túlhasználata. **Fontosnak tartjuk a tervezett, koordinált, komplex térségfejlesztést, a lakó- és a gazdasági övezetek tudatos kijelölését és megvalósítását. Szeretnénk elérni, hogy takarékosabb területhasználat valósuljon meg a megyében a természeti környezet megőrzése, a térség élhetőségének, a térségi adottságok fenntartható módon történő kiaknázásának érdekében.** Pest vármegye legyen a Budapest és a csapágyvárosok közötti, kisvárosok hálózatával sűrűn átszőtt, gazdaságilag prosperáló, hatékony, a metropolisz régió többi szereplőjével együttműködő, emellett vonzó, kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosító térség.

Az OTFK-ben foglaltak alapján „⁵⁸Pest megye egyes térségeiben fejleszthető tovább a népességtömörülés rekreációs és egészségügyi igényeit kiszolgáló zöld gyűrű.” ...

„...Szintén külön említendő a stratégiailag és térségi szinten kevésbé koordinált fokozódó beépítés és a települések összenövése, melynek eredményeként fenntarthatóságában sérül a

⁵⁸ forrás: 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról.

területhasználat (ritkul az ökológia-rekreációs hálózat, károsodik a táji és kulturális örökség), a lakó és a termelő-szolgáltató funkciók kedvezőtlenül keverednek, hiányoznak a valós települési központok.”

I/4. Specifikus cél megnevezése: Térségmarketing, imázs építés, Pest Vármegye "márkásítása", népszerűsítése, mint befektetési célpont, a nemzetközi láthatóság növelése.

A metropolisztérség versenyképességét, belső kohézióját és az európai térben elfoglalt pozícióit jelentős mértékben meghatározza az egyes térségek, valamint a tér egésze által megtestesített márka „bevezetése”, elfogadottsága és ismertsége. Az imázs erősítésének szerves része **Pest megye pozicionálása, illetve a megye egyes gazdasági, turisztikai és kulturális térségeinek márkaépítése. Nem pusztán befektetők irányába történő a térség egységes és önálló márkaként történő meghatározása és népszerűsítése, hanem egy olyan identitáserősítő tevékenység is, mely a térség belső kohézióját erősíti.** A tevékenység összekapcsolódik a partnerség erősítésével, a gazdasági- és a térszerkezeti koncepció megújításával, az érdekeltek – különösen a főváros, a megye és a szomszédos városok – közötti viszony újragondolásával.

6.3.3 Stratégiai és specifikus célok a fenntartható gazdasági fejlődés megtartásáért

II. Stratégiai cél megnevezése: A gazdaság modernizálása

A vármegye nagyon fontos célkitűzése a fenntartható gazdasági növekedés elősegítése. Ennek a célnak az egyik eszköze a befektetések vonzása a gazdaság modernizálásával.

Úgy érezzük, hogy a kedvezőnek tűnő felszín alatt olyan folyamatok indultak el a vármegye területén, melyek az eddig elért fejlődést veszélyeztetik. **A gazdaságszerkezet erőteljesen a feldolgozóipar, a logisztika és kereskedelem teljesítményétől függ.** A globális piac kisebb változása, vagy akár a német gazdaság gyengélkedése miatti gazdasági visszaesés azonnal érezhetővé válik. Az ország legnagyobb lakosságszámú és gazdaságilag legerősebb térségének részét jelentő **Pest vármegyének szüksége van differenciáltabb gazdaságfejlesztésre,** kihasználva a metropolisztérségben rejlő oktatási, szellemi, tudásbázist és munkavállalói háttérrel. **Véleményünk szerint, amennyiben nem történik súlyponteltolódás a gazdasági szektorok között a K+F és innovációs tevékenységek, a magas hozzáadott értékű szolgáltatásfejlesztések a hazai KKV-k megerősítése irányába, akkor a térség fejlődése megáll.**

Fontosnak tartjuk azt is, hogy **több külföldi közvetlen tőkebefektetés jelenjen meg a vármegyében elsősorban barna, de indokolt esetben akár zöldmezős beruházásként is.**

Négy specifikus cél is meghatározásra került, melyek egymás mellett és nem egymás kárára tudják elősegíteni a stratégiai cél elérését.

II/1. Specifikus cél: Magas hozzáadott értékű, K+F és innovációt hozó befektetések vonzása az ipar és a szolgáltatások területén.

Megállapításra került, hogy a vármegye gazdaságszerkezetében kisebb súllyal vannak jelen a magas hozzáadott értéket képviselő ágazatok. **A gazdasági szerkezet differenciálását szeretnénk elérni azzal, hogy a vármegyében hagyományosan erős gazdasági ágazatok mellett újabbakat is szeretnénk kiemelni.** Ilyenek például az üzleti szolgáltatások, információ-kommunikáció, és az egyéb ipari tevékenységek arányának növelése.

Napjaink legnagyobb kihívása a **környezeti változásokra adott megfelelő válaszok** megkeresése és kezelése. **Pest vármegyének növekedési szegmensként a zöldenergetikára (geotermikus potenciál, energiahatékonyság, decentralizált energiatermelés) alapozva is érdemes pozíciókat szereznie.**

A megújuló energia ipar mellett a kommunikációs technológiák-IT, az elektronikai alkatrészgyártás, az autógyártás területein történnek meg jelentős FDI befektetések a világban. Ezekből a befektetésekből szükséges minél több bevonása Pest vármegyébe.

II/2. Specifikus cél: A vármegyében működő KKV-k fejlesztése, integrációjának elősegítése a globális értékláncokba, a technológia transzfer elősegítése

Szeretnénk elősegíteni a hazai kis és középvállalkozások fejlődését is. A vállalkozások egy kisebb hányada már része beszállítói tevékenységével a nemzetközi céghálózatoknak, mások viszont jelentős elmaradásban vannak ettől. **A Pest vármegyei KKV-k szerepe azért is különösen fontos, mert a foglalkoztatottak 72%-a náluk dolgozik és alacsonyabb a termelékenységük, mint a régióban található nagyvállalatoké.** A térség gazdasági ereje viszont megmutatkozik abban, hogy a középvállalatok aránya magasabb az országos átlagnál.

A KKV-k jó része a korábbi fejlesztési dokumentumokban⁵⁹ már megállapított problémákkal rendelkezik. Többeknek **alacsony szintű a versenyképessége, alultőkésítettek, hiányosak a menedzsment-ismereteik, piaci és növekedési stratégiájuk nincs.** Többségük csak a belső piacra működik, a nemzetközi értékláncokba nem tudott betagozódni. Nagy részük termelékenységi problémákkal küzd, valamint nem rendelkeznek elég szakképzett munkaerővel sem. Napi problémát okoz a generációváltás kérdése is. A KKV-k egy része még ma is a lakóövezetekben működik, ott bővülési lehetőséggel nem rendelkeznek, a lakófunkciót tevékenységükkel zavarják. A körülményen többnyire önerőből nem tudnak változtatni, mivel az ipari parki kitelepülés általuk nem megfinanszírozható megoldás.

Szükséges a KKV-k további technológiai fejlesztéseinek támogatása, az integrációk segítése, a klaszterekhez való csatlakozás segítése.

II/3. Specifikus cél: A vármegye gazdaságában meghatározó súllyal rendelkező, illetve a jövőben dinamikusán fejlődni képes kulcságazatok fejlesztése

⁵⁹ Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió/Pest Megyei Területfejlesztési Program

A megye gazdaság szerkezetében a **legmarkánsabb ágazat a feldolgozóipar 24,5% aránnyal. A magyar átlagnál jóval magasabb arányban jelen lévő ipari kapacitásokat a hozzájuk kapcsolódó tercier szektor fejlesztésével és hatékonyabb összekapcsolásával is lehet és szükséges fejleszteni. Értjük ezalatt a logisztikai, karbantartási, technológiai szolgáltatásokat, a pénzügyi, mérnöki, oktatási tevékenységeket is.** Fontosnak tartjuk a feldolgozóipar technológiai és innovációs teljesítményének erősítését is.

Hasonlóan fontos a **logisztikai-kereskedelem** jelenléte a vármegyében. Pest megye esetében már adottságként jelenik meg a centrumtárségi elhelyezkedés a főváros körül, a megye határán lévő repülőtér, a kiváló vasúti és közúti kapcsolatrendszer, az autópályák, vele az M0-ás körgyűrűvel. **A logisztikai fejlesztések további területi szétterjedése azonban csak tervezett módon történhet a jövőben,** mert a lakó és gazdasági területhasználat közelsége konfliktusokat eredményez, néha életminőségbeli romlást is okozva a lakosságnak.

Jelentős arányban vannak jelen az **üzleti szolgáltatások is** a vármegyében. Olyan speciális, **nem anyagi jellegű tevékenységeket értünk** ezalatt, amelyeket külső szolgáltatók nyújtanak a vállalkozások számára, **segítve azok hatékonyságának növelését** és versenyképességének megőrzését. Ezek a szolgáltatások gyakran specializált szaktudást, technológiát vagy erőforrásokat biztosítanak, amelyekhez a fogadó cégnek egyébként nem lenne hozzáférése, vagy nem lenne hatékony gazdaságilag saját maga előállítani. (Pénzügyi szolgáltatások, marketing szolgáltatások, IT szolgáltatások, HR szolgáltatások, jogi szolgáltatások, logisztikai szolgáltatások).

Az ingatlanügyletek az országos átlagnál magasabb arányban vannak jelen a vármegyében. Az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ág a saját vagy bérelt ingatlan adásvételével, bérbeadásával, üzemeltetésével, valamint az ingatlanügynöki tevékenységgel (közvetítéssel, kezeléssel) foglalkozó vállalkozások teljesítményét foglalja magában. Ez az ágazat kulcsfontosságú a lakó- és nem lakóépületek, valamint a kapcsolódó telkek forgalmazásában

A turisztikai ágazat súlya jelenleg elmarad attól, amelyre véleményünk szerint képes lenne. A turizmus helyzete kétarcú a vármegyében. Jelentős forgalmi és bevételbővülés történt, új küldőpiacok jelentek meg, de a kihasználtság és a realizált haszon elmarad az ország egyéb régióitól.

Azt szeretnénk, ha Pest vármegyében ki tudnánk használni azt, hogy az ország legfontosabb fogadópiaca mellett, szinte karnyújtásnyi távolságban komoly megyei turisztikai célpontok is találhatóak. Meg kell keresnünk továbbá azokat a turisztikai ágazatokat, melyekben a vármegye markánsan meg tud jelenni, kiegészítve a Budapesti kulturális, gasztronómia és egészségturisztikai kínálatot.

Markáns az építőipar teljesítménye is. **Pest megyében az országos átlagot meghaladó mértékben emelkedett a lakásállomány mértéke** és tekintettel arra, hogy Budapesten található a magyarországi lakásállomány egyötöde az építőipar stratégiai ágazat a

vármegyében. Meg kell említenünk az építőipar foglalkoztatásra gyakorolt hatását is, mely a képzetlenebb munkavállalói rétegek életére gyakorol hatást.

A célkitűzés végrehajtása során a **logisztika értékteremtő képességét kívánjuk fejleszteni**, melyek a szolgáltatás vásárló gazdasági tevékenységek termelékenységében mérhetőek elsősorban.

II/4. Specifikus cél: A szakképző intézmények, egyetemek és a vállalatok közötti együttműködések támogatása a tudástranszfer gyorsítása érdekében

Az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ adatai alapján a felnőttképzésben résztvevők százalékos aránya alapján a második legjobb mutatóval rendelkezünk az EU tagállamok között. Az EU átlagánál magasabb a szakképzésben végzettek foglalkoztatási aránya is Magyarországon.

Mindezen eredmények mellett távolodni látjuk egymástól a cégek által támasztott munkaerőpiaci igényeket és az oktatási rendszer által kibocsátott tanulók valós kompetenciáit. **Növelni kell a gazdaság és szakképzés kapcsolatát, hogy bármely iskolarendszerben végző szakember piacképes tudás birtokában legyen.** A gyakorlati helyek arányát vissza kell állítani, illetve újjá kell építeni, melyben a térség nagy munkáltatóval történő partnerség kialakítása adhat lehetőséget.

Sajnos nem tapasztaljuk a felsőoktatási intézmények köré szerveződő vállalati szektor jelenlétét sem Pest vármegyében, mely elengedhetetlen lenne a K+F eredmények felhasználásában.

6.3.4 Stratégiai és specifikus célok a munkaerő fejlődésének elősegítésére

III. Stratégiai cél megnevezése: A munkaerőpiaci helyzet javítása

Pest megye átlagos munkaerőpiaca stabil, kiegyenlített és az országos átlaghoz képest kedvezőbb állapotot mutat. Az átlagérték azonban a kiugróan jó É-ÉNY-i régiók, valamint az agglomerációs értékek által kerül magasabb szintre, melyet a vármegyei lemaradó térségek országos átlag alatti mutatói rontanak. **Az álláskeresők számát tekintve az általában visszatükröződő centrum-periféria helyett északi-déli területi megosztottság körvonalazódik. A legsérülékenyebb munkavállalói csoportok esetében (nők, pályakezdő álláskeresők, végzettség nélküli álláskeresők) szintén fontos rögzíteni, hogy Pest vármegye déli járásaiban ezen csoportok visszavezetése a munka világába csak külső segítséggel lehetséges,** ugyanis jellemzően valamilyen kompetenciahiány, vagy a szociális háttérre vezethető vissza a lemaradásuk.

Sajnos megállapítható, hogy az oktatási rendszer nem képes sem a szakképzés, sem a mérnöki területeken, sem az egészségügyben, -hogy csak a legfontosabbakat említsük- elegendő számú és képzett munkavállalót kibocsátani.

III.1 Specifikus cél: A strukturális munkaerőhiány csökkentése.

2024-ben a tanulási tapasztalattal rendelkező felnőttek (25-64 évesek) aránya a 2016-os 54,8%-ról, 2022-re 62,2%-ra nőtt, ami következetesen az EU-27 átlaga felett van⁶⁰. Ez az arány 2022-ben a második legmagasabb az EU-ban. A 2022-es adat meghaladja az európai oktatási térségről és a készségfejlesztési menetrendről szóló tanácsi állásfoglalásban 2025-re kitűzött 47%-os és 50%-os célértéket, valamint a szociális jogok európai pillérének cselekvési tervében 2030-ra kitűzött 60%-os célértéket.

A szakképzés és a felnőttképzés rendszere némileg elválík egymástól abban a tekintetben, hogy az iskolarendszeren kívül szerzett szakképesítések a felnőttképzési törvény hatálya alá esnek. A felnőttképzés konkrét munkakörökre és munkatevékenységekre készít fel. Olyan tanfolyamokat foglal magában, amelyek sok esetben az iskolai szakképzésre épülnek, és további szakosodást biztosítanak. Olyan képesítések megszerzésére irányuló tanfolyamokat is kínál, amelyek az iskolai szakképzési rendszerben nem érhetők el. Az ilyen típusú képzési programok jellemzően rövid képzési időtartamúak.

A jövő szempontjából alapvető a tehetségvonzás (brain drain), ami eddig is és korábban is a térség jellemzője volt. Ezzel összhangban a humán tőke folyamatos és tartós „szinten tartása”, versenyképessége, **az innováció biztosítása érdekében az oktatás és képzés megújítása és a munkaerőpiaci igényekre való gyorsabb reagálás lenne szükséges**. Elmondhatjuk, hogy a térség foglalkoztatásának gerincét adó, feldolgozóipar, szolgáltató szektor, logisztika, építőipar, mérnöki szakmák mindegyikében jelentős munkaerőhiány van.

Nagy szükség van a gazdasági növekedést elősegítő oktatási területek fejlesztésére, a tényleges gazdasági igényekre alapozott szakképzés, a felnőttképzés, különösen a technikai és szakiskolai képzés fejlesztésére, a távoktatás támogatására, olyan továbbképzési programok bevezetésére, amelyeknél a legfontosabb célcsoport a nők és a hátrányos helyzetűek.

Úgy tapasztaljuk nagy a szakadék a munkáltatói piac által igényelt tudás és az oktatási intézményeket elhagyó friss munkavállalók kompetenciái között. Az iskolapadból kikerülő fiatalok betanítására már nincs nagyon idő és lehetőség. Emiatt olyan fluktuáció jelenik meg, amely elkerülhető lenne.

III/2. Specifikus cél: A vármegye fejlődésben lemaradó járásainak munkaerőpiaci helyzetének javítása.

A stratégiai célhoz tett bevezetőben kitértünk arra, hogy **a vármegye térségei jelentős különbséget mutatnak munkaerőpiaci helyzetükben**. Országos átlag alatti mutatókkal rendelkeznek a Nagykőrösi, Nagykáti, Dabasi, Ceglédi, Ráckevei járások. Úgy ítéljük meg ezekre a térségekre külön figyelmet kell fordítani és a Pest Megyei Foglalkoztatási-Gazdaságfejlesztési Stratégia és Akciótervben erre részletes cselekvési tervet is találunk. A

⁶⁰ forrás: Európai Szakképzés-fejlesztési Központ

Vármegyei Esélyteremtési Paktum bemutatja a célcsoportokat és a célcsoportok megszólítására alkalmas szolgáltatásokat és tervezett beavatkozásokat is.

Fontos leszögezni, hogy a nevesített lemaradó járásokban nem pusztán oktatási jellegű beavatkozások szükségesek, hanem szemléletformálás, gyermekvédelem, nevelés és oktatás kombinált alkalmazása.

III/3. Specifikus cél: A hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatási helyzetének javítása, inaktívak visszavezetése a munka világába.

Munkaerőpiacon hátrányos helyzetű munkavállalók nem csak a fejlődésben lemaradó járásokban vannak. Arányuk ugyan jóval kedvezőbb, mint az országos átlag, azonban visszatérésük a munka világába a foglalkoztatási helyzet javulását tudja elősegíteni. A helyzetfeltárásban nem került megállapításra olyan speciális körülmény, amely csak Pest Vármegyére jellemző, ezért úgy **gondoljuk a Vármegyei Esélyteremtési Paktumban oktatási képzési beavatkozási javaslatok és intézkedések javítani tudnak a helyzeten.** *(Lakossági hozzáférés javításához tervezett beavatkozások, Hátrányos helyzetűek hozzáféréseinek javításához tervezett beavatkozások)*⁶¹ Szeretnénk kiemelni a pályaaorientáció fontosságát, valamint az alacsony iskolai végzettségű emberek alapkompenciáinak fejlesztését.

III/4. Specifikus cél: Alternatív, rugalmas foglalkoztatási formák bevezetésének elősegítése, támogatása

A COVID időszakában jelentősen megugrott az atipikus foglalkoztatási módok aránya. A magyar adórendszer elismeri a távmunka fogalmát és adózási kedvezmény vehető igénybe az így foglalkoztatott munkavállaló után, azonban a munkáltatók nem szívesen alkalmazzák ezt a lehetőséget.

A foglalkoztatási formának különösen nagy szerepe van, illetve lehetne Pest vármegyében, hiszen a munkavállalók jelentős része ingázik a munkahelyére, naponta több órát eltöltve közlekedéssel, rontva a munka és magánélet közötti egyensúlyt. **A gyermeket nevelő nők szempontjából az ilyen kötetlenebb atipikus foglalkoztatási formáknak nagy jelentőségük van,** hiszen a gyermek nevelése, az iskolán kívüli tehetséggondozás szempontjából nagy jelentősége van a szülő rugalmasabb időbeosztásának. Ráadásul az otthoni munkavégzés csökkenti a közúti forgalmat, a környezetterhelést és felértékeli a lakókörnyezetet, a lakóhely település szolgáltatásait, így hozzájárul a kisebb települések fejlődéséhez.

További jelentősége lehet a foglalkoztatási formának **a „Z” generáció esetében, akik a digitális eszközöket jobban használják, mint az idősebbek,** viszont ugyanők a kötött munkaidőt és feszebb munkakörnyezetet nehezebben bírják, mint felmenőik.

⁶¹ Pest Vármegyei VEP

Előnyös lehet a részmunkaidős foglalkoztatási forma is különösen a gyermeket nevelők, illetve olyan magasan képzett szakemberek számára, akik nem tudnak, vagy nem akarnak teljes munkaidős állást vállalni. A foglalkoztatási forma legnagyobb előnye a munkavállaló részéről a rugalmasság, a munkáltató részéről pedig a munkacsúcsok kedvezőbb áthidalása, a rugalmasabb munkaerő tervezés.

A saját vállalkozás indításának előszobája lehet a **bedolgozói munkaviszony**, mely olyan önállóan végezhető munkára létesíthető, amelyre a felek a munkabért kizárólag teljesítménybér formájában határozzák meg.

Elsősorban angolszász területen terjedt el a **munkakör megosztás** technikája. Ebben az esetben a teljes munkaidős állást két vagy több személy tölt be, akik közösen vállalnak felelősséget a munka (el)végzésért, és - időarányosan - megosztják a munkaköri feladatokat. Arányosan oszlanak meg közöttük a juttatások, a szabadságok, a munkaköri leírás pedig általában mindkettőjükre vonatkozik és rendszerint azonos fizetési kategóriába tartoznak.

6.3.5 Horizontális célok

H/1. Horizontális cél: Hatékonyság, versenyképesség és gyors alkalmazkodás

Pest megye jó adottságokkal rendelkezik a gazdasági növekedéshez, valamint az emberek igényeinek megfelelő életminőség biztosításához. **A fejlődés egyik akadályozója a relatíve alacsony hatékonyság, amely rontja a gazdaság teljesítményét, és gyengíti a növekedési kilátásokat, az itt felhasznált erőforrások hasznosulását, valamint ronthatja a lakosok életminőségét, korlátozza a magasabb hozzáadott érték megjelenését.** Sokszor érzékelhető, hogy a fővárosi térhasználatához képest nagyobb „szabad tér” rendelkezésre állása nem ösztönzi a beruházókat (magánszemélyek, és gazdasági társaságok esetében egyaránt) a takarékos területhasználatra, sokszor jelennek meg meggondolatlanul túlépített beruházások.

Pest megye és a metropolisztérség fejlesztésének általános célja a versenyképesség erősítése. Számunkra azonban a versenyképesség nem csak azt fejezi ki, hogy a megye gazdasága, illetve az itt működő vállalkozások milyen teljesítményt mutatnak fel más térségekhez, országokhoz mérten; hanem azt is, hogy az üzleti és a tágabban vett lakókörnyezet, az itt élő emberek alkotó ereje és a közösségek együttműködései milyen mértékben támogatják a megye (és a metropolisztérség) kiegyensúlyozott fejlődését.

A világ rendkívül felgyorsult a globalizációs hatások miatt. Változnak az energiához való hozzáférés lehetőségei, a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat politikai döntések befolyásolják. A klímaváltozás hatásai érezhetőek az időjárás működésében a mezőgazdaság átalakulásában. Mindez kivetül az emberek mindennapi életére is. A megszerzett tudás gyorsan elévülhet, szükséges a folytonos megújulás, az élethosszig való tanulás sohasem volt ennyire aktuális. Fontosnak tartjuk, hogy a fenti felvetések a helyzetre adott válaszainkat befolyásolják.

H/2. Horizontális cél: Zöld és digitális átállás, fenntartható növekedés

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás egzisztenciális fenyegetést jelent. Az EU célul tűzte ki, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon. Lehet a célt túl ambíciózusnak, vagy elhibázottnak tartani, de az tagadhatatlan, hogy a klímánk megváltozott. Szükségünk van a tiszta vízre, tiszta levegőre és élhető környezetre. **Éghajlatunk védelme érdekében ki kell aknázni az új környezetkímélő és gazdaságélénkítő technológiákban rejlő előnyöket, fenntarthatóvá kell tenni az ipart és a közlekedést, és csökkenteni kell a szennyezést.** A kormányzati és vállalati intézkedések mellett fontos az egyén szerepe is. A földhasználat, az erdőhasználat és a mezőgazdaság szerepe az átállásban szintén fontos.

Mindennapi életünk velejárója a digitális eszközök aktív használata. Minden téren megjelenik, az állampolgárok elektronikus ügyeinek intézésében, a gyártás és termelési folyamatokban, a közlekedési rendszerek működtetésében, az egymás közötti kapcsolattartásban és az információkhoz való hozzájutásban.

H/3. Horizontális cél: Esélyegyenlőség és szolidaritás

A vármegye lakói számára fenn kell maradnia a biztonságos és tisztességes lakó és munkakörnyezetnek. Mindenkinek jár az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és megkülönböztetésmentesség. El kell fogadni, hogy vannak, akik saját erejükből önmaguk helyzetén nem tudnak változtatni, számukra segítséget kell nyújtani. Minden embert nemre, bőrszínre, vallásra, anyagi helyzetre, fogyatékosagra, politikai véleményre, szexuális irányultságra, életkorra, nemzetiséghez való tartozásra, családi állapotra stb. való tekintet nélkül megillet a lehetőség, hogy másokkal azonos módon, azonos térben, és ugyanolyan arányban hozzáférhessen például információkhoz, tevékenységekhez, eszközökhöz, szolgáltatásokhoz.

6.3.6 A Pest Vármegyei Foglalkoztatási-Gazdaságfejlesztési Stratégia és Akciótervhez és a Pest Megyei Stratégiai Programhoz való illeszkedés bemutatása

Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia és Akcióterv	Pest Vármegyei Foglalkoztatási- Gazdaságfejlesztési Stratégia és Akcióterv specifikus céljai	Pest Megyei Stratégiai Program stratégiai céljai	BA TFK specifikus célok
Magas hozzáadott értékű, K+F és innovációt hozó befektetések vonzása az ipar és a szolgáltatások területén	S.1.6; H.III.2;	GD.1; GD.2; GD.3;	S1.; S3.; S2.; T1. H3.;
A vármegyében működő KKV-k fejlesztése, integrációjának elősegítése a globális értékláncokba, a technológia transzfer elősegítése	S.1.6; S.1.7;	ÁTC.2; GD.1; GD.2; GD.3;	S3.; T1.; H3.;
A vármegye gazdaságában jelenleg is meghatározó súllyal rendelkező, illetve a jövőben dinamikusan fejlődni képes kulcságazatok fejlesztése	S.1.6; S.1.7;	GD.2; GD.3;	S6.; T1.; T2.; T3.; T4.; H3.;
A szakképző intézmények, egyetemek és a vállalatok közötti együttműködések támogatása a tudástranszfer gyorsítása érdekében		TM.4;	S10
Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a vármegye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, stratégia	S.1.6;	TM.2;	S4.; S7.; S8.; T5.; H5.; H7.; H8.;

partnerségek építése, menedzsment kapacitások fejlesztése			
A térségi infrastruktúra és kiejánlható ingatlan portfólió fejlesztése	S.1.6;	TM.2;	H7.;
A fenntartható területhasználat, a lakó és a gazdasági funkciók, valamint a zöldterületek egyensúlyának megteremtése	S.1.6;	TF.3;	S5.; S9.; T6.; H1.; H2.;
Térségmarketing, imázs építés, Pest Vármegye "márkásítása", népszerűsítése, mint befektetési célpont, a nemzetközi láthatóság növelése	S.1.6;		H1.; H2.; H6.; H7.;
A strukturális munkaerőhiány csökkentése	S.II.1; S.II.2; S.II.6; H.III.2;	TM.4;	S4.; S10.;
A vármegye fejlődésben lemaradó térségeinek munkaerőpiaci helyzetének javítása	S.II.1; S.II.2; S.II.6; S.I.5; S.I.2;	ÁTC.1; H.1;	S10.; H6.; H9.;

A hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatási helyzetének javítása, az inaktívak visszavezetése a munka világába	S.I.2; S.II.1; S.II.6;	ÁTC.1; H.1;	S4.; S12.; H9.;
Alternatív, rugalmas foglalkoztatási formák bevezetésének elősegítése, támogatása	S.II.6; S.II.9; S.I.2; S.II.1;	ÁTC.1; H.1;	S12.; H5.;

6.3.7 A Fenntartható Fejlődési Célokhoz (SDG) való illeszkedés bemutatása

Fenntartható Fejlődési Cél (SDG)	Kapcsolódó stratégiai cél / intézkedés	Indoklás, relevancia Pest vármegye számára
SDG 4 – Minőségi oktatás	S3.b – Élethosszig tartó tanulás támogatása; S3.c – Gyakorlati képzőhelyek fejlesztése	A stratégia kiemeli a képzettségi hiányokat és a munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség növelésének szükségességét.
SDG 7 – Megfizethető és tiszta energia	S2.a – Megújuló energiaipar fejlesztése	A vármegye gazdasági modernizációjának egyik pillére a zöldenergia-szektor fejlesztése.
SDG 8 – Tisztességes munka és gazdasági növekedés	S1 – Befektetési környezet fejlesztése; S3 – Munkaerőpiaci intézkedések	A stratégia célja a foglalkoztatás bővítése, a munkaerőhiány kezelése és a gazdasági növekedés fenntartható biztosítása.
SDG 9 – Ipar, innováció és infrastruktúra	S2 – Gazdaság modernizálása; S1.b – Infrastrukturális fejlesztések	A dokumentum hangsúlyozza a technológiai parkok, ipari zónák és innovációs ökoszisztémák fejlesztését.
SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése	S3.f–g – Inaktív bevonása, vidéki szegregátumok támogatása	A stratégia célzottan kezeli a hátrányos helyzetű térségek és csoportok felzárkóztatását.
SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek	S1 – Területhasználat optimalizálása; S2 – Gazdasági térszerkezet fejlesztése	A dokumentum kiemeli a lakó-gazdasági funkciók és zöldterületek egyensúlyának fontosságát.
SDG 12 – Felelős fogyasztás és termelés	S2.b – Építőipar technológiai fejlesztése; S2.c – Agrárgazdaság fejlesztése	A modernizációs intézkedések a hatékonyabb, környezetkímélőbb termelést támogatják.
SDG 13 – Klímavédelem	4.4.5 – Klímaváltozás fejezet; S2 – Zöld átállás	A stratégia külön fejezetben foglalkozik a klímaváltozás hatásaival és a fenntartható gazdasági szerkezet kialakításával.
SDG 17 – Partnerség a célok eléréseért	HIPA-val, önkormányzatokkal, vállalkozásokkal való együttműködés	A dokumentum hangsúlyozza a több szintű partnerségi rendszert és a koordináció fontosságát.

ÖSSZEGZÉS

PEST VÁRMEGYE SZÁMÁRA A BEFEKTETÉS ÖSZTÖNZÉS TEVÉKENYSÉGE LEHETŐSÉG ARRA, HOGY EGYRÉSZRŐL SEGÍTSE AZ ELMOZDULÁST A VÁRMEGYE GAZDASÁGÁBAN A MAGASABB HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ TERMELÉS ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IRÁNYÁBA, MEGALAPOZZA EZEK FIZIKAI MEGVALÓSULÁSÁT FEJLESZTÉSRE ALKALMAS TÉRSÉGEK BEAZONOSÍTÁSÁVAL ÉS KONKRÉT TERÜLETEK ELŐKÉSZÍTÉSÉVEL, NÖVELJE A VÁRMEGYE LÁTHATÓSÁGÁT A HAZAI ÉS A NEMZETKÖZI TÉRBEN, SEGÍTSE AZ INNOVÁCIÓ ÉS A TUDÁSTRANSZFER TERJEDÉSÉT, ÉS A BEFEKTETÉSI FÓKUSZT RÉSZBEN TÉRBEN IS KITÁGÍTSA, HOGY A FEJLŐDÉSBEN LEMARADÓ TÉRSÉGEKBE ÉLŐ HÁTRÁNYOSABB HELYZETŰ RÉTEGEK IS BEKAPCSOLÓDHASSANAK A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI VÉRKERINGÉSBE.

A CÉLRENDSZER ELSŐ PILLÉRE A VÁRMEGYE VONZERŐJÉNEK NÖVELÉSE AZ EDDIGI SPONTÁN, A TÉRSZERKEZETET ÉS ÉLETMINŐSÉGET SOK ESETBEN NEGATÍVAN ÉRINTŐ FEJLŐDÉS HELYETT KOMPLEXEBB MEGKÖZELÍTÉSSSEL, TUDATOS, TERVEZETT FEJLESZTÉSEKKEL A BEFEKTETÉSÖSZTÖNZÉS SEGÍTSÉGÉVEL IS.

6.4 Eszközrendszer és beavatkozási területek kialakítása

6.4.1 A célok eléréséhez kapcsolódó beavatkozások

Három stratégiai célt határoztunk meg a korábbi fejezetekben. **A Pest vármegyei tervezett befektetésösztönzés számunkra mindhárom célterület egyidejű fejlesztését foglalja magában.** A célok meghatározását a Vármegyei Önkormányzat meg tudja tenni, de nem vagyunk képesek jelentőst hatást gyakorolni annak valamennyi elemének teljesülésére. Látható, hogy nem csupán egy koordinációs, vagy befektetői iroda működésének látjuk szükségét a vármegyében, hanem ettől jóval komplexebb a célrendszer. Jelenleg nincs olyan erős partner, aki egymagában kijelölhető lenne minden cél eléréséhez. Jellemző a jelenlegi helyzetre, hogy a foglalkoztatási, munkaerőpiaci, az iparpolitikai, a szakképzéshez köthető, vagy a közlekedési hálózatokhoz kapcsolódó fejlesztésekben is inkább az ágazati, vagy minisztériumi stratégiák érvényesülnek és nem a helyi szükségletek.

Az átfogó cél, a 12 db specifikus cél és a három horizontális cél elérését **az alábbi intézkedésekkel kívánjuk elérni:**

6.4.2 Fenntartható, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdasági térszerkezet létrejöttének segítése új befektetési térségek kijelölésével, illetve a meglévő övezetek fejlesztése. [ÁC. intézkedéscsomag]

6.4.2.1 Befektetésre ajánlott övezetek kijelölése [ÁC.1 intézkedés]

Pest vármegyében **több olyan, jelenleg alulhasznosított, de befektetésre alkalmas övezet is található, amelyek rendelkeznek azokkal a kritériumokkal és térszerkezeti elhelyezkedéssel, amelyek tekintetében azt gondoljuk, hogy befektetői érdeklődésre tarthatnak számot.** Ilyen befektetői övezetek az M44-Nagykőrös térsége az M4-Cegléd térsége az Inárcs-Ócsa-M5 területe, valamint a Bag-Aszód-Hévízgyörk-M3-as autópálya térsége. Jelentős növekedési potenciállal rendelkezik Kiskunlacháza térsége is, amely mellett található a kiskunlacházi repülőtér és a frissen átadásra kerülő Budapest-Belgrád nemzetközi vasútvonal. Vác térsége korábban feldolgozóipari központ volt, az ipari szerkezetváltás hatására számos cég tönkrement, ugyanakkor a térségben jelentős méretű barnamezős területek találhatók és megfelel az ajánlott befektetési térségekre elkészített kritériumrendszernek.

A távlati befektetési térségek kijelölése esetében a következő szempont rendszert vettük figyelembe:

- a terület legyen jól megközelíthető és feltárt főközlekedési útvonallal (autópálya vagy kétszer kétsávos főút);
- legyen mellette vagy a közelében vasútvonal, mely lehetővé teszi az átrakókapacitások fejlesztését és csökkenti a környezet árufuvarozásból keletkező terhelését;

- olyan térségben helyezkedjen el, ahol a munkaerőpiacnak még van tartaléka, ezáltal csökkentsük az ingázások számát és az agglomerációra jutó átmenő forgalomnak a nagyságát;
- rendelkezésre álljanak, vagy fejleszthetőek legyenek a szükséges energetikai és közmű infrastruktúrák;
- a megvalósuló fejlesztések környezeti szempontból fenntarthatóak legyenek, azok környezetterhelése (közlekedés, zaj, hulladék, levegő stb.) tolerálható mértékű legyen;
- a fejlesztendő terület ne legyen természetvédelmi korlátozás alatt;
- a termőföld minősége az országos átlag, vagy alatta legyen (megkönnyítve a művelés alól való kivonás folyamatát).

A befektetési térségek megjelölése nem jelenti azt, hogy a vármegye már részben kiépített gazdasági területeinek továbbfejlesztését nem kívánjuk támogatni. Azt szeretnénk, ha a nagy környezeti- és közlekedési terheléssel járó, elsősorban logisztikai és kereskedelmi projektek olyan helyeken valósuljanak meg, melyek nem terhelik tovább az agglomerációt és letelepedésükre alkalmas, vagy könnyen alkalmassá tehető a térségi infrastruktúra.

Pest vármegye gazdasági pólustérségeit szeretnénk először bemutatni. A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2021 évi felülvizsgálatában megállapításra került, hogy a vármegyében három zóna alakulhat ki, melyek közül a belső zóna már a telítődés jeleit mutatja. A belső zóna gyakorlatilag Budapest közvetlen agglomerációs övezetét foglalja magában. A középső az agglomerációtól mintegy 20-30 kilométernyi távolságra húzódik déli irányban, a megye kis- és középvárosi térségében. A külső pedig az európai közlekedési folyosók megyét érintő csomóponti térségeiben alakulhatna ki az alábbiak szerint.

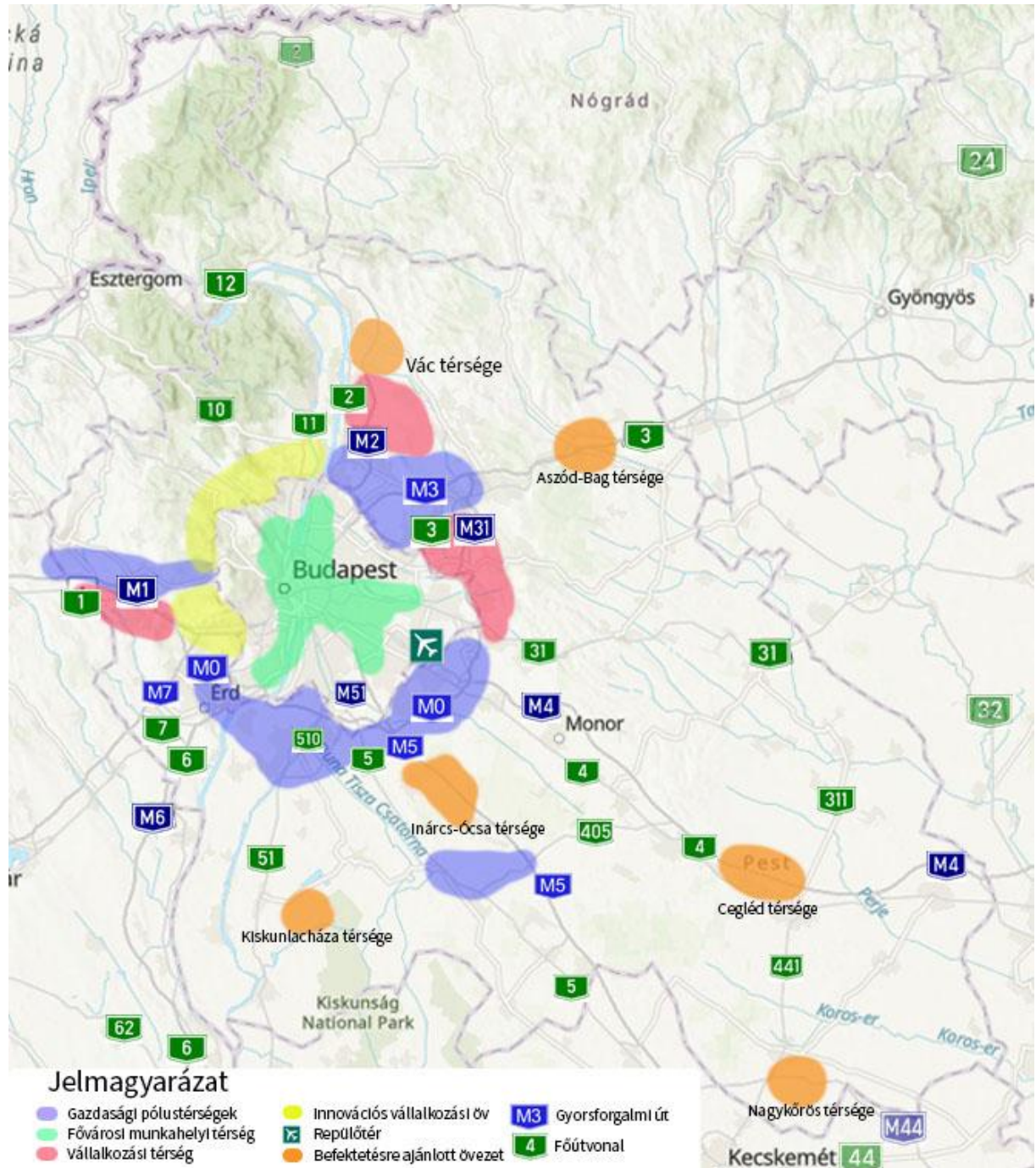
Belső, dinamikus, Budapesttel határos zóna, a megye – eltérő funkciójú és profilú településekből kialakuló – húzótérsége, amely az M0 menti sávban helyezkedik el:

- Budai innovációs zóna, kedvező táji környezettel, a fővároshoz hasonló jelentős humánkapacitásokkal és a fővároshoz hasonló szellemi potenciállal bíró térség. A terület a szuburbanizáció nyertese, ahol kiemelkedően magas a vállalkozássűrűség. Egyben a főváros nyugati kapuja is, ahol a logisztika és a kereskedelem is igen nagy szerepet játszik.
- Gödöllő-Veresegyház-Dunakeszi-Göd alkotta keleti innovációs övezet: melyet szintén jelentős humántőke és magas vállalkozássűrűség jellemez.
- Ferihegy térsége: kiemelt gazdasági, logisztikai övezet, amely technológiai pólussá (techno polisz térséggé) fejleszthető. Az ország egyik legpotensebb térsége (lehet) a bőségesen rendelkezésre álló fejlesztési területekkel. A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre épülő Ferihegyi gazdasági övezet az agglomeráció egyik legpezsgőbb, legnagyobb kapcsolatrendszerrel bíró vállalkezési övezete, olyan csomópont, amelyen

keresztül a térség a globális gazdaság egészével tart fenn kapcsolatot. Az övezet Gyal-Vecsés-Üllő-Ecser-Pécel-Nagytarcsa-Kistarcsa településeket foglalja magában.

- M0 keleti és déli szektora: gazdasági zóna, döntően kereskedelmi, logisztikai és ipari profillal Dunaharaszttól Érdig terjedően

112. ábra: Gazdasági pólustérségek

forrás: Saját szerkesztés

Középső, „új” fejlesztési zóna a megye belső perifériáinak bekapcsolásával, az Ercsi – Kiskunlacháza – Dabas – Újhartyán – Pilis – Albertirsa - Nagykáta térségében épülhet ki:

- Az övezet kialakulásának feltétele egy új harántoló (kelet-nyugati irányú) közúti kapcsolat megvalósulása, amely az M6, 51. sz. főút, M5, 5. sz. főút, 4. sz. főút, M4, 31. sz. főút között teremti összeköttetést.
- A vasúti áruszállítás gerincét az EU által középtávon támogatott V0 vasúti kapcsolat (európai áruszállítási folyosó) képezi a zónában.
- A fejlődés feltétele a vonzó környezet megteremtése a humán infrastruktúra, az életminőség, lakókörnyezet, szolgáltatási színvonal, kultúra területén egyaránt.

Külső szerkezeti keret – nagyjobbírt – a megyén kívüli térben, melyet elsősorban az M8 és M11 autópályákon keresztül a hazai, valamint a szlovákiai kapcsolatok határoznak meg:

- A külső zóna teszi lehetővé azt, hogy a fővárosi metropolisztérség részeként Pest megye a Közép-Európa legmeghatározóbb fordítókorongjaként működő Kárpát-medencei erőter szerves részévé váljon. Hozzájárul ahhoz, hogy Kína világgazdasági nyitásának európai irányultságai jelentős részben Pest megyén keresztül valósuljanak meg, így a nemzetközi kapcsolati háló meghatározó és megkerülhetetlen elemévé váljon.
- M8 térsége: együttműködő várostérségek, várospárok (mint pl. Cegléd-Abony-Szolnok, illetve Nagykőrös-Kecskemét) halmaza és gyorsforgalmi közúti, illetve nagysebességű és hagyományos vasúti csomóponti térség.
- M11 térsége: feladata a ma még árnyékterületnek számító Fejér megyei területek bekapcsolása, az M1-M11 térségben új gazdasági pólustérség létrehozásának elősegítése (Budaörs – Zsámbéki-medence).

Jelen Befektetés Ösztönzési Stratégiában befektetésre javasoljuk a középső zónában lévő és külső szerkezeti kerethez tartozó települések közül azokat a térségeket, ahol az általunk fontosnak tartott -a fejezet elején rögzített- kritériumrendszernek megfelelő területeket találunk.

Bag-Aszód-Hévízgyörk térsége

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban foglaltak alapján a népesség összetételének (korosztályok, képzettség, aktivitás) tekintetében kimutatható hátrányban van az Aszódi járás. A térségben a rendszerváltozás után több feldolgozóipari tevékenység is leépítésre került, mely kedvezőtlen munkaerőpiaci folyamatokat indított el, melyek hatására a népesség száma is csökkenésnek indult és sajnos a fiatalok elvándorlása is jellemző.

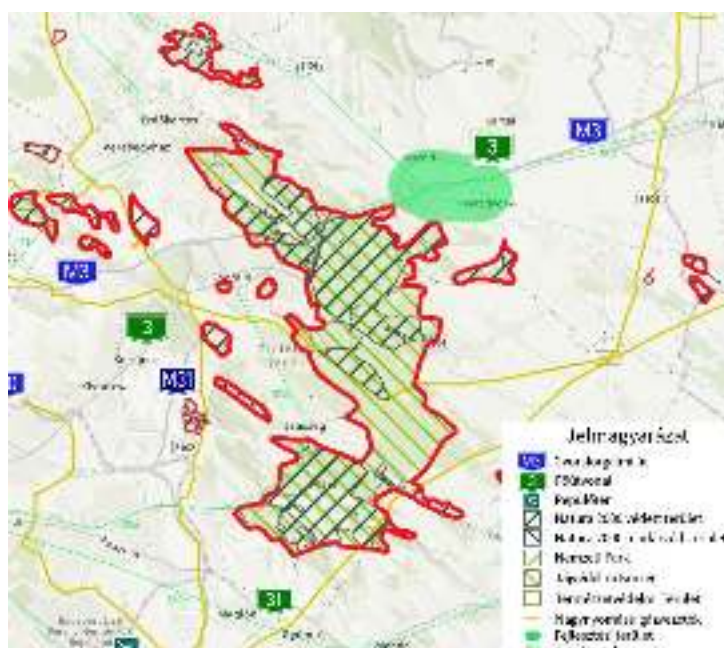
A járás közúti és kötöttpályás közlekedési kapcsolatai jók. A térség felzárkózását a befektetők által biztosított tőke, helyben elérhető munkahelyek segítségével meg kell kezdeni.

A Budapesttől kevesebb, mint 30 kilométerre található térség közlekedési kapcsolatokkal megfelelően feltárt. Az M3 autópálya és 3.sz. főút is itt halad keresztül, valamint a 80. sz. Budapest-Miskolc vasúti fővonal. A térségben Bag településen korábban elkezdődött már a

gazdasági területek fejlesztése a CBP Bag kialakításával. Hévízgyörk községben 2025-ben kezdődött meg Top Plusz forrásból 1 Ha iparterületi fejlesztés. Aszód Szerkezeti Terve is tartalmaz olyan gazdasági terület kijelöléseket, melyek még nem kerültek beépítésre. A területeken keresztülkanyargó Galga és a hozzá kapcsolódó természetvédelmi korlátok ellenére alkalmasnak találjuk gazdasági-logisztikai fejlesztésekre a térséget.

Két nagyobb összefüggő terület fejleszthető tovább. A Bagi CBP Park összes területe 45 Ha, mely jelentős mértékben nincs még beépítve. A terület közvetlen autópálya csomóponttal rendelkezik. Aszód és Hévízgyörk település fejlesztési területe szomszédos egymással, összesen 57 Ha nagyságú részben barnamezős terület. Az Aszódi rész 18 Ha, a többi Hévízgyörk közigazgatási területén található. A terület közel van az autópályához és a vasúthoz is, de közvetlen csomóponttal nem rendelkezik.

113. ábra: Aszódi befektetési térség

forrás: Saját szerkesztés

Cegléd - Nagykőrös térsége

A Pest Megyei Területfejlesztési Kon koncepció a Ceglédi és a Nagykőrösi járásról úgy ír, hogy átlag alatti vállalkozássűrűség jellemzi, magasabb a mezőgazdasági és építőipari vállalkozások száma, mint más járásokban. Általánosságban kijelenthető, hogy a munkaerő jelentős része alacsonyan iskolázott, vagy elavult képzettséggel rendelkezik. Ezt a folyamatot erősíti, hogy a mivel a piacképes képzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településekről, tovább csökken az aktív keresőképes lakosság aránya. A járások népességét nem hízalta a szuburbanizáció, így arra az öregedés jellemző. A térségek helyzetét nehezíti Kecskemét és Budapest szívó hatása is, amely a népességmegtartó erejüket csökkenti. A munkanélküliségi adatokat tekintve a vármegyében legrosszabb mutatók jellemzik a Nagykőrösi járást, ahol a nyilvántartott

álláskereső majdnem fele egy éven túl sem talál munkát, de országos átlagot meghaladó statisztikai adatot látunk ugyanezen mutatónál a Ceglédi járásban is.

A járások korábbi közlekedési kapcsolatrendszere az elmúlt években jelentősen fejlődött az M4 és M44 megépülésével.

Cegléd Szabályozási Terve az M4 autópálya és a 100. sz. vasútvonal közé jelöl meg jelentős nagyságú gazdasági-ipari területet. A város ezek fejlesztését a VEKOP 1.2.2 konstrukcióból elkezdte, de a pályázati forráson kívül is épültek ipari létesítmények a területen. A betelepült vállalkozások közül a legjelentősebb az Infineon Technologies Kft., mely ipari és autóiipari alkalmazáshoz gyárt félvezetőket. A gazdasági terület kiváló elhelyezkedéssel bír a város északi részén. Mérete meghaladja a 118 ezer négyzetmétert. A részben beépített területek önkormányzati és más gazdasági társaságok tulajdonában vannak.

114. ábra: Ceglédi és Nagykőrösi befektetési térség

forrás: Saját szerkesztés

Nagykőrös városban jól körülhatárolt területen működik a Nagykőrösi Ipari Park Kht., mely hét cég működésének ad teret több mint 25 ezer négyzetméteren. Közöttük legjelentősebb a Nagykőrösi Konzervgyár Rt.

Az általunk javasolt fejlesztési övezet Nagykőrös déli-délkeleti oldalán helyezkedik el. A Szabályozási Terv alapján itt jelentős nagyságú iparterület került kijelölésre. Az M44 autópálya és a 140. sz. vasútvonal közelsége, a Kecskemét MJV északi részéhez való kevesebb, mint 15 kilométeres távolság véleményünk szerint jó lokációt teremt a gazdasági szereplőknek. A korábban felmért és Nagykőrös város adatközlése alapján rögzített- befektetésre alkalmas területek nagysága 22 Ha barnamezős és 37 Ha zöldmezős beruházásra alkalmas területet tartalmaz.

Inárcs-Ócsa térsége

Inárcs a Dabasi járáshoz tartozik és ugyan jelenleg Ócsa a Gyáli járáshoz került, a kapcsolatrendszere Dabashoz köti (szakorvosi rendelő, rendőrség). Néhány település kivételével a lakosság lassan öregszik, járás vándorlási egyenlege ugyan enyhén pozitív, de csak lassú növekedést eredményez. A járásban élők iskolázottsága alacsony, kevés a képzett munkaerő, amely a térség további növekedését jelentősen limitálja és behatárolja annak irányait.

A tartós álláskereső aránya meghaladja az országos átlagot, mely különösen a nők tekintetében jelentős.

Magas a mezőgazdaságban működő vállalkozások száma, míg az ipar, építőipar aránya átlagosnak mondható a megyében, bár a magyarországi átlagnál jóval magasabb. A jelentősebb ipari foglalkoztatók a térség központi településein, a Dabasi ipari parkban, Újhartyánon az ipari parkban és Bugyi településen az Obo Bettermann Ipari Parkban működnek. A feldolgozóipari vállalkozások elsődlegesen a kisebb hozzáadott értékű gyártás-összeszerelést végeznek. Alacsony a szolgáltatás területén működő cégek száma és aránya is.

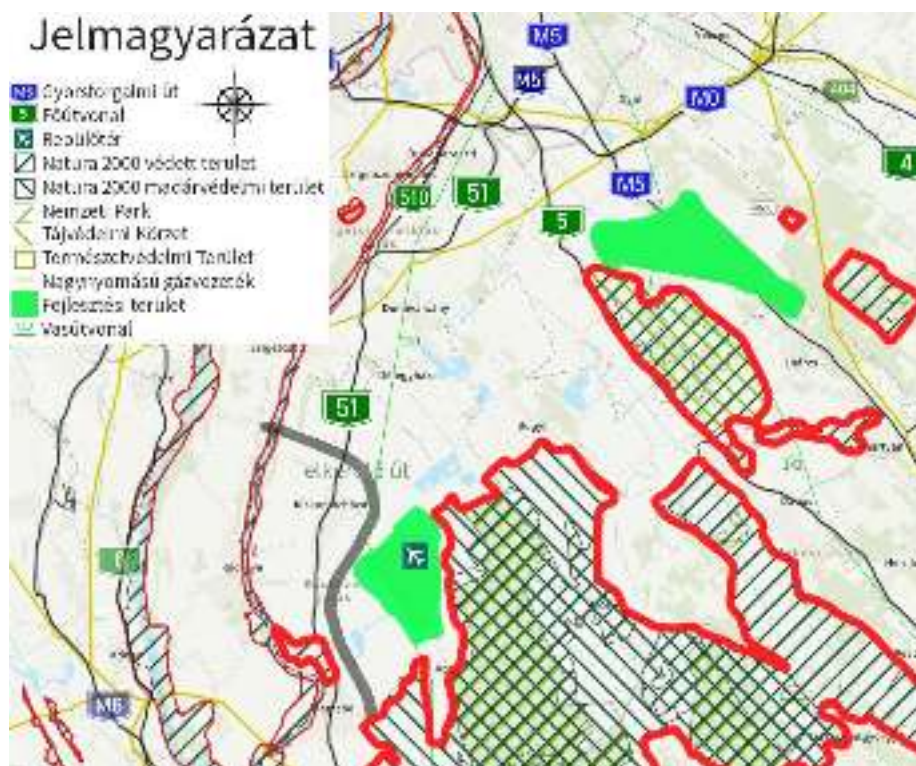
A térszerkezetre meghatározó hatással bír az É-D irányú M5 autópálya és a vele párhuzamosan haladó Budapest-Lajosmizse vasútvonal.

Inárcson logisztikai park került megtervezésre az M5 autópálya mellett. A Település Szerkezeti Terv 40 Ha területet szabályoz ki ipari, kereskedelmi, gazdasági területnek a település északi oldalán. Körülbelül 14 Ha épült be eddig és 36 Ha vár beruházóra. A gazdasági zóna Budapesttől 35 km távolságban közvetlen autópálya lecsatlakozással rendelkezik.

Ócsa városa szintén jelentős nagyságú ipari-gazdasági területet jelölt ki a Szabályozási Tervben. A településrendezési eszközök alapján 600 Ha GKSZ és 222 Ha GIP, került elkülönítésre a település területi méregadatai⁶² alapján. Ez az adat a harmadik legmagasabb a vármegyében Szigetszentmiklós és Vecsés után. A kiszabályozott területek a település Északi és Keleti oldalán helyezkednek el. Az M5 autópálya közvetlen csomóponttal rendelkezik itt is. Mindkét településen áthalad a 142.sz. vasútvonal.

⁶² forrás: Ipari Térségek Azonosítása a Budapesti Agglomeráció Területén

115. ábra: Inárcs-Ócsa és a Kiskunlacházi befektetési térség

forrás: Saját szerkesztés

Kiskunlacháza térsége

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió javaslatai alapján az üdülőövezetektől és természeti értékektől távol szükséges lenne egy vállalkozási övezet kialakítása Kiskunlacházán a repülőtér újra pozicionálásával. Fontos lenne az 51-es út várost elkerülő szakaszának, távlatban pedig a Százhalombatta – Kiskunlacháza – Dabas – Nagykáta – Hatvan új, haránt irányú kapcsolatokat biztosító országos főútnak (és a szükséges Duna-hidaknak) megépítése.

A hamarosan átadásra kerülő 150.sz. Budapest-Belgrád vasútvonal hazánk egyik legmodernebb vasúti pályája lesz várhatóan. A várost keleti irányból elkerülő út engedélyezési eljárásai jelenleg is folynak és készülnek a kiviteli tervek. Itt található a 420 Ha nagyságú volt katonai repülőtér kifutópályával és használaton kívüli laktanyaépületekkel. A vasútvonalról iparvágány ágazik le a területre. Birtokviszonyait tekintve 21,6 Ha önkormányzati tulajdonból és 398,4 Ha egyéb tulajdonból tevődik össze a terület. Az elkerülő út megépítése és az 51-es út 2x2 sávossá fejlesztése után multimodális csomópont alakítható ki a térségben.

Vác térsége

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió Vác városát „Ipari szerkezetváltó” térségként jellemezte. A korábbi erős feldolgozóipari bázis felhagyott létesítményei és újonnan kialakított

befektetésre alkalmas területek is találhatóak a városban és külterületén. Az M2 autópályának több csomópontja is megtalálható, valamint vasútvonal is elhalad a város mellett.

Azonnal beköltözhető területek találhatóak a Toperini Ipari Park területén, melynek teljes mérete 29 Ha. Szabad területként még rendelkezésre áll több, mint 20 Ha. Irodai, kereskedelmi, feldolgozóipari, logisztikai tevékenység is végezhető az övezetben.

Vác délkeleti külterületén további 17 Ha egybefüggő kereskedelmi és ipari zóna található, mely még nem beépített. A térségben tehát jelentős nagyságú ipari-logisztikai területek találhatóak befektetőkre várva.

116. ábra: Váci befektetési térség

forrás: Saját szerkesztés

6.4.2.2 Meglévő gazdasági zónák továbbfejlesztése, tudományos-technológiai parkok létrehozásának segítése [ÁC.2 intézkedés]

Pest vármegye korábbi fejlesztési dokumentumaiban (amely jelen dokumentum 99.sz. ábráján is látható) megjelentek azok a pólustérségek, melyekben koncentráltan vannak jelen közös jellemzőkkel bíró ágazatok.

- Veresegyház-Gödöllő térségében a High-tech ágazatok, mely övezethez mára Göd térségét (Gödi Különleges Gazdasági Övezet) is hozzásorolhatjuk.
- A kiemelt gazdasági logisztikai övezetként megjelölt Ferihegyi repülőtér környezetét, mely mára elnyúlt Nagytarcsa és Gyál irányába.

- A logisztikai zónaként jellemzett M0 melletti déli területeket Dunaharasztitól, Szigetszentmiklóson át Érdig.
- Budakeszi és a Zsámbéki medence innovációs pólustérsége.

A vállalkozói, ipari, kereskedelmi és technológiai parkok, inkubátor-, és szolgáltatóházak létesítésével a vállalkozások közötti szinergiák kialakulását kívánjuk ösztönözni. **Ezek a parkok, inkubátor és szolgáltató házak olyan fejlett szolgáltatási környezetet képesek nyújtani, amelyet egyetlen vállalkozás sokszor nem tud önerőből megteremteni.** Ezáltal a kezdő vállalkozások indulását, meglévő vállalkozások működését és annak hatékonyságát (ezen keresztül versenyképességét) nagyban javítják. Az ipari, vállalkozói parkok fejlesztésének, inkubátor házak létesítésének elsődlegesen ott látjuk lehetőségét, ahol van már jól működik az üzleti környezet. Ezek a térségek elsősorban a vármegye már kialakult és működő gazdasági övezeteit jelentik.

Pest Vármegye legnagyobb feldolgozóipari fejlesztését a Samsung SDI hajtotta véghez, aki a 90-es években zöldmezős beruházását továbbfejlesztve 2017-ben, gépjármű akkumulátor gyártását telepítette Gödre. A meglévő csarnoképületet átépítette és korszerűsítette, majd 2019-ben a meglévő telephelyhez további 80 hektár területet vásárolt, ahol több ütemben újabb gyárépületet létesített. A további bővítés jelenleg is folyamatban van. Jelenlegi a gyár mintegy 140 hektáron terül el.

2020.-ban jött létre a Gödi Különleges Gazdasági Övezet.

A Samsung SDI 2023-as nettó árbevétele 6,035 milliárd EUR volt, a gyár szinte kizárólag külföldön értékesítette termékeit, mivel az export értékesítés árbevétele kerekén 6 milliárd EUR volt. A dolgozói létszáma 4033 fő volt, melyhez további több ezer fő bérelt munkaerő csatlakozott.

A Samsung SDI-hez kapcsolódóan számos beszállító telepedett meg a közelben, de maga a Samsung is folyamatosan növeli a kapacitásait.

Az övezetben fontosnak tartjuk a további befektetéseket, melyek a meglévő termelési tevékenységhez csatlakozva más vállalkozások letelepedésével tudnak megvalósulni.

6.4.2.3 Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése

Intézkedéscsomag neve: [ÁC.] Fenntartható, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdaságszerkezet létrejöttének segítése befektetési térségek kijelölésével.							
Intézkedés neve	Jellemző kedvezményezett kör	Célcsoport megnevezése	Intézkedés ütemezése	Intézkedés költségigénye	Finanszírozás forrása	Eredmény és output indikátorok neve	Partnerek
Fenntartható, a térség adottságainak legjobban megfelelő gazdasági térszerkezet létrejöttének segítése új befektetési térségek kijelölésével, illetve a meglévő övezetek fejlesztése. [ÁC.1]	önkormányzatok, vagyonkezelők, vállalkozások,	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	20.000 millió Ft	Hazai forrás; befektetői forrás; Hitel;	Fejlesztett terület nagysága; Barnamezős újrahasznosított területek nagysága	HIPA; NIPÜF; helyi önkormányzat;
Meglévő gazdasági zónák továbbfejlesztése, tudományos-technológiai parkok létrehozásának segítése [ÁC.2]	önkormányzatok, vagyonkezelők, vállalkozások,	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	500 millió Ft	Hazai forrás; befektetői forrás; GINOP Plusz; Hitel;	regisztrált ipari park címmel rendelkező területek száma; export növekedés a támogatott cégeknél;	MATE, egyetemek, gazdasági szereplők

6.4.3 A vármegye vonzó befektetés ösztönzési környezetének megteremtése [S1. intézkedéscsomag]

A vármegye építeni kíván a befektetés ösztönzés során eddig szerzett tapasztalataira, illetve az eddig elért eredményeire. A 2017 és 2021 között szűkebb keretek között és tartalommal végzett befektetés ösztönzési tevékenység folytatását az akkor alkalmazott eszközök megújításával és kiterjesztésével kívánjuk megtenni. Az intézkedés célja a térségi és nemzetközi szereplőkkel (Kínai képviseltek, Budapest, Érd, helyi és nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék, költségvetési szervek, országos és helyi kulturális intézmények stb.) való intézményesített partnerkapcsolatokat felhasználva a vármegye tőkevonzó képességének erősítése.

Elégethetetlennek tartjuk a vármegye kapcsolati hálójának fejlesztését a gazdasági szereplők irányába is. Az ide érkező befektetők, vagy befektetni szándékozók általában a közlekedési, szállítási kapcsolatokra, a globális értékláncok fontosabb szereplőihöz való közelséget szem előtt tartva a saját **vállalati érdekeik mentén hozzák meg telephelyi döntéseiket**, és abban semmiféle alakító szerepet nem játszik a megyei, illetve a helyi érdek, illetve a tudatos térbeli tervezés.

Ezt a munkát ki kell egészítenie a jelentős megyei nagyberuházások, a megyei ipari, vállalkozói park beruházások folyamatos követésének is, illetve ez esetben is a hazai- és nemzetközi jó gyakorlatok összegyűjtésére, tanulmányozására és megosztására.

A gazdasági területek tovább fejlődését jelenleg törvényi akadályok is gátolják. Fontos lenne a termőföld kivonásának, a belterületbe vonási tevékenységnek, az erdőterületek kiváltási folyamatának felülvizsgálata.

6.4.3.1 Beruházások fizikai előkészítése [S1.a]

Önkormányzati és állami területek, illetve a gazdasági társaságok tulajdonában lévő ingatlanok felméréseivel, illetve a meglévő adatok aktualizálásával olyan közös kiterjesztett adatbázist kívánunk létrehozni, amely a vármegyében beruházni szándékozó befektetők számára megfelelő információs háttérrel tud szolgálni. Az adatbázis tartalmazni fogja a befektetésre alkalmas területek legfontosabb jellemzőit (méret besorolás, megközelíthetőség, infrastruktúra, közművek), és a befektetések tervezéséhez elengedhetetlen további alapinformációkat is.

A legnagyobb fejlesztési potenciállal bíró beruházások esetében helyszíni felmérést és dokumentációt készítünk, amely, mint egy portfólió évente frissítésre és felülvizsgálatra kerül az előrehaladás függvényében.

A tervezett feladatok végrehajtásához elengedhetetlen azoknak a partnereknek a megkeresése, felkutatása, akiknek a bevonásával a megye gazdaságfejlesztési céljainak elérése lehetségessé válik. Egyúttal meg kell teremteni azt a fórumot, ahol a már említett legfontosabb stakeholderek egyeztetni tudnak, megismertetni, megvitatni jövőbeli terveiket, akcióikat. Az állandó párbeszéd megteremti a tevékenység konszenzusos alapját, azt, hogy a fontos helyi,

ágazati, és állami szereplők véleménye, reflexiói folyamatosan beépülhetnek a befektetés ösztönzési tevékenység és összességében a foglalkoztatási paktum végrehajtásába, így képesek lehetünk azt az igényekhez, illetve a bekövetkező változásokhoz igazítani. A partnerek köre széles, a kormányzati szereplőktől kezdődően (ideértve az állami ügynökségeket pl: HIPA), a kamarákon át a településekig tart. A nem állami szereplőkkel való együttműködés szintén fontos. Ideértjük a definiált ipari parkokat az ágazati szövetségeket is.

6.4.3.2 Befektetésre alkalmas területek infrastrukturális fejlesztése [S1.b]

A **hasznosításra alkalmas területeket, közel 70%-ban pótlólagos fejlesztéssel kell alkalmassá tenni a HÉSZ-ben és a településszerkezeti tervekben kijelölt funkciókra.** Így legtöbbször nem rendelkeznek azokkal a közlekedési vagy közmű kapcsolati feltételekkel sem, amelyek a fejlesztésüket lehetővé tennék. A befektetési területek tulajdonosai sokszor nincsenek tisztában a kijelölt területek részletes jellemzőivel és nincsenek rövid, közép, vagy hosszú távú terveik a gazdasági hasznosítás módjáról. (Sokszor ezért még a művelésből való kivonás sem történik meg, a tulajdonosok csak „várnak” a befektetőkre.) Előfordul, hogy a területekre vonatkozó környezetvédelmi, vagy egyéb (pl. honvédelmi) korlátozásokkal sincsenek tisztában az tulajdonosok, így fordulhatott elő, hogy ipari park fejlesztését célzó pályázat benyújtásakor derült ki, hogy a fejlesztésre kijelölt terület Natura2000 védelem alatt áll. Sokszor okoz gondot az is, hogy a fejlesztési területek kijelölésénél nem kalkulálnak megfelelően a várható költségekkel, barnamezős területeken a gyakran előforduló kármentesítéssel, talajcserével.

Emiatt a feltárt területek esetében szükséges ezen hiányosságok megszüntetése. A vármegyei önkormányzat a saját kapcsolati hálóján keresztül bevonja a területek fejlesztéséhez a releváns állami szereplőket. A területfejlesztés szereplőjeként pedig fejlesztési forrásokat jelöl ki a hatáskörében lévő (jelenleg uniós) pályázatokon keresztül.

6.4.3.3 Helyi önkormányzatok befektetésösztönzési munkájának segítése [S1.c]

Az önkormányzatok egy részével, mint területtulajdonosokkal és a vállalkozói, befektetési környezet formálóival, jó kapcsolatok lettek kiépítve a 2017-2021 időszakban, azonban nem minden esetben alakult ki olyan közvetlen kapcsolat, amelynek révén a befektetői látogatások akár azonnal megszervezhetők volnának, vagy a települések önkormányzatai fejlesztési terveik megvalósításánál a vármegyére, mint szakértő szervezetre támaszkodnának. Ennek megfelelően a jelenlegi tudásunk a települések helyzetéről nem naprakész. Fontosnak érezzük különösen a műszaki oldalon a kapcsolatok megerősítését. A települések helyzetéről szükséges a folyamatos tájékozódás, mivel a települési önkormányzatok maguk is végeznek befektetés ösztönzési tevékenységet, még akkor is, ha ezt településfejlesztés, vagy az önkormányzati ingatlangazdálkodás keretei között teszik is. **Naprakésznek kell lennünk a települési fejlesztésekről, a gazdaság, társadalom változásairól. A befektetők informálásának adatháttérét meg kell teremtenünk. Fontos, hogy olyan munkakapcsolat alakuljon ki a településekkel, amely lehetővé teszi a tervezett befektetés ösztönzési stratégiában és az ágazati fejlesztési stratégiákban foglalt célok megvalósítását.** Terveink szerint egyfelől tájékozódunk a települések helyzetéről, terveiről, másfelől segítjük őket abban, hogy hogyan

tudják a jelenleg településszerkezeti tervben kijelölt, de még fejlesztésre nem alkalmas területeiket a célnak megfelelően előkészíteni.

A települések befektetésösztönzési tevékenysége nem csupán a megfelelő infrastruktúra előkészítésével fogalmazható meg, hanem további ösztönzők nyújtásával. Ilyenek az adókedvezmények, telekár kedvezmények, bérleti díjkedvezmények is. Jó példák bemutatásával az önkormányzatok szemléletét kívánjuk árnyalni, állandó munkakapcsolat kialakításával pedig az elért eredményeket monitorozni is képessé válunk. Az önkormányzatok számára **tanácsadási szolgáltatást** is szeretnénk nyújtani, amely segíti azokat a szemléletváltásban, a számukra nyitva álló lehetőségek megfelelő kiaknázása érdekében.

Az önkormányzatok jelenleg nem feltétlenül a megfelelő eszközöket, vagy nem elégséges mennyiségben alkalmaznak a helyi vállalkozási, befektetési környezet javítása, saját gazdasági potenciáljuk megfelelő kiaknázása érdekében, pedig a befektetés-ösztönzés az önkormányzatok településfejlesztő munkájának fontos részterülete lenne. Két részterületet különösen kiemelnénk,

- a meglévő vállalkozásokkal való jó kapcsolat kialakítása és ápolása;
- új befektetések vonzása;

Fontos lenne, hogy a helyi önkormányzatok elkészítsék a saját befektetésösztönzési stratégiájukat. Ebben szükséges lenne áttekinteniük az ingatlan állományukat, és az adózási környezetet is különös tekintettel a helyben adható kedvezményekre.

Reálisan fel kell mérniük a rendelkezésre álló közműkapacitásokat, azok korlátait és amennyiben szükséges a fejlesztés költségeit. Ki kell jelölniük egy hivatali egységet, vagy le kell írni egy hivatali protokollt, mely, vagy mely alapján rövid határidővel a befektetők, vagy kormányzati szereplők megkeresésére választ tud adni. Szükséges, hogy a településeken lakossági konszenzus legyen a fejlesztések irányáról és korlátairól annak érdekében, hogy a felelős döntések választópolgári bizalmon alapuljanak.

Nagyon fontos lenne a már helyben működő vállalkozásokkal való kapcsolattartás is. Az újrabefektetések, tevékenységbővítések egyik mozgatórugója a vállalkozások és helyi politika közötti bizalom, melyhez a folyamatos párbeszéd elengedhetetlenül szükséges.

Nem utolsó sorban, de nagy szükség van a helyi önkormányzatok befektetés ösztönzéshez kapcsolódó marketingtevékenységére is saját térségükben.

A tanácsadási tevékenység keretében önkormányzati fórumok szervezése a legfontosabb önkormányzati kérdésekről, ideértve az energiahatékonyság, okos települések, települések klímaalkalmazkodása, lépések a fenntartható települések irányába, települések munkapiaci stratégiája, közfoglalkoztatás, önkormányzati támogatások, programok témaköreit.

6.4.3.4 Befektetői szolgáltatások nyújtása, a vármegye befektetés ösztönzési kapacitásainak erősítése [S1.d]

Az one-stop-shop vármegyei iroda működtetésével a vármegye alkalmassá válik személyes találkozók megtartására és közvetlenné tud válni a Pest vármegye kereskedelmi képviselőivel (Vuhan, Santung) való kapcsolattartás. **Az iroda végzi a befektetőkkel való kapcsolattartást, a befektetői megkeresések adataalapú támogatását.** Megkeresés esetén ad hoc elemzésekkel a megkeresés tartalmának, céljának megfelelő, befektetésre alkalmas területek bemutatása is megtörténik. Az iroda elvégzi a befektetők személyes találkozóinak, területbejárásoknak a megszervezését, a hozzájuk kapcsolódó protokolláris feladatok ellátását.

A tevékenység keretében a vállalkozók tájékoztatása is megtörténik:

- a finanszírozási lehetőségekről, támogatásokról, EU támogatásokról
- a vállalkozásokat célzó jelenlegi, vagy jövőbeli kormányzati, vagy egyéb programokról (pl. IFKA – EVOLÚCIÓ PROGRAM, HIVENTURES – KKV MENTŐPROGRAM stb.),
- a vállalkozásokat támogató szervezetek tevékenységéről,
- a vállalkozások digitális transzformációjában rejlő lehetőségekről,
- a vállalati innováció helyzetéről lehetőségeiről,
- agrárinnovációkról, alkalmazkodási stratégiákról a mezőgazdaságban
- a vállalati zöld átalakulásról, a fenntarthatóság kérdéseiről,
- a vállalkozások társadalmi szerepvállalásából fakadó lehetőségekről (CSR).

6.4.3.5 Marketing- és kommunikációs eszközök a befektetésösztönzés szolgálatában [S1.e]

A befektetés ösztönzés egyik lényeges alapkőve a vármegye értékajánlatának, az vármegye által nyújtott előnyöknek, lehetőségeknek a megismertetése a potenciális befektetőkkel. Ehhez hatékony kommunikációs mix kialakítása és működtetése szükséges. **A marketing és disszeminációs eszközök segítségével naprakész tájékoztatást kell nyújtanunk a vármegye helyzetéről, a vállalkozói környezetről, a befektetési lehetőségekről.**

Online és papír alapú kiadványok, prospektusok, reklámanyagok elkészítése a térségi kommunikációhoz elengedhetetlen. Az investinpest.hu portál működtetése, adatokkal, információkkal való feltöltése szintén a kommunikációs eszközök egyik csatornáját képezi. Pest vármegye nemzetközi kereskedelmi képviselőivel karöltve (Vuhan, Santung) nemzetközi vásárokon való megjelenés keretében Pest vármegye befektetésre alkalmas területeinek kiajánlása is megtörténik (HIPA-val együttműködésben).

6.4.3.6 Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése

Intézkedéscsomag neve: [S1.] Pest vármegye befektetésösztönző tevékenységének újra pozicionálása							
Intézkedés neve	Jellemző kedvezményezett kör	Célcsoport megnevezése	Intézkedés ütemezése	Intézkedés költségigénye	Finanszírozás forrása	Eredmény és output indikátorok neve	Partnerek
Beruházások fizikai előkészítése [S1.a] -adatbázis készítése a fejlesztésre alkalmas területekről	önkormányzatok, vagyonkezelők, vállalkozások,	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	20 millió Ft	Top Plusz 3.3.1	Portfólióban szereplő terület nagysága; előkészített, fejlesztett területek mértéke;	HIPA, NIPÜF
Befektetésre alkalmas területek infrastrukturális fejlesztése [S1.b] -információk gyűjtése a működő ipari, vállalkozói, technológiai parkok helyzetéről, üzemeltetési tapasztalatairól; -beruházások nyomunkövetése;	önkormányzatok, vagyonkezelők, vállalkozások,	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	15.000 millió Ft	Top Plusz; hazai forrás;	Azonnal beköltözhető terület nagysága;	HIPA, NIPÜF, önkormányzat; gazdasági társaságok
Helyi önkormányzatok befektetésösztönzési munkájának segítése [S1.c] -tanácsadási tevékenység; -kézikönyv készítése;	Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.	Önkormányzatok	2027. II. félév – 2034.II. félév	35 millió Ft	hazai forrás;	Portfólióban szereplő területek száma	önkormányzat

Befektetői szolgáltatások nyújtása [S1.d] -vállalkozók tájékoztatási tevékenysége; -gazdasági és foglalkoztatási fókuszú fórumok tartása;	Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	35 millió Ft	hazai forrás;	térségi rendezvények száma; kontakt vállalkozások száma;	HIPA
Marketing- és kommunikációs eszközök alkalmazása a befektetésösztönzés során [S1.e] -online médiatartalmak készítése -investinpest.hu működtetése -iparági elemzéseket tartalmazó kiadványok készítése	Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.	Hazai és külföldi cégek	2027. II. félév – 2034.II. félév	50 millió Ft	hazai forrás;	média megjelenések száma; kattintások száma; megjelent kiadványok száma; megvalósított marketing akciók száma;	önkormányzat, Kereskedelmi és Iparkamara

6.4.4 A gazdaság modernizálása [S2. intézkedéscsomag]

6.4.4.1 Célzott befektetési szegmensek (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar, megújuló energia ipar) fejlesztése [S2.a]

Az intézkedés középpontjában különösen a **járműgyártás, elektronikai, híradástechnikai és gyógyszeripari iparágak versenyképességének fokozása áll, azok üzleti környezetének, termelési feltételeinek javításán keresztül.** Támogatni kívánjuk a fejlett technológiák széleskörű alkalmazásán (bionika, 3D nyomtatás, szenzorok és méréstechnológia, nanotechnológia, robottechnológia, automatizálás, precíziós gépek alkalmazása, csomagolóstechnológia stb.) alapuló új megoldások, vállalkozások, valamint kapacitások fejlesztését. Beleértve az egyedi, személyre szabott gyártási, fejlesztési képességek és kapacitások erősítését is, úgy a gyártási technológia, mint az üzleti modellek oldaláról.

6.4.4.2 Építőipar technológiai fejlesztése [S2.b]

Az előbb felsorolt ágazatok közül kilóg az építőipar, amely Pest megyében különös jelentőséggel bír. **A szuburbanizációs hatások miatt jelentős a megyei építőipari teljesítménye, amelyet a főváros szintén hatalmas piaca egészít ki.** Az építőipar környezetterhelése rendkívül nagy, így különösen fontos, hogy az ágazat innovativitását, hatékonyságát és versenyképességét növeljük célzott támogatások segítségével.

6.4.4.3 Agrárgazdaság fejlesztése [S2.c]

A meglévő tudásra, egyetemi bázisra alapozva modern technológiák és megoldások elterjedésével a termelékenység fokozását és bázisának kiszélesítését szükséges elérni. Segíteni kell a mezőgazdaság digitális átalakulását, a precíziós mezőgazdasági termelés térnyerését, a termelési folyamatok átalakítását. **A mezőgazdasági termelés fenntarthatóságának megteremtésében a talajok megőrzésében, a biodiverzitás megóvásában érdekeltté kell tenni a mezőgazdasági termelőket,** megfelelő szabványok és minőségi védjegyek segítségével ösztönözni kell a termelőket e változtatás irányába. **Támogatni kell olyan innovatív mintagazdaságokat, pilot projekteket, amelyek a fenntartható mezőgazdasági termelés élő laboratóriumai lehetnek.** Fontos az élelmiszeripar szakosodása a korábbi hagyományoknak megfelelően, de magas minőségű, feldolgozott termékek előállítására kell koncentrálni az egyes tájegységekre jellemző sajátosságok figyelembevételével.

6.4.4.4 Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [S2.d]

Az egészségiparhoz kapcsolódóan fontos a **megyei gyógy- és termálfürdők szolgáltatásainak fejlesztése, azok összekapcsolása és egységes csomagként való megjelenítése.** Az egészségipar, a hozzá kapcsolódó szolgáltatások ki tudnak egészülni a helyi termékek első megjelenésével és piaci bevezetésével. Ideértjük a biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés és kapcsolódó feldolgozási kapacitások fejlesztését.

A Börzsöny vidékén lehetőséget kívánunk adni az alkonyipar fejlesztésére.

6.4.4.5 Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése [S2.e]

Az intézkedés keretében a kiemelt megyei turisztikai térségek komplex fejlesztését kívánjuk megvalósítani. Ennek keretében a turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg. Ez magában foglalja a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség (kiemelten a megyében található paloták, kastélyok, kúriák, várak, templom-, és kolostorromok) megőrzését és a bemutatását lehetővé tévő infrastruktúra kiépítését. **Az aktív turizmus fejlesztése a lovas túra útvonalak, a bakancsos turizmushoz köthető útvonalak, a vízi és kerékpáros túraútvonalak, valamint a hozzájuk kapcsolódó infrastrukturális háttér fejlesztését (lovardák, turista és kulcsos házak, panziók, szállodák) öleli fel.** Szintén fontos a helyi turisztikai, kulturális, tematikus rendezvények támogatása is. A beavatkozás keretében új szálláshelyek létrehozását a szálláshely-kapacitások bővítését, minőségének javítását is támogatni kívánjuk. Végül talán a legfontosabb, hogy segítsük a megye és az egyes turisztikai térségek arculatának kialakítását, megfelelő marketingjét. A Dunában rejlő turisztikai lehetőségek mainál jobb kihasználása szükséges, a víziturizmus különböző ágainak támogatása révén.

6.4.4.6 Kereskedelmi, logisztikai szektor fejlesztése [S2.f]

A kereskedelem és logisztika az elmúlt évtizedek során kiemelt jelentőségű ágazattá vált a vármegye életében. A kedvező közlekedésföldrajzi helyzet, a nagy lokális fogyasztói piac révén óriási növekedésen ment keresztül ez a két ágazat. De nem csak volumenükben volt változás, hanem a korábbinál sokkal innovatívabb, sokoldalúbb lett a szektor, hiszen a logisztika egyre több feladatot átvesz a termelő és szolgáltató cégektől integrálódva azok tevékenységébe. A kereskedelemben pedig egyre nagyobb szeletet hasít ki az e-kereskedelem, amelynek informatikai logisztikai támogatása új innovatív és növekedésben lévő ágazat. A megye számára fontos, hogy ezen nagy bővülés előtt álló tevékenységet végző vállalkozásokat, illetve azok fejlődését támogassa.

6.4.4.7 Egyetemek és vállalkozások közötti kapcsolatok létrejöttének támogatása [S2.g]

A tudástranszfer három eleme a tudás előállítása, a tudás felhasználása, és a tudás áramlása. **Az intézkedés célja, hogy a jelentős fejlődési potenciállal bíró területeken (fenntartható projektek, AI, MI, medtech, fintech, megújuló energiák, fejlett klímatechnológia, biotechnológia, gyakorlati agrárium) az egyetemek és a térség vezető vállalatainak együttműködését segítsük.**

A kialakuló partnerségek révén a tudományos eredmények gyorsabban utat találhatnak a gyakorlati felhasználók irányába és fordítva, a megjelenő problémákra rövidebb idő alatt megoldás születhet. A létrejött eredmények hatással lehetnek a képzési tevékenységre és az oktatás minőségére is.

Az egyetemi-vállalati kapcsolatok jól működnek a fővárosban. Kiterjednek az oktatásban való részvételre, a gyakorlati álláshelyek biztosítására. Ezeket az együttműködéseket szeretnénk kiterjeszteni Pest vármegyére is, akár a tananyagfejlesztés tekintetében is.

6.4.4.8 Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése

Intézkedéscsomag neve: [S2.] Pest vármegye meghatározó súlyú ágazatainak fejlesztése							
Intézkedés neve	Jellemző kedvezményezett kör	Célcsoport megnevezése	Intézkedés ütemezése	Intézkedés költségigénye	Finanszírozás forrása	Eredmény és output indikátorok neve	Partnerek
Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar, megújuló energia ipar) fejlesztése [S2.a]	vállalkozások	gazdasági szereplők	2027.II. félév – 2034.II. félév	10.000 millió Ft	Top Plusz; DIMOP Plusz; NKFI pályázatok; KKV Technológia Plusz hitelprogram;	támogatott vállalkozások száma; létrehozott munkahelyek száma; adókedvezmény igénybe vevő vállalkozások száma; beszállítónak vált vállalkozások száma; export növekedés a támogatott cégeknél;	
Építőipar technológiai fejlesztése [S2.b]	vállalkozások	gazdasági szereplők	2027.II. félév – 2034.II. félév	1.000 millió Ft	Top Plusz; KKV Technológia Plusz hitelprogram; KKV Kapacitásbővítő Támogatás 3.0	támogatott vállalkozások száma	
Agrárgazdaság fejlesztése [S2.c]	termelők, MATE	mezőgazdasági szereplők	2027.II. félév – 2034.II. félév	1.000 millió Ft	Top Plusz; hazai forrás	támogatott pilot projektek száma	MATE
Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [S2.d]	vállalkozások	gazdasági szereplők, önkormányzatok	2027.II. félév – 2034.II. félév	1.000 millió Ft	Top Plusz; hazai forrás	támogatott projektek száma	MTÜ

Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia és Akcióterv

Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése [S2.e]	vállalkozások önkormányzatok	gazdasági szereplők, önkormányzatok	2027.II. félév – 2034.II. félév	13.000 millió Ft	Top Plusz; Kiszaludy turisztikai pályázatok; KTH Start hitel; hazai forrás	Vendégéjszakák száma; REVPAR érték változása;	MTÜ; MSZESZ
Kereskedelmi, logisztikai szektor fejlesztése [S2.f]	vállalkozások, önkormányzatok	gazdasági szereplők, önkormányzatok	2027.II. félév – 2034.II. félév	33.000 millió Ft	Top Plusz; hazai forrás;	Szektorba történő FDI befektetések száma; Szektor nettó árbevétele	Pest Vármegyei és Érdi Kereskedelmi és Iparkamara, MLSZKSZ, MSSZ
Egyetemek és vállalkozások közötti kapcsolatok létrejöttének támogatása [S2.g]	felsőoktatási intézmények, vállalkozások,	felsőoktatási intézmények, vállalkozások,	2027. II. félév – 2034.II. félév	50 millió Ft	Alapítványi forrás; hazai forrás;	K+F projektek száma;	MATE, egyetemek, vállalkozások, Pest Vármegyei és Érdi Kereskedelmi és Iparkamara

6.4.5 Munkaerőpiaci helyzet javítása [S3.] intézkedéscsomag]

6.4.5.1 Vállalkozási készségek kialakítása a munkavállalói oldalon [S3.a]

Sajnos Magyarországon a vállalkozói kedv igen alacsony a fiatalok között, annak ellenére, hogy a vállalkozás feltételei és környezete rengeteget javult az utóbbi években. Ennek okai között nagy szerepe van annak, hogy **a fiatalok kevés ismerettel rendelkeznek a vállalkozóvá válás lehetőségeiről, ráadásul az induló vállalkozók sikerességét is jelentősen rombolja, a vállalkozói ismeretek, a tudás hiánya.** A KKV szektor erősítése szempontjából kulcsfontosságú volna, hogy az általános vállalkozási, piaci és pénzügyi ismeretek a mainál nagyobb mértékben épüljenek be az oktatásba, annak különböző szintjein. Elvárás lenne, hogy olyan naprakész, gyakorlati ismeretek kerüljenek átadásra, amelyek valóban megkönnyítik a vállalkozások első lépéseit, illetve későbbi boldogulásukat.

A munkavállalói oldal ilyen irányú fejlesztésének **gondoljuk az önálló jövedelem szerzésre irányuló készségfejlesztést is ideértve a személyiségfejlesztő tréningeket és az egyéni kompetencia fejlesztést is.**

Pest vármegyében különösen fontosnak látjuk a vállalkozói készségek fejlesztését a kisgyermeket nevelő nők tekintetében, valamint olyan szolgáltató szektorok munkavállalóinál (például építőipar), melyeknél az egyéni tovább fejlődést és magasabb kereset elérését prognosztizálják a munkavállalók a vállalkozói életforma által.

6.4.5.2 Egész életen át való tanulás támogatása [S3.b]

A mai világban, amikor néhány év leforgása alatt egész szakmák tűnnek el, és teljesen új szakmák keletkeznek, már nem jellemző, hogy valaki az első munkahelyéről vonuljon nyugdíjba. Az MI elterjedésével és az adatfeldolgozási folyamatok fejlődésével prognosztizálható a foglalkoztatási szektor átalakulása. Várhatóan állások fognak megszűnni az irodai és adminisztratív területeken (fehérgallérosok), míg az új munkahelyek a kis- és családi vállalkozások körében, elsősorban az informatikai és adatkezelői, - elemzői munkakörökben várhatók. **Várható, hogy a munkavállalóknak 5-8 évente munkahelyet, vagy/és munkakört kell váltaniuk. Ez folyamatos fejlődést és önfejlesztést igényel. Fontosnak tartjuk a vállalatok saját belső kompetenciafejlesztő tevékenységét, a távtanulási lehetőségek fejlesztését, továbbképzési rendszer fejlesztését.**

6.4.5.3 Gyakorlati képzőhelyek fejlesztése [S3.c]

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a diákok, akik szakmai gyakorlati ismereteiket vállalkozások képzési helyein szerzik meg, sokkal jobb eséllyel helyezkednek el a munkaerőpiacon, alaposabb szakmai ismeretekkel rendelkeznek. A szakmai képzés mellett erősíteni szükséges egyes készségeket, kompetenciákat is. Fentiek miatt **ösztönöznénk a duális képzésben résztvevők számának növekedését, valamint a duális képzésben együttműködő vállalkozások közreműködését.** Ehhez egyrészt szükségesnek tartjuk a képző intézmények infrastrukturális megújítását, a képzési feltételek javítását, a szakképző intézmények számának bővítését. Másrészről szükségesnek tartjuk a gyakorlati

oktatásnak helyt adó vállalkozások technológiai és telephelyfejlesztéseit, amelynek révén a munka körülmények és a termelési eszközök megfelelő háttérrel biztosítanak a szakmai ismeretek elsajátításához.

6.4.5.4 Pályaválasztási orientáció fejlesztése [S3.d]

A szakképzésben intézményenként eltérő mértékben, de rendkívül nagy a lemorzsolódás. Ennek egyik valószínűsíthető oka az, hogy sem a pályaválasztás előtt álló diákok, sem a szüleik nincsenek tisztában az egyes szakmák mibenlétével. Nem ismerik a képzés tartalmát, annak követelményrendszerét illetően, a tanulót érő fizikai és szellemi hatásokat. Ezen túl, az oktatási rendszer folyamatosan termeli ki azokat a végzős diákokat, akik a munkaerőpiacra kilépve találják magukat szembe azzal a ténnyel, hogy nem tudnak elhelyezkedni. **Az iskolai szakképzés rendszerében nem feltétlenül a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzések indulnak, illetve a rendszer rugalmassága igen kicsi, reakcióideje lassú a valós gazdasági folyamatokban bekövetkező változásokhoz képest.** A pályaválasztást sokszor a szülők döntése határozza meg szubjektív alapon, sok esetben az iskola fizikai közelsége és elérhetősége fontosabb választási szempont, mint a megszerzett tudással való elhelyezkedési lehetőség reális számbavétele, illetve a gyermek adottságaihoz, képességeihez igazodó képzés választása. Amennyiben a szülők és tanulók a megfelelő időben kapják meg azt a segítséget, szerzik meg azt a tájékozottságot, hogy az egyes képzéseknek pontosan mi a tartalmuk, azok elsajátításához milyen készségek és képességek kellenek, hogy melyik szakmával hol lehet elhelyezkedni, milyen fizetésre lehet számítani, tehát egy aktív pályaaorientáció valósul meg, akkor **közelebb lehet kerülni ahhoz, hogy ott és annyi szakember álljon rendelkezésre amennyi szükséges.** Mivel jelenleg a Pest megyei vállalkozások legalább kétharmada nem áll kapcsolatban a térségi szakképzési rendszerrel, ezért a vállalkozások és a szakképzés közötti együttműködés erősítése alapvető előfeltételnek tekinthető.

6.4.5.5 Az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének elősegítése [S3.e]

Az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésével olyan munkavállalói csoportokat (kisgyermekes szülők, tanulók, nyugdíjasok) lehet megszólítani és aktivizálni, melyek kevésbé elérhetőek a tipikus munkavégzést kínáló munkaerőpiac számára. Az atipikus formák elterjedésének ez által foglalkoztatás bővítő hatása is van. Az atipikus formák napjainkban aktív formái:

- részmunkaidő,
- távmunka,
- bedolgozói viszony,
- munkakör-megosztás.

Az intézkedés keretében képzési programok kerülnek megtartásra elsősorban a munkáltatók irányába annak érdekében, hogy az atipikus foglalkoztatási formák Magyarországon belüli aránya növekedjen, hogy a munkáltatók megismerjék azokat a lehetőségeket és eszközöket

melyekkel meg tudják őrizni a vállalkozás kohézióját úgy is, hogy nem kontrollálják minden pillanatban a munkavállalót.

6.4.5.6 A munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók segítése a munka világába való visszavezetésükkel [S3.f]

Pest vármegyében hiányzik a szakképzett munkaerő, a meglévő munkavállalók képzettsége sem mindig megfelelő. A korábbi éveknél jellemzőbb a munkavállalók gyors cserélődése és megbízhatatlansága. **Az intézkedés keretében olyan programok megvalósítását tartjuk fontosnak Pest vármegyében, melyek az iskolarendszeren kívüli nem formális és informális tanulásban, tanításban segítenek.** A munkaerőpiac időszakos elhagyásának több oka lehet, ilyenek például a szülési szabadság, hozzátartozó ápolása, hosszabb betegség majd az azt követő felépülés, vagy éppen továbbtanulás. Ilyenkor nem mindenkinek könnyű visszarázódni munka világába. A jelenlegi munkaerőpiacon fontos tartalékot jelenthetnek azok, akik talán jelenleg nem aktívak, de képesek visszatérni a munkaerőpiacra. Számukra szükséges a megfelelő támogatás nyújtása

6.4.5.7 A munkaerőpiaci integráció segítése a vidéki szegregátumokban [S3.g]

Pest megyében jelentős azoknak a száma, akik nem megfelelő lakhatási körülmények között élnek, jövedelmi, nemi, etnikai hovatartozás, lakóhely, illetve fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben vannak embertársaiknál. Az alapvető közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük nem megfelelően biztosított. Ennek érdekében szükséges a tehetséggondozás, felzárkóztatás, az iskolai integráció segítése, valamint családsegítési, idősgondozási programok indítása.

A szegregátumokban élő elsősorban roma népesség esetében a segítségnyújtásra szoruló személyek ellátása információkkal, motiválása, támogatása az együttműködéshez szükséges kapcsolati rendszer kialakításában és fenntartásában, a munkahelykeresésben, az elhelyezkedést követő beilleszkedésben, és a munkahely megtartása terén.

6.4.5.8 Intézkedéscsomag összefoglaló adatai és ütemezése

Intézkedéscsomag neve: [S3.] Munkaerőpiaci fejlesztések képzések és felzárkóztató programok segítségével							
Intézkedés neve	Jellemző kedvezményezett kör	Célcsoport megnevezése	Intézkedés ütemezése	Intézkedés költségigénye	Finanszírozás forrása	Eredmény és output indikátorok neve	Partnerek
Vállalkozási készségek kialakítása a munkavállalói oldalon [S3.a]	munkavállalók, képző intézmények	munkavállalók	2027. II. félév – 2034. II. félév	50 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat projektjei	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal
Egész életen át való tanulás támogatása [S3.b]	munkavállalók, képző intézmények	munkavállalók	2027. II. félév – 2034. II. félév	60 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; GINOP Plusz;	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal Pest Vármegyei és Érdi Kereskedelmi és Iparkamara
Gyakorlati képzőhelyek fejlesztése [S3.c]	Szakképző Centrumok, vállalkozások	tanulók, munkavállalók	2027. II. félév – 2034. II. félév	80 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; hazai forrás	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal Szakképző Centrumok; vállalkozások
Pályaválasztási orientáció fejlesztése [S3.d]	oktatási intézmények	tanulók	2027. II. félév – 2034. II. félév	50 millió Ft	hazai forrás	tanácsadáson résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pedagógiai szakszolgálat; Pest Vármegyei és Érdi Kereskedelmi és Iparkamara
Az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének elősegítése [S3.e]	vállalkozások	munkavállalók	2027. II. félév – 2034. II. félév	50 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; GINOP Plusz; hazai forrás	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal
A munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók segítése a munka világába való	munkavállalók, képző intézmények	munkavállalók	2027. II. félév – 2037. II. félév	50 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat projektjei; hazai forrás	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal

viisszavezetésükkel [S3.f]							
A munkaerőpiaci integráció segítése a vidéki szegregátumokban [S3.g]	önkormányzatok, vállalkozások, kormányhivatal	hátrányos helyzetű munkavállalók	2027. II. félév – 2037. II. félév	50 millió Ft	Top Plusz 3.3.1; Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat projektjei; GINOP Plusz;	képzési programban résztvevők száma; képzési projektek száma;	Pest Vármegyei Kormányhivatal

6.5 Vármegyei Befektetés ösztönzés monitoring rendszerének kialakítása

A befektetés-ösztönzési terület monitoring keretében terveink szerint a vármegye **folyamatosan figyeli és értékeli azokat az intézkedéseket és folyamatokat, amelyek célja a beruházások, különösen külföldi működőtőke – FDI vonzása és támogatása.** Ennek segítségével nyomon követhető és értékelhető, hogy a befektetés-ösztönző programok mennyire hatékonyak, és hol szükséges esetlegesen beavatkozás.

1. A monitoring tevékenység fő céljai:

- **A hatékonyság mérése:** mennyi új befektetés érkezik az ösztönzők hatására a térségbe
- **Gazdasági hatás vizsgálat:** munkahelyteremtés, GDP-növekedés, export növekedés
- **Politikai döntéstámogatás:** milyen támogatási formák működnek hatékonyan
- **Az átláthatóság biztosítása:** a közpénzek felhasználásának ellenőrzése

2. A vármegyei befektetés ösztönzés vonatkozásában **az alábbi monitoring területeken** tartjuk fontosnak a változások nyomon követését.

A térségbe érkező befektetések volumenének nyomon követése, a gazdaság modernizálására gyakorolt hatás vizsgálata:

- a program hatására megvalósult új beruházások száma és értéke;
- a külföldi működőtőke (FDI) beáramlása;
- a vármegyében működő vállalkozások beszállítói válásának vizsgálata;
- az ágazati megoszlás vizsgálata, kiemelten a vármegye gazdaságában meghatározó ágazatokra;
- az oktatási intézmények és a vállalatok között létrejött együttműködések nyomon követése;

A munkaerőpiaci hatások vizsgálata:

- a létrehozott munkahelyek száma, kiemelt figyelemmel a fejlődésben lemaradó térségekre;
- a hátrányos helyzetű munkavállalók, az inaktívak visszavezetése a munka világába;
- az átlagbérek alakulása;
- a megvalósított képzési programok száma;
- az atipikus, rugalmas foglalkoztatási formákban alkalmazottak számának változása;

A térségi hatások vizsgálata:

- a beruházások területi eloszlásának vizsgálata;
- a vármegye fejlődésben lemaradó térségeinek fejlődése;
- a befektetés ösztönzést elősegítő, vagy éppen annak köszönhető infrastruktúra-fejlesztések;
- a fejlesztett, vagy újrahasznosított (barnamezős) területek nagysága;
- a térségmarketing tevékenység vizsgálata;

A támogatási programok eredményességének mérése (amennyiben releváns):

- az adókedvezmények kihasználtsága;
- a vissza nem térítendő támogatások hatása;
- a beruházási támogatások megtérülése;

A befektetői elégedettség mérése:

- az adminisztráció gyorsaságának értékelése;
- az üzleti környezet minősége értékelése;
- a befektetői visszajelzések értékelése;

A fenti hatások mérésére alkalmazható monitoring eszközök:

- statisztikai adatgyűjtés (FDI, beruházási statisztikák, önkormányzati adatszolgáltatás);
- kérdőíves felmérések a befektetők és a befektetéssel érintett települések körében;
- projekt-nyomon követési rendszerek;
- hatásvizsgálatok és költség-haszon elemzések;

A tipikusan alkalmazható indikátorok:

- FDI/GDP arány;
- támogatás / létrehozott munkahely;
- adókedvezményt igénybe vevő vállalkozások száma;
- beruházási projektek száma;
- export növekedés a támogatott cégeknél;
- beszállítóvá vált vállalkozások száma;
- előkészített, fejlesztett területek mértéke;
- képzési programok száma;
- megvalósított marketing akciók, kiadványok száma;

ÖSSZEGZÉS

A BEFEKTETÉS-ÖSZTÖNZÉSI MONITORING EGY FOLYAMATOS ADATGYŰJTÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZER, AMELY MEGMUTATJA, HOGY A BERUHÁZÁS-TÁMOGATÁSI POLITIKÁK MENNYIRE HATÉKONYAK A GAZDASÁG FEJLESZTÉSÉBEN. AZ ADATGYŰJTÉS EGY RÉSZÉ NEMZETI SZINTEN TÖRTÉNIK (KSH. HIPA, ÁGAZATOK, INTÉZMÉNYEK), MÁS RÉSZÉ VÁRMEGYEI KOMPETENCIA. A STRATÉGIA MEGVALÓSULÁSA ELŐREHALADÁSÁNAK MÉRÉSÉNEK FONTOS ESZKÖZE A FOLYAMATOS MONITORING.

6.6 Kockázatelemzés

A SWOT analízis alapján meghatároztuk Pest vármegye versenyelőnyét és értékajánlatát. Ezután rögzítettük a stratégia célrendszerét a beavatkozási területeket és az eszközrendszert. Jelen tanulmányban tehát a veszélyeket és kockázatokat már többféleképpen bemutattuk. A kockázatelemzés során a Pest vármegyei értékajánlatban (96. ábra) meghatározott pozitív és megkülönböztető erővel bíró területeket vizsgáljuk. Ugyanis ezek azok a jellemzők, melyek a leginkább hatással vannak a vármegye pozitív és befektetéseket segítő környezetére.

Valószínűség	Hatás			
	Elhanyagolható	Mérsékelt	Közepes	Súlyos
Majdnem biztos (>90%)		A klímaváltozás hatására a környezeti adottságok változnak.	Az Ipar 4.0, 5.0 technológiák térnyerése fokozódik.	
Valószínű (50-90%)		A munkabérek növekedése folytatódik.		
Mérsékelt (10-50%)		A fejlesztésre rendelkezésre álló területek elfogynak.	A gazdasági környezet multiplikátor hatása megszűnik. A vármegyei feldolgozóipar teljesítménye csökkenni kezd.	A képzett munkaerő elérhetősége csökken. A befektetők száma és a befektetői érdeklődés csökken.
Nem valószínű (3-10%)	A rekreációs lehetőségek és a környezeti feltételek romlanak.	Az adózási környezet romlik. A közbiztonság helyzete romlik.	A KKV szektor beszűkül, beszállítói szerepe csökken.	A nemzetközi értékláncok elhagyják az országot.
Ritka (<3%)	A felsőoktatás színvonala romlik, az intézményrendszer átalakul. A kulturális értékek erodálódnak.	A nemzetközi repülőtér forgalma csökken.	A közlekedési csomóponti szerepkör megváltozik.	

Az értékajánlatban szereplő és a kockázatelemzésben narancs és bordó háttérrel rendelkező szempontok kapcsán Pest vármegyének kevés érdemi ráhatása a folyamatokra. A befektetés ösztönzési tevékenység kapcsán bemutattuk azokat a területeket, melyeknél a vármegyének projektgeneráló és közvetítői szerepe lehet elsősorban a térségi szereplőkkel való szorosabb kapcsolata miatt.

Mi az, ami biztosan bekövetkezik?

A globális felmelegedés hatására környezetünk és életkörülményeink megváltoznak. A megváltozott időjárás jelentős hatást gyakorol a ma ismert mezőgazdasági termelési módszerekre. A vármegye valamennyi területe érintett lesz, de leginkább a Homokhátságon fekvő déli részei. A változás érinti a lakhatást, a termelést, az energiához való hozzáférést.

A befektetés ösztönzés keretében a megváltozott körülményekhez való kutatásokat, a mezőgazdaság alkalmazkodását segítő projekteket kell előtérbe helyezni. Szintén fontos az energetikai rendszerek megújítása, az energiatermeléshez, megújuló energiákhoz kapcsolódó kutatások, beruházások és vállalkozások segítése.

Az Ipar 4.0, 5.0 technológiák alkalmazása részben kiváltja az emberi munkaerőt, ugyanakkor alkalmazásukhoz igényli a magasabb tudást. A vármegye fejlődését már most is fékezi a munkaerő nem megfelelő képzettsége, melyet csak részben kompenzál az alacsonyabb bérköltség. A termelékenység fokozása minden vállalat alapvető érdeke.

Úgy gondoljuk, hogy fel kell hívnunk a döntéshozók figyelmét, hogy a szakképzési rendszer átalakulásában rejlő lehetőségeket különösen a gyakorlati képzőhelyek támogatásával fenn kell tartani, annak súlyát növelni érdemes. Utóbbi nem csak a fejlett ipari technológiák alkalmazására, hanem általánosan a szakképzett munkaerő rendelkezésre állása kapcsán is elengedhetetlen.

Azt tapasztaljuk, hogy a világ gazdasági hatalmai a stratégiai termelési tevékenységeket a saját szűkebb érdekszférájukban kívánják végezni. Ez a befele fordulás veszélyt jelent az olyan nemzetek számára, mint hazánk. A folyamat karöltve a háborús helyzettel megállíthatja a bizonytalan térségekben történő befektetéseket. De egészen biztos, hogy érzékeny és nagy hozzáadott értékű termelési módok és technológiák letelepedése most nem várható. Fennáll a veszély, hogy a kiszámíthatatlanság globálisan készíti a tevékenységeik újragondolására a nemzetközi vállalatokat és bizonyos térségekből kivonulnak. Ennek oka sokféle lehet. Szállítási problémák, az adózási környezet változása, a politikai helyzet bizonytalansága mind szerepet játszhat benne.

Magyarország és Pest vármegye alapvető érdeke, hogy a nemzetközi termelési láncok ne sérüljenek, a hazai munkavállalók képzettsége erősödjön és politikailag kiszámítható pályán maradjunk.

7 Ábrajegyzék

1. ábra: FDI tőkeberuházások főbb mutatói 2024.....	31
2. ábra: Az egyes kontinensek FDI részesedése 2024.....	32
3. ábra: A 10 legnagyobb tőkebefektetéssel rendelkező FDI szektor 2024.....	33
4. ábra: Bruttó hazai termék alakulása, százalék, 2021-2025	49
5. ábra: Magyarország területi integrálódásának főbb dimenziói.....	55
6. ábra: A budapesti metropolisztérség szerkezete, csapágyvárosok, térségi központok.....	56
7. ábra: Magyar városok szerepe és súlya az európai városhálózatban.....	58
8. ábra: GDP és egy főre eső GDP változása Pest vármegyében, 2000-2024.....	60
9. ábra: Pest vármegye egy főre jutó GDP-je az országos átlag százalékában és a megyék sorrendjében, 2020-2024	61
10. ábra: Egy főre jutó GDP értéke vásárlóerőparitáson az EU27 átlag százalékában, 2015-2024	62
11. ábra: Bruttó hozzáadott érték (folyó áron) megoszlása vármegyénként, 2023	63
12. ábra: A vármegyék egy főre jutó bruttó hozzáadott értéke, 2023	64
13. ábra: Bruttó hozzáadott érték (folyó áron) megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2023	65
14. ábra: Az ipari termelés értéke és volumenindexe (előző év=100%) telephely szerint, 2013-2024.....	66
15. ábra: Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértékének eloszlása a megvalósulási hely szerinti vármegyék között, 2008-2024.....	67
16. ábra Fontosabb betakarított szántóföldi növények mennyiségének változása Pest vármegyében (bal tengely, 2020=100%) és országos mennyiségen belüli aránya (jobb tengely), 2020-2025	68
17. ábra Egyes állatfajták pest vármegyei állományának változása (bal tengely, 2020=100%) és országos állományon belüli arányuk (jobb tengely), 2020-2025.....	69
18. ábra A mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat nemzetgazdasági ág aránya a teljes hozzáadott értékben Pest vármegyében, 2011-2024	70
19. ábra A mezőgazdasági szektorban foglalkoztatottak számának és teljes foglalkoztatotti létszámhoz viszonyított arányának változása Pest vármegyében, 2018. I. negyedév – 2025. IV. negyedév	71
20. ábra Mezőgazdasági területek, gazdaságok és egyes állatok állományainak járási eloszlása Pest vármegyében, 2020	72
21. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) állományának GDP-arányos változása az EU-ban és a V4 országok esetében, 2013-2024	73
22. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) eloszlása a vármegyék között, 2008-2024	74

23. ábra: Külföldi közvetlentőke-befektetéssel működő vállalkozások külföldi tőkéjének nemzetgazdasági ágankénti eloszlása Pest vármegyében, 2024.....	75
24. ábra: TOP3 FDI ágazat és részesedésük a teljes FDI-ból, 2024.....	76
25. ábra: A vármegyékben működő vállalkozások termelékenysége és az exportértékesítés aránya, 2023	77
26. ábra: A vállalkozások nettó árbevételének exportértékesítési aránya ágazatonként, 2023	78
27. ábra: A vállalkozások termelékenysége (AV/EMP) ágazatonként, ezer forint, 2023	79
28. ábra: A szervezet tevékenységében résztvevők (EMPL) megoszlása a vállalatméret szerinti kategóriák (KKV nomenklatúra) között, 2024	80
29. ábra: Hozzáadott érték (AV) megoszlása a vállalatméret szerinti kategóriák (KKV nomenklatúra) között, 2024	81
30. ábra: Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma, 2023	81
31. ábra: Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Pest vármegye településein, 2023 ..	82
32. ábra: Vármegyék lakónépességének változása, 2011-2024. év vége	85
33. ábra: Vármegyék születési és halálozási rátái, illetve a természetes fogyás arányszáma, 2024	86
34. ábra: Vármegyék nemzetközi-, és belföldi vándorlási egyenlegeinek rátái, 2024.....	87
35. ábra: Magyarország és Pest vármegye tényleges szaporodása/fogyása az előző év végi lakónépességének arányában (%), 2001-2024.....	88
36. ábra: A lakónépesség-változás aránya Pest vármegye településein, 2011-2024	89
37. ábra: Pest vármegye lakónépességének korfája 5 éves korcsoportok szerint, 2022. január 1.....	90
38. ábra: Lakónépesség korösszetétele főbb korcsoportok és járások szerint, 2022. január 1.	91
39. ábra: Nemzetiségek (összes kérdés alapján) aránya a népességen belül, 2022.....	92
40. ábra: Roma kisebbség száma és népességaránya a vármegye járásaiban, 2010-2013.....	93
41. ábra: Roma nemzetiséghez tartozók aránya, 2010-2013	94
42. ábra: Pest vármegye és Magyarország foglalkoztatási, valamint munkanélküliségi rátája, 2009. Q1 – 2024 Q2.....	96
43. ábra: Pest vármegye és Magyarország aktivitási rátája, 2009-2024	97
44. ábra: Ezer aktív korú (15-64 éves) lakosra jutó állás keresők száma Pest vármegye járásaiban, 2024.....	98
45. ábra: Ezer aktív korú (15-64 éves) nő lakosra jutó női állás keresők száma Pest vármegye járásaiban, 2024	99
46. ábra: Tartós állás keresők állás keresőkön belüli aránya Pest vármegye járásaiban, női állás keresőkre külön bontásban, 2024.....	100
47. ábra: Állás keresők végzettség szerinti eloszlása, illetve a pályakezdő állás keresők aránya Pest vármegye járásaiban, 2024.....	101

48. ábra: Regisztrált álláskereső és üres álláshelyek Pest vármegye járásaiban (2026. március 31.).....	102
49. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek FEOR szerinti megoszlása (2026. március 31.).	103
50. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek megoszlása a betöltéséhez elvárt legalacsonyabb iskolai végzettség szerint (2026. március 31)	104
51. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek időbeosztás szerinti megoszlása (2026. március 31.).....	104
52. ábra: A pest vármegyei üres álláshelyek TEÁOR szerinti megoszlása (2026. március 31.)	105
53. ábra: Otthonról dolgozó foglalkoztatottak száma Magyarországon	106
54. ábra: Távmunkát végzők száma a nemek alapján.....	106
55. ábra: Egy főre jutó bruttó jövedelem (ezer forint), régióként, 2024.....	107
56. ábra: A háztartások egy főre jutó éves átlagos nettó jövedelmének megoszlása jövedelemforrások szerint, 2024.....	108
57. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete és annak előző évhez viszonyított változása a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, 2024	109
58. ábra Budapest és a vármegyeszékhelyek vonzáskörzete, 2022	110
59. ábra: Európa fő közlekedési folyósói a TEN-T rendszer keretében.....	112
60. ábra: Gyorsforgalmi utak Pest vármegyében	114
61. ábra: Gyorsforgalmi közúthálózat fenntartók szerint	115
62. ábra: A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt közutak (kivéve földutak) burkolatállapot osztályzat szerinti megoszlása (%), 2024.12.31.....	116
63. ábra: Országos közutak (kivéve földutak és autópályák, autóutak csomóponti ágai) teherbírás osztályzat szerinti megoszlása (%), 2024.12.31.	117
64. ábra: Régiók motorizációs foka (db/ezer fő), 2024	118
65. ábra: 100 ezer főre eső személyi sérüléssel járó közúti közlekedési balesetek (eset) száma, 2024.....	118
66. ábra: Pest vármegye vasúti hálózata	120
67. ábra: Érvényben lévő vasúti pályasebességek a Pest vármegyét érintő vasútvonalakon	121
68. ábra: A Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia kijelölt fejlesztései	122
69. ábra: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma, 2025. III. negyedév...	123
70. ábra: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér áruforgalma, tonna, 2025. III. negyedév	124
71. ábra: Belvízi kikötői áruforgalom kikötőnként, tonna, 2014-2024	124
72. ábra: A népesség legmagasabb iskolai végzettség szerinti eloszlása, 2022	126
73. ábra: A legfeljebb általános iskolai és a felsőfokú végzettségűek aránya Pest vármegye járásaiban, 2022	127
74. ábra: Az óvodások és nappali oktatásban résztvevők aránya, 2024/2025.....	128
75. ábra: Középfokú iskolák tanulóinak száma a nappali oktatásban (fő), 2024.....	129
76. ábra: Felsőoktatásban részt vevő hallgatók száma (képzési hely szerint), fő, 2024	130

77. ábra: Egészségesen várható élettartam régió szerint, év, 2024	131
78. ábra: A 19 éves és idősebbek betegségeinek száma ezer megfelelő korúra számítva főbb korcsoportok szerint, 2022	132
79. ábra: Tízezer lakosra jutó dolgozó orvosok száma, 2024. december 31.	133
80. ábra: Tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma, 2024	133
81. ábra: Egy háziorvosra jutó betegforgalom, fő, 2024	134
82. ábra: Felhasznált villamosenergia mennyisége ipari és nem ipari fogyasztók körében, 2024	136
83. ábra: Az értékesített gáz megoszlása ipari és nem ipari fogyasztók körében, 2024	137
84. ábra: A lakossági fogyasztók fűtési módja, háztartások, 2022	138
85. ábra: A lakosságtól elszállított összes hulladék mennyisége, kg/fő	139
86. ábra: A közszolgáltatás keretében elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék az összes elszállított hulladék arányában, 2006-2024	139
87. ábra: Vízkitermelés a vízkivétel forrása szerint, 1000 m ³ , 2023	141
88. ábra: Települési szennyvíztisztítás m ³ /fő	143
89. ábra: 5G lefedettség a 3 legnagyobb szolgáltató tekintetében, One, Magyar Telekom, Yettel, 2025	144
90. ábra: Térségi központrendszer	146
91. ábra: A vármegyék városi népességének aránya, 2024. január 1.	147
92. ábra: Pest vármegye lakosságának települési jogállás szerinti eloszlása, 2024. január 1. (fő)	148
93. ábra: A vármegye ökológiai térszerkezete	149
94. ábra: Az országos átlagnál jobb, kiváló termőhelyi adottságú termőföldek	150
95. ábra: Pest vármegye felszínborítása, 2018	151
96. ábra Védelem alatt álló területek, valamint jó és kiváló adottságokkal rendelkező szántók Pest vármegyében	152
97. ábra: Agglomerációs önkormányzatok véleménye az egyes nemzetgazdasági ágak esetleges jövőbeni települési betelepüléséről	153
98. ábra: Ipari park fejlesztésre alkalmas helyszínek a budapesti agglomerációban	154
99. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere	167
100. ábra: A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere	173
101. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében	175
102. ábra: A Pest Megyei Területfejlesztési Program és a TOP Plusz kapcsolódása	179
103. ábra: Pest megye földrajzi célterületei	181
104. ábra: A TKR megyei kritériumai	182
105. ábra: Problémák azonosítása a vállalkozások működéséből adódóan	198
106. ábra: A települések által támogatni kívánt gazdasági ágazatok	200
107. ábra: A megyék klaszterei az Ipar 4.0 technológiák 2017-2020. évi átlagértékei alapján	209
108. ábra: Pest vármegyei értékajánlat	210

109. ábra: Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 - Célrendszer	219
110. ábra: Pest Vármegyei Foglalkoztatási-Gazdaságfejlesztési Stratégia és Akcióterv	220
111. ábra: A Pest Vármegyei Befektetés Ösztönzési Stratégia célfája	223
112. ábra: Gazdasági pólustérségek	242
113. ábra: Aszódi befektetési térség	244
114. ábra: Ceglédi és Nagykőrösi befektetési térség.....	245
115. ábra: Inárcs-Ócsa és a Kiskunlacházi befektetési térség	247
116. ábra: Váci befektetési térség	248

8 Idegen szavak magyarázata

HIPA - Nemzeti Befektetési Ügynökség a Külgazdasági és Külügyminisztérium irányítása alatt működő, befektetésösztönzéssel foglalkozó országos szervezet. A HIPA legfontosabb feladata, hogy térítésmentes szakmai segítséget nyújtson azon külföldi és magyar vállalatoknak, amelyek Magyarországon kívánnak befektetni.

SWOT – A stratégiaalkotás egyik lépése. Feltérképezi az elemzés tárgyának az erősségeit (Strengths), gyengeségeit (Weaknesses), lehetőségeit (Opportunities) és veszélyeit (Threats).

FDI – Foreign Direct Investment, vagyis külföldi közvetlen tőkebefektetés. Olyan külföldi befektető általi bármilyen jellegű befektetés, amelynek célja tartós és közvetlen kapcsolat létrehozása vagy fenntartása a külföldi befektető és azon vállalkozó között, akinek vagy amelynek a tőkét egy tagállamban gazdasági tevékenység folytatása céljából rendelkezésre bocsátják, beleértve a gazdasági tevékenységet folytató társaság irányításában vagy ellenőrzésében való tényleges részvételt lehetővé tevő befektetéseket is.

Logisztikai park: logisztikai bázisú, legalább 60%-ban logisztikai (raktározási, szállítmányozási) kapacitásokra építő, elsősorban piac által vezérelt, olyan infrastruktúrával ellátott terület, ahol az alapszolgáltatások legfontosabb csoportja közvetlenül kötődik a logisztikához, illetve szolgáltatási tevékenység zajlik, továbbá a logisztikai, az ipari, az önkormányzati és a befektetési szereplők között integrált az együttműködés.

a) intermodális logisztikai park, olyan logisztikai park, amely legalább kettő közlekedési ágazat (közúti kapcsolat mellett vasúti, vízi, légi kapcsolódás) kiszolgálására képes telephellyel rendelkezik, továbbá a területen kombinált szállítási küldemények fogadására, feladására, tárolására a feltételek rendelkezésre állnak.

b) logisztikai park: olyan logisztikai park, amelynél legalább kettő közlekedési ágazat kapcsolódási pontja kiépített.

c) helyi logisztikai park: olyan logisztikai park, ahol a terület nagysága eléri a 3 ha-t, a fedett raktározási kapacitása legalább 3000 m².

Ipari park: ipari és vállalati bázisú, termelési és feldolgozóipari kapacitásokra építő, elsősorban piac által vezérelt, olyan infrastruktúrával ellátott terület, ahol termelési, illetve szolgáltatási tevékenység zajlik, továbbá az ipari, önkormányzati és befektetési szereplők között integrált az együttműködés.

Technológiai park: ipari és vállalati bázisú, technológiai intenzív fejlesztési tevékenységekre építő, elsősorban technológiai verseny által vezérelt olyan infrastruktúrával ellátott terület, ahol különösen a vállalati környezetben kialakított kompetenciák, szolgáltatások – fejlesztő és gyártó központokon, inkubátorokon keresztül – elérhetővé válnak a piac, az ipar és a tudomány számára, továbbá az ipari, kutatási és egyetemi szereplők között integrált az együttműködés;

Tudományos és innovációs park: a 7. §-ban a Tudományos és Innovációs Parkra vonatkozóan meghatározott feltételeknek megfelelő, tudományvezérelt park, mely a lehetséges termelő egységeken túl elsősorban az egyetemi bázisú innovációs ökoszisztémára és kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységekre épít, olyan infrastruktúrával ellátott területen, ahol elsősorban a kutató egyetemi környezetben kialakított ökoszisztémára épített tudás közvetlenül áramlik az ipari és a tudományos szereplők között.

ESG szabályozás - Environmental Social Governance szabályozás Magyarországon egy keretrendszer, amely a nagyvállalatokat kötelezi a környezeti, társadalmi és vállalatirányítási kockázatok kezelésére, értékelésére és átlátható jelentésére, az EU-s irányelvekkel összhangban, célja a fenntartható működés ösztönzése és a vállalatok versenyképességének növelése a fenntarthatósági elvárásoknak való megfelelés révén.

Fintech - Innovatív digitális megoldások, szoftverek és technológiák alkalmazása a pénzügyi szolgáltatások (bankolás, hitelezés, fizetés, biztosítás, befektetés) automatizálására és fejlesztésére.

AML szabályozás - Anti-Money Laundering (pénzmosás elleni küzdelem) szabályozás a pénzügyi intézményekre vonatkozó szigorú kötelezettségek összessége, melyek célja a bűncselekményből származó pénz legalizálásának megakadályozása.

OECD - Az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) egy fórum és tudásközpont, amely adatokat, elemzéseket és bevált gyakorlatokat kínál a közpolitika területén.

OFTK - Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió. Azt a célt szolgálja, hogy az ország fejlesztéspolitikája, a területi tervezés, és az ebből eredő szabályozás összefüggő, egységes rendszert alkosson, egységes fellépéssel, hathatós és következetes intézkedésekkel járuljon hozzá az ország dinamikus fejlődéséhez, növekedési pályára állításához, a területi egyenlőtlenségek csökkentése, és egy területileg is kiegyensúlyozottabb fejlődés elérése érdekében.

Reziliens - a nehézségekkel, stresszel és traumákkal szembeni alkalmazkodó- és talpraállóképesség, rugalmas ellenállás képessége.

Bruttó hazai termék (GDP) - Egy adott országban, meghatározott idő alatt előállított végső felhasználású termékek és szolgáltatások összértéke. A gazdasági teljesítmény legfőbb mérőszáma, amely a termelési (hozzáadott érték), a jövedelmi (bérek+profit) vagy a kiadási (fogyasztás+beruházás+export-import) oldalon számítható. A GDP növekedése gazdasági bővülést jelez.

HUB – A területfejlesztésben olyan csomópontot, központi helyet jelent, ahol az árukat összegyűjtik és minden irányba célrégióként szortírozzák és átrakodják.

GVA - Gross Value Added, azaz bruttó hozzáadott érték, egy gazdasági mutató, amely egy adott termelő egység, iparág, szektor vagy egész gazdaság által termelt áruk és szolgáltatások értékét méri, levonva az előállításukhoz felhasznált köztes javak értékét. A GVA a bruttó hazai termék (GDP) alapja, és fontos a helyi gazdasági növekedés értékeléséhez.

9 Irodalomjegyzék

- Magyarország Alaptörvénye
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról
- 1988. évi XXIV. törvény a külföldiek magyarországi befektetéseiről
- 2018. évi LVII. törvény a külföldiek egyes stratégiai társaságokban történő részesedésszerzésének ellenőrzéséről
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
- Magyar Nemzeti Bank (2023): *MNB Fenntarthatósági és Zöld Pénzügyi Jelentés*
- UNCTAD. (2024). *World Investment Report 2024: Investment facilitation and digital government.*
- UNCTAD. (2024). *Investment Policy Framework for Sustainable Development.* (IPFSD).
- Az fDi Report 2025 a fDi Intelligence (a Financial Times szakmai elemző részlege) éves jelentése
- fDi Intelligence. (2025). *The fDi Report 2025: Greenfield investment trends in a changing world*
- OECD. (2023). *OECD Multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei: Az OECD multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei a felelős üzleti magatartásról.* OECD Publishing
- Inotai, A. (2013). *Hungary's Economic Policy in a European Context.* Köz-Gazdaság, 8(2), 15–28.
- OECD. (2022). *Tax Policy Review: Hungary.* Paris: OECD Publishing.
- UNCTAD. (2014). *World Investment Report 2014: Investing in the SDGs.* Geneva: United Nations.
- Sass, M., & Szalavetz, A. (2018). *FDI in Hungary: Shifts and Challenges in the Global Value Chains.* Institute of World Economics, MTA KRTK.
- HIPA – Hungarian Investment Promotion Agency. (2020). *Annual Investment Report 2019.* Budapest.
- HIPA – Hungarian Investment Promotion Agency. (2024). *FDI Results 2023–2024.*
- Intellinews. (2024). *Hungary top European destination for Chinese FDI for second year in a row*
- Szalavetz, A. (2023). *Green Transition and Industrial Policy Challenges in Hungary.* Közgazdasági Szemle, 70(9), 872–897.
- World Trade Organization (2023). **World Trade Report 2023.** WTO Secretariat.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (2024). **Economic Outlook 2024.** OECD Publishing.
- United Nations Conference on Trade and Development (2023). **Trade and Development Report 2023.** UNCTAD.
- Szakképzés Magyarországon tanulmány - CEDEFOP

- International Monetary Fund (2024). *World Economic Outlook: Steady but Slow Recovery.* IMF Publications.
- World Bank (2024). *Global Economic Prospects.* World Bank Group.
- International Energy Agency (2024). *World Energy Investment Report 2024.* IEA Publications.
- Központi Statisztikai Hivatal idősoros adatai (KSH)
- European Investment Bank (EIB) – *Innovation and Productivity Growth in the EU Services Sector* (2010) OECD Compendium of Productivity Indicators 2019
- www.bud.hu
- Pest vármegye Szolgáltatási Út Térképe
- Ipari térségek azonosítása a Budapesti Agglomeráció területén című tanulmány
- fDi Intelligence. (2025). *The fDi Report 2025: Greenfield investment trends in a changing world*. FT Locations.
- Financial Times – fDi Intelligence, 2024; EY, 2023
- EY. (2024). *EY Attractiveness Survey Europe 2024*; JLL. (2024). *Global Cities Investment Monitor*. Chicago: Jones Lang LaSalle Incorporated
- Financial Times – fDi Intelligence. (2023). *European Cities and Regions of the Future 2023*; OECD. (2023). *Foreign Direct Investment Statistics*. Paris: OECD.
- EY. (2023). *EY Attractiveness Survey Europe 2023*.
- fDi Intelligence. (2023). *European Cities and Regions of the Future 2023/24*. Financial Times Ltd.
- SARIO. (2023). *Bratislava Region Investment Overview*. Slovak Investment and Trade Development Agency.
- CzechInvest. (2023). *Prague investment environment and innovation ecosystem*. Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic.
- Polish Investment and Trade Agency. (2024). *Warsaw – Investment profile*. PAIH.
- Stadt Wien. (2023). *VIENNA 2030 – Economy & Innovation*.
- Vienna Business Agency. (2024). *ViennaBusiness Platform*.
- SARIO. (2023). *Bratislava Region Investment Overview*. Slovak Investment and Trade Development Agency.
- CzechInvest. (2023). *Prague investment environment and innovation ecosystem*. Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic.
- Polish Investment and Trade Agency. (2024). *Warsaw – Investment profile*. PAIH.
- Ipari térségek azonosítása a Budapest Agglomeráció területén című tanulmány
- Gfk: Európai kereskedelmi vásárlóerő c. tanulmány
- oeconomus.hu
- Eurostat
- novekedes.hu
- Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027
- Széchenyi István – Hitel című mű

- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról.
- Európai Szakképzés-fejlesztési Központ
- Pest Vármegyei VEP

**További hírekért, tartalmakért kövesse a Nemzeti Fejlesztési
Központ (NFK) honlapját és közösségimédia-felületeit!**

**Adatok, információk, képek és videók
a fejlesztéspolitikai eredményekről,
sikeres projektekről, rendezvényekről:**

facebook.com/EgyuttFejlodunk

youtube.com/egyuttfejlodunk

instagram.com/egyuttfejlodunk

egyuttfejlodunk.hu

Együtt

